

IM100

ALMANAH TURISTIC

1966

itinerare

UMOR

sfaturi practice

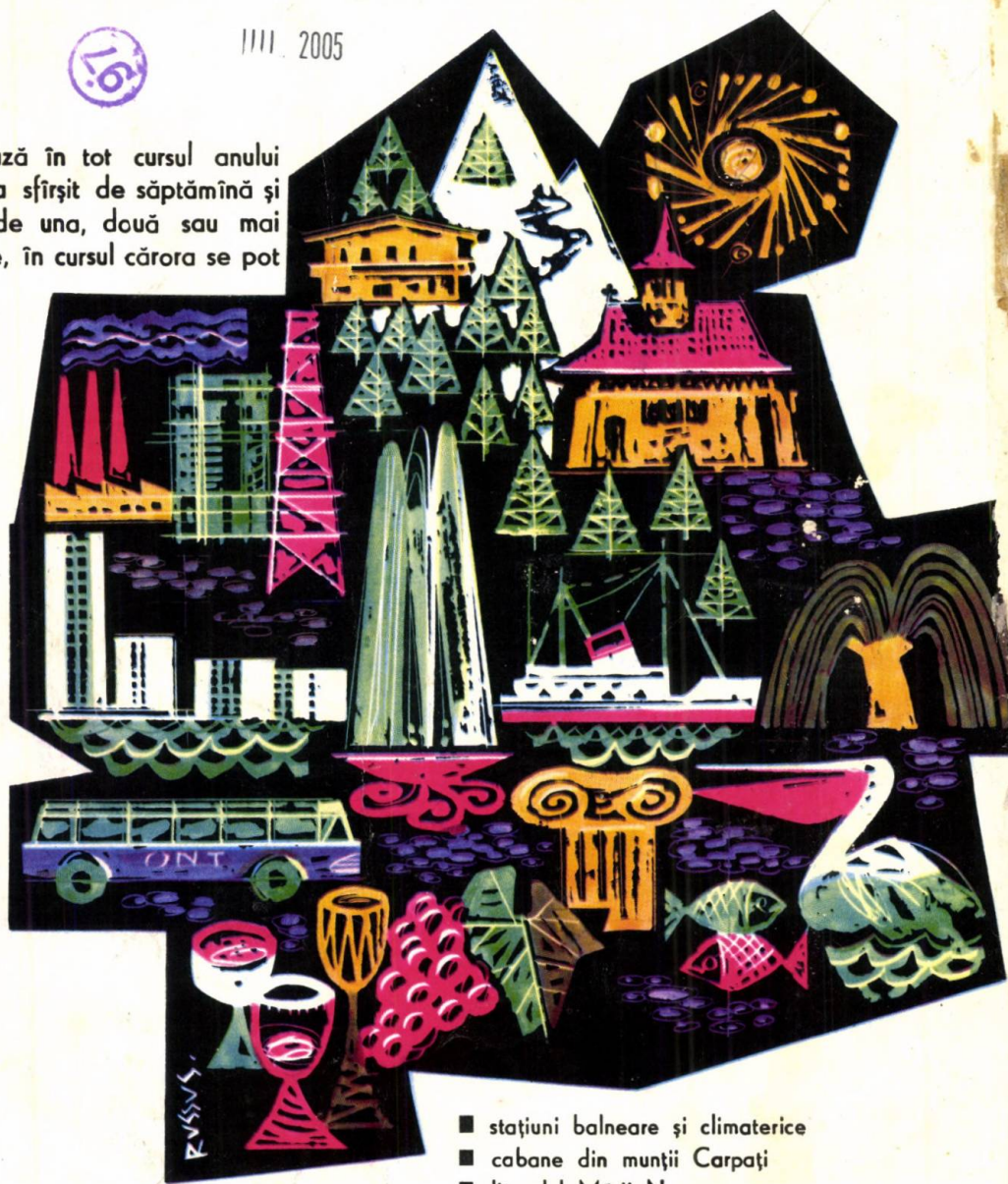
Agențiile și filialele Oficiului Național de Turism

1990

1111. 2005

organizează în tot cursul anului excursii la sfârșit de săptămână și drumeții de una, două sau mai multe zile, în cursul cărora se pot vizita:

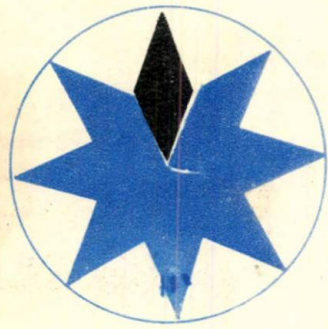
- stațiuni balneare și climaterice
- cabane din munții Carpați
- litoralul Mării Negre
- Delta Dunării
- bisericile din nordul Moldovei
- mari obiective industriale
- monumente istorice, de arhitectură și artă
- cele mai importante localități din țară

În tot timpul anului, excursii cu autocare și trenuri; în sezon croaziere cu vase fluviale și maritime ★ Condiții excelente de transport și cazare.

I 11100

-- ULU 2014

1966 2022

ALMANAH * TURISTIC

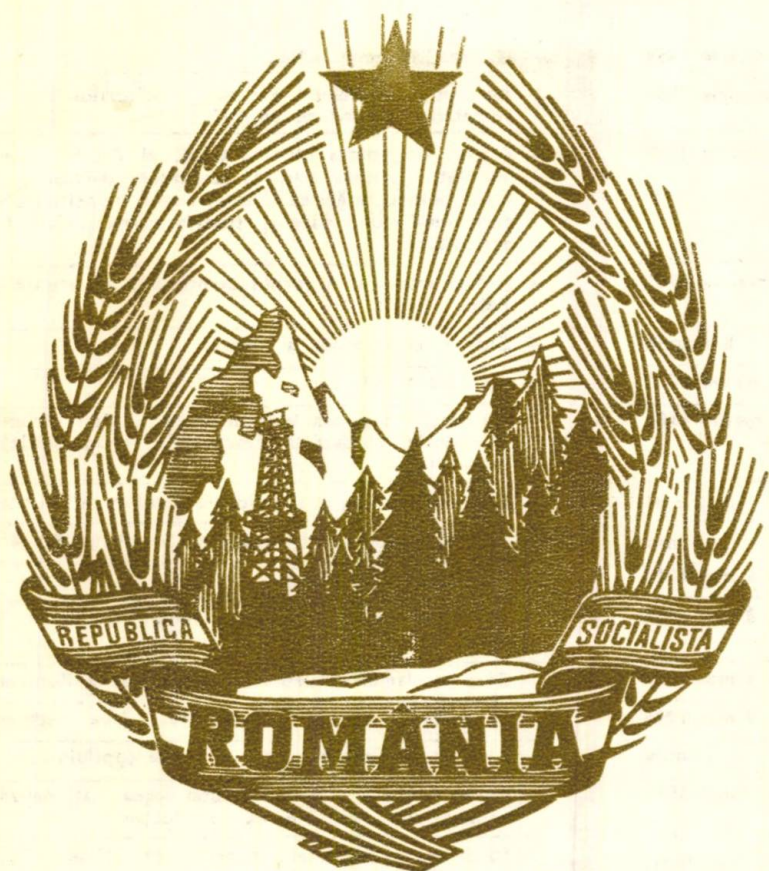
BIBLIOTECA CENTRALĂ
SIBIU

1966

7030 ✓

În perioada 1966—1970 se va da o atenție deosebită dezvoltării turismului intern și internațional. Concomitent cu extinderea capacității de cazare pe litoral, vor fi puse în valoare noi zone de interes turistic; se va acorda o atenție deosebită sporirii obiectivelor turistice, itinerarelor și serviciilor, creîndu-se astfel noi puncte de atracție pentru vizitarea țării noastre. Vor trebui utilizate forme cît mai variate de cazare și alimentație publică — cu o amplasare judicioasă a acestora pe teritoriu — care să satisfacă cît mai deplin cerințele diferitelor categorii de turiști și să contribuie la lărgirea activității turistice în toate regiunile țării. În cursul cincinalului viitor se va dubla capacitatea de cazare în hoteluri și construcții ușoare (căsuțe, campinguri, cabane ș.a.) destinată turismului.

DIN DIRECTIVELE CONGRESULUI AL IX-LEA AL P.C.R.
CU PRIVIRE LA DEZVOLTAREA
ECONOMIEI NAȚIONALE ÎN PERIOADA 1966—1970

TRĂIASCĂ
REPUBLICA
SOCIALISTĂ
ROMÂNIA

DATE IMPORTANTE

— 24 ianuarie 1859

— ianuarie-februarie 1933

— 3-5 martie 1949

— 6 martie 1945

— 8 martie

— 22 aprilie 1870

— 27 aprilie 1962

— 1 mai

— 2 mai

— 5 mai 1818

— 8 mai 1921

— 9 mai 1877

— 9 mai 1945

— 1 iunie

— 11 iunie 1948

— 13 iunie

— 19-24 iulie 1965

— 15 august

— 21 august 1965

— 23 august 1944

— 25 octombrie

— 7 noiembrie

— 28 noiembrie 1820

— 30 decembrie 1947

— Unirea Țărilor Române.

— Au avut loc eroicele lupte ale muncitorilor ceferiști și petroliști, conduse de P.C.R.

— A avut loc ședința plenară a C.C. al P.C.R. care a adoptat rezoluția asupra sarcinilor partidului în lupta pentru întărirea alianței clasei muncitoare cu țărănimea muncitoare și transformarea socialistă a agriculturii.

— A fost instaurat guvernul democratic în frunte cu Petru Groza.

— Ziua internațională a femeii.

— S-a născut V.I. Lenin.

— S-a deschis sesiunea extraordinară a Marii Adunări Naționale consacrată încheierii cooperativizării agriculturii.

— Ziua solidarității internaționale a celor ce muncesc.

— Ziua tineretului din Republica Socialistă România.

— S-a născut Karl Marx.

— 45 de ani de la crearea Partidului Comunist din România.

— Ziua proclamării independenței de stat a României.

— Capitulara Germaniei hitleriste. Ziua victoriei.

— Ziua internațională pentru apărarea copilului.

— Marea Adunare Națională a votat legea naționalizării principalelor mijloace de producție.

— 50 de ani de la luptele muncitorilor gălățeni împotriva războiului.

— Au avut loc lucrările celui de al IX-lea Congres al P.C.R.

— Ziua presei române.

— Marea Adunare Națională a adoptat Constituția Republicii Socialiste România.

— Ziua eliberării României de sub jugul fascist.

— Ziua Forțelor Armate ale Republicii Socialiste România.

— Ziua aniversării Marii Revoluții Socialiste din Octombrie.

— S-a născut Friederich Engels.

— Abolirea monarhiei și proclamarea Republicii Populare Române. La 21 august 1965 țara noastră a devenit Republica Socialistă România.

ROMÂNIA PITOREASCĂ

de prof. universitar **AL. BALACI**
Membru corespondent al Academiei
Republicii Socialiste România

În urmă cu mulți ani, poetul Alexandru Vlahuță publica volumul de proză „România Pitorească”, povestirea unui minunat itinerar de drumeție al unui scriitor patriot, care încerca să oglindească, profund și atotcuprinzător, marile frumuseți naturale ale uneia dintre cele mai armonioase țări ale planetei.

Dar România pitorească a anilor noștri contemporani se deosebește radical de vechea Românie a narațiunii lui Alexandru Vlahuță.

Magnificile peisaje românești cunosc acum marea forță transformatoare a omului, care le însuflețește cu prezența și activitatea lui. În munți, omul epocii noastre a adăugat albastrelor lacuri alpine — mări artificiale care dezlănțuie fulgerele albe ale electricității. Fluviile sînt încătușate de gigantice diguri, sau încinse cu arcurile de triumf ale podurilor de oțel. Întinderile de stuf ale paradisului Deltei se transformă, magic, în infinitul alb al hîrtiei pe care se înscriu înalte gînduri ale artei și științei. Pînă la cele mai inaccesibile creste se cațără mîndrele șosele de asfalt și pașii uriași ai pilonilor de înaltă tensiune. Noaptea, cerul își răstoarnă constelațiile pe marea cîmpiilor, oarbe în întunericul din trecut. În stepa getică, la marginea căreia își plîngea amarnic nefericirea, trist și exilat, Ovidiu, s-a ridicat pînă la cer minunea modernă, de cristal și beton — arhitectura litoralului. Ca un simbol al artei și vieții noi se rotește, departe, peste nesfîrșirea mării, apelul de lumină al albastrului far din anticul Tomis. Și zecile de mii de călători din toate continentele care răspund acestei chemări, la plecarea lor, după ce au străbătut zonele de frumusețe ale țării, poartă dorința nestăvilită a reîntoarcerii.

Dar mai există și o altă, esențială, deosebire a noii Românie Pitorești, față de vechea Românie. Astăzi, frumusețile și bogățiile țării aparțin tuturor. Niciodată în trecut n-au fost străbătute potecile văilor și munților de atîția pași, niciodată crestele alpine n-au primit atîtea asalturi îndrăznețe.

Puține sînt țările lumii care, pe o suprafață relativ restrînsă, întrunesc o gamă atît de armonioasă de forme de relief ca România, și atît de intense activități creatoare ale omului. Carpatică prin relieful mun-

tos, danubiană prin rețeaua hidrografică, maritimă prin litoralul Mării Negre, sub semnul unei triple întâlniri climatice, România e considerată drept o țară de răspîntie, cu caracteristici fericit îmbinate și care nu se mai întîlnesc în nici o altă parte a Europei.

Munții noștri grupează o bogată varietate morfologică; masivele cristaline ale Carpaților răsăriteni și de miazăzi, Rodna, Bucegi, Făgăraș, Retezat, au piscuri care se avîntă dincolo de 2500 de metri. Crestele lor aeriene îmbie alpinistii la escalade în aparență imposibile. Cei care au fost „răpiți” de munte nu vor uita niciodată viziunea primă, într-adevăr celestă, ce li se va înfățișa totdeauna vie și fascinantă, a acestor înalte prelungiri ale lumii spre soare, care sînt munții.

Din Carpații apuseni trebuie amintită și minunea peșterilor noastre, fără egal ca frumusețe în Europa: Pojarul Poliței, Meziad, Lumea pierdută, cu resturi gigantice de ghețari fosili ca Scărișoara, cu chei de sute de metri profunzime, cu doline uriașe, cu cetățile Ponorului, prin ale căror meandre poți rătăci zile întregi, cu izbucuri și izvoare intermitente.

În această gigantică ramă a munților se înscriu „țările” montane, vaste depresiuni, colțuri paradiziace, cu cele mai străvechi nuclee de populație ale României. În ele se păstrează tezaurе inestimabile ale artei populare, dar și subsolul celor mai prețioase minereuri.

Inelul dealurilor — a doua coroană a României — înscrie o paralelă culmilor, și se pierde, în luna aprilie, în simfonia de culori a puzderiei de pomi înfloriți și a turelilor de sonde. Pe pantele lor line palpită în ritm intens viața așezărilor umane, se desfășoară rețeaua deasă a căilor de comunicații, se profilează siluetele impunătoare ale întreprinderilor industriale.

Ultima treaptă a giganticei construcții carpatice — al treilea inel de frumusețe al țării românești — este încheiată de orizontul plan, nețărnut, al infinitelor cîmpii. Peisajul lor umanizat este în necontenită transformare.

În sfîrșit, Delta Dunării, pămînt mănos, te întîmpină vara cu odihna umbrică a pădurilor sale de sălcii și de stuf, cu tainice și întortochiate canale, cu ochiuri liniștite de bălți.

De-a lungul lor, trec pe nesimțite lebede maiestose sau forfoțesc cîrduri de pelicani. Sclipesc cu mii de ochi în nopțile înstelate licuricii ferestrelor luminoase ale satelor de pescari, presărate de-a lungul grindurilor de nisip.

Așezări tinere, un pămînt nou care palpită de viață se sprijină — ca un capriciu al naturii — și-și trage seva din bătrînii munți ai Dobrogei, masive erodate și tocite de vînturi și de ploi, cei mai vechi munți ai Europei.

În clima temperat-continentală a României se înmănunche rigoarea aerului rece al Cîmpiei Ruse cu blîndețea adierilor calde venite dinspre

**Spectaculos
peisaj montan
în BUCEGI**

Atlantic și Mediterană. Cu acest specific climateric, primăverile cu livezile în floare sînt fără egal. Verile sînt calde și plăcute, mai ales pe litoral. Dar cel mai frumos anotimp e totuși toamna; atunci podișurile și munții sînt scăldați într-o lumină aurie, iar cîmpiile respiră adînc plinătatea recoltelor îmbelșugate. Curînd covorul de un alb imaculat al zăpezilor iernii vine să aștearnă liniștea peste forfota pămîntului, îmbinîndu-se scînteietor și calm cu albastrul cerului.

Zonalitatea înscrisă de Carpați se reflectă și mai pregnant în etajarea vegetației, de la pajiștile alpine și subalpine, prin pădurile de conifere, de fag și de stejar, pînă la silvostepă și la stepa propriu-zisă. Poenile noastre sînt explozii de flori și lumină. Roșul rododendronului colorează înflăcărat abruptul montan, iar floarea de colț — edelweissul — înstelează discret cenușul patinat al stîncilor înalte.

Ansamblul condițiilor fizico-geografice, atît de variat și armonios alcătuit face ca pămîntul românesc să fie deosebit de bogat.

Încă în urmă cu 2.000 de ani se extrăgea aurul și argintul din adîncimile „Țării de piatră”. Acolo, pe spinările domoale ale Munților Apuseni, aurul se găsea pînă în albiile rîurilor. Din vechime, bogățiile Daciei au alcătuit un vis Eldorado pentru lumea romană. Aici sînt peisaje și monumente demne de vizitat.

Învestmîntînd un subsol aurit, solul este tot atît de generos. Calitatea esențelor lemnoase ale pădurilor românești este vestită în întreaga lume. Bogatele pajiști alpine asigură un pășunat intens. Împărăția de stuf a Deltei se valorifică științific și rațional.

Fauna țării nu are pereche. Codrii adăpostesc cerbul carpatin, care deține recorduri mondiale pentru frumusețe, ursul brun, râsul, mistrețul, cocoșul de munte. Vulturii pleșuvi se rotesc deasupra magnificelor creste ale Retezatului, capra neagră sare acrobatic, în toate masivele carpatine, iar rîurile de munte sînt domeniul predilect al păstrăvului și ale frumoasei lostrițe. Apele Dunării și stufărișul Deltei și al bălților formează un adevărat paradis pentru lumea peștilor și a înțiripatelor. Acolo se pot pescui somni, moruni și nisetri. Acolo, în „paradisul păsărilor” domnesc coloniile de pelicani, de albe egrete, de lebede, de ibiși și flamingi, puzderie de rațe și gîște din cele mai felurite specii. Astfel împodobită, Delta Dunării — marea împărăție a păsărilor sălbatice — oferă privirii unul din cele mai feerice peisaje ale țării...

...Turiști încercați sau trecători obișnuiți, cutreieră munții, poposesc la porțile mînăstirilor, rătăcesc pe străzile cu aspect de burg medieval ale orașelor transilvănene, se odihnesc în hotelurile confortabile de pe litoral. Numărul lor crește an de an și această creștere este cea mai elocventă dovadă a vieții noastre noi, a bucuriei de a trăi mereu mai intens, mai luminos, a dragostei de țară și dorinței de cunoaștere a valorilor naturale și culturale, noi și vechi, ale României.

PEISAJ INDUSTRIAL

Sub învelișul spornic al zăpezii
Se coc în adâncimile de hămă
Semintele ce-n arșitele-amezii
Își vor foșni pe lanuri verdea spumă,
Și grîul legănat, porumbul falnic
Tălăzuindu-și apele de aur
Vor cuceri, din zări în zări, năvalnic
Blagoslovitul patriei coclaur.

În holde, sonde, mine și cascade
Pornit-a viața nouă să zvicnească,
Și nu din cer cereasca mănă cade:
Ne-o dăruiește mîna omenească.
Scînteii și flăcărui efervescente
Aprind, ciclopic, grote de furnale,
Întunecimile incandescente,
Fantasmagorice hidrocentrale.

Oțelul, piatra, lemnul și betonul
În împletiri, spre cer înalță blocuri,
Spectral, verzui, pe fire lungi, neonul
Aprinde reci, misterioase focuri.
Prozaicele tehnice cuvinte
Ce-n limba noastră nouă încăpură,
Prin muncă și avînt și-nvățămintă
S-au preschimbât în poezie pură...

VICTOR EFTIMIU

HUNEDOARA

CALENDAR 1966

Știți de unde vine denumirea de *calendar*? Romanii numeau „calendae” primele zile ale lunilor; acestea erau scadențele la care obișnuiau datornicii să achite împrumuturile și dobânzile către creditori, care le înscrisau numele și sumele ce trebuiau să plătească aceștia în niște registre numite „calendarium”, cuvînt care cu timpul își mări înțelesul, cuprinzînd toate zilele anului, precum și sistemul de împărțire a timpului în ani, luni și zile, întemeiat pe rotirea pămîntului în jurul soarelui. Deoarece grecii nu aveau calendae, romanii spuneau în glumă „ad calendas Graecas” (la calendele grecești), atunci cînd voiau să arate că ceva nu are să se întîmple niciodată.

IANUARIE

Numele lunii ianuarie vine de la cel latin, *Januarius*, acesta fiind la rîndu-i derivat din numele zeului roman *Janus*, venerat în antichitate în Italia. Acesta era zeul ușilor (*ianua* în limba latină), al bolților și arcadelor (*ianus*), precum și al porților și era înfățișat ca un bărbat matur, cu două fețe, deoarece se credea că el privea cu o față înăuntru casei iar cu cealaltă afară. Figura sa se găsește pe cele mai vechi monede romane („Asul” de aramă), iar templele sale erau clădite de obicei la răspîntii și la porțile orașelor. În vechiul calendar roman ianuarie era luna a 11-a, dar, în urma reformei făcută de Numa Pompilius (714—671 î.e.n.), deveni cea dintîi și rămase astfel — cu unele întreruperi — pînă în zilele noastre.

S	D	L	M	M	J	V	S	D	L	M	M	J	V
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28
29	30	31											

DATE ȘI COMEMORĂRI

- 1 — „Anul Nou”;
- 4 — 125 de ani de la nașterea chimistului P. Poni;
- 7 — 85 de ani de la nașterea poetului I. Minulescu;
- 18 — 145 de ani de la începutul răscoalei lui Tudor Vladimirescu;
- 21 — În 1924 a murit V.I. Lenin;
- 24 — Unirea Țărilor Române;

În ianuarie — februarie 1933 au avut loc eroicele lupte ale muncitorilor ceferiști și petroliști, conduse de P.C.R.

STAREA TIMPULUI. Între 3—24 ianuarie sînt, îndeobște, zilele cele mai geroase ale anului — chiar dacă cerul e senin, de unde vine zicala populară „soare cu dinți” — alternînd însă cu zile de moină, după care, de obicei, urmează zile cu ninsoare și viscol, constituind un *climat arctic*.

EXCURSII speciale cu trenul, la sfîrșit de săptămînă, pentru practica schiului, organizate de O.N.T. la Sinaia (Cota 1400), Predeal, Poiana-Brașov, Tușnad și la cabanele din masivele Bucegi, Gîrbova și Piatra Mare. În tot cursul anului se organizează excursii de sfîrșit de săptămînă locale, precum și pe trasee mai lungi, de către agențiile O.N.T. din întreaga țară.

CURSURI pentru învățarea schiului sînt organizate la cabanele Diham, Gîrbova ș.a.

VÎNĂTOARE. La 15 ianuarie se încheie sezonul de vînătoare de urși. Este oprit în tot cursul anului vînatul tuturor speciilor de vultur; urșii, cerbii, caprele negre, lebedele și pelicanii nu se pot vîna decît cu autorizație.

PESCUITUL sportiv este permis în Marea Neagră în tot timpul anului; în apele de dealuri și de șes din sudul țării este oprit îndeobște în luna mai, în cele din nord cam între 15 mai și 15 iunie. (A se vedea în calendar începutul și sfîrșitul sezonelor de vînat și pescuit).

FEBRUARIE

Această lună își are numele derlat din cuvântul latin *februarius* care vine de la *febru* ce înseamnă *ceremonie de purificare*. În adevăr, în primul calendar roman, dinaintea celui iulian, februarie era a douăsprezecea lună a anului, dedicată cultului celor morți precum și ceremoniilor pentru purificarea oamenilor și locurilor socotite pângărite; aceste ceremonii se mai numeau „*lustratio*”, de la verbul „*lustrare*” (a purifica, a curăța) și erau atît particulare cît și publice, Roma și întreaga Italie fiind „purificate” astfel la fiecare 5 ani, prin sacrificarea de animale, de obicei tauri și porci, dar mai ales țapi, aceștia fiind mai ieftini. De la acest fapt vine expresia „*țap ispășitor*”, prin care se înțelege cel pedepsiți fără vină, în locul celor vinovați.

M	M	J	V	S	D	L	M	M	J	V	S	D	L
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28

DATE ȘI COMEMORARI

- 1 — Sub conducerea P.C.R petroliștii din Valea Prahovei se ridică la luptă;
- 14 — 145 de ani de la moartea filozofului și istoricului Petru Maior (1821—1861);
- 15 — În 1907 izbucnește marea răscoală a țăranilor îndreptată împotriva exploatării burghezo-moșierești;
- 16 — În zilele de 15—16 februarie 1933 au avut loc eroicele lupte ale muncitorilor de la atelierele C.F.R. „Grivița”;
- 21 — 90 de ani de la nașterea marelui sculptor român C. Brâncuși (1876—1957);
- 27 — 115 ani de la nașterea matematicianului Spiru Haret;

STAREA TIMPULUI este nesigură în această lună, variind de la an la an — de la temperaturi căldute, cu cețuri și burnițe, la geruri și vifore de climat arctic.

EXCURSII speciale organizate de O.N.T. pentru studenți în vacanța de iarnă.

VÎNĂTOARE. La 28 februarie se încheie sezonul de vînătoare de mistreți.

MARTIE

Martius era prima lună a anului în calendarul roman primitiv, precum și în unele spoci din evul mediu în țările apusene. Numele îi vine de la acela al lui *Mars*, care era un zeu agricol și de aceea i se consacrase cea dintîi lună a primăverii. Cu încetul însă acesta a început să fie invocat și ca zeu al războiului, sub numele de *Mars Gradivus*. Martie a devenit a treia lună a anului prin reforma făcută calendarului de către Iuliu Cezar în anul 46 î.e.n.

M	M	J	V	S	D	L	M	M	J	V	S	D	L
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28
29	30	31											

DATE ȘI COMEMORARI

- 6 — În 1945 a fost instaurat guvernul democratic în frunte cu dr. Petru Groza;
- 7 — În 1437 a izbucnit marea răscoală de la Bobîlna a iobagilor români și unguri din Transilvania împotriva feudalilor;
- 8 — Ziua internațională a femeii;

STAREA TIMPULUI este foarte schimbătoare, din pricina circulației repezi a maselor de aer ce vin din toate direcțiile. Pînă spre 21 martie — cînd ziua e egală cu noaptea, de unde vine termenul *echinox* (*echi* = egal, *nox* = noapte), vremea e rece, vîntoasă și cu ninsori ori lapoviță, iar după această dată vin ploi repezi, cu descărcări electrice, dînd un climat polar temperat.

EXCURSII. O.N.T. organizează excursii pentru elevi în vacanța de primăvară.

18 — 60 de ani de la primul zbor al unui avion prin mijloace de bord proprii, inventat și pilotat de românul Traian Vuia;

21 — Echinoxul de primăvară;

27 — Ziua mondială a Teatrului.

VÎNĂTOARE. La 1 martie începe vîntoarea de urși, dar numai cu autorizare; la 20 martie se încheie sezonul

de vîntoare de gîște și rațe mari, iar la 31 cel de lebede, pelicani, egrete, cocori, bițlani, turturele și porumbei sălbateci.

APRILIE

În evul mediu, un timp, anul începea la 1 aprilie, dar regele francez Charles IX (1550-1574) a repus începutul anului la 1 ianuarie. Darurile ce se obișnuia a se da de anul nou au fost date de atunci în prima zi a acestei luni, dar fiindcă erau unele persoane nemulțumite de această schimbare, li se trimiseră în glumă felicitări de anul nou la 1 aprilie, însă cu daruri de păcăleală. Mai apoi începu să se trimeată în această zi înștiințări false, obicei păstrat pînă în zilele noastre.

V	S	D	L	M	M	J	V	S	D	L	M	M	J
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28
29	30												

DATE ȘI COMEMORĂRI

- 1 — 100 ani de la înființarea Societății Literare Române, devenită Academia Republicii Socialiste România
- 22 — În 1870 s-a născut V.I. Lenin; 100 de ani de la primul concert al orchestrei simfonice din București, azi Filarmonica „G. Enescu”;
- 23 — 350 de ani de la moartea lui W. Shakespeare și Miguel Cervantes.

STAREA TIMPULUI. Zilele sînt de obicei vîntoase, uscate și senine, cu temperatura în creștere; climat temperat-polar.

EXCURSII. De la 15.IV. și pînă la 15.IX. plecarea în turul orașului București, cu autocarele, în zilele de marți pînă vineri inclusiv, din fața restaurantului Cîna, are loc la ora 16,30.

VÎNĂTOARE. La 1 aprilie începe vîntul cocoșilor de munte, iar la 10 aprilie a dropiilor-cocoși; la 30 aprilie se încheie vîntoarea de stîrci-cenușii și de becațe.

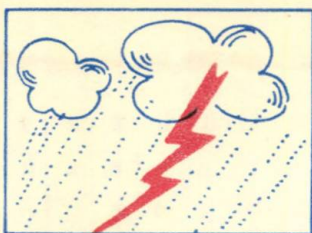
PESCUIT. La 30 aprilie inclusiv se încheie sezonul de pescuit de păstrăvi curcubeu, loștrițe și lipani.

MAI

Congresul Internațional Muncitoresc, întrunit la Paris în iulie 1889, a hotărît ca ziua de 1 mai — care încă din timpul romanilor era sărbătorită ca începutul primăverii — să fie sărbătoarea muncii.

D	L	M	M	J	V	S	D	L	M	M	J	V	S
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28
29	30	31											

STAREA TIMPULUI. Temperatura este în creștere; ploi sub formă de averse, însoțite de descărcări electrice, local cu vijelii și grindină; se intră în climatul tropical-temperat.

EXCURSII pentru vizitarea poienii narciselor de la Vad; excursii pe Dunăre cu motonavele Oltenița și Carpați pe itinerariul Giurgiu — Tr. Severin — Ada-Kaleh — Svinița și Giurgiu — Galați — Tulcea — Sulina; excursii în țară pe diferite itinerare, cu trenul și autocarul, în zilele de 1 și 2 mai. În a doua duminică a lunii are loc o serbare cîmpenească în pădurea de liliac de la Ponoare, r. Turnu-Severin.

VINĂTOARE. La 15 mai se încheie vînațoarea de dropii-cocoși și cocoși de munte.

PESCUIT. La 1 mai începe pescuitul păstrăvilor indigeni.

IUNIE

Numele acestei luni vine de la acela al lui Junius Brutus, care a fost unul dintre întemeietorii republicii romane. În vechiul calendar roman, instituit de Romulus, iunie era a patra lună a anului. La 21 iunie — solstițiul de vară — este cea mai lungă zi a anului, avînd 15 ore și 37 minute. Cuvîntul solstițiu vine de la latinescul sol (soare) și stare (a sta) și înseamnă timpul de cîteva zile în care soarele pare că stă pe loc, atunci cînd pămîntul este la capetele orbitei pe care o descrie în jurul soarelui.

STAREA TIMPULUI. Temperatura începe să crească, chiar și în zona alpină; ploi venite dinspre Atlantic și mai rar dinspre Marea Mediterană, cu descărcări electrice și furtuni, luna iunie fiind cea mai ploioasă a anului și avînd un climat subtropical.

DATE ȘI COMEMORĂRI

- 1 — Ziua solidarității internaționale a celor ce muncesc; la începutul acestei luni au loc în satele din Țara Oașului reuniunile numite „sîmbra oilor”;
- 2 — Ziua tineretului din Republica Socialistă România;
- 5 — În 1818 s-a născut Karl-Marx;
- 6 — 5 ani de la moartea poetului Lucian Blaga (1895—1961);
- 8 — 45 de ani de la crearea în 1921 a Partidului Comunist din România;
- 9 — Ziua proclamării în 1877 a independenței de Stat a României; capitularea în 1945 a Germaniei hitleriste; Ziua Victoriei;
- 15 — În 1848 a avut loc la Blaj istorica adunare de pe Cîmpia Libertății;
- 20 — Eclipsă parțială de soare, începînd la 10 h 20 m 9 s, faza maximă fiind la 11 h 45 m — cînd luna va acoperi 0,86 din diametrul soarelui — iar sfîrșitul la 13 h 14 m.

M	J	V	S	D	L	M	M	J	V	S	D	L	M
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28
29	30												

DATE ȘI COMEMORĂRI

- 1 — Ziua internațională pentru apărarea copilului;
- 2 — 150 de ani de la nașterea lui C. A. Rosetti, însemnată figură a vieții culturale și politice din țara noastră (1816—1885);
- 5 — 95 de ani de la nașterea (1871) istoricului român de renume mondial N. Iorga, asasinat de către legionari (1940);
- 7 — 250 de ani de la moartea stolnicului C. Cantacuzino (1650—1716), diplomat, istoric și geograf;
- 13 — 50 de ani de la luptele din 1916 ale muncitorilor gălățeni împotriva războiului;
- 19 — Ziua aviației Republicii Socialiste România
- 28 — 50 de ani de la moartea marelui pictor român Șt. Luchian (1868—1916);

EXCURSII organizate de O.N.T. pentru elevi în timpul vacanței mari, începînd din luna iunie.

VINĂTOARE. La 1 iunie începe vînațoarea de câpriori (numai cu autorizație).

PESCUIT. La 1 iunie începe pescuitul de loștrițe (numai cu autorizație), păstrăvi-curcubeu și lipani.

IULIE

În vechiul calendar român această lună era a cincea a anului și se numea *Quirinalis*. Deoarece Iuliu Cezar (100—44 î.e.n.), reformatorul calendarului, s-a născut în această lună, i s-a dat numele său de către împăratul Antonius (86—161 e.n.).

STAREA TIMPULUI. Vremea este mai stabilă, cu mari călduri — denumite „canicule”, după numele constelației Cînelui, care apare pe cer în această parte a anului; ploile sînt averse rezezi, bogate, dar scurte, cu fulgere și tunete, însoțite uneori de vijelii și grindină, caracteristice climatului tropical.

EXCURSII. Se organizează excursii de 7 zile, cu vase-dormitor, în Delta Dunării, cu vizitarea canalelor și lacurilor mai însemnate; de asemenea, excursii cu autocarele: 6 zile în nordul Moldovei; turul României în 8 zile; nordul Olteniei în 3 și 4 zile; vizitarea în 4 zile a cetăților din sudul Transil-

V	S	D	L	M	M	J	V	S	D	L	M	M	J
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28
29	30	31											

DATE ȘI COMEMORARI

- 2 — 75 de ani de la moartea lui M. Kogălniceanu (1817—1891), scriitor, istoric și om de stat progresist;
- 10 — 500 de ani de la zidirea monumentului istoric Mînăstirea Putna, ctitorie a lui Ștefan cel Mare;
- 19 — Între 19 și 24 iulie 1965 au avut loc lucrările celui de-al IX-lea Congres al P.C.R.;
- 26 — 50 de ani de la moartea lui N. Teclu, chimist român cu renume mondial (1839—1916);

vaniei; excursii de cîte 3 zile la Bicăz, Galați și Iași; excursii combinate de cîte 6 zile în corturi — la Mamaia și

Tușnad; în cea mai apropiată duminică de 20 iulie se ține „Tîrgul de fete” pe muntele Găina.

AUGUST

Această lună poartă numele Împăratului Augustus (68 î.e.n.—14 e.n.) căruia i-a fost consacrată de romani spre a-l linguși; mai înainte însă se chema *sextilis*, fiind pe atunci a 6-a lună a anului.

STAREA TIMPULUI. Deși luna iulie este supranumită „cuptor”, totuși căldura cea mai mare din tot timpul anului continuă pînă la 12 august, cînd începe să scadă; este luna cea mai secetoasă, și cu cele mai calde nopți — atît la munte cît și la mare — în continuarea climatului tropical din iulie.

EXCURSII în zilele de 23 și 24 august pe diferite itinerare în țară, cu trenul și autocarul; continuă excursiile, arătate la luna iulie. Drumeții de 8—12 zile în masivele Bucegi, Făgăraș, Apusenii, Retezat și Ceahlău.

VÎNĂTOARE. La 1 august începe vînătoarea de becațe, turturele și porumbei sălbateci; la 15 august de mistreți, gîște și rațe mari, stîrci cenușii, potîrnichi și alt vînat de baltă.

L	M	M	J	V	S	D	L	M	M	J	V	S	D
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28
29	30	31											

DATE ȘI COMEMORARI

- 5 — În 1929 a început eroica grevă a muncitorilor mineri de la Lupeni;
- 6 — 100 de ani de la nașterea actriței Maria Ciucurescu (1866—1939), promotoare a școlii realiste române;
- 7 — Ziua minerului și Ziua marinei din Republica Socialistă România
- 15 — Ziua presei române;
- 16 — 150 de ani de la nașterea lui I. Ghica (1816—1897), om politic, economist și scriitor;
- 23 — Ziua eliberării patriei noastre de sub jugul fascist;
- 30 — 75 de ani de la moartea lui Em. Bacaloglu (1830—1891), fizician și matematician, participant la revoluția de la 1848.

SEPTEMBRIE

În limba latină această lună se numea *septem̃ber*, deoarece era a șaptea lună a primului calendar roman, devenind a noua după reforma lui Numa Pompilius, fără a-și schimba vechiul nume.

STAREA TIMPULUI. După 23 septembrie nopțile devin mai lungi decât zilele; pământul pierde mai multă căldură decât poate primi de la soare, ceea ce aduce o scădere a temperaturii, afară de regiunea alpină a Carpaților, unde aceasta se menține constantă, sau scade cel mult de la 7 la 6 grade; la sfârșitul lunii, ploile, la înălțimea de peste 1800 m, se schimbă în lapoviță și ninsoare, care însă nu se menține pe sol, climatul general fiind tropical-temperat semi-uscat.

EXCURSII de o zi cu autocarele la Călărași și de aici cu vaporul la Ostrov, regiune de pescuit și podgorii. Continuă să se organizeze majoritatea celorlalte excursii. Reduceri de prețuri la odihna pe litoral. Începând de la 15 septembrie, plecarea în turul orașului București cu autocarele, din fața restaurantului Cîna, are loc la ora 15,30.

J	V	S	D	L	M	M	J	V	S	D	L	M	M
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28
29	30												

DATE ȘI COMEMORARI

- 1 — În luna septembrie se împlinesc 250 de ani de la moartea lui Antim Ivireanul (1716), mitropolit al Țării Românești, cărturar luminat, întemeietorul tipografiilor de la mănăstirile Snagov și Rîmnicu-Vîlcea;
- 8 — 100 de ani de la nașterea marelui poet G. Coșbuc (1866—1918);
- 13 — Ziua pompierilor din Republica Socialistă România
- 23 — Echinoxul de toamnă;
- 28 — 90 de ani de la moartea lui C. Negri (1812—1876), luptător înflăcărat pentru unirea țărilor române.

VÎNĂTOAREA. La 1 septembrie începe vînătoarea de cerbi carpațini și lopătari și de capre negre (numai cu autorizație), iar la 15 ale lunii de

lebede și pelicani (numai cu autorizație), egrete, cocori și bitlani.

PESCUIT. La 15 septembrie se termină sezonul de pescuit al păstrăvilor indigeni.

OCTOMBRIE

În primul calendar roman, întocmit de Romulus, octombrie era a opta lună a anului — de unde îi vine și numele (*octem* = opt) — dar Numa Pompilius a făcut-o a zecea, și așa a rămas pînă în zilele noastre, deși numele îi desminte locul ce ocupă în calendar.

STAREA TIMPULUI. Vremea este nestatornică, masele de aer polar începînd a pătrunde în țara noastră; temperatura scade, ploile sînt lungi și cad pe ținuturi întinse; climatul este temperat-polar.

EXCURSII. Se continuă excursiile de sfîrșit de săptămînă anunțate la luna ianuarie. Reduceri de prețuri în stațiunile de odihnă și tratament.

VÎNĂTOARE. La 31 octombrie se încheie vînatul de căprioari.

S	D	L	M	M	J	V	S	D	L	M	M	J	V
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28
29	30	31											

DATE ȘI COMEMORARI

- 9 — Ziua petrolistului;
- 13 — 85 de ani de la nașterea poetului G. Bacovia (1881—1957);
- 19 — 40 de ani de la moartea savantului cu renume mondial Dr. Victor Babeș (1854—1926);
- 20 — În 1920 a început greva generală a muncitorilor din România;
- 25 — Ziua forțelor armate ale Republicii Socialiste România
- 31 — În 1784 izbucnește răscoala țăranilor iobagi conduși de Horia, Cloșca și Crișan.

NOIEMBRIE

Numele acestei luni vine de la cifra 9 (*novem* în limba latină), deoarece era a noua lună a primului calendar roman, în care se numea *november*.

STAREA TIMPULUI. La mijlocul acestei luni este — în chip normal — începutul iernii la noi, temperatura scăzând sub 0, din care pricină precipitațiile cad sub formă de zăpadă; stelele căzătoare ce se văd noaptea, între 13 și 15 noiembrie provin din roiul de asteroizi numit Leonide, cu care se întâlnește pământul în această perioadă; începe *climatul polar*.

EXCURSII. Se continuă excursiile de sfârșit de săptămână.

VÎNĂTOARE. La 1 noiembrie încep vînătorile de iepuri și fazani; la 30 noiembrie se încheie sezonul vînătoriei de cerbi carpatini și lopătari, și de capre negre.

M	M	J	V	S	D	L	M	M	J	V	S	D	L
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28
29	30												

DATE ȘI COMEMORARI

- 2 — 150 de ani de la moartea istoricului și filologului Gh. Șincai (1754—1816);
- 7 — Ziua aniversării Marii Revoluții Socialiste din Octombrie;
- 10 — Ziua mondială a tinerețului;
- 16 — 150 de ani de la nașterea poetului și ziaristului Andrei Mureșanu (1816—1863);
- 17 — Ziua internațională a studenților;
- 27 — 90 de ani de la moartea juristului G. Costaforu (1820—1876), primul rector al Universității din București;
- 28 — În 1820 s-a născut Friedrich Engels.

DECEMBRIE

Primul calendar roman nu avea decît 10 luni și ultima lună a anului a primit numele de la cifra respectivă: *decem*. La 22 decembrie, la orele 7 și 29 minute, este solstițiul de iarnă, această zi fiind cea mai scurtă din an.

STAREA TIMPULUI. Cerul este acoperit aproape tot timpul și se formează ceață în cel puțin 16 dimineți; umiditatea este mare, temperatura scade cu 4—5 grade; cad precipitații mixte: ninsoare și lapoviță, ploaie sau burniță; *climat polar*.

EXCURSII pentru elevii în vacanța de iarnă; în diferite stațiuni și cabane pentru sărbătorirea revelionului.

VÎNĂTOARE. La 15 decembrie se termină sezonul de vînătoare de potîrnichi.

J	V	S	D	L	M	M	J	V	S	D	L	M	M
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28
29	30	31											

DATE ȘI COMEMORARI

- 1 — Ziua Africii;
- 13 — În 1918 a fost reprimată sîngeros în Piața Teatrului național, din ordinul guvernului burghezo-moșieresc, manifestația pașnică a muncitorilor din București;
- 14 — 20 de ani de la moartea scriitorului I. Brătescu-Voinești (1868—1946);
- 18 — 120 de ani de la moartea mitropolitului Moldovei Veniamin Costache (1768—1846), care a sprijinit cultura și învățămîntul;
- 22 — Solstițiul de iarnă;
- 30 — În 1947 a fost abolită monarhia și proclamată Republica Populară Română. La 21 august 1965 țara noastră a devenit Republica Socialistă România.
- 31 — 75 de ani de la moartea economistului și agromomului I. Ionescu de la Brad.

NICOLAE IORGA

turist și istoric al turismului

La 24 noiembrie 1965 s-au împlinit 25 de ani de la moartea tragică a savantului român de renume mondial N. Iorga, care a fost un mare iubitor al drumeției și un istoric al acesteia, scriind cunoscuta lucrare „Istoria Românilor prin călătorii” (4 volume, în două ediții — 1920 și 1932). Printre personalitățile eminente ale științei și culturii universale, propuse de U.N.E.S.C.O pentru a fi sărbătorite în 1965 s-a aflat de altfel și N. Iorga.

Marea lui dragoste pentru pământul și poporul român l-a mînat în lungi călătorii pe întreg cuprinsul țării, făcute pe cheltuiala sa, după care a publicat documentate însemnări de drum, vibrînd de patriotism. Acestea sînt cuprinse în volumele intitulate: „Drumuri și orașe din România” (1904), „Sate și mînăstiri din România” (1906) și „Neamul românesc în Ardeal”, din care reproducem aci cîteva pagini, în cuprinsul cărora vădîndu-se că N. Iorga a fost nu numai un mare istoric și un bun român dar și un curajos drumeț, care nu a pregetat să înfrunte chiar primejdii pentru a-și urma pînă la capăt itinerarul ce-și propusese, spre a cunoaște toate ținuturile locuite de românii aflați pe atunci sub stăpînire străină.

Și nu am putea încheia mai bine aceste scurte rînduri, în amintirea luminoasei sale figuri de mare cărturar, decît reproducînd sfîrșitul prefaței — datată 4 mai 1916 — a cărții sale „Sate și mînăstiri din România”:

„Cititorule sau cititoare, care vei citi sau reciti aceste rînduri pe drumuri de țară, apropiindu-te cu evlavie de monumente și cu iubire de oameni, trimite un gînd bun și celui care a scris aici. El n-a vrut mai mult decît atîta”.

De la Bistrița la Rodna și Vișeu

„...Cea dintîi zăpadă — să-i zicem, pe moldovenește omăt, cum i se zice și aici — e vînturată de furtună în aerul sălbatec. Un timp puțin potrivit, de sigur, pentru a merge (de la Bistrița, n.r.) la Rodna și a trece apoi prin strîmtorile de munte către Maramureș. Dar vremea grăbește, și lucrul început odată trebuie dus la capăt. Pentru un asemenea drum am de alminterea cojocul cu care răzbește prin toliul iernii țărînimea noastră...”

Prin creștăturile munților s-a grămădit zăpada, care-i vrîstează cu alb. Fulgii cad strînși, răpeziți de vînt. Pe la deschizăturile văilor ce duc în muntele înalt, vîfulor își bate joc de cojoace, blăni, bunde și toale și, scuturîndu-ne de toate învelișurile, ne înveșmîntează în cămașa aspră a gerului. Dar apoi, în pădurea roșie și palidă, smălțată de florile albe ale omătului, în văile strînse, lîngă cursul ocrotit al rîurilor e pace umedă sub cerul întunecat, din care fulgii cad cuminte, mîngios, fără tristețe, ca soli blînzi ai morții naturii.

...Deci, vom călători (de la Rodna, n.r.) cu badea Ianiuc. E un fel de hotărîre eroică, fiindcă din toate părțile ne vin înștiințări prietenești că drumul e lung, că zăpada e înaltă pînă la genunchi, că gerul stăpînește pe culmea Rotundeii și că e o adevărată nebulie să alegem această cale, pe care nu vom ajunge la capăt.

Pe drumul îngust dintre casele albe cu obloane, ieșim în valea căptușită cu păduri brumate ce duce la Rodna Nouă, căreia ai noștri îi zic Șanțul. E un frumos sat cu casele mari, dese. Locuitorii își trag bogăția din marhă, din vite adecă, răspîndite prin toate pășunile din împrejurimi. Cu ciștigul lor, foarte însemnat, ei își clădesc mari case de piatră, care au și cîte două rînduri, și, în locul porților de lemn de altă dată, ei fac grădinilor lor intrări înalte de piatră. Văd și unele clădiri de lemn foarte cochete și destul de trainice. Ca și toate cele din acest colț, satul e cu totul românesc.

Mai încolo, e o singură așezare, de cîteva case ca acele din oraș. Pe locul zis „pe Mării” s-a început lucrul tăierii codrilor.

ÎN MUNȚII RODNEI

Tot mai departe urmează valea strînsă între înalții pereți de pădure. Lîngă dînsa aleargă Someșul, ale cărui ape se zbat între pietre, se încurcă spumegînd, luptă în alergări pripite. Podoaba galbenă și roșie a fagilor a încetat acum, și sîntem în țara molidului și bradului. Pe marginea drumului nins, crengile negre, cu frunze care nu se vestejesc de iarnă, întind prinosul alb al zăpezii proaspete. Țurțuri mulți, lungi, albi, galbeni, atîrnă de pe trunchiuri și de pe vîrfurile stîncii. Din cerul sur care se coboară prin neguri asupra zărilor, pe cînd ici colo se năzare cîte o geană de lumină, ștearsă, cad liniștit fulgii rari, mărunți.

Au încetat acum drumeții, «drumarii» cari se duc de la un sat la altul, «tîrgarii» ce se întorc de la Rodna. Altă viață nu e în pustiul palid decît prăvălirea răsunătoare a izvoarelor care se aruncă în Someș: Valea Suhardului, care duce la ferma-model din Persa, pe lîngă o îngustă linie ferată de transporturi, Valea Aninului, Tătarca, puternică și năpraznică precum îi e și numele, Valea Gagii, Valea Zmeului, Valea Catrifoiiului. De la «haitul» unde apa se strînge pentru a fi aruncată apoi la vale în curenți largi care să ducă pînă departe lemnele, nu mai este în sus îngusta suviță a Someșului, ci ele, apele de munte, cu alergările nebune, îl pregătesc numai, în sălbaticile lor îmbrățișări.

De la podul pe Catrifoiiu, drumul suie și mai mult, încunjurînd, printre brazii încărcăți de omăt, Rotunda, muntele cu vîrfurile îmblînzite, care, de și nu atinge înălțimea Ineului, vecinul ei, e mult mai vestită decît dînsul, pentru această cale ce-l înfășură, ducînd spre Iacobenii Bucovinei ca și spre Borșa Maramureșului.

Tot urcăm, în silința grea a cailor, cari lunecă pe zăpadă. Să se lasă ca o coborîre a negurii și o îndesire repede a ei. N-avem alți tovarăși decît doi sași din Dumitra, care-și duc zarzavaturile la Cîrlibaba, drumeți liniștiți, fără grabă. Mai departe atingem vîrfurile pleșuv al muntelui, însemnat printr-o îngrăditură goală în mijlocul pajiștei înzăpezite. Apoi coborîșul se face iute pînă la podul Bistriței, de jos, din vale.

Apa care trece aici cu un mare zgomot fișlietor, ce se aude pînă departe în pacea nopții, se cheamă Bistrița aurie. Venită din acești munți ea curge, sub Rotunda și urmarea ei, Prelucile, către Bucovina, unde contopindu-se cu altă Bistriță, apucă drumul spre Moldova noastră de munte, a cărei viață și podoabă de căpetenie este pînă la vărsarea-i în Siret, în marginea Bacăului. Acesta e rîul care a călăuzit spre Baia, spre țara pe care el era să o întemeieze ca Domnie, pe Voevodul Bogdan, pribeagul maramureșan, vînatul de zimbrîi al poveștii. Aceasta e marea cale pustie pe care a trecut unul din întemeietorii vieții noastre istorice.

Ianiuc și-a cioplit în codru o cracă, în vîrfurile căreia a prins lămpașul cu păcură, și acum o torță roșie răspîndește lumina ei crudă asupra drumului alb și părelui din dreapta, unde se perindează brazii uriași. Singurătatea e și aici desăvîrșită. De la căsuța de lîngă podul Bistriței nu mai sînt decît focuri ce ard părăsite, drumeți pletosi ce trec cîte unul — doi de la lucrul pădurii, cîte o casă de adăpost pentru dîșii. Poposim într-un tîrziu la cătunul Șesurilor; ne primește,

pînă se hrănesc caii, una din locuințe și aici avem cea dintîi priveriște maramureșană. În noaptea cu ninsoare, izvoarele freamătă furios.

Așteptăm trei ceasuri în capăt pînă se găsesc caii de drumul, lung și foarte greu, peste cel de-al doilea munte: Prislopul.

Pornim abia la ceasurile zece, pe noaptea cu fulgii deși. Iarăși lumina roșie a lămpașului se primblă pe brazii niinși, pe stîncă umedă, pe cînd în vale mai răsună o bucată de vreme plînsorea tare, neogoită a Bistriței de aur, care mină spre altă țară. Doi borșeni s-au luat după lumina noastră, dar caii lor slabi rămîn repede în urmă. Și vuietul apei se stinge cînd ne apropiem de manina întunecoasă a Prislopului. Aici sîntem cu totul singuri, singura viață cale de mulți kilometri. E atîta pustietate și întunericul e așa de des, așa de veșnică pare căderea omătului, încît în adevăr îți vine a spune, ca bietul laniuc înghețat și umezit, și ieșind din mocneala lui numai ca să blesteme, că aici e „al doilea lume”, țărnul de peste riul negru al morții.

Totuși cei trei cai merg înainte prin așa o vreme potrivnică pe urcușul învîrtit, dar lung și greu, al muntelui. Peste cîteva ceasuri de înfășurare a păreților lui, sîntem tocmai sus, dar nu se vede nici lumina de nădejde a cazarmii de jandarmerie și a făgădăului, unde, la un asemenea ceas, toți dorm.

Coborîrea se face repede prin mijlocul aceleiași străji de brazi albi și negri. Șoseaua maramureșeană se simte îndată, largă și tare. Mergem în marginea muntelui înalt, pe cînd la dreapta alt șir de înălțimi se urmează. Prin mijloc, trece, viind dinspre Prislop, apa Vișăului, care ne îngîmă drumul.

Sînt două ceasuri de noapte cînd ajungem la Borșa. Din Ardeal ni se spunea că e un tîrgușor, unde se poate căpăta tot ceea ce trebuie călătorului. De fapt însă, numai un șir de rari case de lemn care se urmează de-a lungul șoselei și la fereștile căroră mai scînteie cîte o lumină întîrziată. Vom merge deci pînă la Vișeu de sus, care ar fi, după spusele vizitiului, un fel de Bistriță.

Peste puțin se răspîndește o lumină slabă, și aceea ca dintr-altă lume, prevestind o zi de toamnă noroasă. Din ce în ce se vede mai bine peretele înalt al munților tărați de neaună, care lunecă spre vale în aplecări line, pe cînd în față dealurile de lut cu verdeața uscată se sapă în scorburii urîte. Apa Vișeuului trece liniștită, cu valurile-i cenușii în care se sucește rare ori cîte un nod de spumă”.

N. IORGA

(din volumul „Neamul românesc în Ardeal“)

Nota redacției. Drumeții zilelor noastre, care străbat acum repede și ușor, cu mijloace motorizate, înaltul pas ce trece peste munții Rodnei, să și-l închipuie pe marele învățat Nicolae Iorga, călătorind acum 60 de ani o noapte întreagă de iarnă timpurie — înfășurat într-un cojoc — cu o trăsură trasă de trei cai, peste crestele înzăpezite ale munților Rotunda și Prislop, — la lumina tremurătoare și roșiatică a unei torțe!

PASUL PRISLOP, IARNA

CRAIOVA,
podul suspendat
din Parcul poporului.

Marea Neagră

■ FLORĂ ■ FAUNĂ ■ CURIOSITĂȚI ■

*„La patru cărți trimise de pe țărmul getic,
Tu pune-o și pe-aceasta iubite cititor“*

(OVIDIU — „Tristele“, cartea a V-a)

Marea Neagră se leagă de restul oceanelor și mărilor globului terestru prin bazinul mării Mediterane, dar este legată numai formal de aceasta. Pragul Bosforului, care face trecere din Mediterană spre Marea Neagră, nu permite un schimb intens între apele celor două mări, astfel că legătura lor este superficială. Faptul nu trebuie să

mire, marea Neagră fiind un rest al vechii mări Sarmatice, care a existat cu zeci de milioane de ani în urmă pe aceste meleaguri.

Înconjurată de uscat, Marea Neagră are caracteristici continentale, fiind puternic influențată de climatul uscatului înconjurător, lucru care îi imprimă, în largă măsură, anumite particularități. Iată câteva pe

care le socotim mai interesante.

Caz unic în lume este existența a două straturi de apă — unul mai sărat și deci mai greu, așezat la fund, iar altul mai puțin sărat și deci mai ușor, deasupra. Acesta din urmă, constituie o peliculă subțire de numai 180 m. Fenomenul se explică prin pătrunderea unui curent de apă sărată venit din Mediterana, care se depune la fundul mării — la suprafață suprapunându-se apele dulci aduse de fluvii și râuri, fără să se amestece cu apele de la fund. Adâncimea maximă a Mării Negre este de 2246 m, în apropierea coastelor Anatoliei, ceea ce înseamnă că pornind de pe crestele Făgărașilor și pînă pe fundul mării se interpune o denivelare de aproape 5 km. Marea Neagră nu are însă peste tot asemenea adâncimi. În părțile ei de apus și mieznoapte se întinde o vastă zonă de șelf, adică o regiune unde adâncimea oscilează între 20 și 200 m. Zona este, de fapt, o fostă cîmpie înecată în prezent de mare. Pe fundul șelfului, cînd marea nu este agitată, se văd urmele vechii văi a Dunării întinzîndu-se departe spre răsărit de Constanța.

Temperatura apei marine urcă la aproape 25° (cu

5° mai puțin decît temperatura mărilor tropicale); iarna, temperatura apei poate coborî la 0°, iar în unii ani apele litoralului îngheață pe o adîncime de cîțiva kilometri spre larg.

Salinitatea apelor Mării Negre constituie de asemenea un fapt ieșit din comun, fiind inversă față de celelalte mări. Apa mai sărată se află la fund și tocmai din această cauză nu poate exista un proces de aerisire și nu se păstrează oxigenul, astfel că apele stratului de fund sînt încărcate cu gaze toxice. De aceea numai stratul superior, subțire de 180 m, constituie mediu de viață. Aceasta înseamnă că 85% din volumul mării este un mediu abiotic, fără viață. Bine înțeles, pelicula stratului superior nu poate adăposti decît forme de viață cantitativ sărace. De pildă, flora e reprezentată prin algele verzi, roșii și albastre, care nu coboară mai jos de 75—80 m, iar fauna este relativ săracă. Și totuși, prin exemplarele ei, Marea Neagră reușește să se așeze din nou pe un loc aparte în categoria mărilor.

Există aici exemplare de faună relict, rare în alte părți ale lumii. În această categorie intră sturionii car-

tilaginoși, apăruiți în perioadele cele mai îndepărtate ale istoriei Pământului, cu largă răspândire în trecut. Astăzi au supraviețuit numai 2 ordine cu trei familii, care trăiesc în fluviile mari și în mările zonei temperate din emisfera nordică.

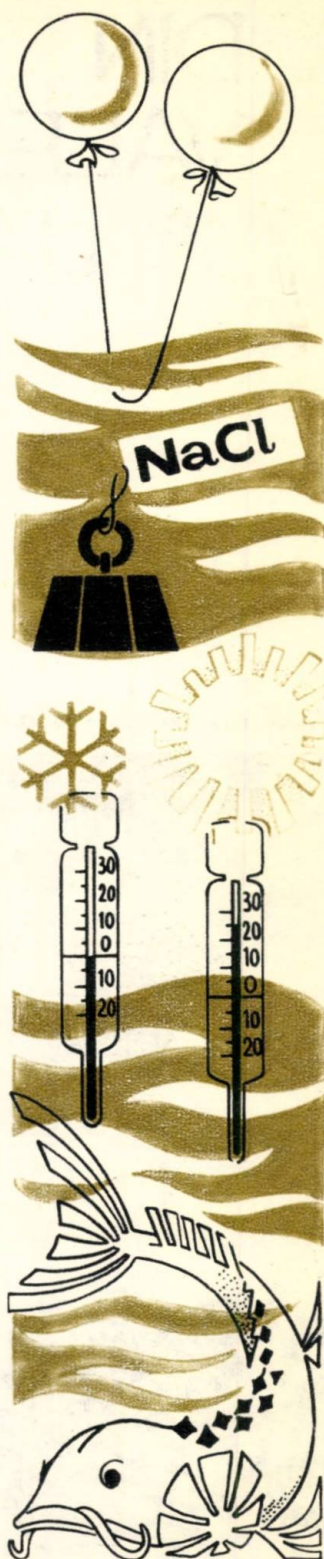
Aceștia prezintă o valoare economică deosebită pentru carnea lor foarte gustoasă, fără oase și cu o grăsime fină, dar mai ales pentru icrele de morun și nisetru, din care se prepară vestitul „caviar”. În medie, dimensiunile lor sînt între 2—6 m, dar pot avea și 3—80 cm, în cazul cegăii, sau 1—2 m în cazul păstrugei. Uriașul sturionilor este morunul (Huso-huso), care are 5—8 m. și pînă la 1600 kg greutate. Morunul poate depune pînă la 4 milioane de icre. Locuitori adevărați ai mării (cu excepția cegăii care trăiește exclusiv în ape dulci), sturionii vizitează rîurile temporar, pentru reproducere. Nisetru de pildă înaintază pe Valea Dunării pînă în regiunea Porților de Fier.

După deschiderea Bosforului, în Marea Neagră au pătruns forme faunistice mediteraneene. Cele mai interesante fac parte din ordinul pinipedelor. Aceștia sînt foclele de Marea Neagră, carnivore maritime înrudite îndeaproape cu carnivorele

terestre, care constituie restul unei specii în dispariție, fiind de acum o raritate, concluzie ce poate fi trasă și din faptul că din anul 1900 pînă în prezent nu au fost capturate decît 9 exemplare. Sînt localizate: la miazăzi de capul Caliacra, în zona Heraclea—Bosfor pe țărmul Anatoliei și în cîteva puncte de pe litoralul Crimei și Gruziei.

Ca o curiozitate amintim că în Marea Neagră s-a prins o singură dată o broască țestoasă de 1 m, care este expusă la muzeul de Istorie naturală „Gr. Antipa”. Tot ca o curiozitate amintim că din oceanul Atlantic pătrunde și enigmatică anghilă, cu corpul cilindric, alungit în formă de șarpe. Dar viețuitoarea caracteristică Mării Negre, care îi poate servi drept emblemă, este delfinul (porcul de mare), din ordinul cetaceelor. Grăsimea lui este folosită în scopuri industriale. Se apreciază că în Marea Neagră se află pînă la 1 milion de exemplare, cifră care arată necesitatea reducerii numărului lor, întrucît sînt păgubitori pescuitului. Principalul lor loc de staționare, în partea apuseană a mării, se află la miazănoapte de capul Caliacra.

Lector Simion LUGOJAN

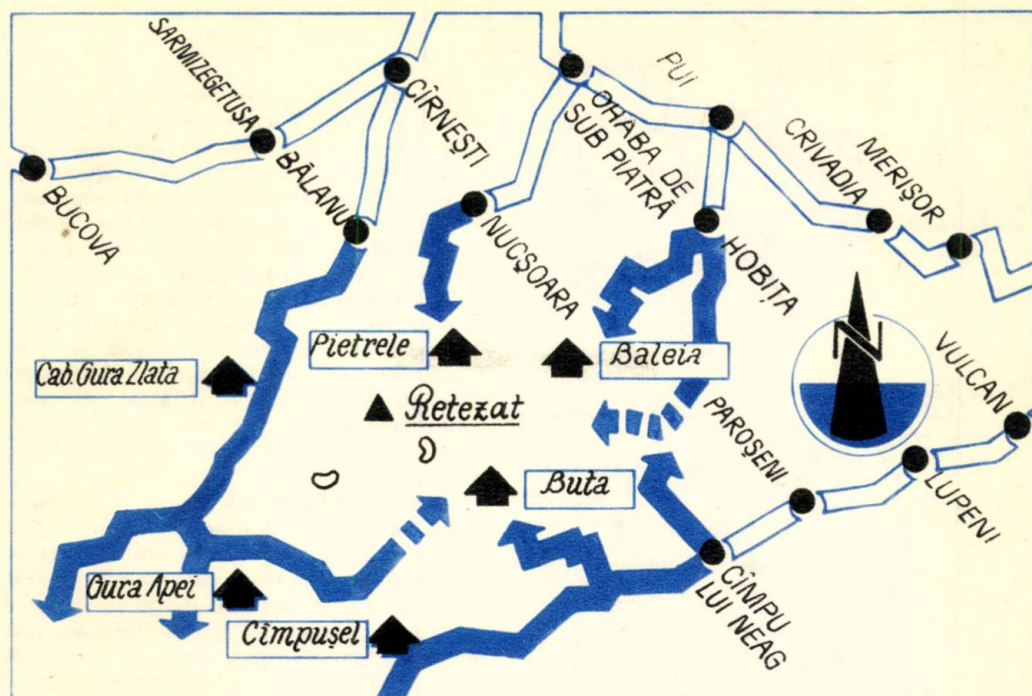

DIN
VALEA
JIULUI

ÎN
CÎMPIA
HĂȚEGULUI

CUSTURA, VÎRFUL ȘI PORTIȚA BUCUREI – VÎRFUL JUDELE

Una dintre cele mai frumoase căi de acces către cetatea de granit a Retezatului este aceea care, pornind din Tîrgu Jiu, însoțește Valea Jiului pînă către obîrșia ei, la izvoarele Jiului apusean. Astfel, se străbate o regiune în care pitorescul natural se împletește armonios cu mărețele realizări ale Republicii. Defileuri sălbatice străpunse de numeroase tuneluri, viaducte elegante arcuite peste văi adînci, în fundul cărora spumegă piraie torențiale, pereți de stîncă dominînd împletirea celor două căi de circulație (șoseaua și calea ferată), luminîșuri însoțite risipite, ici și colo, în haina întunecată a bungetelor ce îmbracă muntele...

Puternice nuclee industriale (fabricile de la Tîrgu Jiu, hidrocentralele de pe Sadu, numeroasele întreprinderi din Petroșeni, Vulcan, Coroești, Lupeni și alte localități miniere de unde diamantul negru al adîncurilor pornește pe calea împlinirii nevoilor de energie ale industriei noastre), cochetele cvartale de blocuri pentru locuințe din așezările citadine mai vechi și moderne orașe noi (Uricani), — sînt altă minunată față a pitorescului Văii Jiului.

Dar, către Retezat, în afară de calea de intrare a Văii Jiului, se poate ajunge și dinspre celelalte regiuni ale țării (Cîmpia Hațegului, Valea Streiului, Banat etc).

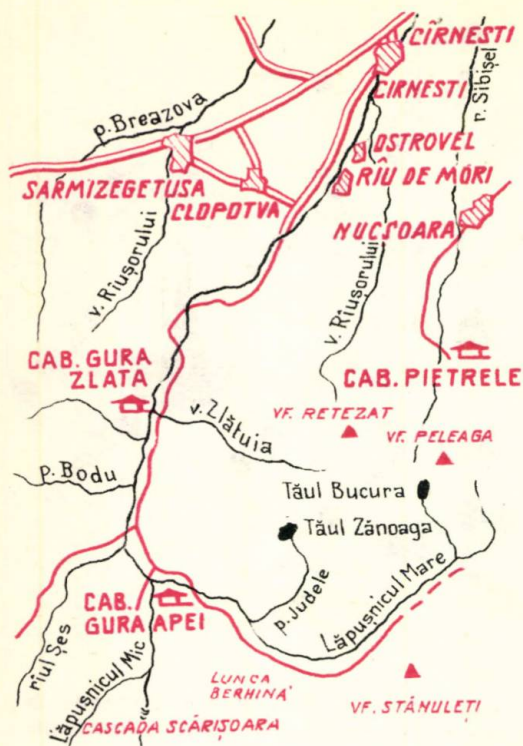
Începînd cu ultimii doi ani, turismul în Retezat beneficiază de noi posibilități de dezvoltare. Este vorba de întinsa rețea de

șosele forestiere, ramificate din căile de acces menționate mai înainte și construite atît în jurul masivului cît și pe direcții ce converg către inima lui. Aceste drumuri forestiere îngăduie o bună circulație a autovehiculelor, putînd fi folosite cu succes de către turiștii care înțeleg să cîștige timp pentru excursiile lor, străbătînd mai repede căile care duc către cetatea de piatră a Retezatului, tezaur neprețuit de frumuseți aspre, dar nespus de pitorești.

În cele ce urmează, vom enumera pe scurt noile drumuri ce înlesnesc apropierea de zonele centrale ale masivului.

Drumul forestier Cîrnești-Gura Slăveului. Din drumul național ce leagă Hațegul de Caransebeș, la Cîrnești, se ramifică un lung drum forestier care, desfășurat în susul Rîului Mare și Lăpușnicului, pătrunde adînc în inima Retezatului. Este însă preferabil să intrăm pe acest drum nu de la Cîrnești, ci folosind varianta Sarmizegetusa — Rîu de Mori, pentru că, astfel, vom putea cerceta și prețioasele relicve romane, rămase pe locurile unde a ființat Colonia Ulpia-Traiana-Sarmizegetusa, înfloritoarea capitală a Daciei Felix.

Pornind, fie din Cîrnești, fie din Sarmizegetusa și urmînd șoseaua locală și apoi drumul forestier, primul obiectiv turistic întîlnit în cale este cabana Gura-Zlata (marcaje și poteci turistice către Radeș — Zănoaga — Tăul Bucura sau către Gura-Apei).

De la Gura-Zlata, șoseaua forestieră și șuvoiul repede al apelor Rîului Mare, își împart cu zgîrcenie spațiul de-a lungul căruia se desfășoară și una și altul.

La Corciova, în lărgimea luncii, un braț al drumului forestier se desprinde către apus și, pe vreo 7 km lungime, pătrunde în susul riului Șes. Este calea pe care se poate ajunge în Țarcu, fie mergînd pe Rîul Șes — Cracul Sajului (drum nemarcat), fie trecînd prin Șaua Iepii—Plaiul Mare (marcaj bandă roșie).

La vreo 2 km în amonte de Corciova, drumul forestier trece prin spatele cabanei Gura Apei (poteci marcate, sau nu, spre vf. Zlata — vf. Radeș — cabana Gura Zlata; Lunca Berhină — Crucea Trăsnitului — Slăvei — Tăul Bucura; Lunca Berhină — Gura Bucurei — Tăul Bucura; Lunca Berhină — Gura Bucurei — cabana Buta; Lăpușnicul Mic — Scărișoara — vf. Morariu — Godeanu). Pentru a merge pe ultimul traseu indicat (lipsit de marcaj), se poate folosi ramificația drumului forestier care urcă 3—4 km în susul văii Lăpușnicul Mic.

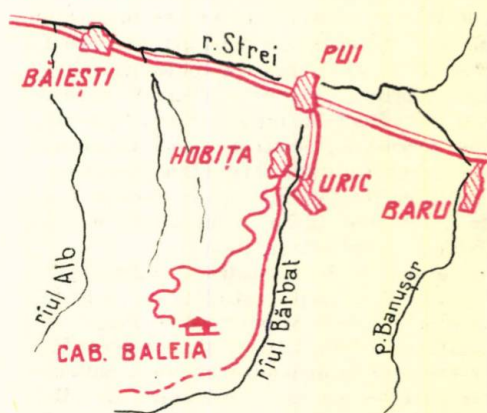
De la cabana Gura Apei mai departe, șoseaua forestieră urcă pe Lăpușnicul Mare, în susul căruia ajunge pînă către obîrșia lui, nu departe de gura pîrului Slăveiu, la

vreo 4 km mai la vale de Gura Bucurei. Folosirea acestui drum pentru deplasarea cu un autovehicul oarecare scurtează simțitor timpul de mers pentru a ajunge în zona unde se pot cerceta cele mai reprezentative regiuni ale Retezatului (Lunca Berhină — Slăvei — Bucura; Lunca Berhină — Piatra Iorgovanului; Gura Slăveului — Gura Bucurei — Șaua Plaiului Mic — cabana Buta etc.).

Se preconizează ca, într-un viitor apropiat, din apropierea Luncii Berhină, să se construiască o șosea turistică pentru a face astfel legătura între Lăpușnicul Mare și valea Jiului apusean, cu trecere peste culmea Paltina — Stănuț — Piatra Iorgovanului — Drăgușanu.

Șoseaua Ohaba de sub Piatră — Nucușoara și drumul forestier Nucușoara — Cîrnic — valea Pietrele. Pînă la Nucușoara accesul se face pe șoseaua ce leagă gara Băești de localitățile: Ohaba de sub Piatră — Sălăș — Mălăești — Nucușoara. De la Nucușoara înainte, se poate folosi șoseaua forestieră care, trecînd peste un impunător viaduct, urcă în susul văii Nucușoarei. În prezent acest drum nu este lucrat decît pe porțiuni; în curînd însă, el va ajunge pînă la numai 100 m diferență de nivel sub cabana Pietrele, adăpost turistic de la care pornesc

OHABA DE SUB PIATRA

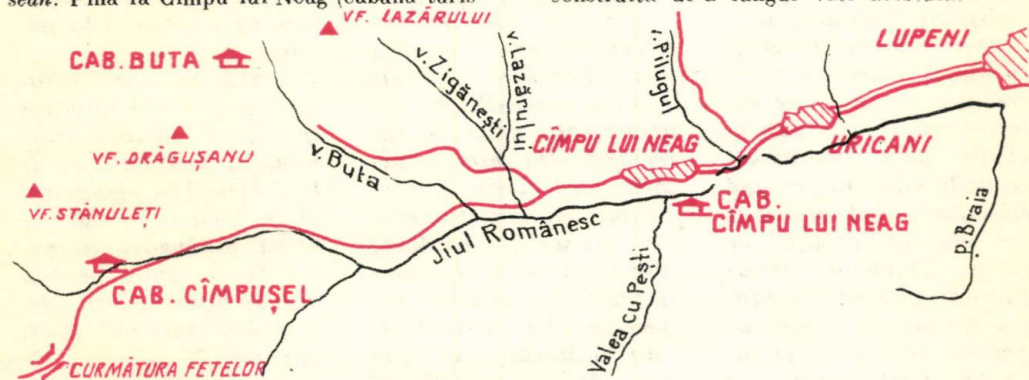
cîteva dintre cele mai spectaculoase trasee ce se îndreaptă către splendorile de granit ale Retezatului (vf. Retezat, căldarea Bucurei, vf. Păpușa, căldarea Galeșului — vf. Mare etc.).

Șoseaua Baleiei, vechi drum de acces către cabana cu același nume, pornește din comuna Pui (sau de la Hobîța) și, cu serpentine dese ce încolăcesc grumazul muntelui, ajunge la cabana Baleia, sub Cleanțul Cozmei (1862 m înălțime). De aci, cărări

marcate conduc fie la vf. Mare, Galeș, Păpușa și Peleaga (de-a lungul Piciorului Lănciului), fie la Stîna de Rîu (în bazinul Rîului Bărbat), sau pe Custura Păpușii.

Șoseaua forestieră de pe valea Rîului Bărbat se leagă cu șoseaua de pe valea Streiului și urcă apoi în susul Rîului Bărbat. În curînd va fi prelungită, pe această vale, pînă la miazănoapte de vf. Lazărului, la numai două ore de mers apoi cu piciorul, pînă la Stîna de Rîu.

Șoseaua forestieră de pe valea Jiului apusean. Pînă la Cîmpu lui Neag (cabană turis-

De la Cîmpu lui Neag mai departe, în lungul văii Jiului apusean, urcă o minunată șosea forestieră, care sfîrșește dincolo de obîrșia rîului, sub Curmătura Fetelor, la Soarbele. Sînt motive care ne fac să credem că, într-un viitor apropiat, acest drum forestier va fi prelungit astfel ca, trecînd peste culme, să se lege cu drumul Cernei.

De-a lungul șoselei forestiere (marcaj triunghi roșu), se trece pe la Gura Butei (drum turistic spre cabana Buta, marcat cu cruce roșie), pe la adăpostul Cîmpușel și pe sub Cheia Scocului (potecă marcată cu triunghi roșu, spre Piatra Iorgovanului).

Trebuie să menționăm că, înainte de a se ajunge la Gura Butei, îndată în amonte de confluența pîrîului Lazărului cu Jiul apusean, din șoseaua forestieră Cîmpu lui Neag—Soarbele se ramifică, la dreapta (către miazănoapte), un drum forestier ce se desfășoară pe traseul: Valea Lazărului — dealul Frasin — Gilma cu Fagi — Valea Butei. Drumul sfîrșește sub stînele „La Fete”, într-un punct situat la numai o jumătate de oră de mers cu piciorul pînă la cabana Buta. Folosind acest drum pentru călătoria cu un autovehicul, putem ajunge, comod și în scurt timp, într-o regiune din care atît rutele spre Drăcșanu și Custura cit și calea

tică și curse de autobuz), se poate ajunge călătorind pe șoseaua Petroșeni — Lupeni — Uricani — Cîmpu lui Neag.

Înainte de a ajunge în această din urmă localitate, în dreptul Gurii Pilugului, din șoseaua Uricani — Cîmpu lui Neag, se ramifică, spre miazănoapte-apus (către dreapta), un drum forestier care urcă pe valea Pilugului. El ajunge curînd în șaua de pe culmea dintre Făgețel și Pilugul Mare și, trecînd dincolo de munte, coboară către Rîul Bărbat, unindu-se cu șoseaua forestieră construită de-a lungul văii acestuia.

către uriașul complex de zănoage al Bucurei nu mai ridică probleme grele ca timp de mers.

Calea Cernei. Realizarea rețelei de drumuri forestiere, care îmbracă într-o adevărată pînză de păianjen vastă întindere de granit din apusul Carpaților de Miazăzi, a creat condiții optime pentru cercetarea tezaurului de pitoresc risipit cu dărnicie de-a lungul Văii Cernei. Șoseaua forestieră ce pornește de la Băile Herculane, pătrunde adînc către izvoarele Cernei. Ea va fi continuată de-a lungul Cernișoarei, pînă la obîrșia acesteia, dincolo de Piciorul Paltinei (Gura Văii Măneasa). Atunci cînd, peste Curmătura Soarbelor se va face legătura cu șoseaua forestieră de pe valea Jiului apusean, iubitorii de autoturism vor putea străbate, comod, distanța ce separă Băile Herculane de Petroșeni, prilej pentru a admira numeroase și neprețuite comori de pitoresc alpin.

Încheiem, adresînd tovarășilor de drumetrie îndemnul de a nu mai ocoli Retezatul; drumurile forestiere l-au apropiat mai mult de noi, iar splendorile peisagistice care se întîlnesc cercetîndu-l, vor satisface și pe cei mai pretențioși iubitori de frumos.

Ing. Emilian ILIESCU

Minunatul port național al locuitorilor din satele Gorjului și din împrejurimi poate fi admirat în fiecare an în a doua duminică a lunii mai, cu prilejul serbării cîmpenești ce are loc în plăcuta pădure de liliac de la Ponoare, din raionul Turnu-Severin, în partea de miazănoapte a podișului Mehedințean.

Dealurile de pe aici, cu stînci încremenite de vremuri, pe care duc poteci abrupte și întortochiate prin luminișuri străbătute de pîraie cu apă cristalină, sînt acoperite cu numeroși arbuști de liliac. Datorită climatului blind mediteranean, s-a format o frumoasă pădure de liliac, presărată și cu alți arbori, pe o suprafață de peste 20 ha, declarată monument al naturii. În luna mai, pădurea cu liliac violaceu sidefat, încîntă vizitatorul prin plăcuta înfățișare și

parfumul său, plimbat la mari distanțe de unda vîntului.

Priveliștile din jur sînt încîntătoare — pădurea însăși fiind întinsă pe versanții văii Ponoarelor, într-un cadru de un deosebit pitoresc — iar în zare, la orizont, admirăm linia crestată a munților Mehedințului și Vilcanului.

Aici, la pădurea cu liliac, în fiecare an, în a doua duminică a lunii mai, își dau întîlnire zeci de formații artistice din regiune. Întîlnim locuitorii satelor din împrejurimi, minieri din nordul regiunii, petroliști, muncitori, elevi și intelectuali din orașele Tr. Severin, Tg. Jiu, Craiova, Caracal, din alte localități ale regiunii și chiar din alte colțuri ale țării.

Motivele plăcut stilizate ale costumelor naționale dau un farmec deosebit cadrului natural de

la Ponoare. Nu este lipsă nici taraful Gorjului, care prezintă un bogat și variat program artistic pentru toți cei veniți să se desfete la vederea liliacului înflorit.

Drumul la pădurea cu liliac de la Ponoare pornește din Baia de Aramă spre comuna Ponoare (4 km), iar de aci spre miazăzi (2 km) pînă la pădure.

Lîngă Ponoare întîlnim, pe șoseaua ce merge spre miază-noapte, interesantul pod natural de la Zătonul — monument al naturii — format în urma prăbușirii terenului de la gura peșterii din apropiere (vezi „Almanahul turistic” 1962, pag. 88).

Din Baia de Aramă putem vizita minăstirea Tismana (12 km), monument istoric, orașele Tg. Jiu (42 km) și Turnu Severin, însemnat centru turistic (55 km), precum și peșterile Topolnița, cea mai mare din țară și Cloșani, din apropiere.

Ing. Vasile VANȚĂ

PĂDUREA DE LILIAC DE LA

PO NOA RE

LA SERBAREA LILIACULUI DIN PĂDUREA PONOARE

Masivul Hăghimaș adăpostește o vastă comoară de frumuseți peisagistice, care a fost pusă în valoare în ultimii ani prin extinderea rețelei de marcaje turistice.

Lacul Roșu a devenit astăzi un însemnat punct de plecare pe numeroasele trasee turistice ce străbat Hăghimașul, masiv în cuprinsul căruia se află. Peste 20 poteci și drumuri de munte au fost marcate, semnele conducând drumeții prin locuri unde sălbatecul înfrățit cu frumosul natural stîrnesc admirația. Lacul Roșu și Cheile Bicazului, podoabă a Carpaților Răsăriteni, își au faima cîștigată de multă vreme, — dar frumusețea Cheilor Bicăjelului, a Cheilor Lapoșului sau a impresionantului tur de orizont de pe Vîrfurile Licaș sau Piatra Vithoș, sînt încă puțin cunoscute.

Marcajele, de curînd terminate, călăuzesc iubitorii de drumeție prin aceste locuri, ușor de străbătut, care pot fi cercetate și pe timp de iarnă de către schiori.

Dinspre miazăzi și dinspre apus s-au marcat cîteva căi de intrare, pe care drumeții pot să ajungă la cabana Piatra Singuratică. Astfel, pentru centrele muncitorești din Moinești, Gheorghiu-Dej, Borzești etc, s-a marcat un traseu ce pornește din fața haltei C.F.R. Tarcău, străbătînd creasta Munceilor Nașcalat și apoi pe cea a Masivului Hăghimaș, pînă la cabana Piatra Singuratică. Din Gheorghieni trei trasee marcate conduc drumeții spre cabana Piatra Singuratică sau în Șaua Pingărați, de-a lungul unor locuri neobișnuit de sălbatice, străbătînd în parte Munceii Voșlăbeni sau Ditrău, care aparțin Giurgeului. În sfîrșit, dinspre miazănoapte, din satul Hăgota, un drum de creastă — cel mai frumos dintre toate drumurile marcate din Hăghimaș — străbate un

hăghimașul

**un
masiv
care
își
așteaptă
drumeții**

adevărat parc natural, unde formele de relief, poienile și priverile se urmează ca secvențele unui film, răsplătînd efortul depus în cele zece ore de drum cerute acelor care vor să ajungă pe aici la Lacul Roșu.

La această scurtă relatare, ca o încoronare a ineditului, menționăm frumusețea și varietatea traseelor alpine din acest masiv, apreciînd pe bună dreptate că Hăghimașul adăpostește tot ceea ce își dorește un iubitor al munților.

Anul acesta Hăghimașul este o noutate în turism, și noutate este și călăuza turistică a masivului, care a apărut în colecția Editurii U.C.F.S.

Nu ne rămîne decît să pornim la drum, pentru a cunoaște și acest colț de țară, despre care s-a vorbit pînă acum destul de puțin.

Emilian CRISTEA
Maestru al sportului.

Publicăm — ca document — parte din versurile pe care i le-a inspirat în 1870 lui Vasile Alecsandri starea în care se afla pe atunci ceea ce el numea „savana” Bărăganului.

Dînsul a prevăzut schimbarea în bine pe care avea să o aducă aci construirea căii ferate, „zmeu cu aripi de foc”, ce se proiecta, dar nu a putut întrevădea înflorirea de acum a Bărăganului. Comparația între ceea ce era această stepă acum 96 de ani și ceea ce este azi — cînd agriculturii i s-a adăogat și industria — grăește de la sine.

BĂRĂGANUL

„...Pe car un copilăndru privește-n depărtare...
Zadarnic ochi-i zboară din zare-n altă zarel
Nici casă, nici pădure, nici riu răcoritor,
Nimic nu se arată pe cîmpul de mohor!

Din vreme-n vreme numai lungi șiruri de cocoare
Sub bolta albastruile zbor talnic călătore,
Și vulturi mari, prădălnici, cu ghiare înarmați
S-adună, lăsînd puil pe vîrfuri de Carpați.

Ah! dulce, glorioasă și mult strălucitoare
Va fi ziua de viață cînd, pe sub mîndrul soare
Trecînd în rezezime un zmeu cu-aripi de foc,
Gon-va trista moarte ce zace-n acest loc!

Mult vesel va fi cîmpul cînd vecinica-i tăcere
Va dispărea de-o dată la glasul de-nviere
Ce scoate zmeul falnic din gura lui de fer
Vestind noua răpire a focului din cer!“

EFORIA — IN TRECUT ȘI AZI

Fotografiile ce reproducem mai sus înfățișează plajele de la Eforie-Nord și de la Eforie-Sud, în anul 1927. După cum vedem, plajele din aceste stațiuni nu aveau nici un fel de amenajări, iar faleza era lăsată în stare naturală. Pe atunci turismul internațional era neînsemnat, aproape simbolic, din pricina lipsei unui program de investiții continue, deși bogăția și frumusețile țării îl făceau cu putință.

În anul 1933 la Eforie-Sud s-au făcut unele amenajări, atât pe plajă cât și pe faleză, constând din două mici diguri, ce înaintau foarte puțin în mare și din câteva cabine de lemn, așezate în coasta malului, pe o mică porțiune împietruită. Dar această parte a plajei era despărțită de rest prin două garduri de lemn vopsite în alb, ce intrau și în mare, despărțind și locurile de baie, pentru a se asigura încasarea unei taxe zilnice de la cei ce voiau să facă plajă și băi aci. În apropierea locului unde acum se află debarcaderul hidrobuzelor era o construcție de lemn, înălțată pe piloni bătuți în mare, în care se afla un restaurant.

Astăzi, în Eforie avem multe restaurante, în clădiri moderne, zidite în cărămidă și piatră,

cu mari ferestre și largi terase, acoperite sau descoperite — cu locuri pentru dans, bazine cu apă și havuzuri — totul înconjurat și împodobit de mulțimea florilor, al căror parfum suav plutește în aerul dimprejur.

În ceea ce privește cazarea, la Eforie (Nord și Sud), s-au construit în ultimii ani peste 40 de mari blocuri moderne, de beton și sticlă, ce adăpostesc în fiecare serie mii de oameni veniți la odihnă și tratament.

La Eforie stau la dispoziție renumitele băi calde de nămol, precum și modernele băi reci de nămol, atât de binefăcătoare, de pe malul Techirghiolului, pentru care s-a făcut o mare clădire de zid și piatră, frumos împodobită.

După orele de cură, distracțiile sînt multiple: spectacole de teatru sau cinema, în aer liber și în săli.

Sînt deschise cluburi cu biblioteci, unde se pot citi ziare, reviste și cărți, se pot practica felurite jocuri distractive, se poate dansa.

În locul prafului ce domnea altădată, acum sînt hectare întregi de pajiști cu flori, care au schimbat Eforia într-o stațiune-grădină.

Sus pe creste-nalte și-argintate
Pe cărări fără sfârșit
Peste plaiuri mindre și bogate
La drum iarăși am pornit.

Refren

Olario, olario
Tot mai sus, tot mai sus noi urcăm
Olario, olario
Fără toată să o colindăm.

Olario, olario
Frumuseți ca în basm să găsim
Olario, olario
Și mai mult, tot mai mult să le iubim.

Peste munti și văi, câmpii mănoase
Bucuroși noi drumețim,
Țara noastră mindră și frumoasă
Să cunoaștem, să-ndrăgim.

CÎNTEC DE DRUMETI

Versuri și muzică de
Ludovic DIZZI

Tempo de marș-vioi.

1. Sus pe creș-te-nal-te și-ar-ges-
2. Pes-te munți și văi, cîm-pii măi-
te - te Pe că-rări fî-ră sîr-git
nae - se Bu-cu-rași noi dru-me-țim

Pa-se pe pla-iu-ri mind-re și bo-ga-te La dru-mă-ri-gi-am por-nit...
Ța-re noastră mindră și fru-mo-a-să Să cu-noaș-tem, să-ndră-gim.

REFREN Ecou
O - la - ri - o O - la - ri - o Tot mai sus, tot mai sus noi ur-
căm O - la - ri - o O - la - ri - o Fru-mu-seți ca în basm să gă-
sim O - la - ri - o O - la - ri - o Și mai mult, tot mai mult să lu-
bim mult, tot mai mult să lu - bîm.

APUSENII... DE CALCAR

Interesul turistic de care se bucură Munții Apuseni în fața iubitorilor de drumeție, constă atât în varietatea peisajistică și a reliefului (contrastul dintre linia domoală a întinselor plaiuri și platforme împădurite sau acoperite cu pășuni bogate și verticalitatea prăpăstiilor și cheilor întunecate), cât și în faptul că ei sînt cei mai bogați munți din România în fenomene carstice.

Peșterile și ghețarii Apusenilor, ca și avenele și ponoarele le-au dus de mult faima, cu atât mai mult cu cât aici se află și singurii ghețari din România, adăpostiți în peșteri și avene (peșteri verticale, sub forma unor puțuri naturale). La toate acestea se adaugă valoarea cercetărilor științifice făcute în peșterile din Apuseni de marele savant Em. Racoviță, care a îmbogățit știința mondială cu o nouă ramură: biospeologia. Să trecem în revistă, împreună, câteva din cele mai interesante fenomene carstice care fac să se vorbească de Apusenii... de calcar.

Peștera de la Scărișoara, adăpostește un bloc enorm de 50 000 mc de gheață, gros de câteva zeci de metri. Este un adevărat palat subteran, câptușit cu podoaba faldurilor de gheață și de calcar, a stalactitelor și stalagmitelor, în alcătuirea cărora natura și-a valorificat întreaga ei inventivitate și fantezie. În prima sală, denumită „Sala Mare“, se pot admira cele două stalagmite uriașe ce se ridică din planșeul de gheață, un adevărat patinoar natural.

Prin dreapta acestei săli se poate coborî în Sala de Rouă (un adevărat caleidoscop de stalagmite de calcar, sclipitoare), se trece apoi prin coridorul Chiciurei și se coboară în sala denumită Altar, sau Biserica, o lume feerică de basm. Și mai fascinante — formațiunile din sălile situate la câțiva zeci de metri adâncime, în dreapta și stînga

blocului de gheață, unde stalagmitelile, coloane înalte de peste 9 m, își oglindesc siluetele în apa limpede de cristal a micilor bazine.

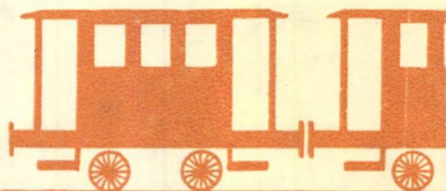
În apropierea ghețarului se află *Peștera Pojarul Poliței* (vestită prin succesiunea de culori, prin simfonia de alb și roșu a formațiunilor de calcar) și *Avenul din șesuri*, lung de peste un 1 km și adînc de 200 m, de asemenea bogat în diferite formațiuni. În interiorul acestora au fost găsite urme de urs de peșteră, bizon, elan, etc.

Pentru vizitarea formațiunilor amintite, se pornește din comuna Gîrda de Sus (situată pe șoseaua care leagă localitățile Dr. Petru Groza și Cîmpeni, la 54 km de prima și 30 km de a doua), pe poteca marcată cu cruce roșie. După două ore ajungem la cabana Scărișoara (1 108 m înălțime), de unde pînă la ghețar se fac 20 minute (1,3 km), pe poteca marcată cu punct roșu. Cel de la doilea traseu (recomandabil la înapoiere), coboară pe Valea Ordîncușii (8 km = 3 ore; bandă abastră). Vizitarea etajului inferior al ghețarului Scărișoara, a Pojarului Poliței și a Avenului din șesuri se pot face numai cu autorizație și echipament special.

Peștera Meziad este una din cele mai mari și mai interesante din România; ea e formată dintr-un labirint de galerii, cu o lungime de 4 km, suprapuse în unele locuri pe cîte 5 etaje și împodobite la tot pasul cu stalagmite și stalagmite, fantastice plăsmui ale luptei milenare a apei, care a înscris în calcar acest decor de basm. Draperii și ghirlande, colonade, ornamente, cascade împietrite, împodobesc acest palat subteran. Sala cu scheletele vechilor „stăpînitori“ ai acestei peșteri — „Ursus spaeleus“ — coloniile formate din miile de lilieci, arcadele naturale sau podurile spînzurate peste întunecoasele goluri subpămîntene, măresc farmecul peșterii, pentru a cărei vizitare e nevoie de 5 ore.

Punct de plecare spre Meziad, este orașul Beiuș (situat la 63 km de Oradea), de unde urmează șoseaua pînă la comuna Remetea

STATUIA LUI AVRAM IANCU
DE LA CÎMPENI

(9 km) și de aici la dreapta, un alt drum (8 km), ce duce pînă la peșteră.

Cetățile Ponorului, de o măreție unică în Europa, sînt formate dintr-o peșteră centrală, doline uriașe, un izbuc (loc de izvorire

a apei subterane) și un riu ce curge printr-un tunel subteran, lung de 4 km, luminat din loc în loc prin ferestre naturale săpate în stîncă. Intrarea în peșteră se face printr-o poartă uriașă, înaltă de 76 m și lată de 30 m. Marele geograf francez Em. de Martonne a comparat aceste Cetăți cu celebrele grote de la St. Cauzier din Carniolia, dar le-a declarat mult mai interesante prin bogăția peisajului înconjurător.

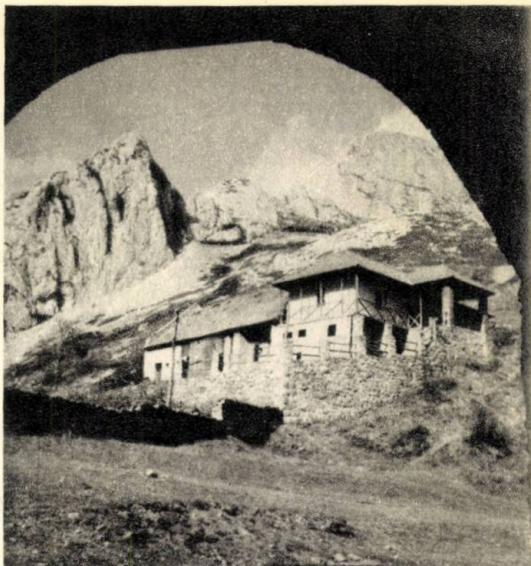
Pentru drum și vizitarea lor e nevoie de 6 ore (12 km), dacă pornim de la cabana Padiș.

Ghețarul Focul Viu ocupă locul doi ca mărime în România. Cele 4 stalagmite înalte de 6—7 m și groase de 3 m sînt viu iluminate printr-o fereastră situată în tavanul peșterii; sala în care se găsesc stalagmitele comunică cu o sală inferioară, situată la 10 m sub prima. Pentru drum și vizitarea ghețarului e nevoie de 4—5 ore, plecînd de la cabana Padiș.

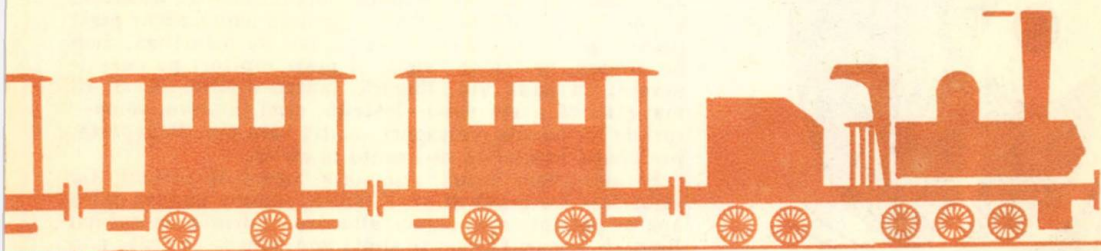
Peștera zmeilor din Onceasa, lungă de 3000 m, este vestită pentru urmele animalelor preistorice care au locuit-o; de la Padiș pînă aici se fac 5 ore.

Pentru vizitarea cîtorva din obiectivele de mai sus se recomandă ca punct de plecare cabana Padiș (1280 m înălțime). Aici se poate ajunge de la stațiunea Știna de Vale (25 km de Beiuș), pe poteca marcată cu bandă roșie (20 km = 6 ore); de la stația C.F.R. Sudrighiu (12 km pînă la comuna Pietroasa), apoi pe poteca marcată cu cruce roșie (16 km = 5 ore); din com. Gîrda de sus pînă la cabana Scărișoara, de unde în 7 ore se ajunge la Padiș.

Nu putem încheia această sumară prezentare a fenomenelor carstice din Munții Apuseni, fără a enumera, cel puțin, Peștera, sau Cetățile Rădesei, izbucurile intermitente de la Călugări (lîngă orașul Vașcău) sau de la Poșaga (Valea Arieșului), peșterile de pe văile Sighiștelului, ale Crișului Repede și celui Negru, Huda (peștera) lui Păpară de lîngă Sălcuia de Jos (Valea Arieșului), vestitele chei ale Turzii, Galbenii, Aiudului, Rîmeților, Pociovaliștei etc., cascadele Săritoarea

ȘCOALA DE LÎNGĂ CHEILE RÎMEȚILOR

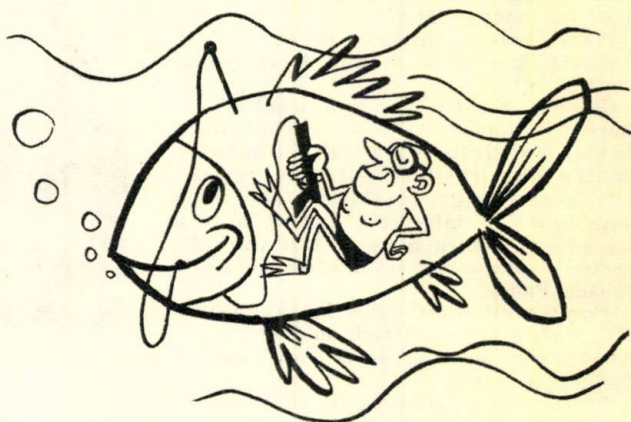
Bohodeiului, Moara Dracului, Săritoarea Ie-
duțului — toate obiective turistice de mare
interes și frumusețe.

I. ȚUGUI

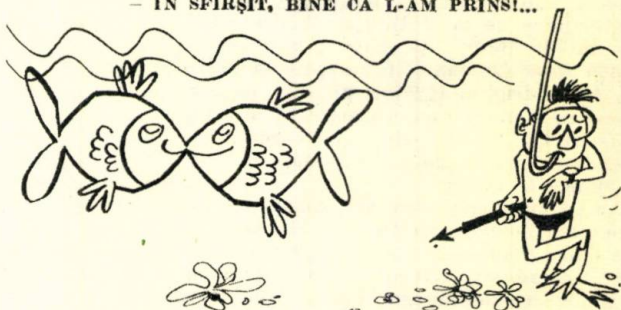
minunate locuri de pescuit

Despre pescari, umblă felurite vorbe. Cică ar fi un soi de oameni — de altfel liniștiți în meteahna lor — pe care trebuie să-i privești cu îngăduință: tăcuți, pe malul apei, uitându-se lung-lung la pluta nemișcată, ori umblînd de-a lungul malurilor și biciuind undele cu pleasna strunii cu muscă artificială sau lingură. Tăcuți în „exercițiul funcțiunii“, dar vorbăreți nevoie mare „după“, atunci cînd istorisesc cit de felurit și cit de mare a fost peștele și prin ce locuri minunate au făcut popas...

— ÎN SFÎRȘIT, BINE CĂ L-AM PRINS!...

UN ADEVĂRAT PESCAR TREBUIE SĂ AIBE RĂBDARE..

Fiindcă trebuie să știți dumneavoastră — nu-i vorbă aici de „părtinire pescărească“, adică de sprijin de tagmă — țara noastră e nespus de bogată în soiuri de pești: de apă dulce sau sărată; de cîmpie ori de munte; de lacuri și ape line, stătătoare, sau de șuvoaie năpraznice; pești pașnici pe care-i momești cu un boț de mămăligă, bob de cireasă, ori chiar brînză și pești răpitori pe care îi apropii cu nadă vie, lingură, muscă artificială. Și să mai știți că avem pești — lostriță, cegă, nisetrul, somn — rari de tot pe alte meleaguri, pentru care vin, de departe, pasionații breslei ca să-i agațe în cîrlig.

...Și mai avem locuri, minunate locuri de pescuit. Cu sălbăticia lor gravă și neprihănită, rămase undeva între apă și pămînt, sub ceruri albastre răsfrînte în oglinzi limpezi. Locuri în care te simți mic, cum nu se poate mai mic în fața nesfîrșitului și, totuși, mare și stăpîn peste roata orizontului. Despre una ca asta îți poți da seama atunci cînd ai dat jos din spate sacul de drum și-ai desfăcut undițele, răsufîind adînc. Ai ajuns. Acel loc poate fi chiar în preajma orașului, cale de cîteva ceasuri dus întors, la margine de rîu ori lac, pe malul Dunării ori al Mării, sau într-o sihăstrie la munte.

Poți să dormi tolănit acasă în patul tău și să fii — singur ori în ortăcie — pescar peste zi, poți să umbli zile în sir pe mal de apă, plecând din cabană în cabană, ori din cherhana în cherhana, după cum poți fi pescar dintre cei care își clădesc coliba sălașului acolo unde chibzuiesc că le va fi munca mai rodnică.

Felurite și minunate locuri de pescuit, după pofa inimii...

Desene de Nic. NICOLAESCU

Delta: împărăția stufului, a apelor și-a limanurilor. Ostenită și îmbătrinită de drum lung, Dunărea își poartă lin apele spre mare. Loc unic pentru pescari: lacurile, ghiolurile, jepsile, țărmul Dunării însăși; bogăția peștelui — ca număr, soiuri și cantitate; sate cu case albe, curate, cabanele ori cherhanalele — de unde, dacă n-ai și n-ai noroc, mai poți cumpăra un kilogram-două de pește... — sînt tot atîtea „baze” de plecare, de la care, pe jos ori cu lotca, poți organiza expediții pescărești.

Apele curgătoare, cele mari și mici — Mureșul, Oltul, Jiul, Siretul, Crișurile, Timișul, Tîrnavele și toate cele lalte — de la izvoare la vărsare, la cîte popasuri pescărești nu dau naștere! Locuri cu iarbă fragedă, cu sălcii umbroase și nisipuri fine de aur, minunate pentru odihna minții și a trupului.

Dar apele de munte? Piraie colțuroase cu unde străvezii, cu adîncimi și involburări ivite pe nepusă masă. Pînă să ajungi la păstrăvul, loștrita, mreana ori cleanul rîvnit, trebuie să treci încercările la care te supune drumul — uneori de-o palmă de lat, strecurat printre stîncării, pe sub cetină, ori alunșuri și smeurișuri.

D-apoi marea? Poți pescui la țărm, chiar pe digul de la Constanța, după cum poți pescui și în larg, din barcă, între apă și cer.

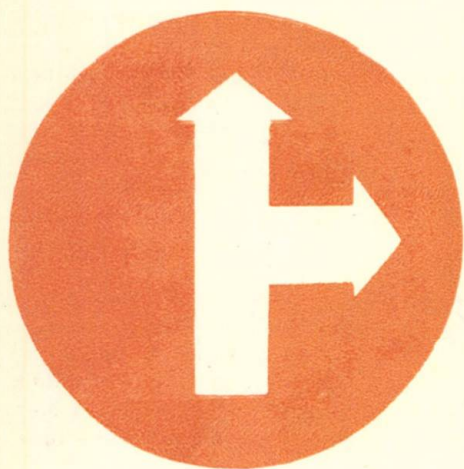
Și salba lacurilor luncii Dunării, ca, de altfel și ale celorlalte lunciale apelor mai cuprinse ori mai mărunte.

Da. Hotărit. Sînt atîtea locuri și popasuri cu puțință pentru pescuit, încît e grea alegerea.

Dar, fiindcă pescarul e și oleacă de drumeț, care, deși pleacă de acasă cu gîndul la știuci colosale ori crapi uriași, chiar dacă nu se întoarce cu tolba plină, știe să prețuiască tihna și frumosul, oricare ar fi alegerea nu regretă, și, fără îndoială, popasul viitor îți va aduce și prada cea mare și mult rîvnită. Nu se cade pescarului să fie altfel decît optimist.

E. JIANU

DE
LA
BAIA — MARE
LA
VATRA — DORNEI

La Baia Mare cerul e mai albastru decît în orice altă parte a țării — ne asigură maieștrii penelului, aducîndu-ne aminte că, în 1895, aici a luat ființă primul centru de pictură din România. Dacă, în sine, acesta este un motiv suficient pentru a te face să vizitezi orașul, asta rămîne la aprecierea capacității emotive a fiecăruia dintre noi. Hotărît, însă, numeroase alte motive ne îndeamnă să cunoaștem capitala Maramureșului... fie și pe vreme noroasă. Nu vom face acum o descriere a orașului. Vom aminti, doar, că de aici se poate porni pe unul dintre cele mai interesante drumuri turistice ale țării.

... Urmărind firul șoselei care pornește din Baia Mare spre răsărit, ajungem, după 27 de km, pe vîrfurile masivului Gutîu. Pe celălalt versant al muntelui, la coborîre, trecem prin numeroase sate a căror arhitectură constituie specificul Maramureșului: case construite în întregime din lemn, cu pereți din trunchiuri ori blăni masive de brad, îmbucate, fixate de multe ori numai cu uriașe cuie de lemn. Exemplare frumoase de case și porți sculptate ne întîmpină mai ales în comunele Crăcești, Giulești, precum și în întinsa comună Vad, de la care mai sînt doar 7 km pînă la Sighet.

Oraș cu cca 16 000 de locuitori, centru de raion administrativ, Sighetul, așezat pe malul Tisei — granița cu U.R.S.S. — are o dezvoltată industrie locală, un interesant muzeu etnografic, hotel, restaurante, magazine.

Din Sighet ne putem continua călătoria fie pe valea râului Iza, fie pe valea Vișeuului. Prima variantă oferă vizitatorului nu numai un peisaj variat, dar și satisfacția cunoașterii unora dintre cele mai vechi monumente de artă din Maramureș.

Pe valea Izei, șoseaua șerpuiește printre dealuri domoale, în parte acoperite de păduri, printre lanuri de grîne și fînețe. Și pe aici casele sînt de lemn, cu acoperișuri de șindrilă, iar țărani umbli îmbrăcați în costume tradiționale: pantaloni albi, scurți și largi și cămăși lungi; femeile — cu fote și ii; toți, cu cojoace. Lăsăm în urmă mai multe așezări mari, cu numeroase construcții noi, cu școli și cămine culturale moderne. Un prim popas îl facem în comuna Cuhea (km 43), îndemnați de un dublu interes.

Pe plan istoric Cuhea reprezintă o pagină însemnată din trecutul României. În secolul XIV aici a fost reședința conducătorilor politici ai românilor din Maramureș. De aici a plecat voevodul Bogdan, care a întemeiat în 1359 statul feudal independent Moldova. Săpăturile arheologice efectuate recent au scos la iveală urmele unei construcții presupusă a fi cetatea lui Bogdan, în incinta căreia s-au găsit diferite instrumente de luptă, obiecte de uz zilnic, precum și rămășițe omenești, toate cu urme evidente ale incendiului care pare să fi pustiit cetatea.

Comuna Cuhea, împreună cu vecina sa Ieud (la 3 km), sînt bine cunoscute însă și pentru faptul că posedă trei exemplare de biserici de lemn declarate monumente istorice.

Răspîndite mai ales în regiunea Maramureșului, bisericile de lemn, împreună cu vechile case țărănești, reprezintă cea mai autentică și originală creație de arhitectură populară. Solemne verticale plantate în peisajul domoalelor dealuri Maramureșene, bisericile de lemn își înalță turlle svelte, de un desăvîrșit echilibru arhitectonic, la înălțimi de zeci de metri, evocînd măiestria meșteșugarului care, îmbinată în mod armonios cu un deosebit simț artistic, este rodul unei îndelungate tradiții. Majoritatea acestor monumente, în care atît decorațiunile în lemn cit și picturile interioare, realizate într-o factură proprie, contribuie la desăvîrșirea operei de arhitectură, datează din secolele XVI — XVIII.

O fericită excepție face biserica din Ieud, care a fost înălțată în anul 1364, fiind cea mai veche din Maramureș. Ca stil, monumentul se înscrie în goticul maramureșean. Pictura interioară — în stil bizantin primitiv — executată în secolele XV-XVI, este bine păstrată în forma ei inițială. Din pronaos, legătura cu suprastructura bisericii se face printr-o originală scară formată dintr-un trunchi gros de copac frumos făuit, la fel de vechi ca întreaga construcție. În biserică aceasta s-a păstrat unul dintre cele mai vechi manuscrise românești, „Zbornicul de la Ieud“

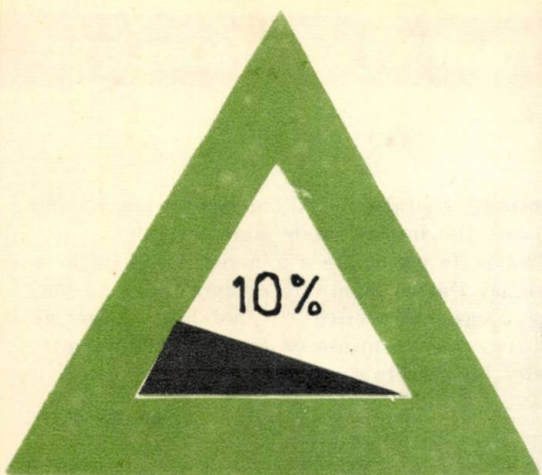
în prezent intrat în fondul Academiei Române. În Ieud mai există o biserică de lemn, ceva mai „tînăra” (1712), a cărei eleganță arhitecturală este completată de pictura interioară (pe pînză de în lipită pe pereți) și de colecția de icoane pe sticlă, vechi de peste 200 de ani. În fața intrării bisericii, o piatră uriașă încastrată în pavaj reamintește numele faimosului Pinteă Haiducul, despre a cărui putere și simț al dreptății povestesc numeroasele legende țesute în întreg Maramureșul. Se spune că Pinteă ar fi adus această lespede în dar bisericii, să-i fie prag.

Două biserici de lemn sînt și în Cuhea, una dintre acestea fiind declarată monument istoric. Din Cuhea ne continuăm drumul, pe aceeași șosea pietruită, spre miazăzi-răsărit. După 10-12 km se poate distinge, în depărtare, masivul Pietrosul (2 305 m înălțime), cel mai înalt vîrf al munților Rodnei. Șoseaua începe să urce pentru ca apoi, după cîțiva kilometri, să „alunece” în serpentine spectaculoase pe coasta dealului, lăsîndu-ne să admirăm spre poalele înălțimii desfășurarea în evantai a comunei Moiseiu. Aici șoseaua se bifurcă. Spre stînga, după 10 km, se poate ajunge la Vișeu, centrul raionului cu același nume, unde găsim hotel, magazine, restaurante. Orașul este cunoscut pentru industria sa forestieră și de prelucrare a lemnului, dezvoltată local și în împrejurimi.

Ne continuăm drumul, însă, spre dreapta. Șoseaua se desfășoară paralel cu apele riului Borșa, printre înălțimi care, cu cît înaintăm, devin tot mai impunătoare. După 9 km intrăm în Borșa, comună mare, într-o regiune minieră cu vechi tradiții. Ne mai despart doar 12 km de locul unde vom face un popas mai îndelungat: Complexul Borșa, modernă bază turistică, care oferă oaspeților un confort desăvîrșit în două cabane-hotel (220 de locuri), cu camere de 1-2 paturi, cu încălzire centrală, apă curentă, băi, restaurant, club etc. În împrejurimile complexului se pot face numeroase excursii interesante și plăcute (la cariera de marmură, la

BORȘA - ÎNCÎNTĂTOAREA STAȚIUNE
DIN MUNȚII RODNEI

BISERICA DIN CUHEA

cascada Albă, în munții vecini, cu vîrfuri de peste 2 000 m înălțime etc.), iar în timpul iernii se poate practica schiul (sînt amenajate o pîrtie olimpică, o trambulină de sărituri cu schiurile și piste pentru începători).

De la Borșa se poate continua să urce în serpentine din ce în ce mai strînse. Nesfîrșite companii de molizi, de zeci de metri înălțime, săgetează spre cer, drepti, parcă trasați de o măreață riglă a văzduhului. Și deodată totul dispare, rămîne în urmă, pentru ca vreme de cîteva minute să ne putem plimba privirile în jur, de pe largul platou din vîrfurile muntelui, peste înălțimile vecine, care, unele altora își predau ștafeta pînă departe, unde ochiul confundă pămîntul cu cerul, creștetul munților cu pîntecul norilor. Sîntem la pasul Prislop (1 440 m înălțime). Un indicator rutier ne informează că în continuare vom pătrunde pe teritoriul regiunii Suceava. Nu departe, spre dreapta, sînt izvoarele riului Bistrița-aurie, acela care, cîteva zeci de kilometri mai jos, își dăruie energia apelor sale celei mai mari centrale electrice existentă astăzi în țară: hidrocentrala de la Bicaz.

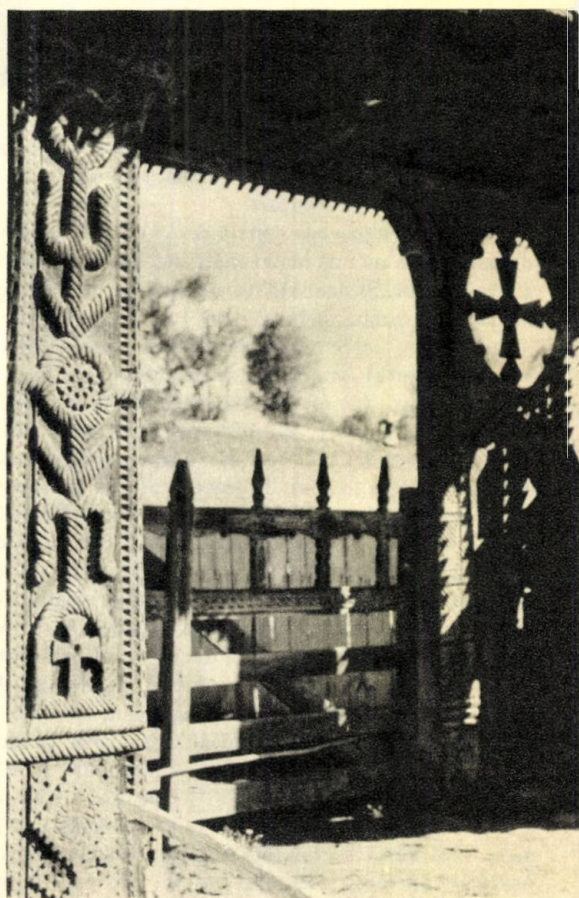
Coborîm, alături de Bistrița, spre Vatra-Dornei. Din loc în loc apa riului, barată, formează mici lacuri de liniștire, unde se întocmesc plutele de bușteni care vor călători, conduse de încercații plutași ai Bistriței, spre fabricile de cherestea din josul apei. Cînd largă și luminoasă, în stare să cuprindă comune mari, înfloritoare, cînd strîmtă și întunecoasă, cu versanții munților veniți parcă să astupe drumul, valea Bistriței, cu pădurile ei întinse și pășunile mînoase, pare mai de grabă un tablou decît o realitate naturală. Spre deosebire de peisajul maramureșean, de largă respirație, aici natura pare că s-a hotărît să așeze bogățiile ei sintetice, pe un spațiu mai mic, ceea ce crează impresia unei deosebite intimități, a unei policromii mai bogate, fără să mai impresioneze însă prin monumentalitatea caracteristică Maramureșului. Și satele sînt pe aici mai multe și mai mari, pămîntul se arată mai roditor, oamenii sînt mai domoli decît maramureșenii și limba lor e mai muzicală, iar costumele populare mai bogate și mai viu colorate. Casele nu se mai construiesc peste tot din lemn, ci din paiantă sau cărămidă, sînt vîruite în culori vii și decorate cu motive populare în relief, în chip de ghirlande. Așezările omenești sînt mai vesele, mai ospitaliere decît cenușiile sate maramureșene, dar în

același timp lipsite de posibilitatea de a transmite vizitatorului tulburătoarea senzație de duritate, de încheștare dintre om și natură, pe care ți-o inspiră satele Maramureșului.

La Iacobenii — vechi centru minier, cu industrie de prelucrare a minereurilor — întâlnim șoseaua națională care unește orașele Suceava și Cluj. Dacă o luăm spre dreapta, după 13 km, intrăm în Vatra Dornei, cunoscută stațiune balneo-climaterică, cu hoteluri, magazine și restaurante, o frumoasă casă de cultură, muzeu, parcuri întinse, în care te întâmpină pozașele veverițe, gata oricând să ți se cașere pe mină în speranța că vor găsi o nucă de ronțăit...

B. LAURENȚIU

POARTĂ MARAMUREȘEANĂ DIN CRĂCEȘTI

PĂRÎNG

magazin

ATI FOST LA LAINICI! Acolo unde Jiul se luptă pentru ultima oară cu strîmoarea Paringului și Vilcanului, acolo unde șoseaua și calea ferată spre Petroșeni fac... alpinism, se ascunde o mică așezare omenească. Între stîncile semețe, își găsește loc pe un cot al riului mica localitate și minăstirea austeră, de la care și-a luat numele defileul: Lainici. Poți pătrunde aici însă și pe Valea Chitului, de unde calea spre miezul Paringului este deschisă...

ATI AFLAT DE NOUA ȘOSEA FORESTIERĂ DE PE JIETI Se pornește din Petroșeni sau din Lonea. Măiestria și hărnicia constructorilor a deschis o cale nouă prin cheile atîdată sălbatică, pe la lacul de baraj și pe versantul de miazănoapte al Paringului. Prințul îl puteți lua cu muncitorii forestieri, la cantinele lor din preajma Jietului. Veți auzi multe lucruri interesante despre hărnicia lor în mijlocul munților...

UNDE SE AFLĂ LACUL PĂSĂRI! Pescuit: în căldarea Dracului! Toți turiștii cunosc, cel puțin din auzite, lacul Cîlcescu, unul din frumoasele nestemate azurii ale Paringului. Din poteca marcată cu bandă roșie, care trece pe la acest mare lac, nu avem decît să ne abatem spre miazăzi, acolo unde ochiul îți spune, la prima vedere, că efortul va fi zadarnic... Urcăm cîteva „trepte“ de... Golia! Peste bordul pietros, iată că ajungem și în acunsa căldare a Dracului, unde lacul Păsări oglindește parte din abruptul Pleșcoalei.

LACUL ROȘILE, CEL MAI MARE LAC DIN PĂRÎNG
Se afirmă uneori că lacul Mare al Roșilor ar fi cel mai mare din Păring, chiar înaintea lacului Cîlcescu. Oricare ar fi situația exactă, o excursie la lacul Roșile împlinește o curiozitate firească. Și nu vom rămîne dezamăgiți; el poate concura foarte bine cu alte lacuri vestite (Urlea, Galeșul), prin frumusețe și poziția lui. Înconjurat de creste foarte înalte, din care „curg“ numeroase „rîuri de grohotiș“, acest lac — întins ca suprafața — se află la încreșcarea marilor trasee turistice din centrul masivului.

ALPINISM ÎN PĂRÎNG! Sigur că da! În afară de surplomba și peretele Slivelului, mai sînt și alte locuri care cheamă pe alpinisti. Unul din ele este și cistura aeriană a Cîrjei. Mucia accidentată, care unește vîrfurile Cîrjei de vecinul său răsăritean Mița, sau tot ațita de bine spus, desparte căldarea seacă a Cîrjei de căldarea largă, cu lacuri multe, a Slivelului.

TURISMUL ȘI FOTOGRAFIA

Turismul și fotografia sînt de nedespărțit. Nu e de mirare că fotografia a devenit chiar din primul an al existenței sale, în 1839, un tovarăș credincios al turismului.

Primii turiști fotografi, pictorii Horace Vernet și Adolphe Goupil, fotografiază, începînd din noiembrie 1839, Malta, Smirna și Beirut și editează „Excursions Daguerriennes”, prima carte de călătorii ilustrată cu vederi fotografice.

În anii ce urmează apar din ce în ce mai des publicații și albume fotografice, prezentînd bogățiile, frumusețile, monumentele istorice și culturale, precum și viața diferitelor orașe și țări.

Numai în Paris apar între 1840 și 1859 mai multe albume foto despre Paris, Africa, Italia, Mexic și altele.

În 1842 apare prima caravană fotografică. În acest an gravorul și fotograful Johann Baptist, din St. Gallen, construiește la München primul car fotografic, numit „car de soare”, tras de cai și înzestrat cu un complet atelier heliografic și un laborator chimic. În 1857 Lutz și Witte fotografiază cu ajutorul unei asemenea caravane monumentele și scene din viața Berlinului, iar în 1872 Krone fotografiază cele 142 de orașe saxone, călătorind într-un car fotografic.

Încep primele „ascensiuni fotografice”. În 1843 Serghei Lvovici Levițchi (1819—1898), primul artist-fotograf rus și întemeietorul fotografiei ruse, pleacă ca membru al Comisiei pentru studierea apelor minerale în Caucazul de Nord și ia cu sine un aparat de daguerreotipie, precum și 25 de duzini de plăci metalice. Două din vederile luate în Caucaz le trimite în 1851 la Expoziția internațională din Paris și primește o medalie de aur, prima medalie din istorie acordată pentru fotografii.

În 1856 fotograful Moulin pleacă în Algeria cu 1.100 kg de bagaj fotografic. În anii 1857—1858 Aime Civiale fotografiază Pirineii, iar între 1859—1868 Elveția, ajungînd cu bagajul său fotografic de 250 kg pînă la 3000 m altitudine. În 1861 fotograful parizian Auguste Bisson urcă muntele Montblanc cu ghidul Balmat și 25 hamali.

În anii 1850—1860 fotograful rus Bren prezintă la Petrograd o colecție de 370 de fotografii din Urali, Siberia, Amur și Orientul Îndepărtat. Alți fotografi prezintă colecții de sute de fotografii cu tipuri naționale din Rusia, monumente istorice și arhitecturale, ocupații și meșteșuguri, locuințe, costume, bazare ale popoarelor din Asia de mijloc, vederi din na-

**PICTORUL SATMARI
FOTOGRAFIAT
DE EL ÎNSUȘI
PE CÎND DESENA
ÎN VALEA DÎMBOVITEI**

tură (riuri de munte, cascade, lacuri, ghețari). Meritele acestor turiști fotografi și ale multor altora pentru știință sînt deosebite. Operele lor le putem aprecia la adevărata valoare, dacă ne dăm seama de grelele condițiuni în care au fost create.

Aparatele pe atunci erau, ca și stativetele, mari și greoaie. Plăcile de sticlă de format mare împovărau de asemenea cu greutatea lor și erau greu de transportat pe drumuri neumblate și accidentate. Nu se putea expune decît în plin soare, pentru că slaba sensibilitate a plăcilor cerea lumină puternică. Nu se putea fotografia cînd bătea vîntul, căci frunzele, crengile și trunchiurile copacilor ar fi apărut mișcate din cauza expunerii lungi.

Pentru a face cîteva fotografii, fotografu trebuia să ia cu sine și un laborator, pentru că plăcile trebuiau preparate înainte de fotografiere și imediat dezvoltate. Toate acestea trebuiau făcute cu repeziciune, deoarece vara plăcile se uscau repede, pierzîndu-și sensibilitatea, iar iarna puteau îngheța. Pe atunci mărirea fotografiilor nu era cunoscută. În loc de a se mări fotografiile, se măreau aparatele. Un asemenea aparat fotografic cîntărea cel puțin 6 kg.

Aparate fotografice potrivite pentru călătorii au apărut abia în jurul anului 1880.

Fotografia și-a făcut repede drum și în țara noastră. La trei ani după ce s-a reușit fixarea fotografiei pe metal, acest procedeu a fost adus la București de către Wilhelmina Priz, care s-a instalat în Calea Victoriei și a anunțat în ziarul „Vestitorul Românesc” că „face portreturi tagerotiipi (daguerreotipii, n.n) cu un preț cuviincios”.

Primul fotograf amator român a fost pictorul Carol Popp de Satmari (1813—1888), din Satu-Mare. Studiile începute la Blaj le continuă în diferite centre ale Europei. A fost unul din cei mai mari pictori din țară ai timpului său. Ca fotograf era incomparabil. Cătreierînd țara în lung și în lat, ne-a lăsat o colecție din cele mai frumoase și evocatoare vederi ale timpului. Alt specialist în arta fotografică, M. Wandelmann, cu atelierul în Calea Victoriei nr. 43, a editat cărți poștale ilustrate cu fotografii turistice proprii.

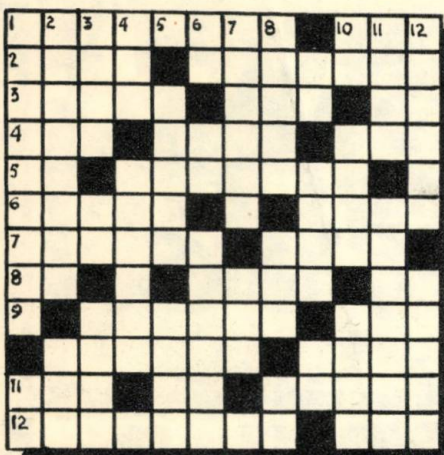
Turismul și fotografia au trăsături comune: amîndouă sînt mijloace de educație estetică și patriotică. E foarte firesc, deci, ca drumețul pornit să afle frumusețile țării să poarte și micul aparat fotografic, care-i va ușura reîntîlnirea, în orele de repaos de mai tîrziu, cu locurile deja cunoscute și îndrăgite.

Prof. V. ORZA

MAI APROAPE DE CER...

Hai la drum

ORIZONTAL: 1). Căfărătură într-o zonă stîncoasă — Vă invită, vara și iarna, să porniți la drum! 2). Cîrd de păsări în zbor — Un elegant, confortabil mijloc de transport pentru excursioniști. 3). Este utilizat la ascensiunile grele în stîncă — Decor de iarnă — ... în vale! 4). Obiectiv turistic de o rară frumusețe, nu departe de Tuznad — Însuflețirea care domnește printre excursioniști — „Tara” cu cabanele „Agris” și „Mogoșă”. 5). Scoase din: adînc! — Practică turismul, alpinismul ș.a. — Vocală. 6). Masivul cu complexul Borșa — Vă cheamă... pe minunatul nostru litoral. 7). A semna — Drum. 8)... la Sulina! — Consoană — Mers pe jos — Fes! 9). Vocală — Legături între drumurile principale și cele secundare — Necazul... din bocanc! 10). Scobituri — A făcut... „Ocolul pămîntului în 80 de zile”. 11). Direcție... la coborîrea de pe munte — ...în cursă! — Susur lin și odihnitor în creierii munților. 12). Obținută pe teren, prin jaloane, țărusi, etc. — Parte dintr-o competiție... de turism!

VERTICAL: 1). Încălțăminte specială folosită în ascensiuni pe stîncă — Capăt de plajă! 2). Pereți de munte accesibili alpinștilor — Porțiune acoperită cu pășuni alpine, tufărișuri de jnepeni, ienuperi. 3). Înălțimea mult visată. — Consoane — Te duc pe drum... 4). Refren pe fir — Loc în care evadează bucureștenii din canicula citadină — Consoană. 5). Consoană — Tara cu cei mai înalți munți din lume — Fortificații. 6). Una și alta! — În ploate! — Nemărginite — 7). Drumul... fără pulbere, străbătut an de an de tot mai mulți excursioniști — Stînci înalte — Consoană. 8). Cu luare-aminte — Cîntec de greierăș — A-cuzativ. 9). La soare! — Pășune — A exista. 10). La Bolnoc! — La fel cu oul — Spațios și confortabil, vă așteaptă în campingul de la Mamaia. 11). Transportă excursioniștii în fermecătorul decor al Deltei Dunării — Costila sau Iezer — Păpușa, pentru turiști 12). Drumuri urmate de iubitorii turismului — ...fără sovăială.

Ion PASCAL

... Cel mai „frint” șir de munți din lume este lanțul munților Carpați? Aceasta se explică prin faptul că la data formării lor, în convulsiunile geologice din era terțiară, s-au izbit înții de munții Cimerici — surpați în adîncul pămîntului Moldovei de azi — care i-au împins spre miazăzi. Apoi, s-au izbit de temelia munților — mult mai bătrîni — ai Măcinului, care în sutele de milioane de ani de la formarea lor au fost roși de ape, vînturi și înghețuri, dar a căror duritate și rezistență în adîncime a determinat — ca un pînten — formarea în dreptul lor a cotului munților Carpați înspre apus. După aceasta ei fac cotul, iarăși spre miazăzi, străbătut de fluviul Dunărea la Porțile de Fier, după care se continuă cu munții Balcani, avînd în total, pe teritoriul țării noastre, trei schimbări de direcție.

...Cele mai întinse și mai bogate pășuni alpine din Europa sînt pe crestele munților Carpați, unde pasc cele mai numeroase turme de oi de pe continent. Acestea ierneză în cîmpii, răsfrîndu-se pînă în Dobrogea, de unde se întorc primăvara în munți.

... Cel mai mare mozaic antic din Europa este cel descoperit în anul 1959 la Constanța avînd o suprafață de peste 2 000 mp? Acest mozaic împodobește podeaua marii săli a palatului cu patru etaje care servea ca antrepozit și bursă de mărfuri a portului Tomis din antichitate.

... Cel mai vechi document scris găsit în Europa este papirusul descoperit în mormîntul unei căpetenii din fosta cetate antică Callatis, aflată pe locul actualului oraș Mangalia, de pe litoralul nostru? Acest papirus este datat din anul 440 î.e.n. avînd, deci, vechime de peste 2 400 de ani. Textul acestuia conținea un act de laudă și mulțumire din partea cetățenilor cetății Callatis, pentru activitatea depusă în folosul obștei de către o căpetenie a lor, în scheletul mînei căruia a și fost descoperit de altfel papirusul.

TURISTI

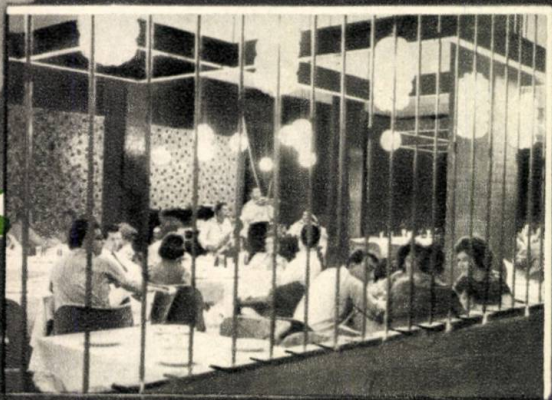
TRUSTUL DE ALIMENTAȚIE PUBLICĂ
GALATI

vă invită să petreceți

**O SEARĂ
PLĂCUTĂ**

la cele mai frumoase restaurante

- Bicăz
- Țiglina
- Brateș
- Dunărea
- Republicii
- Pescăruș

Rețineți !

În permanență un bogat sortiment de produse culinare, băuturi alese, muzică, antren.

RĂȘINARI

POPAS PE VALEA STEZII

Clădirea, cu parter și etaj, este așezată într-un parc întins, care-și sprijină hotarul pe apele unui râu iute de munte. A fost ridicată cu peste 100 de ani în urmă și poartă amprenta vremii: ferestre înguste, încastrate adânc în zidurile groase, cu contraforți, care lasă impresia unei desăvârșite stabilități. Parterul clădirii este rezervat muzeului—principalul punct de atracție pentru orice turist care ajunge aici atras de fama satului Rășinari.

Din orașul Sibiu, drumul Rășinariului pornește spre miazăzi-apus, avînd ca punct terminus, 34 km mai departe, marea stațiune climaterică Păltiniș (1420 metri înălțime). La numai 12 kilometri de Sibiu, însă, se află comuna Rășinari, la poalele munților Cibinului. Din oraș se poate ajunge aici fie cu mașina, fie cu tramvaiul.

Data fondării acestei comune — cu peste 5.000 de locuitori, astăzi — se pierde în trecutul îndepărtat, undeva la începutul mileniului nostru. Locuitorii — agricultori, crescători de vite, oieri — se mai ocupau și cu recoltatul rășinii de prin bogatele păduri din preajmă, de unde și numele actual al comunei. Dar faima ei este dată nu atît de bogăția și renumele de buni gospodari al localnicilor, cît de iscusința acestora în crearea unor obiecte de artizanat, cu trăsături distincte, specifice și calitatea de buni păstrători ai obiceiurilor tradiționale.

Și casa-muzeu, de care aminteam mai sus, e o bună sinteză a ceea ce au dat mai valoros creatorii de artă populară din sat și din împrejurimi.

Muzeul — care expune în prezent circa 1200 de piese — are o secție de istorie și științe naturale și o alta, principală, de folclor. Aici se pot cerceta numeroase obiecte de uz casnic, specifice îndeletnicirilor străvechi ale rășinărenilor, piese de mobilier, obiecte decorative (ceramică, textile) și costume populare. Rășinariul este recunoscut drept unul dintre cele mai mari centre transilvănene ale picturii pe lemn — fapt bine ilustrat în muzeu. Mesele, cuierele, blidarele și celelalte piese impresionează prin finețea motivului și culorii aplicate, prin rigurozitatea stilistică și autentică valoare artistică. Nu mai puțin interesante sînt vasele de pămînt ars, decorate cu multă fantezie, în culori vii, ori teracota smălțuită, datată 1789, ale cărei simboluri ilustrează evoluția omului în viață. Costumele populare rășinărene au primit numeroase distincții la concursuri de specialitate

din țară și de peste hotare, ceea ce mi se pare o recomandare suficientă. O curiozitate: în muzeu este expusă o cămașă țărănească a cărei particularitate e lărgimea exagerată a mânecilor. În vechime se obișnuia ca sătenii, cu cât erau mai înstăriți, să poarte mânecile mai largi la cămași. În felul acesta, circumferința unei mâneci putea ajunge pînă la 3 metri.

Într-una din sălile muzeului există o machetă a satului, așa cum arăta el pe la 1750—1800. Întipărimdu-mi imaginea, am pornit s-o reconstitui la dimensiunile reale...

★

Rășinariul este azi o comună cu multe case noi, un frumos cămin cultural și magazine moderne. Mai există însă și case vechi, caracteristice regiunii, care sînt sau urmează să fie declarate monumente de artă. Arhitectura specifică e completată de culoarea pe care localnicii o dădeau exteriorului — albastru intens — care se armonizează excelent cu mediul înconjurător. Notă

aparte dă satului și sculptura în lemn, care împodobește numeroase porți țărănești, și vorbirea locală care păstrează elemente vechi ale limbii române, și obiceiurile tradiționale manifestate în prilejuri diferite (nunți, înmormîntări, Anul Nou etc.). De multă atenție din partea vizitatorilor se bucură Cooperativa Textilă din localitate, unde experiența seculară a rășinărenilor se materializează în covoare, carpete, ștergare și alte obiecte devenite celebre.

Satul Rășinari mai păstrează și alte monumente care-l recomandă ca obiectiv turistic atractiv. În fosta reședință a episcopilor sîrbi, stabiliți aici după anul 1700, se află o importantă colecție de icoane pe lemn și pe sticlă, precum și mai multe cărți vechi scrise cu litere chirilice; la una din bisericile satului, edificată la începutul secolului XVIII, există încă pictura originală, interioară și exterioară, de un remarcabil realism; în sat se afla casa unde a trăit Octavian Goga, poet, sensibil cîntăreț

al realităților transilvane din primele decenii ale secolului nostru, și mauzoleul lui Andrei Șaguna, fost mitropolit al Transilvaniei, scriitor și om de stat cu vederi largi, progresiste.

★

Așezarea pitorească a satului — pe Valea Stezii, într-o regiune premontană — dar mai ales amintirile caracteristici care-l pun în fruntea celor mai reprezentative sate vechi românești, fac ca Rășinariul să fie foarte des căutat și de numeroși turiști de peste hotare. Anul trecut din cei 8 000 de vizitatori ai muzeului, aproape 2 000 au fost italieni, englezi, francezi, americani, sovietici, germani, chinezi, japonezi. „Cartea de aur” a muzeului cuprinde numeroase impresii și declarații. Redau una din ele — a unui om de cultură italian — care mi s-a părut a întruni spiritul unanim al aprecierilor: „Mișcat de dragostea românilor pentru pămîntul, tradițiile și strămoșii lor”.

M. I. PASCU

BĂTRÎNII SATULUI — RĂSINARI, ANUL 1900.

SINGUR CUC!

Praful și gunoiul stăruie-n odăi.
Mînuiește cratiți, oale și tigăi
Pentru că nevasta i-a plecat la

Iar atunci cînd omul șade singur cuc
Micile neazuri năvălesc buluc.
Unde-o fi cravata? Unde-i un

Ce harababură e în tot dulapul
I s-a rupt cămașa, i s-a rupt ciorapul,
Nu mai știe, bietul, unde-i este

Nu găsești o ață, nu găsești un ac!
Rufele murdare sînt de pus în sac?
Cum naiba s-or face ochiuri la

La jumări se pune doar un ou, sau două?
Plin de grijă-n fața coșului cu ouă
Stă precum vițelul la cea poartă

Fierbi cartofii-n coajă? Opt or fi destui?
Unde-i oala verde ce ședea în cui?
Sare pui cînd fierbe? Untdelemn cît

Toată bucuria lui din primul ceas
Cînd fără nevastă singur a rămas
După cum se vede, i-a ieșit pe

Nu mai stă-n picioare zicătoarea ceea
Că ar fi bărbatul și n-ar fi femeia
Într-o căsnicie lacătul și

Stă și socotește, numără și-adună
Peste cîtă vreme vor fi împreună.
Ufl! Că tare multe zile are-o

Florin IORDĂCHESCU

CÎTEVA STANȚE DESPRE EXCURSII ȘI VACANȚE

La Babele, eu?... Ce oroare!
Sînt doar atîtea domnișoare!

Un Don Juan

Cu cît chibzuesc mai bine
Cred că la Cumpăna-i de mine...

Un nehotărît

Valea Vinului ales-a
Din atîtea stațiuni
(Pentru el, numele-acesta
Plin e de promisiuni...)

Un bețiv

E-un paradox vacanța sa
Și motivu-i următorul:
Ea se termină abia
...Cînd dă mingii cu piciorul.

Un fotbalist

Ea, într-o zi, l-a întrebat:
„Iubitule, îți plac Carpații?”
El i-a răspuns, complet distrat:
„Cu filtru, da”
(Ah, ce-s bărbații!)

Un fumător

Ospătarul tot susține
Că la mare vine... vine...
Dar cînd s-a decis să plece
A-nceput sezonul rece...

Un ospătar

S. BONIFACIU

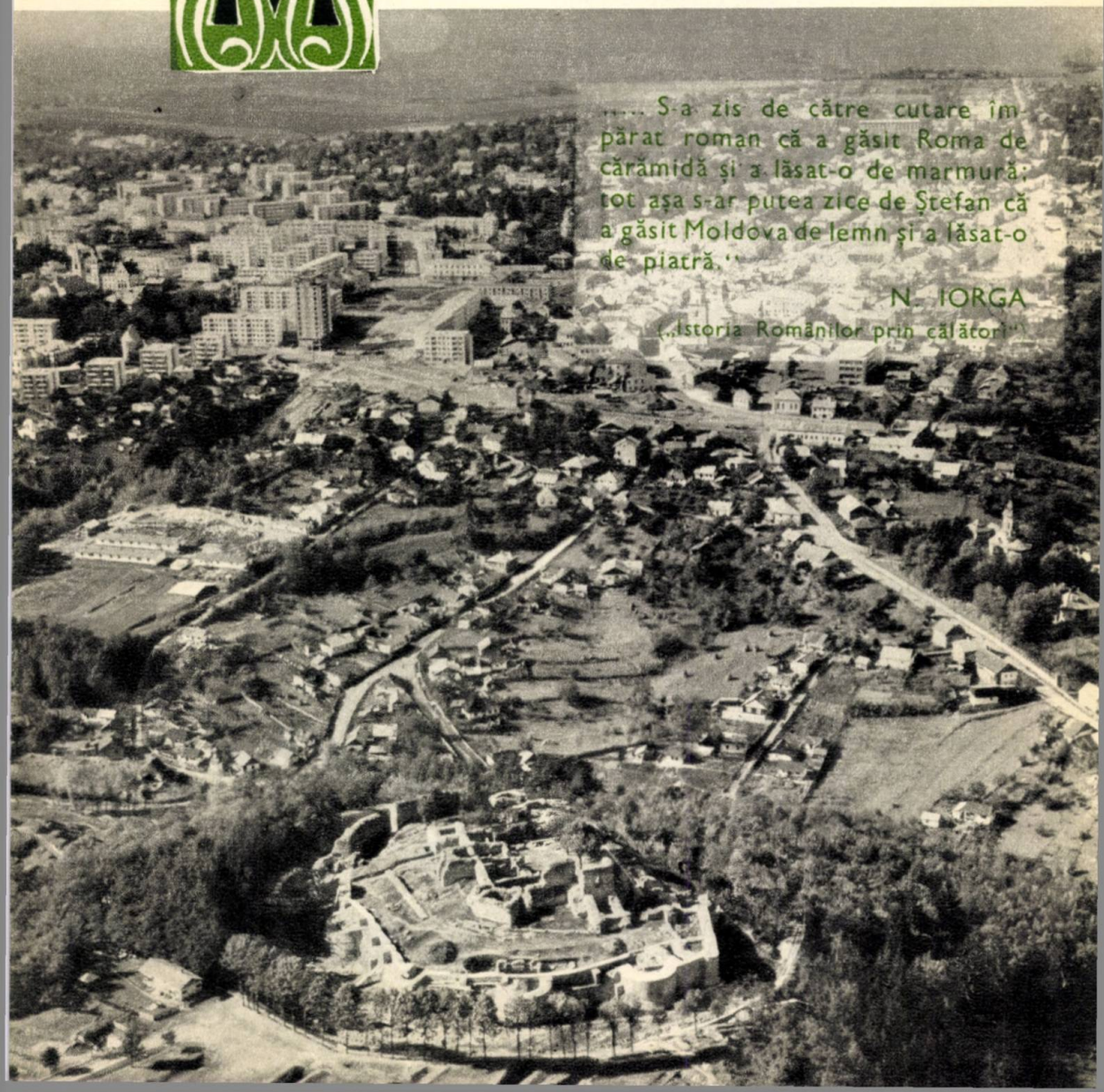

MOLDOVA DE NORD

..... S-a zis de către cutare împărat roman că a găsit Roma de cărămidă și a lăsat-o de marmură; tot așa s-ar putea zice de Ștefan că a găsit Moldova de lemn și a lăsat-o de piatră."

N. IORGA

"Istoria Românilor prin călătorii"

În nordul Moldovei, în jurul Sucevei, unde marele Ștefan și-a avut cetate de scaun, pietrele din care au fost înălțate atâtea valoroase monumente — existente și astăzi — evocă în adevăr o epocă de minunate realizări arhitectonice. După cum numele lui Petru Rareș se leagă, tot în aceste locuri, de o neegalată măiestrie în pictarea exterioară a construcțiilor. Dar poate că nici cînd ca în anii noștri, aceste comori de cultură ale trecutului n-au fost mai bine puse în valoare, nici cînd ca în anii noștri așezările din preajma lor nu s-au bucurat de o mai mare prețuire.

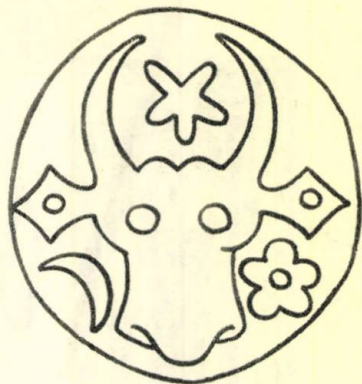
Trezite la viață nouă după secole de stagnare, plaiurile nord-moldovene îi primesc astăzi pe vizitatori într-un peisaj complet schimbat.

În vechea capitală a Moldovei, astăzi centrul administrativ al regiunii Suceava, ambianța aceasta surprinde plăcut de la primul contact. Descîns din autobuzul care-l aduce de la gară în piața centrală, ale cărei pardoseli cu plăci de mozaic sugerează un interior de palat somptuos, vizitatorul se găsește în inima unui oraș modern, printre clădirile căruia urmele aureolei de altă dată a vechii așezări își afirmă existența cu modestie și demnitate.

Biserica Sf. Dumitru, ctitorie din 1534—1535 a lui Petru Rareș, cu înfățișarea ei monumentală (are 36 m lungime și 16 m înălțime), cu fațadele sprijinite pe contraforturi, cu ferestrele ei mari și luminoase în stil gotic, cu turnul-clopotniță din față, înalt de 40 m, folosit cîndva și ca foișor de foc, pare să primească cu resemnare pierderea priorității privind înălțimea față de blocul turn din centru.

De partea cealaltă a noii magistrale, care poartă numele lui V.I. Lenin, biserica Mirăuților, cea dintîi mitropolie a Moldovei, unde se făcea pînă către mijlocul secolului al XVI-lea miruirea tuturor domnilor aduși la tronul țării, îndeamnă pe călător să-și îndrepte pașii și spre locul din apropiere, unde aceștia își aveau reședința, spre ruinele Cetății de scaun. Construită la sfîrșitul secolului al XIV-lea, pe colina ce domină orașul în partea de răsărit, de către Petru I Mușat și mult mărită de Ștefan cel Mare, cetatea de scaun a fost martora a numeroase evenimente, rezistînd în repetate rînduri — eroic — asediilor turcești.

Revenit în centru, nu departe de hotelul cochet de curînd construit, vizitatorul de azi al orașului nu scapă prilejul unui popas la

MÎNĂSTIREA MOLDOVIȚA

MÎNĂSTIREA VORONEȚ

„Muzeul regional”, pentru a face cunoștință cu bogatele colecții de arheologie, istorie, științe naturale și etnografie, care-î înfățișează aspecte din trecutul locurilor, iar într-o sală specială, cu caracter memorial, momente din viața și creația compozitorului Ciprian Porumbescu, fiu al plaiurilor sucevene, talent muzical de mari resurse, care la vârsta de 28 de ani primea în Italia, pentru compozițiile sale, felicitările marelui Verdi.

Dacă în partea de miazănoapte-apus a orașului, mînăstirea cetate Zamca, ridicată de armeni în secolul al XV-lea și cetatea Scheia, una dintre cele mai vechi cetăți moldovenești de piatră din epoca feudală, aduc mărturie istoriei frămîntate pe care au plămădit-o în trecut locuitorii acestor meleaguri, — spre miazăzi-apus, clădirea Institutului pedagogic, una dintre cele mai noi instituții de învățămînt superior din țară, sugerează tinerețea orașului, istoria anilor noștri.

Pornind la drum din Suceava, ale cărei puncte de atracție pe departe pot fi în întregime menționate în cîteva însemnări ca acestea, iubitorul de drumeție întâlnește, spre oricare din zări s-ar îndrepta, aceeași împletire de bogate aduceri aminte cu pregnante mesaje ale prezentului. Pe șoseaua de munte care urcă spre apus pînă la Vatra Dornei, în numai cîteva minute se poate ajunge la comuna Sf. Ilie, unde o frumoasă biserică — ridicată în vara anului 1488 de către Ștefan cel Mare — proiectează un prim fascicol de lumină asupra neîntrecutului meșteșug al constructorilor care, în același an, au înălțat acea adevărată bijuterie de arhitectură veche românească — mînăstirea Voroneț. Lăsînd în urmă riul Suceava, apoi comuna Ilișești, unde s-a născut folcloristul Simion Florea Marian, iar în apropiere comuna „Ciprian Porumbescu”, în care se poate vizita casa memorială a autorului cunoscutei „Balade pentru vioară” și a operetei „Crai nou”, după numai 30 de minute șoseaua pătrunde în Gura Humorului, așezare de munte dezvoltată la începutul secolului nostru mai mult ca orașel comercial. La mai puțin de 4 km de centrul orașului, străbătuți pe un drumeag străjuit pe amîndouă laturile de șirul unor case construite în stilul vilanelor de munte, mînăstirea Voroneț, cu strălucirea frescelor sale exterioare, păstrate aproape nealterate din vremea lui Petru Rareș ca o expresie a unei arte ajunsă pe treptele celei mai înalte măestrii, atrage în tot

CASA ÎN CARE S-A NĂSCUT GEORGE ENESCU
(Pictură de D. GHIAȚĂ)

cursul anului un număr tot mai mare de vizitatori, nu numai din țară dar și din străinătate. Iar în imediata apropiere a Gurei Humorului, un alt monument de valoare, mănăstirea Humor, zidită în anul 1530 pe un plan trilobat, în mijlocul unei pajiști cu bogată vegetație, își atrage admiratorii tot pentru picturile sale murale, din exterior ca și din interior, pentru icoanele rare și alte obiecte din secolul al XVI-lea pe care le păstrează.

De la Gura Humorului, după o călătorie de mai puțin de o oră cu trenul, sau pe șoseaua ce urcă aproape paralel cu apa Moldoviței, orașul Cîmpulung, întins pe aproape 9 km la o înălțime de 621 m, oferă un reconfortant cadru de odihnă și totodată o bază de plecare în excursiile pe masivul Rarău, spre Pietrele Doamnei (1650 m), spre interesanta rezervație forestieră cunoscută sub denumirea de „Codrul secular de la Slătioara”, sau spre mănăstirea Moldovița, ctitorie impresionantă din secolul al XVI-lea, care și-a păstrat aproape intactă înfățișarea originală și a cărei valoare artistică a trecut de mult, alături de Voroneț, în patrimoniul culturii universale.

Nu mai puțin atractive și accesibile sînt obiectivele de interes turistic situate la miez-noapte de Suceava. Ieșind din oraș prin cartierul Ițcani, pe șoseaua spre Rădăuți și Siret care însoțește valea Sucevei, călătorul ajunge după vreo 20 de minute la comuna Pătrăuți, unde se află una dintre primele biserici din piatră ridicate de Ștefan cel Mare după terminarea victorioasă a războaielor cu turcii, precum și o rezervație de cerbi lopătari. După alte cîteva zeci de minute, se ajunge la Rădăuți, un adevărat oraș al florilor, renumit pentru prospețimea spațiilor sale verzi, pentru noua și moderna fabrică de mobilă ale cărei clădiri masive domină împrejurimile, pentru interesantul monument de arhitectură veche moldovenească care este biserica Sf. Nicolae, considerată o ctitorie a lui Bogdan I (1359—1373), ca și pentru ceramica neagră produsă la Marginea, în imediata apropiere a orașului. Rădăuțiul este și punct de plecare spre mănăstirile Putna și Sucevița.

Tot din șoseaua care trece prin cartierul Ițcani al Sucevei se deschide și drumul spre

ȘTEFAN CEL MARE (trecută)

maiestuoasa pădure de stejari, pini și fagi „Adâncata” (6 km de oraș), în mijlocul căreia se află cabana turistică „Căpriorul” și în apropierea căreia poate fi vizitată mănăstirea Dragomirna, cea mai înaltă construcție religioasă din tot nordul Moldovei, zidită la începutul secolului al XVII-lea.

Și tot de la mieznoapte de Suceava, o șosea care trece peste apa Siretului, îl duce pe turist în numai o oră la Dorohoi, orașul de care se leagă amintirea marelui George Enescu. Un muzeu memorial amenajat chiar în casa unde a locuit multă vreme maestrul și o casă-muzeu deschisă în satul Liveni (azi George Enescu) din apropiere, unde a văzut lumina zilei și a copilărit acela care avea să ducă peste mări și țări prestigiul artei muzicale românești, pun sub ochii privitorului încă o filă scrisă cu litere de aur din istoria culturii poporului nostru. La fel și la miezăzi de fosta capitală a Moldovei, la Fălticeni, unde o plăcuță de lemn așezată lângă intrarea unei case modeste amintește că acolo a locuit cândva Ion Creangă și unde o altă casă de pe aceeași uliță a Rădășenilor radiază

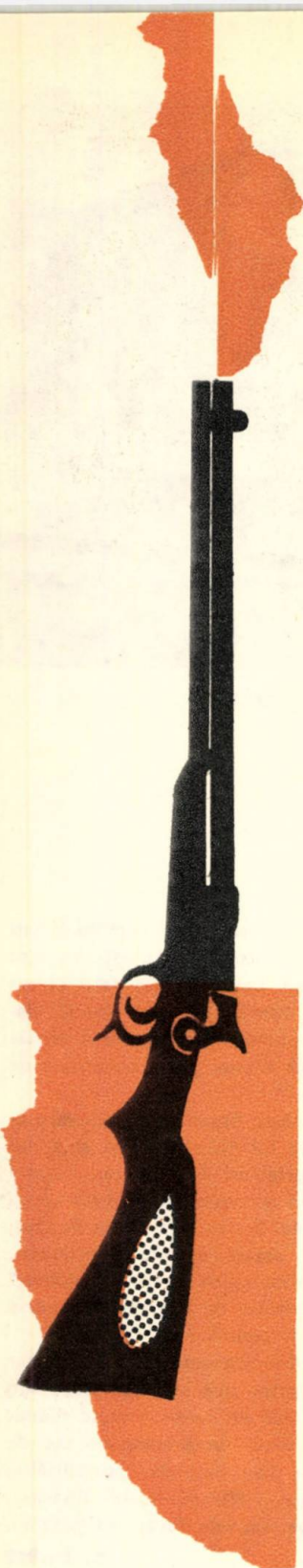
MĂNĂSTIREA SUCEVIȚA

parcă și astăzi în atmosferă prezența lui Mihail Sadoveanu; la fel în comuna Ipotești, cu a sa casă-muzeu Mihail Eminescu, în fața căreia bustul poetului, operă a sculptorului C. Baraschi, depășind cadrul artistic, pare a căpăta valoarea simbolică a unei gazde bucurioase de oaspeți.

Este fila cu aceleași litere de aur, în care se înscrie și numele lui Nicolae Iorga și al lui Octav Băncilă, originari din Botoșani, orașul care a rămas cu un valoros monument din epoca de glorie a marelui Ștefan — biserica Popăuți — dar unde o seamă de noi construcții, printre care marile uzine textile „Moldova,” reprezintă un obiectiv de întemeiată mândrie pentru localnici și pentru noi toți.

Itinerarul nord-moldovean este, fără doar și poate, unul dintre cele mai complexe sub raportul interesului pe care-l trezesc monumentele sale istorice, de arhitectură sau de artă, frumusețile sale naturale, posibilitățile de excursii în munții Maramureșului, Bistriței, Stînișoarei sau pe masivele Rarău și Giumalău.

C. DARIE

LA VÎNĂTOARE DE URȘI

Dispărut de aproape două veacuri din majoritatea țărilor europene, ursul se menține încă foarte bine în Carpații românești, unde mai sînt aproape 3000 de urși. Această cifră, raportată la suprafața păduroasă a țării noastre, arată o densitate foarte mare, ne mai întilnită în Europa. Ba, mai mult, în munții noștri trăiesc cei mai puternici urși de pe continent. Faptul a fost confirmat relativ recent, în 1964, la expoziția internațională de la Florența, unde o blană de urs carpatin a obținut medalia de aur, ca fiind cea mai mare și mai frumoasă. Acesta nu este un fenomen izolat. În Carpați au fost împușcați adeseori urși a căror greutate a trecut binișor peste 400 kg!

Toate acestea fac ca vînătoria de urși în lanțul carpatin să fie obiectul unei puternice atracții pentru vînătorii-turiști din mai toate țările europene.

Vînătoria de urși este cea mai îndrăzneată întreprindere vînătorească de pe continentul nostru. Deși se spune „greoi ca un urs“, ursul nu-i de loc greoi ci, dimpotrivă, este foarte sprinten în mișcări și are o mare rapiditate. În nouă cazuri din zece, ursul rănit atacă.

Se repede fulgerător asupra vânătorului care n-a avut îndemnarea să-l doboare din primul foc și care rareori mai are vreme să tragă a doua oară! În asemenea situații clipele vânătorului sînt numărate, dacă nu are un însoțitor cu sînge rece și mîină sigură. La o vînătoare de urși cu gonași (la Bistrița) au ieșit la standurile vînătorilor 49 de urși! (Era o concentrare determinată de fructificația bogată de jir și ghindă în acel loc). Cei șapte oaspeți străini au împușcat șapte urși, dar trei dintre ei au fost atacați de urșii răniți; însoțitorii respectivi însă au fost la înălțimea situației și nici un vînător n-a fost rănit.

În prezent urșii nu se mai vinează cu gonași. Au fost amenajate standuri înalte, la care ursul rănit nu poate ajunge. Vînătorul se postează la pîndă, iar pe inserat sau în zori, ursul vine la cadavrul la care a fost obișnuit să vină cu mai multe zile înainte. Riscul mai rămîne doar la urmărirea ursului care a plecat rănit prin pădure. În asemenea cazuri, dacă se simte urmărit, el așteaptă în tăcere și atacă de la mică distanță; măsură de prevedere: arma gata de tragere și un bun cîine de vînătoare.

Bine, bine — vă veți întreba — dar riscul este răsplătit de trofeu? Cu prisosință! Blana ursului, pusă pe perete sau pe jos chiar în chip de covor, este trofeul cel mai de preț pe care și l-ar putea dori orice vînător. Vînătorul care are un asemenea trofeu nu va uita niciodată peripețiile prin care l-a dobîndit.

Iată de ce absolut toți vînătorii-turiști care au vînat un urs în Carpați au revenit și în alți ani, sau își exprimă dorința de a reveni. Vînătorul vest-german Dr. F. Granderath din Düseldorf ne scrie, printre altele: „...Abia după ce m-am înapoiat acasă mi-am dat pe deplin seama cît de frumoase au fost zilele petrecute în frumoasa dv. țară, la vînătoare de urși... Datorez foarte mult excelentului însoțitor...“ În ce fel l-a îndatorat însoțitorul pe vînător nu știm. Poate tocmai aceasta să-i fie calitatea — un însoțitor excelent.

I. CÂRCIU

CITEVA TROFEE LA STANDUL ROMÂNESC AL EXPOZIȚIEI INTERNAȚIONALE DE VÎNĂTOARE DE LA FLORENȚA

CUMPĂNA

Prin frumusețea așezării sale, în depresiunea intramontană dintre culmile ce coboară din creasta Făgărașului și lanțul paralel cu acesta format din munții Frunți și Ghițu, Cumpăna este un loc căutat pentru excursii și, mai ales, un loc de mare perspectivă turistică.

Clima locurilor este blândă și plăcută iar peisajul este dominat de păduri. Până nu de mult, Cumpăna rămăsese punctul terminus pentru cele mai multe excursii, iar cele trei trasee spre creastă erau călcate destul de rar, de grupuri mici de turiști și numai de către cei mai pregătiți și antrenați.

Odată cu începerea construcției hidrocentralei „Gh. Gheorghiu-Dej”, situația s-a schimbat. Grupuri din ce în ce mai numeroase de oameni ai muncii din toate părțile țării au pornit spre înălțimi, s-au deschis trasee noi, interesante.

Cum ieși din defileu și intri în depresiunea unde va fi lacul de acumulare, posibilitățile de ascensiune se ramifică în toate părțile: pe văi și pe culmi, iar excursiile locale ispitesc pe toți cei care nu au posibilități fizice și timpul necesar să urce până în creastă și să treacă la cabanele de pe versantul nordic.

Cînd prima serie de lucrări va fi gata și lacul de peste 800 hectare, cu lungimea de 14 kilometri și un volum de peste 480 milioane de metri cubi de apă, va înblânzi și mai mult clima locală, șoseaua spre coronamentul barajului, de pe acum circulantă, va fi legată cu șoseaua de peste 60 kilometri care va înconjura lacul, locurile acestea se vor schimba nebănuit de mult. De pe acum, șoseaua tăiată în stîncă, uneori cu 170 metri deasupra Argeșului, uimește pe cei care o parcurg.

Cabana în construcție la Piscu Negru, cale de 5—6 ore de la Cumpăna, va servi ca loc de excursii locale pe valea Capra pentru cei din stațiune și ca punct de tranzit pentru traseele ce vor porni de aci spre creasta Făgărașului.

Pentru a ne da seama de aceste perspective, să aruncăm o privire, făcînd un tur de orizont, de pe muntele Ghițu, din apropierea viitorului lac.

Fiind așezat în șirul de înălțimi Cozia — Frunți — Ghițu — lezer, care dublează spre miazăzi lanțul masiv, continuu și înalt al Făgărașului, izolat de înălțimile mari, Ghițu ne oferă posibilitatea rară să privim peste dealurile dinspre Pitești și Curtea de Argeș; prin defileul Argeșului cu cetatea Poenari, a cărei origine se pierde în negura veacurilor; spre răsărit, peste văile Vlăsaniei și Rîul Doamnei, pînă în masivul lezer; spre apus, peste linia munților Frunți și Coziei, pînă peste Olt, spre munții Lotrului și ai Căpăținei. Priveliștea măreață care ne atrage îndeosebi, cuprinde creasta Făgărașului și culmile lungi ce coboară din aceasta pe zeci de kilometri.

Să privim în viitor peste oglinda verzuie a lacului și să urmărim pe schița alăturată: spre miazănoapte creasta Făgărașului se profilează clar pe lungime de peste 40 kilometri. Patru văi adînc modelate de ghețari, se înșiră începînd de la apus în spre răsărit: Topologul, Capra, Buda și Vlăsaniul. Primele trei coboară chiar din creastă, cu cîte două ulucuri șlefuite de glaciațiune; Vlăsaniul — din dreptul Moldoveanului, dintre munții Picuța și Scărișoara, are albia mai sus cu peste 120 metri decît celelalte. Spre

**NOUL DRUM
PE VALEA ARGESULUI,
CĂTRE BARAJ**

răsărit de culmea Moldoveanu-Scărișoara, se întinde bazinul Rîului Doamnei, care adună apele ce țîșnesc din coasta munților și prisosul celor 15 lacuri glaciare. De la Ciortea, peste Negoii și Căltun, Vinătoarea lui Buteanu, Moldoveanu și Colțul Viștei Mari, peste Dara și Vîrful Roșu și pînă în lezer, avem în față cele 6 vîrfuri ce trec peste 2 500 metri înălțime și toate cele ce depășesc 2 400 metri, din lanțul Făgărașului și masivul lezer—Păpușa, cu toate lacurile glaciare de pe versantul sudic, rămășițe ale ghețurilor de odinioară.

Rămîne să ne alegem calea ce ne va duce spre înălțimi, acolo unde măreția priveliștilor culminează.

Azi sînt cunoscute trei trasee marcate:

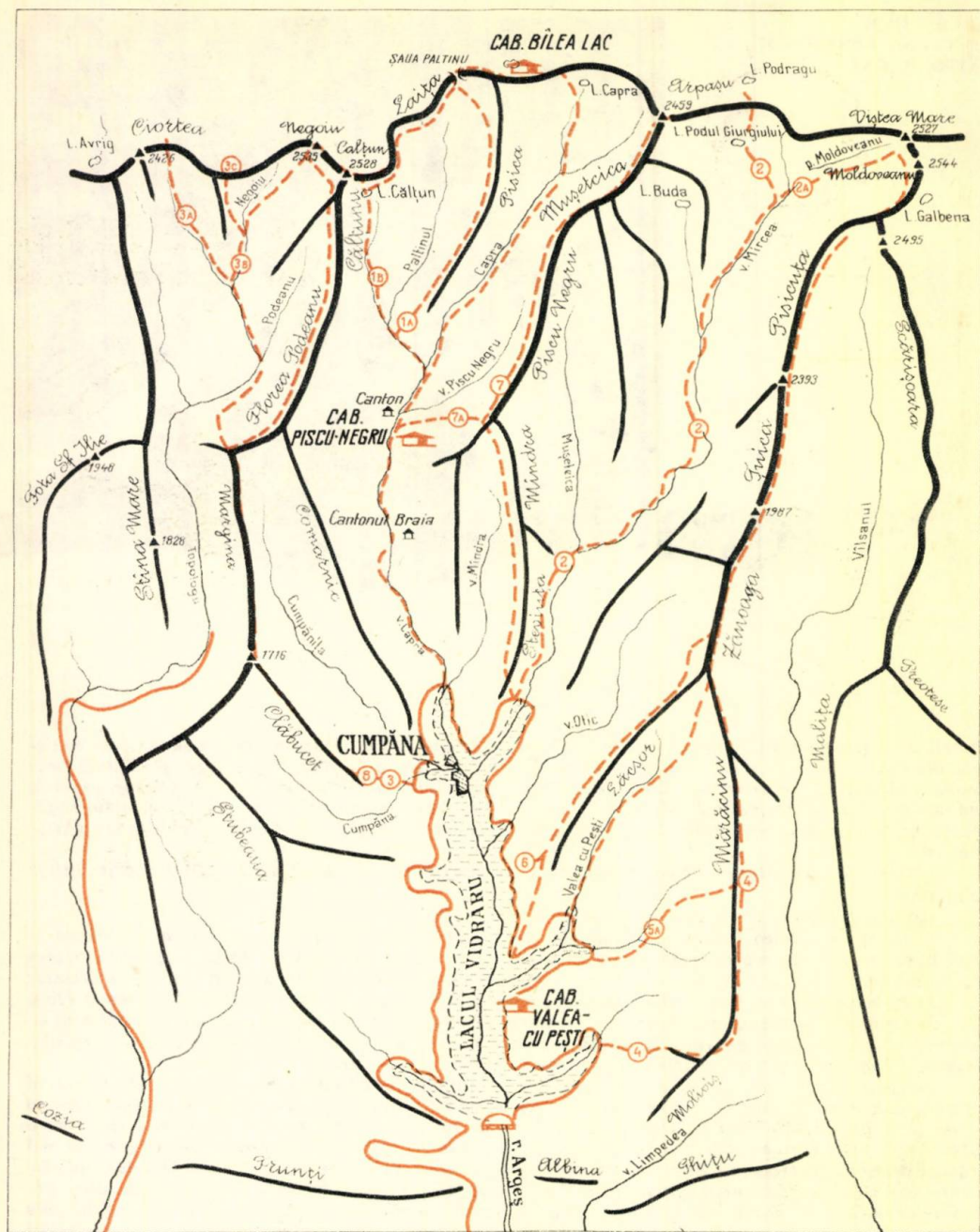
1. Cumpăna—Valea Capra — cabana în construcție Piscu Negru — lacul Capra — cabana și lacul Bîlea. Se vor mai marca traseele: cel cu urcuș pe piciorul muntelui spre Pisica — șaua Paltinului (1a) și cel de pe izvorul Căltun pînă la lacul Căltun (1b), ambele mergînd pînă în traseul de creastă;
2. Pe valea Buda — șaua Podragu — cabana și lacul Podragu, cu varianta spre Moldoveanu (2a);
3. Cumpăna — Clăbucet — Margina — valea Topologului și de aici cu cele două ramificații — pe izvorul Negoii (3b) și pe izvorul Scara (3a), ambele traversînd traseul de creastă pînă la noua cabană Negoii. Se va marca și traseul prin căldarea Mieilor pînă în șaua Șerbota (3c).

Perspectiva cea mai întinsă o avem parcurgînd culmile lungi spre creasta Făgărașului, urmînd plaiurile ciobănești, cunoscute din vechime și circulate și azi. Fiecare picior de munte ne duce pînă în culme și se prelungește pînă în creastă, ca și cele mai multe vîi, cînd nu sînt prea sălbătice. Pentru viitorul apropiat, pornind din noua șosea în lucru, care va înconjură lacul de acumulare, este posibilă practicarea unor noi trasee turistice. Din viitorul golf Valea Lupului, pe la Curmătura Ursului, apucăm vechiul plai ciobănesc care urcă spre Mărcinul — Zănoaga — Țuca — Picuiata (2390 m), pe deasupra izvoarelor Vîlsanului și trecînd pe lîngă salba de lacuri din Galbena, ajungem în vîrful Moldoveanu (2543 m), cel mai înalt din țară. Urcușul este continuu, păstrînd altitudinea cîștigată, fără denivelări însemnate. De aici, peste colțul Viștei Mare la cabana Podragu. Pe vreme frumoasă, din vîrful Moldoveanu ochiul cuprinde depărtările pînă în cîmpia Dunării; sînt vizibili masivul Făgărașului și întreg lanțul Carpaților de miazăzi și chiar al celor răsăriteni. Este cel mai plăcut și interesant drum de urcuș dela miazăzi spre creastă. Un refugiu lîngă izvorul Dimei, pe muntele Țuca, va înlesni mult circulația turistică.

Din golful Valea cu Pești, urcînd spre dreapta, ajungem, prin Poiana Fîntînele, în vreo două ore, în vîrful Zănoaga.

Urcînd pe piciorul muntelui Lăcșor se poate ajunge în 3 ore tot în vîrful Zănoaga.

Un traseu interesant este pe piciorul muntelui Steviuța—Mîndra—Năneasa—Piscu Negru (eventual coborîre la cabana Piscu Negru —Rîiosu—Buda—Arpașul Mare).

Alt traseu, interesant prin privilegiu oferit pe tot parcursul, este Cumpăna—Clăbucet—Mărgina, de aici, urmînd culmea prin virful Florea—Podeanu, pe sub virful Căltun, cotim la stînga spre apus pînă în varianta Strunga Doamnei — virful Negoii.

Creșterea circulației turistice în viitorul apropiat va face din această regiune o zonă turistică bine cunoscută.

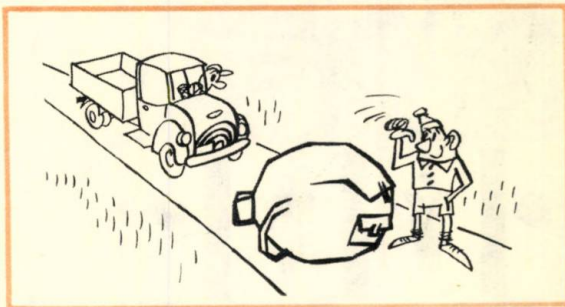
G. G. POENARU
com. Corbeni

UMOR

DESENE
DE
NIC.
NICOLAESCU

...bun e și rucksacul mare

JOCURI DISTRACTIVE

AR AR
RR

MONOVERB

3—5

LLA^C

BIVERB — 5,3

FL

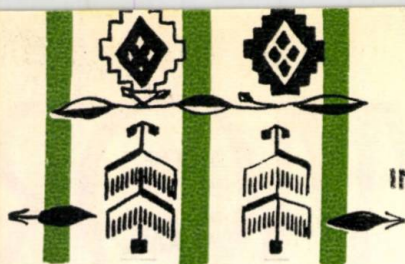
MONOVERB

6—9

XX^COD^SAA

CRITOGRAFIE
DE EXCURSIE

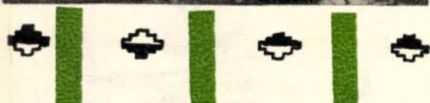
4, 8, 3, 2, 2, 6

INTREPRINDEREA DE GOSPODĂRIRE
REGIONALĂ

BAILE-UTURGOI

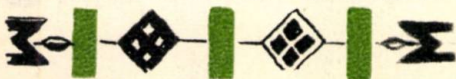
BAIA-IZVOARELE

BAIA-ARA-SARAI

CABANA PUZDRA

Izvoarele

BAIA-MARE

VĂ INVITĂ
SĂ VIZITAȚI
STAȚIUNILE

DIN
REGIUNEA

MARAMURES

CÎTIVA PAȘI SPRE SOARE

ascen- siune de iarnă la mușeteica

Zorii zilei încep să se arate prin geamul aburit al camerei. Dincolo de pînza fină de umezeală, o crustă groasă de ghiață păstra încă amintirea gerului cumplit din cursul nopții. În împărăția frigului, afară, se lăsase o liniște adîncă. Îmi amintesc că, la culcare, vîntul se mai juca încă cu streășina și țurțurii, cîntînd pe xilofonul de ghiață, dar se vede treaba că și-a luat... aripile la spinare spre alte locuri. În mare grabă ne pregătim de plecare. Verificăm sumar micul rucsac, apoi ieșim afară în aerul geros. Umbrele nopții nu plecaseră încă de pe lac; doar cușma Paltinului era ușor luminată de o aureolă gălbuie, proiectată pe smoala cerului încă înstelat. Și luna mai zăbovea nehotărîtă deasupra creștii, privind nedumerită la cele două... furnici, care se afundau pînă la genunchi prin lințoliul imaculat.

În șaua Caprei soarele era gata-gata să-și facă apariția, vestind cu săgețile sale pur-

**CHIAR ȘI DE PE MUNTELE PODRAGUL PIRAMIDA MUȘETEICII
RĂZBATE PESTE CRESTELE ÎNALTE ALE RÎIOSULUI ȘI BUDEI**

purii un răsărit incendiar, dincolo de franjurile Arpaşului Mic. Abia cînd am ajuns la lacul Capra, primele raze au făcut să scînteieze piscurile proeminente: creştetul Vinătorii scolpea asemeni unui briliant înconjurat de dantele de gheaţă. Muşeteica, „magnetul“ care ne atrăgea atenţia, se luminase şi el, conturîndu-şi cu fir argintiu acoperişul triumfiular.

— Ne punem colţarii! De aici ne sînt absolut necesari, Căline!

Zăpada era puternic întărită de vînt şi ger. De la lac în jos, amîndoi intrarăm pe un traseu de iarnă nou, lucru care ne ţinea încordaţi, ca elevii în faţa examenului. Notele ascuţite scoase de oţel pe portativul de gheaţă, se luau la întrecere cu melodioasa alunecare a plăcuţelor ca de sticlă, desprinse de piolet. Coborisem o bună bucată de la lac: ne aflam pe terasa intermediară. După traversarea terasei iată-ne însă la...strîmtoare: prin tăietura îngustă, care se profila

în stîncă briului de piatră, se apleca în jos un horn înfundat cu gheaţă lucie, patul de vară al cascadei; acum era învăluit în cea mai mare linişte.

Asiguraţi numai la piolet, coborîm cu prudenţă pe gheaţă; ceva mai jos, o curbă bruscă ne ascunde restul văgăunii. Dar, iată-ne şi dincolo de cotitură! Hornul se mai lărgeşte un pic, făcînd loc unui canal numai bun pentru...avalanşe! De altfel urmele unor avalanşe mai vechi demonstau gradul de nesigurantă. Undeva mai jos totul sfîrşea într-un repeziş îngust, care părea că va pune punct traseului nostru. Amîndoi simţeam apăsarea momentelor următoare. Nu puteam sta însă prea mult în cumpănă. Soarele încălzea tot mai tare, străduindu-se parcă să moaie zăpada. Am încercat în fel şi chip să evităm repezişul expus, dar relieful locurilor învecinate ne-a descurajat şi mai mult. Oare Muşeteica ne va înfrînge? După zadarnice căutări lăturalnice, am revenit la firul lanţului de cascade.

— Facem o ultimă încercare, îmi spune Călin. Ne legăm în coardă şi traversăm pe rînd!

De aceeaşi părere cu el, am început să cobor binişor pe lîngă perete, în timp ce Călin fila uşor. A urmat apoi traversarea — scurtă, dar teribil de emoţionantă. Sînt dincolo şi mă despart doar cîţiva metri de prietenul meu. Repetă şi el acelaşi lucru, asigurat la rîndul său de mine şi iată-ne amîndoi la umbră, pe latura estică a hornului. După un scurt răgaz am reluat coborîrea prin horn, nu fără greutate, însă, toate, incomparabil mai reduse ca risc decît solicitarea anterioară. Altitudinea scade mereu: 1900, 1800, 1700...

Am ajuns astfel pe pantele inferioare ale ulucului glaciar al Caprei, la limita pădurii. Părea că itinerarul nostru a căpătat un aspect mai blind, mai puţin complicat. După ce am traversat pîriul Capra, ale cărui şuvoaie se strecurau molcom pe sub pătura groasă de gheaţă, am întîlnit un tablou pitoresc rar: o superbă creastă, întocmai crenelurilor unui castel închidea fundul văii spre răsărit. Deasupra se înălţa vîrfurile Buda, iar alături masivul Arpaşului Mic. Cu părere de rău ne-am dezlipit privirile de la această privelişte, pentru ca să coborîm pe malul pîriului. Murmurul surd

ASCENSIUNE LA MUŞETEICA

al apelor, era întrecut de trilurile unei îndrăznețe zburătoare. Legănându-se voioasă din ram în ram, ea ne-a însoțit pînă la stîină, — o apariție pastorală troienită de viscole pînă la acoperiș. Mirosul lemnului nou, corhănit de cu toamna, ne îmbia la odihnă. Era și timpul! Pînă aici coborisem mult, dar și de urcat rămăsese încă pe atîta. De la stîină (la vreo 1650 m), Mușeteica ne strivea cu cei peste 2400 m ai săi, învăliși în nea. Am mîncat la repezeală ceva, apoi pentru ca să mărim ritmul am lăsat aici rucsacurile.

Prima porțiune de urcuș am făcut-o prin poieni cu zăpadă adîncă, urmărind un afluent din miazăzi al Caprei. Nămeții ne măcinau forțele văzînd cu ochii, iar panta se tot accentua. Oare vom ceda tocmai acum? Înainte, în sus, un obstacol ne închidea calea — o săritoare înzăpezită din belșug cu pulbere cristalină, împînzită cu stînci și o puzderie de arini. Aparatul de fotografiat, care fusese pînă acum foarte solicitat, mai că ne încurca; eram doar îngropați pînă la briu în pulbere. O rază piezișă de soare fixa o cornișă, care din fericire nu ne amenința direct. Ce-ar fi să fac o poză? Căutînd în buzunar filmul, simt parcă lipsa unui obiect. Ce să fie oare?! După un mic inventar constat cu disperare că filmul de rezervă a fost uitat la stîină! O mică discuție între noi nu ne ajută cu nimic. Resemnați, ne hotărîm să urcăm mai departe. Timpul e prea prețios, iar forțele trebuiesc drămuite.

— La drum Nae! șopti Călin, cu obidă.

Preocupați de săritoare, am reintrat în ritmul normal de mers, înainte ca frigul datorat umbrei să-și facă simțită prezența. Deasupra „săritorii“ rîpa se lărgeste; pe stînga pantele povîrnite ale Piscului Negru devin tot mai amenințătoare, mai ales acum, la amiază. Stratul de zăpadă e mai tare cu cît crește altitudinea, iar capcanele dintre lespezi, ascunse de pojghițe înșelătoare nu lipsesc de loc. Abia sus, pe creastă, panorama se amplifică; o adiere de vînt aproape primăvăratic ne răcorește frunțile asudate.

— Fii atent la cornișe, Căline!

Amîndoi urmărim zig-zagurile cornișelor cu atenție; trebuie să evităm apropierea prea mare de ele... Dincolo de adîncul văii Caprei strălucesc urmele pașilor noștri, călăuze sigure la înapoiere.

— Ce departe sînt! se minună Călin.

Depărtarea aceasta nu-mi inspira însă decît griji pentru drumul de întoarcere spre cabană, cînd spectrul întunecos al nopții ne va cuprinde... Urcăm. Sub vîrfurile Nimica, acolo unde vîntul dezgolise cîteva petice de iarbă uscată, cîteva siluete mișcătoare ne atraseră atenția: erau capre negre! Tapul sueră strident, punînd în temă suratele, care se uitau spre noi mirate: oare cine le turbură liniștea pe care măcar iarna o aveau aci, în împărăția Mușeteicii? Curînd au pornit în salturi, dispărînd dincolo de creastă. Din vîrfurile Nimica le-am văzut din nou: pășteau alt petic, la o distanță respectabilă, chiar sub vîrfurile Mușeteica. Spre ele se întindea o enormă cornișă, care căptușia marginea nordică a crestei dintre vîrfurile Nimica și Mușeteica. Cutezanța caprelor, care—tăind cornișa—au intrat pe fața nordică, nu ne-a inspirat curaj. Prudenți, amocolit cornișa cum se cuvine, pășind pe o culme plată, podită

FRUMUȘETEĂ MUNTULUI RĂSPĂTEȘTE
OSTENEALA URCUȘULUI

... O SUPERBĂ COAMĂ, ÎNTOCMAI CRENELURILOR UNUI CASTEL, ÎNCHIDE FUNDUL VĂII.

cu „scinduri de gheață”. Ultimii metri pînă la vîrf au fost parcă interminabili. Totul se sfîrși lîngă baliză, unde zarea se deschise brusc în toate direcțiile. Ce feerie! Crestele ascuțite, modelate de spuma ca de zahăr a cornişelor, nu ne mai inspirau teamă, de aci, de la 2418 m. Erau învinse!

Depart, dincolo de muntele Capra se ascundea cabana Bîlea, rămasă parcă undeva în altă lume. Aici, însă, pe teritoriul piscurilor albe, mulțimea văilor și creștelor se înșira tăcută. Spre Moldoveanu, zarea era limpede ca lacrima. La sud, creasta masivă a Robiței era pustie, punctată de siluetele „oamenilor de piatră” de pe vîrf. Dincolo de Piscul Negru, care acoperă cu pieptul său cerneala mohorîtă a pădurii, răsare muntele Podeanu, puntea aeriană care prelungește Călușul spre miazăzi. Lespezile își dezvăluie chiar pînă aci zdrențele cornişelor care mărginesc înfricoșătorul perete de răsărit. Doar Negoitul se ascundea sub un

zăbranic de ceață, făcîndu-și mai interesantă, mai plină de farmec, măreția. Turul nostru de orizont se încheie cu zona Capra-Vînătoarea-Arpașul Mic; fiecare cotlon, începînd cu marele „V”, continuînd cu Urechile Iepurelui și terminînd cu Rîiosul, își întinde din plin frumusețea peisajului, datorată mai ales poziției extraordinare pe care o are Mușeteica față de această mare panoramă făgărășană.

Timpul însă se scurge prea repede. Cu o ultimă privire în care am căutat să mai răpim o bucătică din grandioasa panoramă pe care n-o putusem „prinde” decît în 3—4 imagini din filmul rămas, am început coborîrea pe traseul de întoarcere. Cronos ne zorea. În goană spre vîrfurile Nimica am căutat din răspuțeri să mă apropiu de Călin, care parcă prinsese... aripi. Nici nu știu cînd am depășit vîrfurile, cînd ne-am dezpotmolit din zăpada moale din preajma pădurii; cert este că am ajuns la stîna, surprinzător de repede.

În timp ce înfulecam resturile de alimente din sac, descoperii un lucru teribil: în căptușala hanoracului, care doar fusese pe mine, se afla filmul care ne-a lipsit! Necazul era prea mare! Mai-mai că ne-am fi reîntors pe Mușeteica. Ca să evităm această nebunie am strîns repede lucrurile și am pornit spre cascadele Caprei. La lacul Capra ne-a ajuns și bezna, dar ne socoteam ca și acasă. Sus, în șa, o briză înghețată ne biciui obrazii.

— Ce frumos se zărește cabana Bîlea! Uite jos o luminiță! exclamă Călin cu ultima brumă de zel de care mai dispunea...

În afară de licuriciul singuratic, mai „vibrau” și alții, mai numeroși, în „țara” Oltului, la Porumbacu, Mîrșa, la Șelimbăr și Sibiu. Umbrele abia ghicite ale creștelor cufundate în noapte, astupau în parte o geană violetă, ultima răsufflare a zilei.

Panta atît de cunoscută care ne conduce la lac, nu ne îngăduie să regretăm prea mult întunericul. Pe terasa cabanei ne ieși în întîmpinare Vasile, motanul răsfațat, urîndu-ne bun sosit și alintîndu-se ca să-i dăm drumul înăuntru la căldură...

Text și fotografii de:
Ing. N. POPESCU

**ORAȘELE
PATRIEI**

TIMIȘOARA

„ARBORELE DE FIER“

Predestinate, ca și oamenii de altfel, să fie de multe ori apreciate în funcție de vîrsta aparentă, orașele, conform unui criteriu de clasificare neștiințific dar poetic, sînt veșnic tinere sau veșnic bătrîne.

Timișoara este un oraș veșnic tînăr, fără ca acest fapt să-i știrbească din prestigiul pe care i-l conferă trecutul și vestigiile sale. Existența veșnic tinerei reședințe a Banatului este atestată în 1212 sub numele de „Castrum Temessiensis“, iar anii următori acestei date sînt marcați de incursiunile pe care armatele bizantine (1241—42) și cele tătare (1285) le fac pe teritoriul regiunii. Distrus în urma năvălirilor tătare, reședința regală a lui Carol Robert de Anjou și centru al rezistenței împotriva expansiunii otomane în secolul XIV, orașul cunoaște o existență în general agitată, din care se detașează personalități ca cea a comitelui român Pavel Chinezu (adică „Cneazul“, în secolul XV), a cărui comportare în timpul luptei de la Cîmpul Pinii, din 1479, dintre armatele turcești și cele conduse de voievodul Bathory, ne este prezentată de Sadoveanu astfel: „... bătălia a fost cîștigată de creștini prin intervenția bruscă a lui Pavel Chinezu, voievod de la Banat, care a lovit din spate pe dușmani. Insuși cneazul Pavel bătea în fruntea iureșului cu cîte o sabie în fiecare mînă, dînd înfricoșat strigăt...“ (în „Viața lui Ștefan ce Mare“). La 1514 Timișoara este asediată de răsculații conduși de Gheorghe Doja, a cărui înfrîngere a contribuit la slăbirea rezistenței antiotomane și, în final, la transformarea orașului (în 1552) — ca de altfel aproape a întregului Banat — în pašalic turcesc.

Odată cu sfîrșitul stăpînirii otomane (secolul XVIII), Timișoara își pierde caracterul militar de cetate, iar în secolul XIX zidurile și bastioanele împiedicîndu-i dezvoltarea, sînt dărîmate.

CENTRUL ORĂȘULUI.

Este epoca în care, vizitat de Dinicu Golescu, orașul ne este prezentat de acesta ca fiind „vrednic de descriere pentru frumusețea caselor, ulițelor și a curățeniei“, însușire care, înlocuind „ulițele“ cu un termen corespunzător epocii și realității, este la fel de valabilă și astăzi.

Aspectul Timișoarei din zilele noastre este cel al unui oraș modern, iar pentru amatorii de date statistice ea prezintă un interes sporit datorită celor câteva primăte pe care le deține. Știați, de pildă, că este primul oraș iluminat electric din Europa? Sau că în 1869 în Timișoara circula tramvaiul cu cai, iar în 1899 a apărut cel electric? Sînt date care „justifică“ înfățișarea orașului în fața vizitatorului plăcut impresionat de aspectul aerat și spațios.

Pornind pe bulevardul Republicii, din centrul orașului, vom remarca o veche clădire care adăpostește Facultatea de Construcții, iar alături, pe o suprafață de aproape 4 ha, Parcul Central, dominat de statuia Eroilor, ridicată relativ recent. Demnă de semnalat, pe aceeași arteră, mai este Fabrica de pălării, binecunoscută în țară și peste hotare. Nu departe de aceste locuri, monumentul Sf. Fecioare Maria — pentru timișoreni, pe scurt, „Maria“ — le amintește privitorilor că într-o zi a anului 1514 în acel loc a fost ars de viu pe un tron de fier înroșit Gheorghe Doja. Și orașele veșnic tinere păstrează amintirea evenimentelor grave...

Bulevardul 30 Decembrie, dominat de impunătoarea catedrală ortodoxă, clădită în stil neobizantin, cu turlele învelite în plăci ceramice policrome și cu altarul din lemn de tei îmbrăcat în aur și bronz, prezintă o îmbinare plăcută a principiilor urbanismului modern. În apropierea acesteia, uriașul Parc sportiv, care se întinde pînă la Canalul Bega, cuprinde principalele baze sportive ale orașului. După ce trecem de bulevardul Mihai Viteazul, cu impresionantul edificiu al Institutului Politehnic (șase facultăți), ajungem în „noua Timișoară“, caracterizată prin remarcabilele construcții moderne ridicate în ultimii ani pentru oamenii muncii.

De pe bulevardul Eroilor avem o largă perspectivă spre noul complex sportiv, care cuprinde un stadion cu 40.000 de locuri, o sală a sporturilor cu vreo 3.000 de locuri și mai multe terenuri de volei, fotbal, baschet, tenis. Tot aici, nu poate fi trecut cu vederea celebrul „Guban“, ale cărui variate produse sînt bine apreciate atît la Paris, cît și la Londra sau Moscova. În continuare, pe șoseaua Lugojului, la marginea orașului, parcul „Pădurea verde“, cu strand,

PE CANALUL BEGA

restaurant și din nou terenuri sportive, confirmă aprecierea de „oraș al parcurilor“ de care se bucură Timișoara, atât din partea turiștilor străini, cât și români. Un prieten timișorean îmi spunea — nu fără o oarecare doză de mândrie — că turul orașului se poate face trecând dintr-un parc în altul, performanță care, trebuie să recunoaștem, nu stă la îndemâna oricărui alt oraș. Începând din vara 1965 este aci și un teren de camping.

Bulevardul 23 August, cel mai mare și cel mai modern, reunește pe o porțiune destul de redusă, mai multe instituții publice: Palatul Pionierilor și clădirile Facultății de medicină, edificii în apropierea cărora întâlnim urmele cetății Timișoara și cea mai vastă clădire din oraș — Palatul Dicasterial — ale cărui încăperi (450 de camere, dispuse pe 3 etaje) adăpostesc Tribunalul regional și alte câteva instituții. Piața Unirii, în centrul căreia se găsește un renumit izvor termal cu proprietăți curative, ne oferă un interesant monument arhitectonic — catedrala episcopală romano-catolică, a cărei construcție, în stil pur baroc, a fost începută în 1736, după planurile arhitectului vienez Emanuel Fischer von Erlach; aici, deseori, se organizează concerte de orgă.

În încheierea succintei noastre incursiuni prin Timișoara mai menționăm câteva obiective care se bucură de o binemeritată atenție din partea turiștilor. Este vorba de clădirea fostei primării, construită în 1731 pe ruinele unei băi turcești, și de monumentele ridicate în anii 1738 și 1762 în cinstea Sf. Treimi și a Sfintului Ioan de Nepomuc, cu prilejul stingerii unor epidemii de ciumă; în centrul orașului, acolo unde cu sute de ani în urmă se afla vechea cetate, se păstrează din anul 1318, când a fost construit de Carol Robert de Anjou, Castelul, numit mai apoi al Huniazilor, deoarece a fost mărit de Ioan de Huniade. Transformat în sediu al beglerbeilor pašalicului Timișoarei, pe timpul ocupației otomane, castelul adăpostește acum în cele peste o sută de camere, Muzeul Banatului. Acesta are o secție arheologică, o valoroasă colecție de artă (cu vechi pânze din școala de pictură italiană), una dintre cele mai bogate colecții ornitologice din țară, precum și o foarte frumoasă secție etnografică.

Desigur că o descriere atât de sumară este departe de a epuiza lista obiectivelor turistice și a frumuseților Timișoarei. Oricât de impresionantă ar fi descrierea celor 111 ha de parcuri, realitatea ar depăși-o cu mult și acesta este și unul din motivele pentru care vă invităm să vizitați unul din cele mai frumoase orașe din țară — Timișoara.

Șerban VELESCU

LA MUR FAT LAR

„Nu dintr-o dată. Moaie-ți mai întâi buzele. Apoi limba. Soarbe-l picătură cu picătură... Uneori, parcă aveam o grădină sub cerul gurii... Când îl sorbeam, îl respiram cu nările deschise și-l simțeam în același timp în nas și pe vârful limbii...” — scria N. D. Cocea în „Vinul de viață lungă”, ca un inițiat ce era în descifrarea deliciilor tănuite în licoarea cristalină care, de-a lungul timpurilor, a făcut desfătarea oamenilor. Tot așa, cu pricepere și înțelepciune, ca pe un vin rar ce este, ca pe un neasemuit nectar, trebuie sorbit și Murfatlarul, vin și el de... viață lungă. Căci numai astfel îți va dezvălui tainele cele mai intime, numai așa îi vei simți buchetul, aroma, gustul...

Într-un concediu la mare, într-o excursie turistică, nu se poate să nu vizitezi și podgoriile de la Murfatlar — a căutat să mă încredințeze un prieten constănțean, mîndru nu numai de vestigiile bătrînei lui Dobrogii, dar și de realizările mai noi. I-am urmat deci îndemnul și, smulgîndu-i lui Cronos cîteva ceasuri din cele destinate litoralului, m-am urcat în autocarul Oficiului de turism pentru ca, după aproximativ jumătate de oră, să ajungem la secția de cercetări hortiviticele Murfatlar, aflată la numai cîteva kilometri de Constanța.

În Dobrogea, ca și în Moldova sau Transilvania, viața de vie reprezintă o mare bogăție. Sint bine cunoscute în

întreaga țară, pentru vinurile lor, zonele viticole din miazănoapte, de la Nazarcea, Sarica și Niculișel, dar mai cu seamă cele din șaua Dobrogei, de la Murfatlar, unde condițiile pentru obținerea unor calități superioare — dealuri calcaroase asemănătoare cu cele din Champagne (Franța) — sînt excepționale. De aici — vinuri dulci, cu buchet atrăgător și un sortiment extrem de variat: albe nearomate, (Pinot-gris, Chardonay și Riesling italian), albe aromate (Muscato, Ottonel și Tămioasă), negre (Pinot-noir și Cabernet Sauvignon). Cît despre strugurii din soiurile Afuz-Ali și Muscat de Hamburg, cu boabele lor mari, mustoase, aceștia sînt un adevărat deliciu!

De altfel, numeroasele concursuri internaționale au consacrat faima Murfatlarului. La București și Budapesta, la Liubliana și Montpellier, ca și în Austria, pretutindeni, vinurile cu eticheta Murfatlarului au obținut aprecierea unanimă, culegînd, în numai șase ani, 22 medalii de aur, 19 de argint și 4 de bronz. Dar stațiunii i se prevede un viitor tot mai strălucit. Cele citeva sute de hectare suprafață viticolă, cite numără Murfatlarul, vor atinge, în scurtă vreme, 1200 ha. Aici a fost construită cea mai modernă cramă din țară,

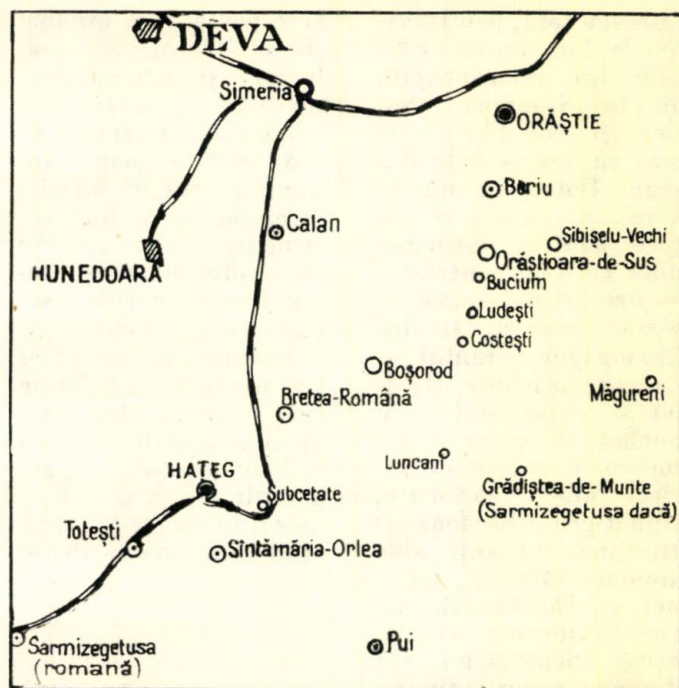
care poate da o producție de 400 vagoane prelucrare și 400 vagoane învechire, capacitatea zilnică de prelucrare fiind de 20 vagoane. Întregul proces tehnologic, începînd cu prelucrarea strugurilor și terminînd cu condiționarea și îmbutelierea vinurilor, este complet mecanizat.

Drumul la Murfatlar s-a nimerit să-l facem spre toamnă. Dar asemenea excursii — ne-au îmbiat ospitalieri podgorenii — mai puteți face și în aprilie sau mai, cînd mireasma florilor te

îmbată, căci la noi există nu numai vin ci și o rezervație naturală cu exemplare rare de floră și faună, sau în iunie ori iulie, cînd butucii de viță se răsfată, verzi, în soare. Admirînd roadele naturii, munca și priceperea omului, ascultînd murmurul vinului turnat în pahare, amintiți-vă de felul cum trebuie sorbit dulcele nectar de la Murfatlar, căci numai atunci vă veți putea bucura de mărînimia lui Bachus.

AL. BRĂTESCU

UNDE SE AFLĂ

SARMIZEGETUSA?

La Hațeg sau la Orăștie? Unde se află Sarmizegetusa?

Dacă am adresa întrebarea unui cererist, poate că acesta ar deschide tacticos „Mersul trenurilor” la indicatorul 207 și ne-ar arăta, negru pe alb, că Sarmizegetusa se găsește la 56 km de Caransebeș, pe linia Caransebeș-Subcetate.

Aceeași întrebare pusă unui istoric, va fi urmată însă de un răspuns mai lung, mai cuprinzător, și mai util turiștilor care ar dori să se îndrepte spre aceste locuri.

Localitatea trecută sub acest nume pe harta patriei noastre este de fapt Sarmizegetusa romană (Ulpia Traiana). După anul 106 e.n. când legiunile

romane au înfrunt definitiv armata dacilor și au sfârșit statul lui Decebal — Dacia a fost transformată într-o provincie romană, fiind înzestrată cu instituții specifice. După această dată, cuceritorii au construit o nouă capitală, căreia i-au dat vechiul nume al capitalei dacice, Sarmizegetusa. Pe lângă o necesitate practică — vechea capitală a dacilor fusese distrusă după cucerire — romanii au făcut aceasta și dintr-un considerent politic, acela de a șterge din memoria populației băștinașe învinșă amintirea locului care reprezentase odinioară inima statului dac, centrul economic, politic, militar și cultural-religios al țării.

Adevărata Sarmizegetusa, n-a fost însă dată uitării, căci dacii au clădit-o atât de trainic din piatra Munților Orăștiei, încît urmele ei pot fi văzute și astăzi de orice vizitator.

Să pornim deci la drumeție pe Munții Orăștiei, pentru a cunoaște, în mijlocul unui peisaj de o rară frumusețe, monumente istorice de o mare valoare științifică. Nici unde în țara noastră nu putem întîlni mai bine ca aici, așezări mai întinse și mai puternice, unelte și obiecte mai perfecționate sau opere artistice mai impresionante, care să dovedească stadiul de dezvoltare pe care-l atinseseră dacii.

Distanța se străbate repede și comod cu ajutorul trenulețului forestier, care pornește din orașul Orăștie și se îndreaptă spre miazăzi. Bineînțeles că sezonul recomandabil pentru această excursie este cel călduros, între lunile iunie și septembrie.

Drumul defier merge pînă la un punct paralel cu cel bătătorit de roțile căruțelor și mașinilor și este întovărașit

de apa Grădiștei, care-și are izvorul ascuns între culmile munților. Ajuns la Costești, călătorul trebuie să facă popas, căci la miazăzi-apus de sat, pe Dealul Cetățuia, se află prima fortificație, primul punct strategic ridicat de daci pe această vale. Cei care au rezistat în acest bastion în urmă cu aproape 19 secole, erau apărați de un val de pămînt cu palisadă, un zid de piatră cu o grosime de 3 m, o palisadă dublă și cîteva turnuri. De abia după cucerirea lor, dușmanul s-ar fi putut apropia de cele două turnuri-locuință, impunătoare construcții civile, care se presupune că ar fi fost reședința în timp de pace a regilor dacii.

Mai spre miazăzi, la o înălțime de 700 m, întîlnim cea mai puternică fortificație, dubla cetate Blidaru, apărată de șase turnuri și de o intrare construită în formă de „capcană”, pentru a sili dușmanul să-și expună flancurile. Aici se mai pot vedea platformele de luptă — adevărate re-dute, ce puteau rezista independent,

INCINTA SACRĂ DE LA SARMIZEGETUSA.

avind la parter depozite de provizii — iar în apropiere, un rezervor pentru apă, căptușit cu ciment și acoperit cu blocuri din piatră.

După o noapte de odihnă, turistul continuind drumul spre miază-zi și traversind minunatul platou al Lun-canilor, poate vizita o altă cetate dacică, agățată parcă în virful stîncii denumită Piatra Roșie, la peste 820 m înălțime, apărută natural din trei părți de prăpăstii.

Toate aceste fortificații și altele mai mici alcătuiau un adevărat sistem, conceput unitar de autoritatea statală dacă, cu scopul de a apăra principala cale spre Sarmizegetusa.

Ne reîntoarcem la calea ferată forestieră. Trenulețul ne lasă în satul Grădiștea de Munte. De aici spre răsărit, pînă pe Dealul Grădiștei unde este situată cetatea, mai avem de mers o jumătate de oră. Aproape de culme, un drum larg, pavat cu lespezi de piatră roase de vreme, anunță că ne apropiem de cea mai mare așezare dacă din cîtes-au cunoscut

pînă acum. Am ajuns la adevărata Sarmizegetusă, Sarmizegetusa dacă, și tot ce vedem în jurul nostru ne pare atît de viu, de parcă locuitorii ei ar fi părăsit-o doar cu puțin timp înainte. Cetatea se întindea pe mai bine de trei hectare și reprezenta, la înălțimea de 1200 m, un adevărat loc de refugiu al populației. Din păcate, multe lucruri au fost distruse. Ceea ce n-au dărîmat și incendiat cuceritorii romani, ceea ce n-au distrus căutătorii de comori trimiși aici în secolul trecut de autoritățile habsburgice, s-a distrus din cauza intemperiilor celor 1860 de ani. Totuși, se mai pot vedea urmele civilizației aproape orășenești la care ajunsese societatea dacă. Ne încintă preocupările de urbanism, reprezentate prin conductele de apă din tuburi de lut ars, drumurile pavate cu lespezi de la intrarea cetății și spre sanctuare, temeliiile din piatră ale unor clădiri. Ne impresionează incinta sacră, aflată la 100 m spre răsărit de cetate, cu sanctuarele, altarul de jertfă și bazele din piatră ale coloanelor.

Prin săpăturile făcute în ultimii ani, arheologii au scos la iveală aici și au trimis în muzee nenumărate unelte agricole, unelte pentru dulgherit și pentru metalurgie, arme, variate obiecte din ceramică și podoabe. Toate acestea, alături de stînele antice descoperite pe dealurile Rudele și Meleia, dovedesc multiplele ocupații ale dacilor și faptul că Sarmizegetusa era și centrul economic al țării.

Aici se află deci Sarmizegetusa. Cele peste 100 de așezări străvechi din Munții Orăștiei, din care am citat doar pe cele mai însemnate, sînt reprezentative pentru bogăția, hărnicia și talentul dacilor. Drumețind aici, în inima statului dac, turiștii vor cunoaște urmele remarcabilei civilizații atinse de strămoșii noștri și vor părăsi aceste locuri minunate cu sufletul plin de mîndrie.

Iulia FLORESCU

SPRE CABANA PODRAGU

Cabana podragu

Călătorul care intra, cu ani în urmă, în incinta vastului amfiteatru al lacului Podragu — venind fie pe istovitorul drum de creastă, dinspre Negoiu sau Simbăta, fie pe acela care urcă din șesul Oltului, prin făgetele Șipotelor și peste asprele custuri ale culmii Tărița — era nevoit ca, o dată ajuns în acest ținut, să treacă în grabă peste creste și ponoare, pentru a ajunge înainte de căderea serii, iar uneori chiar noaptea târziu, la una din îndepărtatele case de adăpost ale Simbetei (răsărit) sau Bilei (apus). Aceasta fiindcă nici bordeiul pierdut sub povirnișul argeșan al Făgărașului — pe malul iezărului din Podul Giurgiului — nici refugiul improvizat din lespezi și ascuns între „seninările“ Strungii Mari din Coama Tăriții, nu puteau să ofere decît o găzduire cu totul rudimentară, acelor care ar fi dorit să cunoască mai în amănunt excepționalele valori turistice ale acestei zone de munte înalt.

Astăzi însă, drumul de creastă al Făgărașului nu mai pune probleme, fiindcă punctul central și cel mai greu al acestui traseu, Podragul — unde în trecut rarii drumetși ce intrau în singurătatea marilor lui înălțimi trăiau, mai intens decît în oricare alt loc, adevărata senzație a pustiului de munte — a primit ofranda unei minunate așezări turistice, înlesnind accesul către una dintre cele mai frumoase regiuni alpine din cununa Carpaților românești.

Cabana Podragul reprezintă — pe plan tehnic — cea mai grea dintre lucrările de acest fel din munții noștri. În acest sens, este suficient să amintim condițiile de o foarte mare greutate ale transportului materialelor de construcție,

LA
CABANA
PODRAGU

OGLINDA „IEZERULUI DE GHEAȚĂ”

Cine coboară în vreo după amiază tirzie de vară de pe fruntea Podragul (2 546 m) din munții Făgăraș, atunci când ultimele raze ale soarelui se revarsă pieziș asupra teraselor glaciare, ca și asu-

pra frumoasei cabane Podragul, poate fi martorul unei priveliști incomparabile, pe care n-o va uita nici o dată. Dincolo de țărnul dinspre miazăzi-răsărit al cunoscutului iezor Podragul, drumețul zărește deodată o oglindă uriașă, în care se reflectă, în chip fascinant, stîncile proeminente ale piscului Tărița Mare, colorate parte în cafeniu închis, parte în cărămiziu, portocaliu și

purpuriu. Imaginea oglinzii, ce pare făurită din argint și așezată în chip măiestru la poalele abruptelor, se-nfățișează încadrată într-o ramă perfect rotundă, colorată cenușiu-verzui. Drumețul se oprește, nu-și crede ochilor, se crede pradă unei iluzii optice...

Explicația?

... Un dimb înalt de mai mulți metri, dispus în formă de arc deschis, cu fața spre

cele mai multe dintre ele fiind urcate din cîmpia Oltului, adică de la o înălțime de vreo 400 m, la șantierul cabanei — 2136 m înălțime — peste pantele de o extenuantă severitate ale Șeutei și custurilor Tăriței, cumulînd diferență de nivel, la urcare, de aproape 2000 m și o distanță de peste 18 km.

Pe acest traseu plin de obstacole nebaneuite, s-au făcut, în cursul cîtorva campanii de lucru, peste 2500 transporturi cu carele, iar din punctul unde drumul se transforma în potecă de picior, poverile erau purtate pe umeri pînă la înălțimea șantierului, imediat sub creasta Făgărașului. La cele de mai sus, trebuie să se țină seama de munca depusă cu amenajarea și întreținerea drumului, captarea izvoarelor, totul realizat sub climatul necruțător al acestei regiuni de mare înălțime, peste care ninge, uneori, chiar în lunile de vară.

Nici un efort nu este însă de prisos, cînd el conduce la înfăptuiri temeinice! Astăzi, Podragul găzduiește în interioarele lui luminoase și ospitaliere mii și mii

VÎRFUL
ȘI CĂLDAREA
PODRAGULUI

peretele abrupt al muntelui, are o înfățișare atât de perfectă, încît s-ar putea crede că a fost construit de mîini pricepute. Dimbul acesta închide o mare adîncitură, situată pe terasa cea mai înaltă a arenei glaciare. Aici s-a format de demult un iezor mic, cu totul ascuns vederii turiștilor sosiți la cabana cunoscută. Adeseori, pînă în tirziul verii, iezorul e încă în mare parte acoperit de les-

pezi groase de gheață, unele păstrînd o culoare albă, altele culoarea fumurie a cetei dese, altele, în sfîrșit, o culoare cenușiu-gălbui. Atunci se formează în mijlocul iezorului o pînză subțire de apă, care ia forma unei oglinzi rotunde. Cam la 25—30 cm sub apă, gheața persistă încă săptămîni de-a rîndul, amintind privitorilor apropiați luciul sidefului. Rama oglinzii, care apare turiștilor ce coboară din de-

părtare la vale, și care desăvîrșește atât de uluitor peisajul, este prilejuită de o foarte ușoară încrețire a feței apei, pricinuită de deosebirea dintre temperatura joasă a gheții, față de temperatura mai ridicată a apei precum și de radiațiile solare. Micul lac alpin a primit numele de „Iezerul de Gheață“, unicul iezor de acest fel din patria noastră.

Ovidiu MANIȚIU

de drumeți, iar regiunea nu mai poate fi identificată în acel cîntec nostalgic al „păcurarilor“ făgărășeni, ascultat cu ani în urmă, la una din stînele țînutului:

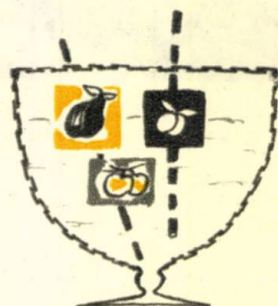
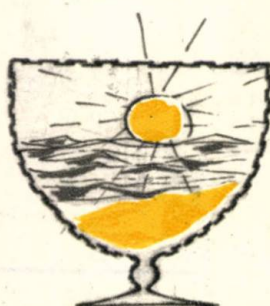
„Dragule,
Podragule!
Aspre ți-s ponoarele
Și pustii cărările,
Cînd cad înserările...”

Fiindcă astăzi, pustiul de munte a fost alungat departe, de oamenii muncii care cercetează în număr tot mai mare, multe comori de frumusețe ale acestei regiuni.

Gh. DINICU

NU UITAȚI!

LA Munte SAU LA MARE

NECTARUL

DE : *Prune* :
: *Caise* : *Gutui* :

CEA MAI PLĂCUTĂ
BĂUTURĂ RĂCORITOARE

CELE MAI RECONFORTANTE ÎNTĂRITOARE

**„MINUNATĂ VALEA SIRETULUI!“
(M. SADOVEANU)**

Nicolae Grigorescu a intrat în Moldova pe aici, fapt care i-a influențat mai trziu creația artistică. Eminescu, în preajma Dumbrăvenilor de pe Siret, soarbe din plin, cu nesaț, frumusețea naturii, pe care apoi o transpune în creație. Alecsandri reflectă în pasteluri măreața dar suava frumusețe a văii Siretului. Sadoveanu, născut, crescut pe valea Siretului, colindă fără să se sature aceste locuri atât de des întâlnite în opera sa.

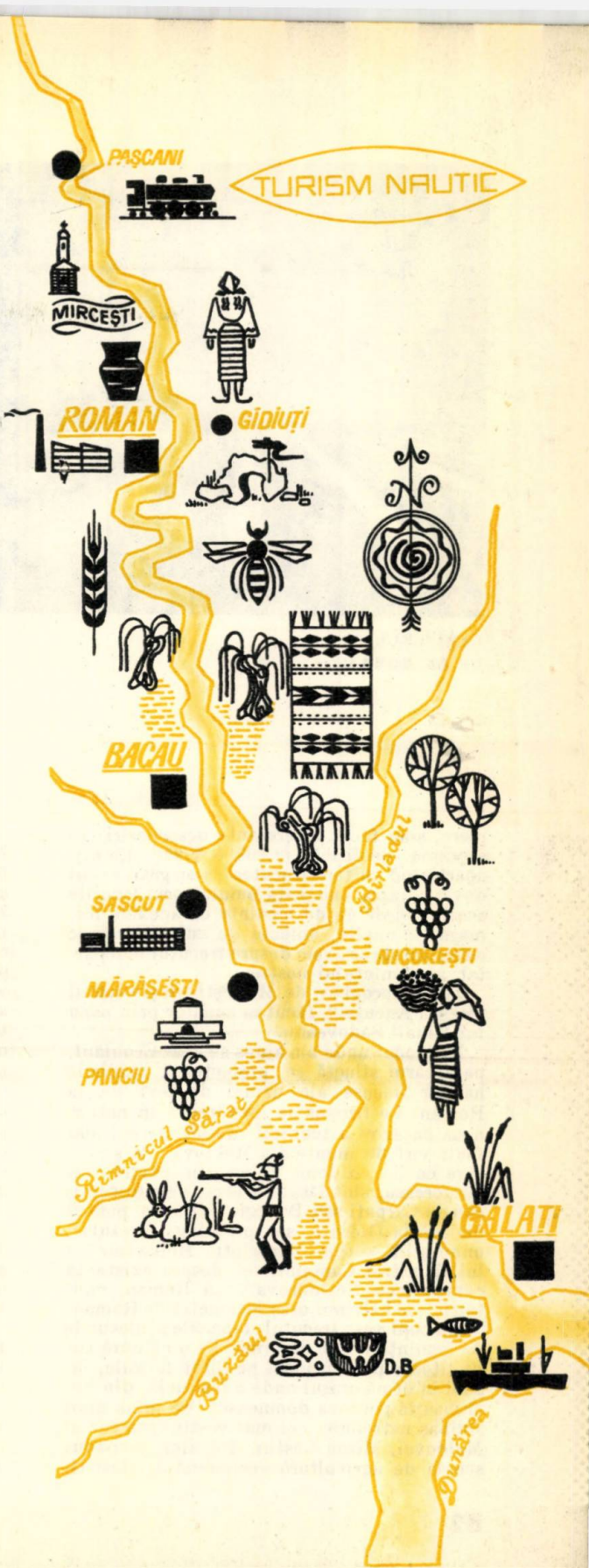
Încercam emoția începutului și fiorii necunoscutului, în apropiere de Pașcani. Aveam o barcă cu două locuri pentru lopătari și unul pentru cîrmaci, cu fundul lat și cu o încăpere etanșă la pupă, unde ne țineam lucrurile, ferite de apă. Optimismul și voia bună ne dădeau avînt. Vremea era bună și prevederea pentru zilele următoare la fel.

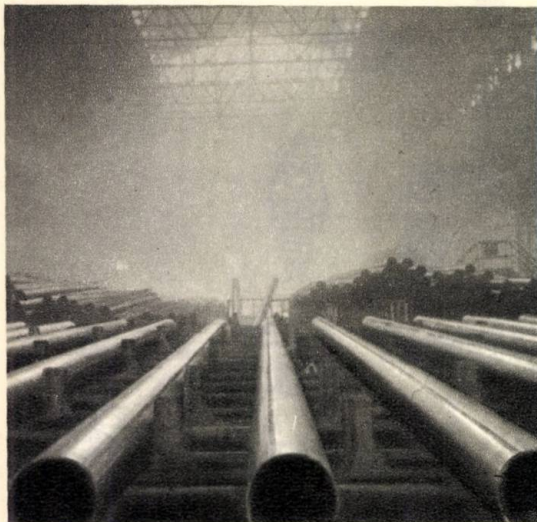
Am început navigația de la podul căii
ferate Pașcani — Iași.

Plutim lin la vale, prin coturile fără număr ale Siretului. Ostroave mici, năpădite de vegetație, ne apără de arșița cu umbra sălciiilor uraiașe. De pe malul stîng, înalt, răpos, o fată ne flutură prietenește o basma. La un cot brusc, un flăcău ne privește nedumerit. Sprijinit în coasă el pare crescut din pămîntul acesta care, după ce a fost udat din belșug cu sîngele strămoșilor, este, în sfîrșit, al lui. Ne întreabă dacă_n-avem nevoie de ajutor și la răspunsul nostru negativ, ne urează drum bun.

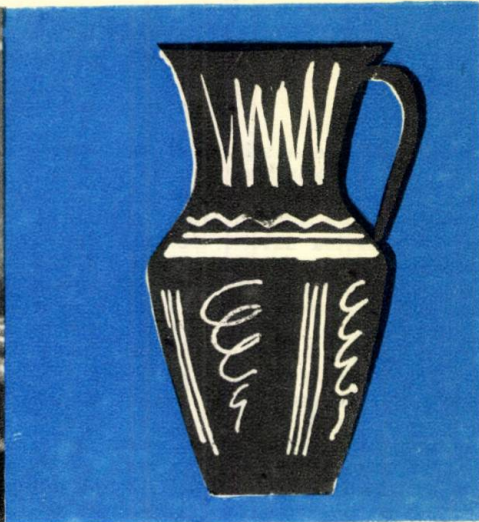
La Scheia facem prima însemnare: este locul unde s-a arătat vitejia lui Ștefan cel Mare și unde s-a zămislit legenda despre apodul Purice, transformat în Movilă. La Mircești oprim să aducem un omagiu lui Vasile Alecsandri. La Hăbășești, în apro-

CU
BARCA
PE
SIRET

LAMINORUL
DE LA ROMAN

piere, s-au făcut interesante descoperiri: în așezarea neolitică (2.800 — 1.900 î.e.n.), aparținând culturii Cucuteni, s-au găsit vechi dovezi despre existența omului prin locurile acestea. Cele 44 de locuințe cu anexele lor, magazii, unelte, obiecte de cult, întregesc cunoștințele ce avem despre trecutul îndepărtat al pământului nostru.

Tot în apropiere de Mircești era și vechiul „Hanul Ancuței”, făcut nemuritor prin pana lui Mihail Sadoveanu.

Din locul unde am ajuns se vede Ceahlăul, pe a cărui siluetă se proiectează clădirile halelor imense ale uzinei de țevi de la Roman. Ce frumos se încadrează în natură noua cucerire a tehnicii alături de cel mai înalt virf de munte din Moldova. Pe șosea, care cu boi, aidoma celor din pinzele lui Grigorescu, sînt lăsate-n urmă de autocamioanele Carpați sau Bucegi. Poposim pentru amiază la Gîdiuți, sat pe stînga Siretului, unde știm — din „Descriptio Moldaviae” a lui Dimitrie Cantemir — despre existența cetății dace „Smedorova”. La Roman, noutățile din bătrînul oraș întemeiat de Roman-Vodă copleșesc trecutul: fabricile și blocurile de locuințe noi predomină. Pe o căldură copleșitoare plutim încet pe Siret la vale, lăsînd în urmă orașul unde a fost ucis, din nechibzuită poruncă domnească, de mîna unui slujbaş netrebnic, cel mai vestit cronicar al Moldovei, Miron Costin. Tot aici, a condus școala de agricultură economistul, statisti-

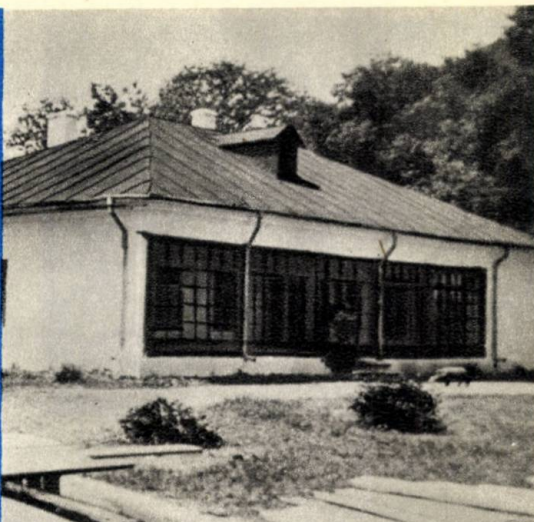
cianul și agronomul român Ion Ionescu de la Brad. El a întemeiat științele agricole în România și — acum 100 de ani — a pus umărul la înfăptuirea primei reforme agrare. Seara dormim la coliba unui podar, Moș Damian, povestitor neîntrecut, cum sînt cei mai mulți dintre moldoveni. El nu ne povestea nici despre frumusețea locurilor din valea Siretului și nici despre turismul pe apă; vorbele lui erau mărturii sincere, spontane și nemeșugite despre înflorirea reală din ultimii ani, a așezărilor de prin locurile unde ne aflăm...

La prisaca unde acostăm după o zi în care am muncit mult vislînd, pe lîngă odihna binemeritată, avem prilejul să gustăm, direct de la izvor, prinosul bogat al muncii minusculelor făpturi, alese drept simbol al economiei.

Pe-nserate ne apropiem de Bacău, care, puternic iluminat, pare un oraș în sărbătoare. Activitatea neîntreruptă de pe numeroasele șantiere din împrejurimi și de la fabricile din oraș ne aduc aminte că, pînă mai ieri, aici era „un loc unde nu se întîmpla nimic”...

De la Buhoci, pe malul stîng, păduri întinse pînă la Tamași. Fosta Tamasidava, pomenită în harta lui Ptolemeu — își așteaptă arheologii s-o scoată la lumină.

Pe prundișul nesfîrșit vine din dreapta Bistrița — „riul repede” în limba slavă — fala turistică a Moldovei, purtătorul multor mîndrii ale industriei noastre socialiste.

MUZEUL MEMORIAL
„VASILE ALECSANDRI”
DE LA MIRCEȘTI

La Rogoza, lângă Sascut, aflăm că în apropiere este satul Huruești, unde s-a născut Vasile Pirvan, arheologul de renume mondial, care cu priceperea lui a dezvăluit multe taine de pe pământul patriei noastre, atât în Dobrogea cât și aici pe valea Siretului. Tot aici, ne povestește cineva despre monstrul preistoric descoperit la Minzați, lângă Birlad, care nu-i altul decât *dinotherium* din muzeul Antipa din București.

În dreptul gării Pufești, pe malul stâng al Siretului, au fost descoperite de Vasile Pirvan, resturile Piroboridavei și a castrului roman de la Poiana. Ptolemeu o amintește în harta sa. Arheologii au descoperit aici mai multe straturi: din epoca bronzului (mileniul II î.e.n.) o așezare primitivă a culturii Monteoru (ceramică și perle de faianță de origine mediteraneană, scarabei egipteni); urme ale culturii Noua (1200 î.e.n.); urme ale așezării dace (ceramică grecească — amfore thasiene, tezaure monetare histriene)... Cetatea stăpânea cel mai important drum al Moldovei și calea spre Transilvania pe valea Troțușului.

Pe ambele maluri încep să se desfășoare podgoriile renumite ale Țării de Jos: Păunești și Panciu, pe dreapta; Nicorești, Ivesți, Umbrărești, pe stînga.

În fața gării Mărășești, mauzoleul eroilor din primul război mondial se proiectează pe fondul verde închis al Măgurii Odobeștilor (1001m). Mai spre miazănoapte, în locul rateșului (han — n.r.) lui Haret, un sat

cuprins ce-i poartă numele. La Doaga, amintiri de lupte legendare pentru apărarea patriei din primul război mondial, alături de realizări industriale noi: balastiera și fabrica de materiale de construcții. La Cosmești, podul etajat peste Siret conduce spre Tecuci, orașul în care s-a născut profesorul, scriitorul și turistul Calistrat Hogaș.

Rîurile Șușița, numită în limba celor care au botezat-o „uscata”, și Putna — deschizătoare de drum spre Vrancea, țară de basm, nu înseamnă mare lucru pentru Siret. Prima, are apă numai la viituri, a doua, a pierdut cea mai mare parte din apă prin grădiniștile putnenilor. Nici Birladul, singurul afluent pe partea stîngă a Siretului, milos, murdar și somnoros nu este mai bogat în apă. Este de reținut mai mult faptul că în satul Șerbănești de lângă vărsarea Birladului în Siret, s-a născut unul dintre cei mai vestiți ingineri români de pînă acum, Anghel Saligny, de la a cărui moarte s-au împlinit 40 de ani.

Rîul Rîmniciu-Sărat se unește cu Siretul la Nămolosa, tîrg pe acest rîu, unde popasul nostru de o noapte apare ca un eveniment. A doua zi, cîmpie cît vezi cu ochii. Tragem din răsputeri la visle, ca să învingem inerția bătrînului rîu, care-și simte sfîrșitul apropiat.

Vegetația de pe maluri și de pe brațele părăsite ascunde colțuri pline de vinat și de pește.

Din dreapta vine un rîu mai însemnat: Buzăul, care are apă destulă, deși a pierdut

NOUL CENTRU
AL ORĂȘULUI BACĂU

O PANORAMĂ
A GALAȚIULUI DE AZI

foarte multă prin coturile numeroase și prin bălțile care-l însoțesc cursul în cîmpie.

Pe un pînten de pe malul stîng, la Șendreni, s-a găsit un altar votiv de pe vremea romanilor și o amforă înaltă de 60 cm, dovezi despre vechimea vieții și-n partea asta a Siretului.

Încă un cot, aproape în loc și sintem la Barboși. Pe un deal de lîngă gară arheologii au descoperit urme vechi de viață: o așezare întărită daco-getă și un centru roman, despre care știa și Cantemir și-l numea Gherțina. Acesta apăra drumul ce pornea de la Dinogetia — cetate pe dreapta Dunării în dreptul confluenței cu Siretul — și trecea pe la Barboși, Piroboridava și apoi pe valea Troțușului și Oituzului în Transilvania, la agatirșii care scoteau aur din munții Apuseni. Azi progresul și hărnicia oamenilor noștri au înălțat aici — la apus de valea Cătușa, din fața gării Barboși și pînă departe către Filești — mărețele construcții ale Combinatului Siderurgic „Gh. Gheorghiu-Dej“, iar pe dealul Țiglina, în marginea de miazăzi a orașului Galați, cartier nou cu blocuri de locuințe.

Pe dreapta, se află calea ferată, pe care un tren vine prin cîmpie, de la Brăila, trece prin Baldovinești lui Panait Istrati și pe la fabrica de conserve Zagna-Vădeni, în drum spre Galați.

Prin păduri de stuf Siretul se strecoară, aproape pe nesimțite, în Dunăre. De pe vapoarele care navighează pe fluviu se vedem mai bine gura riului, ce înviorează — împreună cu afluenții lui — întreaga Moldovă...

Izvorît din Coasta Lungului, Siretul a coborît peste 1 300 de metri pe un parcurs de aproape 600 km lungime. Ca o arteră aortă a Moldovei, el a ușurat viața pe malurile lui, a deschis drum larg în lungul țării și a fost slăvit de omeni în cîntece și în poezii, precum a făcut-o și Vasile Alecsandri în cîteva din minunatele sale pasteururi, dintre care unul este intitulat chiar „Malul Siretului“, unde — între altele — spune:

„Aburii ușori ai nopții ca fantasma se ridică
și, plutind deasupra luncii, printr

ramuri se despică.

Rîul luciu se-ncovoie sub copaci ca un
balaur

Ce în raza dimineții mișcă solzii lui de
aur“.

Pentru turiști, Siretul păstrează locuri pline de farmec și de surprize, dar și de o liniște tămăduitoare. O plimbare de cîteva zile cu barca pe Siret este prilej de a merge pe urmele lui Mihail Sadoveanu, de a afla pretutindeni dovezi ale trecutului și prezentului țării noastre și de a găsi oameni blînzi, buni, primitivi, sfătoși și plini de voie bună.

V. GORĂNESCU

CU O.N.T. PESTE HOTARE • CU O.N.T. PESTE H

Din însemnările unui turist

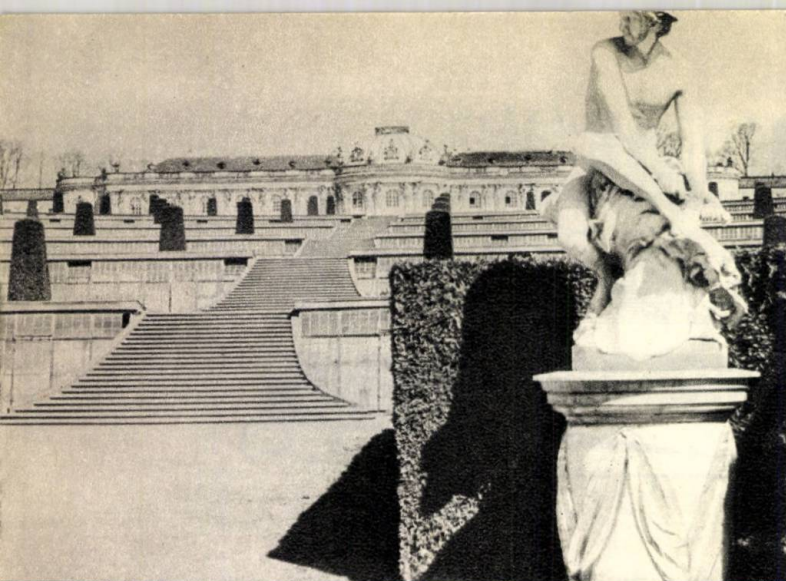
BERLIN. Am întâmpinat cu emoție contactul direct cu această mare și istorică metropolă care are 300 de gări și poate un număr asemănător de mari valori culturale, din fericire salvate de la distrugere.

Am văzut Galeria națională, Universitatea „Humboldt”, care este frecventată de peste 70.000 de studenți, Opera națională, Catedrala Sf. Hedwiga, — mergînd pe istoricul bulevard Unter den Linden, pînă la Poarta Brandenburg, toate în întregime restaurate. Stadionul din Berlin cu 70.000 locuri, a fost construit prin munca voluntară a studenților, sportivilor și muncitorilor, într-un timp record de 120 de zile.

Pe Unter den Linden, am vizitat o veche biserică datînd din anul 1.260, dar copleșit am rămas la Muzeul arheologic din Berlin. M-am urcat pe cele 26 de trepte ale Templului din Pergam, minune a arhitecturii antice, ridicat în cinstea lui Zeus; apoi, am privit Poarta din Milet cu etaj și o splendidă stradă din Babilon, cu pereți acoperiți cu plăci de marmoră albastră, străjuită de lei masivi, cu gurile furios deschise, sau alții, ceva mai înblînziți. Ghidul specialist al Muzeului intervine, explicîndu-ne că diferența între înfățișarea leilor constituie stilul epocii, evocînd și severitatea sau blîndețea regelui ce domnea atunci.

POTSDAM. Cu papuci mari de pîslă trași peste încălțăminte, timp de 4 ore am vizitat Castelul Sanssouci, o adevărată comoară de artă prin el însăși și, mai ales, prin ceea ce adăpostește în interioarele sale. În timpul ultimului război mondial, Guvernul Sovietic a dat ordin comandantului de front ca acesta să fie lăsat în afara zonelor de luptă. În Potsdam am văzut ferecate aripile morii de vînt care amintește de dîrzenia modestului morar german ce s-a împotrivit împăratului Frederic al II-lea, care voia s-o cotopească cu teren cu tot, și căruia i-a răspuns: „Mai sînt judecători la Berlin”!

LEIPZIG. Am sosit la Leipzig (al doilea oraș al Germaniei democratice, cu 600.000 de locuitori) tocmai cînd orașul își serba 800 de ani de la întemeiere (1165—1965).

POTSDAM — PALATUL SANSSOUCI

CU O.N.T. PESTE HOTARE • CU O.N.T. PESTE

Renumit pentru Tîrgul său internațional, Leipzigul este cunoscut și ca oraș de cultură, avînd o bibliotecă cu 3.000.000 de volume și o universitate renumită, care datează din 1409. România socialistă și-a demonstrat odată în plus prestigiul noii sale industrii prin cucerirea consecutivă, în cadrul acestui Tîrg Internațional, a două medalii de aur — în 1964 și 1965 — pentru sonda românească de mare adîncime și tractorul „Universal 650”.

Unul dintre punctele de atracție ale Leipzigului este, fără îndoială, Grădina Zoologică, una dintre cele mai renumite din lume, cu 2.000 de animale din 650 de specii. De la inaugurarea sa, în 1870, în această grădină s-au născut peste 2.000 de lei, care se exportă în multe țări ale lumii, chiar și în Africa.

Laolaltă cu numeroasele construcții noi, moderne (printre care se impune stadionul cu 110.000 de locuri), vizităm și vechi monumente istorice. Biserica evanghelică Sf. Toma, construită în 1496 în stil gotic, l-a avut ca organist timp de 27 de ani pe marele compozitor Iohan Sebastian Bach, care a compus în acest timp 27 de cantate. În lăuntrul bisericii, sub o placă de marmură albă pe care este indicat anul morții — 1750 — odihnește compozitorul, iar afară, lîngă peretele naosului, străjuiește monumentul ce i-a fost înălțat de cetățeni ca un pios omagiu. Tot în Leipzig a locuit și a lucrat și nu mai puțin celebrul compozitor Richard Wagner.

WEIMAR. De la Leipzig ne îndreptăm către unul dintre cele mai liniștite și frumoase orașe din R.D.G. Livezile, parcurile, nenumăratele spații verzi, înconjurate toate de panorama munților din jur, contribuie la faima peisajistică a Weimarului.

Casa memorială a lui Goethe este vizitată de mii și mii de turiști de pretutindeni. Am privit cu emoție, în camera sa de lucru, biblioteca, biroul, lampa de petrol sub abajurul căreia a scris, timp de o jumătate de secol, opere nemuritoare, de mult intrate în patrimoniul culturii universale. Pe unul din pereții camerei se află o mică pendulă care arată ora morții poetului: 11,30, — ceasul fiind oprit în această poziție. În cimitirul orașului se

LEIPZIG -- PRIMĂRIA VECHĂ

TARE • CU O.N.T. PESTE HOTARE • CU O.N.T.

află Mausoleul celor doi titani ai culturii germane — Goethe și Schiller — înfrățiți și dincolo de mormînt, în idealurile lor artistice și umanistice.

După vizita făcută, în continuare, la casa memorială a lui Franz Liszt — în care s-a găsit manuscrisul compoziției „Rapsodia română” a acestuia — precum și la muzeul de artă, ghidul ne spune că Weimarul n-a rămas numai „cultural”, cum credem noi, ci în ultimii ani a luat și un important avînt economic, materializat prin construirea unor importante obiective industriale.

DRESDA. Orașul este așezat pe ambele maluri ale rîului Elba, are o populație de peste 500.000 de locuitori și cele mai întinse spații verzi din cîte am văzut în localitățile vizitate pînă acum.

Zwingerul, biserica Curtii, Opera de Stat, precum și Galeria de tablouri, au fost restaurate complet. Valorosul tezaur de tablouri cuprinde capodopere din școala italiană de pictură, ca „Madona Sixtina” de Rafael, „Banul lui Iuda” de Tizian, „Venus dormind” de Giorgione, precum și alte multe tablouri de Veronese, Correggio, Tintoretto și alții. Alte săli sînt destinate colecțiilor măștrilor flamanzi și olandezi — Rubens, Rembrandt, Van Dyck. Numai sala „Sixtină” conține 4.000 de picturi, fiind socotită ca cea mai mare din lume și vizitată de numeroase grupuri de turiști din toate continentele. În curtea muzeului din palatul „Zwinger” se află o colecție de sculpturi greco-romane, monumentale, ele numărîndu-se printre cele mai renumite comori de artă ale culturii mondiale. Aceste piese antice sînt supranumite: „Istoria petrificată a lumii”.

...O turmă de oi, într-un parc de pe malul Elbei, în centrul orașului! Ce înseamnă asta? Ghidul ne spune că, pentru a economisi mîna de lucru care ar trebui folosită la întreținerea întinselor pajiști, un singur cioban ia cu oile sale la păscut parcurile la rînd și, în felul acesta, iarba este tunsă la zi... Un sistem ingenios și pitoresc în același timp!

DRESDA — CATEDRALA

BERLIN — PRIMARIA

CU O.N.T. PESTE HOTARE • CU O.N.T. PESTE H

Traversăm Elba, pe podul Unității, apucăm la dreapta spre orașul nou, și, iată-ne în fața unei clădiri impunătoare, unde era sediul Tribunalului Suprem German, între 1939 —1945. La parter și subsoluri — celule de piatră și cărămidă, lanțuri, geamuri mici cu gratii masive. După ce erau închiși, deținuții erau ferecați în lanțuri. Aici au fost executați 1069 de cetățeni germani, belgieni, cehoslovaci, elvețieni și francezi. Pe locul execuției a fost ridicat un monument înfățișând două femei și trei bărbați, în mărime naturală — cu o placă comemorativă. Am văzut în celulele care vor rămîne ca relicve istorice a unor vremuri întunecate, săpături făcute cu unghiile, exprimînd ultimele gînduri ale celor închiși aci, unele de-a dreptul zguduitoare. În locul acestui fost Tribunal de tristă amintire, s-a amenajat un Institut tehnic, cu cămine studențești.

Din Dresda, ne continuăm drumul prin Elveția Saxonă, plină de pitoresc. Admirăm munți împăduriți, stînci abrupte, în vîrfurile cărora sînt cocoțate fortărețe și castele seculare, acolo unde mîna omului colaborează cu sălbăticia naturii. Atingem Königstulm-ul, unde străjuește pe un vîrf de stîncă un înger din piatră, supranumit îngerul păzitor al alpiștilor. Coborîm, traversăm Elba, urcăm pe alt versant, și ajungem la vestitul castel Königstein, o aspră închisoare, unde a fost închis în timpul ultimului război generalul francez Giraud, singurul om din istoria acestei cetăți care a avut norocul să izbutească a evada de aci.

De la Königstein, ne întoarcem pe alt drum în Dresda, pe largi autostrăzi. În cele aproape 10 orașe pe care le am vizitat, sau prin care am trecut, ca și în locurile de recreere la margini de păduri, este o curățenie desăvîrșită: n-am zărit nici-o foaie de hîrtie, nici un băț de chibrit aruncat.

Nicolae LAZĂR

DE AICI SE POATE ADMIRA ÎNTREGUL COMPLEX TURISTIC DE PE MUNTELE MIC

ÎN MUNTII BANATULUI

Drumeția stă în firea omului. Un răsărit de soare, culegerea florilor rare, beția culmilor însoțite, cunoașterea celor mai frumoase colțuri ale patriei, l-au pasionat în toate timpurile.

Cei de la șes au căutat refugiu în umbra codrilor, iar cei mai sprinteni de picior s-au avîntat pe spinarea munților, ca să prindă cu mîna beteala norilor și sărutul stelelor.

Relieful bănățean, prin varietatea lui, a oferit satisfacții tuturor: întinse șesuri cu lanuri de aur chenăruite de panglicile argintii ale Timișului și Begăi, seninătatea munților stropiți pînă-n zilele verii de albul

imaculat al zăpezilor, sînt locuri care exercită o permanentă atracție.

Trecerea de la un peisaj la altul se face pe nesimțite.

De la Turnu-Severin pînă la poarta de intrare în Banat, la Orșova, nu este decît un pas. Apoi altul, pînă la fostul Ad Mediam — azi Mehadia — iar mai sus, pe firul Timișului — orașul Caransebeș, străjuit de doi voinici: Muntele Mic și Semenicul.

Perspectiva peisajului bănățean se deschide la Orșova, locul de mîine al ochiului de mare pe oglinda căruia se vor legăna siluețele elegante ale vapoarelor.

ȘI IARNA MUNTELE MIC ESTE ASALTAT DE NENUMĂRAȚI TURIȘTI

Nu vom da rețete de drumeție. E mai firesc să călătorești la voia inspirației. Ghid să-ți fie neastîmpărul din suflet; îndemn, pasiunea cunoașterii minunatului peisaj al patriei. Munții Banatului sînt ospitalieri. N-au sobrietatea și măreția masivului Făgăraș, cu înălțimi amețitoare, greu de urcat, care-ți pot lăsa-n suflet, uneori, și gustul amar al înfrîngerii. Sînt mai modești, îți întind cu prietenie o mîină de ajutor. Vraja lor te-mbie deopotrivă vara ca și iarna, cu osebite că-ți schimbi doar uneltele de urcuș, iar deasupra rucsacului îți atîrni schiurile.

COMPLEXUL ALPIN MUNTELE MIC

Pentru complexul alpin Muntele Mic sînt trei căi de acces. Din Caransebeș pînă la Borlova cu autobuzul. De aici călare sau pe jos, pe poteci marcate, în 3 ore ai atins 1 500 m înălțime.

Din stația Zăvoi (linia Caransebeș—Subcetate), cu un trenuleț la Poiana Mărului și de aici 3 ore de urcuș prin zona brădetului, în pantă lină; în sfîrșit, din stația Armeniș (linia Orșova—Caransebeș), cu trenul industrial la Poiana Lupului și de aici pe o potecă umbrită de desimea pădurii, pe firul unui pîrtiaș zglobiu, ajungi pe nesimțite la complexul de cabane și vile.

Venind de la refugiu Cuntu și se deschid în față largi perspective: virful Țarcu (2118 m), Tăul Țarcului (1917 m), Pietrele Dracilor (2118 m), iar pe dreapta cabana Gura Apei, toate accesibile, peste culmi domoale, cu văi ademenitoare, în care susură izvoarele.

În toate direcțiile sînt poteci marcate.

La complexul alpin Muntele Mic timișorenii au ridicat încă din anul 1945 vilele Bella Vista și Brădișor, ulterior amenajate cu tot confortul modern: iluminatul electric, apa curentă, radioul și televiziunea, pentru ca oaspeții să nu simtă lipsa civilizației nici pe înălțimea muntelui. La 1380 m s-a organizat captarea apelor Sebeșelului pentru uzina care asigură iluminatul și încălzirea centrală.

Construcțiile din birne de brad, pe fundații de piatră se încadrează admirabil în peisajul împădurit. Mai sus, la 1550 m, într-o rariște, se înalță silueta unei biserițe în stilul celor din Munții Apuseni.

Diminețile sînt fermecătoare. Muntele trezit din somn de trîlul păsărilor își scutură promoroaca norilor din barba brazilor. La umbra brazilor, prin covorul dens al mușchilor, își scot frunțile suave florile alpine.

Jos, undeva departe, fumează coșurile furnalelor de la Reșița, Bocșa și Oțelul Roșu, localități vizibile de pe virful Muntelui Mic, cînd albastrul văzduhului nu e acoperit de cohortele norilor.

După odihna unei nopți la înălțime, te pregătești pentru bucuriile de peste zi. Te-mbie deopotrivă virfurile Țarcu (2294 m),

Gagu (2294 m), ori Morarul (2281m). Desigur nu vei ocolini Pietrele Scorilei (1617 m), mai modeste, dar purtând un nume evocator. Academicianul C. Daicoviciu, cercetător pasionat al trecutului, a descoperit pe un vas de cult găsit la Grădiște inscripția „*Decebalus per Scorilo*“ (Decebal fiul lui Scorilo), astfel că denumirea Pietrele Scorilei ascunde poate o taină a trecutului poporului nostru.

Și din acest masiv, Timișul culege firele de argint ale izvoarelor, pentru ca, înmănunchindu-le, să străbată șesul bănățean în tovărășia frățească a Begăi.

Iarna, Muntele Mic cunoaște freacățul grupurilor de schiori, pârțiile de aci fiind folosite nu numai de amatori, dar și de schiorii încercați.

COMPLEXUL ALPIN SEMENIC

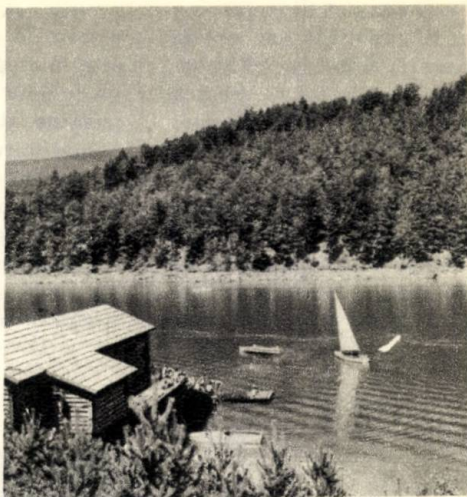
Celălalt complex bănățean, adevărat magnet pentru turiști și sportivi, este Semicul.

Situat pe platoul dintre vîrfurile Semicul și Gozna, la 1410 m înălțime, este și mai accesibil datorită existenței telefericului. Spre el sînt mai multe căi de acces. De la Reșița, cu autobuzul, pînă la Văliug; de aici, cu telefericul în 25 minute, sau pe jos, pe potecă, în 2—3 ore, ai ajuns sus la complexul de cabane. Se poate porni și din stația Slatina Timișului (linia Caransebeș—Orșova), pe un urcuș domol de 3—4 ore. Se mai poate porni de la Brebul sau din Văliug, peste Gărina, sau din valea Almajului, pe drumul oierilor (7—8 ore).

Oricare drum ai alege, urcușul este destul de ușor.

Complexul Semic înbină armonios decorul văilor, culmilor și pădurilor în mijlocul cărora este rînduită așezarea celor nouă vile și cabane turistice cu aproape 400 de locuri, care oferă întreg confortul. În apropiere se află și complexul Crivaia, de pe malul lacului de acumulare Văliug (cinci cabane cu 240 locuri) și grupul de vile de la Gărina (1000 m), care oferă miilor de turiști și drumeți posibilitatea unui popas reconfortant, în locuri pitorești.

Lacul de acumulare Văliug (10 milioane mc), care alimentează hidrocentrala Crăinice, s-a transformat în ultimul timp în important centru turistic și sportiv. Recent s-a construit în acest ținut un nou baraj,

LACUL VĂLIUG,
UN MINUNAT LOC DE AGREMENT

CABANA PE SEMENIC

la Secul, pentru nevoile energetice mereu sporite ale „Cetății de foc“ de la Reșița.

Din masivul Semic izvorăsc Carașul și Bîrzava — riul Reșiței. De pe culmile Semicului se deschide perspectiva spre Muntele Mic, Munții Țarcului, Poiana Ruscăi și Munții Cernei.

Miine, cînd va prinde viață hidrocentrala de la Orșova și noul „ochi de mare“ va găzdui primele vapoare, turiștii sosiți în primitorul Banat, vor avea de făcut doar cîțiva pași de la munte...la „mare“.

Octavian METEA

S-ar părea că turismul poate fi practicat cu ranița în spate, avînd la îndemînă ghidul cabanelor și broșura cu descrierea traseelor care ne interesează. Dar numai atît nu e destul.

Neîținînd cont de unele amănunte, în decursul mersului pe traseu putem să ne expunem la o serie de ne- cazuri care să ne știrbească

necesar să fixăm ziua de plecare în decada cînd luna este în creștere, acesta fiind un indiciu că timpul se va menține stabil.

Inventarul pentru rucsac, trebuie să cuprindă lucruri practice, puține, dar utile. Este necesar să nu lipsească din echipamentul de rezervă: două perechi de ciorapi (lînă și bumbac), un pulovăr

multe ore sau pe timp de ploaie.

O mică trusă medicală e bine venită (antinevralgice, feșe, leucoplast, spirt sanitar, vaselină etc.)

Cît privește alimentele, ele nu trebuie să cîntărească prea mult, deoarece cabanele din munți sînt bine aprovizionate. E suficient să purtăm cu noi 100 gr

SFATURI PENTRU DRUMETIA LA MUNTE

buna dispoziție și, pînă la urmă, să ne epuizeze rezervele fizice. De aceea, oferim cîteva indicații tehnice care, respectate, ne vor ajuta să trecem peste surprizele inerente în parcurgerea unui traseu alpin.

Astfel, în lunile de toamnă, cele mai indicate pentru turismul în munți (Bucegi, Făgăraș, Retezat etc.), este

de lînă, hanorac sau bluză de vînt, căciuliță de lînă și chiar mănuși. În afară de bocanci, e bine să avem ghețe de baschet sau pantofi de tenis și, în sfîrșit, să nu ne lipsească o pelerină de ploaie. Încălțămîntea ușoară e foarte bună pentru teren plat sau la urcuș, dar produce eroziuni și bătă-turi la o coborîre de mai

ciocolată menaj, 300 gr zahăr sau rahat, 100 gr stafide sau nuci, 150 gr biscuiți și 100 gr miere de albine.

La un traseu de 6—8 ore este de preferat să plecăm totdeauna cît mai de dimineață.

Plecînd de la cabană ne vom echipa călduros (pulovăr, haină de vînt, etc.), urmînd ca după prima etapă de urcuș, deci după 40—

50 de minute, cînd s-a produs încălzirea generală a corpului, să dezbrăcăm pe rînd hainele de protecție, putînd continua drumul și în pantalon scurt, maieu, chiar dacă nu este o zi însorită. Pe parcurs ne vom alimenta cu apă din abundență, fără riscul de a ne îmbolnăvi, oricît de rece ar fi apa. În primul rînd,

în momentul cînd am oboșit, deși s-ar părea paradoxal acest lucru. Un traseu alpin, de creastă, are diferențe de nivel mari, de multe ori acestea nefiind repartizate uniform. Este complet neindicat să facem punct de popas după ce am urcat un vîrf de creastă, chiar dacă ne vom opri puțin pentru a savura priveliștea.

Pe pantă se pot practica și unele popasuri intermediare, dar nu mai lungi de 3—5 minute. De obicei, un popas intermediar se face la izvoare, pentru a completa apa pierdută de organism. Cu acest prilej putem consuma 1—3 lingurițe dintr-o combinație de: 100 gr. miere de albine, 100 gr. cacao sau ciocolată, 100 gr. nuci sau

SFATURI PENTRU ÎNOTUL ÎN MARE

● Nu plecați în largul mării singuri. Dacă ajungeți în luptă cu valurile vă puteți dezorienta, astfel încît la un moment dat să nu mai știți încotro înotați, — spre mal, sau spre larg. De aci neliniștea, frica, panica și uneori un sfîrșit tragic. Cînd sînt cel puțin doi înotători în larg, forțele de orientare sînt duble și securitatea înotătorilor mai mare.

● Dacă totuși doriți o „croazieră” de unul singur înspre larg, țineți coasta (țărmlul) în vedere în tot timpul înotului și nu vă îndepărtați mai mult de 100—200 metri de țărm, căci astfel ai siguranța că în cazul unui accident distanța de 100—200 metri nu contează, pentru a ajunge la țărm în timpul cel mai scurt.

● Deprindeți înotul de mare, cu expirația în apă și aspirația la suprafață. Aceasta vă va ajuta să înotați pe sub valuri, nu să vă irosiți forțele luînd valurile în piept.

● Deprindeți-vă a pluti pe spate, cu sau fără mișcări laterale; mîinile susțin corpul întins pe spate numai învîrtînd palmele pe lîngă corp în chip de... sbaturi (roți de vapor). În caz de oboseală sau dezorientare, acest mijloc de recreere privind cerul și nu imensitatea apei de mare, vă va liniști puțin nervii și vă va odihni corpul. Deasemeni, plutînd pe spate, putem privi sborul pescărușilor, care ne arată direcția țărmlui, în caz de dezorientare.

● Adîncimea apei nu ocupă un loc important la înot. Un corp care plutește, are aceeași situație dacă plutește pe 1 metru sau 1000 metri adîncime. El plutește, deci numai anumite cauze îl pot duce la fund. În

consumînd apă, vom evita deshidratarea (foarte periculoasă), iar în al doilea rînd vom ajuta organismul ca printr-o transpirație continuă să poată elimina toate toxinele, contribuind la o aerare completă nu numai prin aparatul respirator, dar și prin porii corpului.

În ceea ce privește popasul, este greșit să-l folosim

Pe un traseu normal, se fixează popasuri după 1 — 2 ore de mers și totdeauna la piciorul pantelor mari.

Acestea sînt popasurile de întărire cînd, imediat, ne îmbrăcăm cu echipament călduros și consumăm zahăr, ciocolată, biscuiți, etc. Popasurile pot dura pînă la 15 — 20 de minute. Apoi atacăm cu forțe noi panta.

stafide (toate formînd o pastă viscoasă.)

Atît la popasurile mari, cît și la cele intermediare, consumul băuturilor spirtoase în orice cantitate este complet contraindicat. Astfel de greșeli pot duce la o lîncezire generală a organismului, schimbînd complet metabolismul. Nu este indicat, de asemenea, cînd

urcăm pante abrupte, să consumăm alimente în mers, aceasta pentru a evita aerofagia, care ne reduce simțitor randamentul. Consumul unor alimente ca ciocolată, zahăr, etc. se poate face totuși în mers, dar numai pe teren plat.

Redăm mai jos exemple de popasuri clasice pe câteva

Căltun, înainte de a ataca muchia Lăețelul și, în final, popas intermediar la Șeaua Doamnei.

Pe traseul Podragul—cabana Simbăta, vom face popas intermediar la Șeaua Podragului, apoi popasuri mari la: Piciorul-Colțul-Viștei Mari, Izvorul din Valea-Rea și popas intermediar la Fereastră Mare și Terasa a

corpului să scadă brusc și 250 gr gem de fructe sau 500 gr compot, care ajută la relaxarea mușchilor. Dacă dimineața ne bărbierim, vom unge fața cu cremă pentru a proteja pielea contra vântului, ploii sau ninsorii.

În cazul unui timp ploios vom fi echipați numai cu cămașa și pelerina de ploaie, iar restul echipamentului va

SFATURI PENTRU ÎNOTUL ÎN MARE

cazul omului, panica ce-l cuprinde la gândul că este „la o apă adâncă”, fără a raționa în acel moment că un corp omelesc care plutește nu se poate duce la fund decât dacă pierzându-și cumpătul începe să „facă apă”, adică să înghită apă și să înceteze cu totul mișcările mâinilor și picioarelor.

● Căutați să înotați între valuri. Înotând astfel, acestea devin un ajutor al înaintării corpului prin împingerii lui în direcția voită de înotător.

● Înainte de a porni într-o călătorie mai mare pe valurile mării, puneți-vă și întrebarea: Ce veți face în cazul unui accident? Pregătit din timp pentru a face față oricărui eventual accident, veți trece mai ușor situațiile grele din timpul înotului în larg.

● Țineți minte! Întoarcerea la țărmul mării, din larg, nu se face perpendicular pe țărm, ci oblic pe linia țărmului. Aceasta deoarece valurile mării spărgându-se la țărm, formează contracurenții exteriori și interiori, și astfel, cînd vii la țărm perpendicular pe linia lui, și puțin obosit, ai de „luat” în piept două forțe: contracurenții de la suprafață și cei interiori. Și așa, vezi că... dai din mâini și picioare și nu mai înaintezi de loc, ceea ce te pune pe gânduri, ba la unii se transformă în panică, uneori cu sfîrșit tragic. Înotînd oblic pe linia țărmului, curenții interiori și exteriori se preling pe lângă corp, lăsîndu-ți libertatea de a înota în condițiuni bune și normale spre țărmul mării.

Paul EPUREANU

fost campion internațional de înot de mare fond

trasee mai dificile din munții Făgăraș.

De la cabana Negoiu la Bilea-lac, popasuri intermediare de 3—5 minute vom face la eșirea în golul alpin deasupra Cascadei Sărătii, apoi la a doua terasă, înainte de a porni pe marcajul prin Strunga Ciobanului sau Acele Cleopatrei. Popas mare de 15—20 minute la lacul

doua din Valea Simbetei, la punctul denumit Piatra caprei.

Ajunși la cabană, prima grije va fi să îndepărtăm sărurile și toxinele de pe corp prin spălare cu apă; schimbăm cămașa, ciorapii și ungem degetele de la picioare cu vaselină. Vom consuma 1—2 ceaiuri calde, pentru a nu lăsa ca temperatura

fi păstrat uscat în raniță, pentru a-l folosi în staționare, la popasurile mari. Este știut că în mișcare, chiar dacă sîntem sumar îmbrăcați, nu vom răci și nici nu vom contracta gripă, guturai etc. — deoarece mediul alpin este steril, lipsit de microbi patogeni.

Arlstide N. STAVROS
Brașov

Iarna, drumul de creastă peste munții dintre Olt și Jiu devine foarte obositor, uneori chiar periculos. Dificultatea traseului este însă răsplătită de frumusețea peisajului, a priveliștei largi ce lasă privirile să hoinărească îndelung în admirația unei rare armonii de linii, forme și culori.

Parcurerea acestui drum necesită un echipament special din care face parte, indispensabil, și cortul. În fotografie, campament pe șeaua dintre vîrfurile Mohorului și Urdele.

Foto și text
de Emilian CRISTEA
Maestru al Sportului

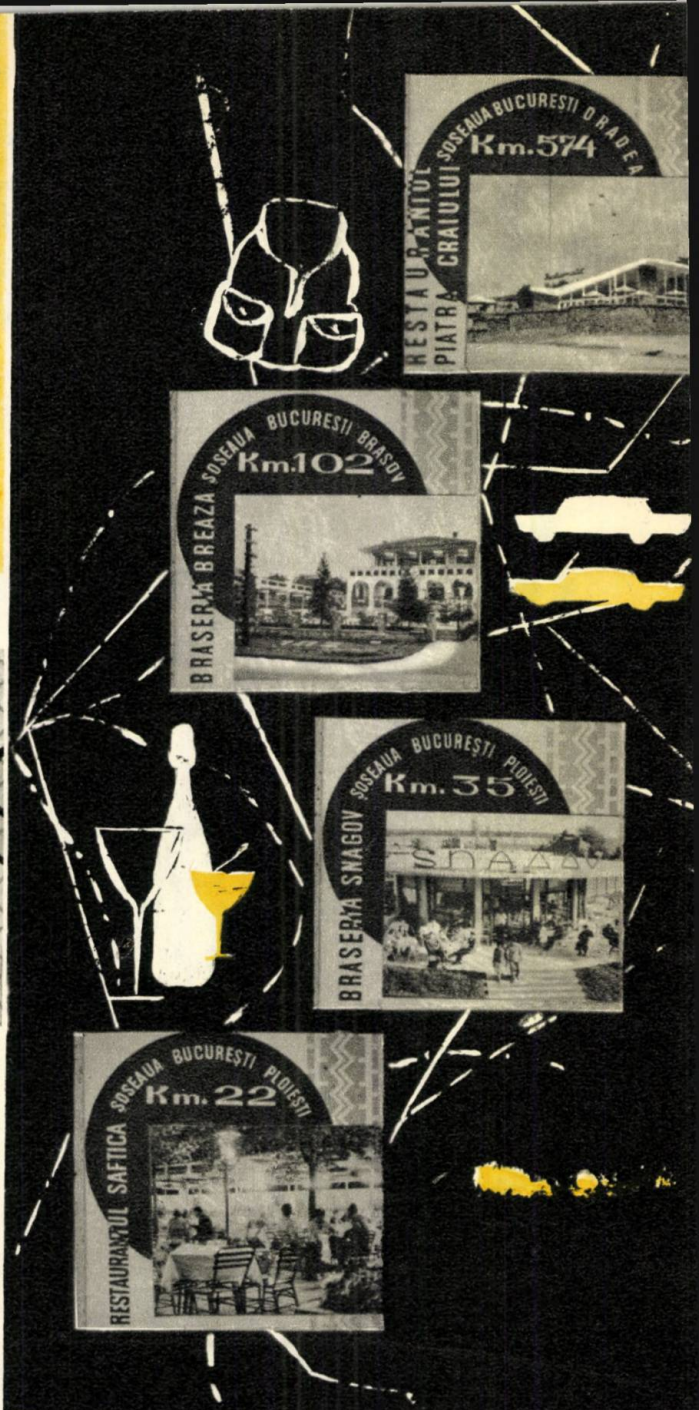

TURISTI

— un popas agreabil —

Unitățile de alimentație publică ale cooperativelor de consum de pe principalele trasee turistice vă stau la dispoziție cu un bogat sortiment de preparate culinare și de cofetărie, vinuri românești și străine, specialități de grătar și pescărie etc. Se asigură parcare a autovehiculelor și în unele locuri, cazarea turiștilor!

precum și la: bufetul terasă Izvorul Mureșului, restaurantele Găești, Stunga, Hîrșova, Negru Vodă, Deta, Covasna, Tg. Neamț, cabana restaurant Illești, restaurantul terasă Timișeni Șag, braseria Tîncăbești, complexul de alimentație publică Amara, complexul turistic Deta și altele.

ÎN DELTA DUNĂRII

Brăila-Sf. Gheorghe

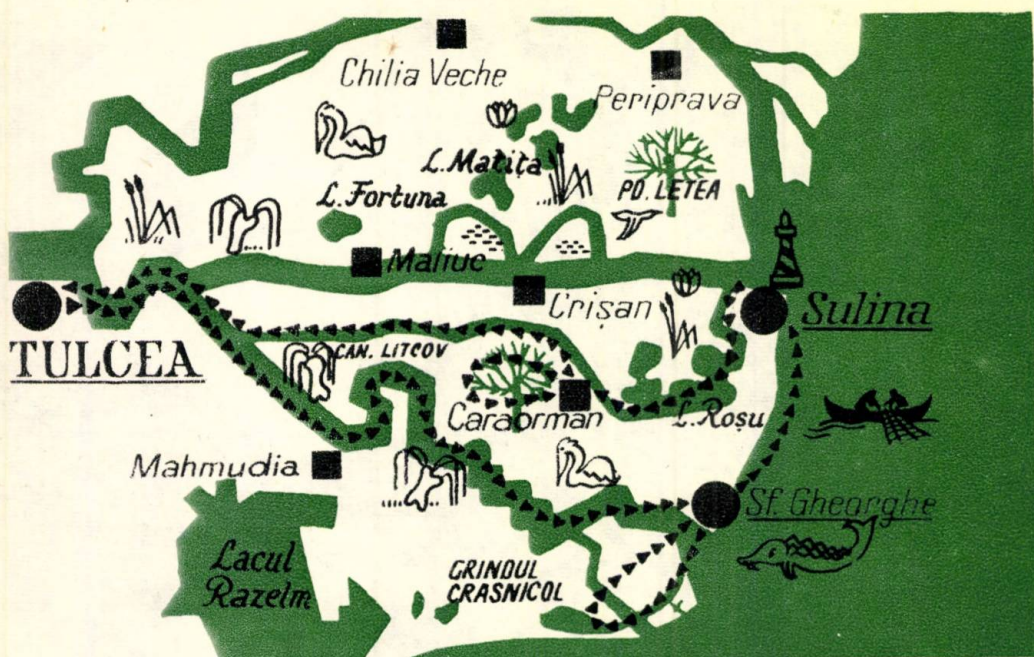
Instalați de cu seară în cabina vasului-cursă care este totodată și „Hotel Troțuș”, ne-a trezit dimineața sirena care anunța sosirea în portul Galați.

Mai departe, ca într-o temă cu variațiuni, îmbinarea dintre țărni și apă ia cele mai diverse forme. Ici-colo, atenția ne e atrasă de încrucișarea cu vreun vas de mare tonaj, cu stegulețe divers colorate, purtătoare al unui aer exotic. Stîrcii și păsările călătoare apar mai întâi timid, pentru a anunța feeria de mai târziu.

Unul după altul, defilează porturile; într-unele, forfota îți amintește de orașele orientului. Sosirea vasului nostru, „pasagerul”, este ades principalul eveniment al zilei...

Spre prînz ajungem la Tulcea, care-și poartă cu mîndrie titlul și veșmintul de oraș industrial.

După ce luăm o altă cursă, către Sf. Gheorghe, ne reinstalăm pe punte pentru a privi cu nesaț peisajul care ni se oferă. Spre deosebire de canalul Sulina, devenit bulevard al vaselor de toate naționalitățile, canalul Sfîntul Gheorghe este mult mai puțin frecventat, fiind rezervat, s-ar putea spune, localnicilor. Avînd apa mai puțin adîncă, dar lăîndu-se mult în unele

locuri, canalul pare ca un șir de lacuri; doar mișcarea domoală a apei te ajută să recunoști fluviul.

Spre seară, Dunărea devine tot mai largă, anunțând sosirea la destinație: marea. Ca un străjer de secole al acestei guri, orașul Sfântul Gheorghe, aflat la stînga noastră, păstrează un aspect vetust, deosebit de pitoresc. Mulțimea de podețe care înaintează departe în Dunăre, podurile suspendate, cuiburile de berze de pe casele pescarilor, te îndeamnă să crezi că ai deschis o carte de povești. Casele, sclipitoare de curățenie, sînt distribuite neregulat pe... o plajă; nisipul fin care înlocuiește pavajul este o confirmare.

După o cină copioasă, în care nisetrul ocupă locul de cinste, adormim repede, simțindu-ne încă legănați de valuri.

Spre dimineață, pregătiri intense: vom asista la un pescuit de sturioni cu carmacele, specialitatea pescarilor de aici. Spectacolul este într-adevăr pasionant. Lupta cu acești uriași, relicve ale unor ere de mult dispărute, nu este lipsită de pericol. Orice mișcare greșită a pescarului este scump plătită: o lovitură a corpului mușchiului, acoperit de țepi, poate fi ades fatală.

După pescuit, ne recreem făcînd o baie. Plaja cu nisip fin și valuri puternice ne amintește de marea la Eforie sau Mamaia; impresia este

însă repede desmințită de culoarea gălbuie și gustul dulce al apei.

A doua zi, vizităm rezervațiile de păsări de la Zătonul Mic și Zătonul Mare, cu pelicani, cormorani, egrete mari și mici, stîrci albi, cenușii, purpurii, de noapte etc. Avem ocazia să admirăm de aproape și 'un corcodel mare, a cărui coamă îi conferă aspectul unui cunoscut împărat cu celebrii săi favoriți...

Păsările de pradă — vulturul pescar, șerparul și uliul de trestie — stau deocămdată rezervați, datorită căldurii zăpușitoare.

Ne întorcem cîțiva kilometri pentru a ne îndrepta apoi pe canalul Crasnicol spre lacul Belciug, renumit pentru avaiii pe care-i găzduiește. După o „vizită” subavatică nesatisfăcătoare (apă turbure), tragem cu greu barca pe un vechi canal, acum secăt, pentru a ne putea înapoia pe Dunăre spre Sfîntul Gheorghe. Motorul și toate angarele care ne-au făcut viața dulce ne sînt acum sursă de chin, căci trebuiesc duse una cîte una. „Cinci sute de metri” — spun localnicii, fără să mai adauge cei cinci sute de țîntari pe fiecare metru parcurs, care te atacă dacă te încumeți pe aici la ore nepotrivite.

În cele din urmă, ajunși la liman, motorul își ia revanșa, lăsînd în urmă norul amenințător al țîntarilor...

Sfîntul Gheorghe-Sulina

Pornim în zori pe mare. Trecem pe lîngă plasele din larg ale pescarilor, negre de cormorani care aici găsesc peștele gata prins. Un pelican participă și el la acest furt organizat.

Apa încetează de a mai fi galbenă — din pricina mîlului adus de Dunăre — și-și reia culoarea albastră binecunoscută, prin a cărei transparență apare ici colo cîte o meduză.

În cele din urmă, în fața noastră se ivește Sulina. Ne îndreptăm spre canalul străjuit de cel mai răsăritean post meteorologic din țară, căruia-i ține de urît o dragă, ce adîncește continuu fundul mării pentru a zădărnici acțiunea prea harnicului fluviu, care împotmoleşte intrarea vaselor cu cantități uriașe de mîl.

MAESTRIE!

MOARĂ DE VÎNT LA LETEA

Către gura canalului asistăm la un spectacol neașteptat: o linie netedă, trasă parcă cu peneul, desparte unda albastră și transparentă de apa gălbuie și tulbure a fluviului.

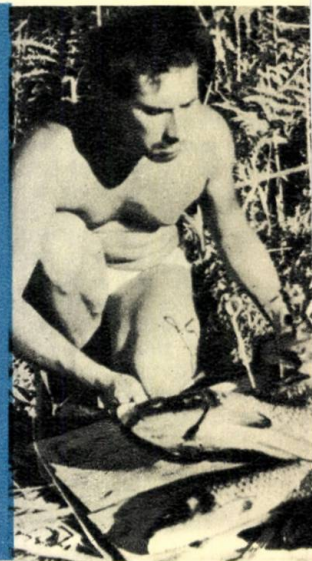
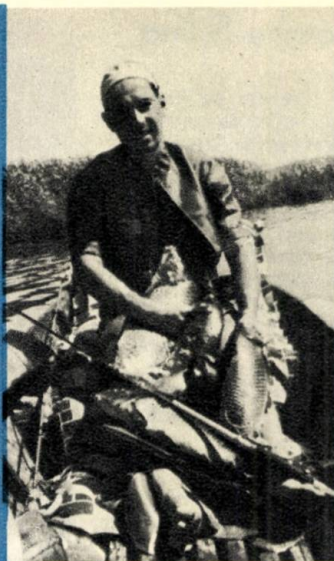
Un pui de delfin își face de lucru nepedepsit la această graniță, înfruptîndu-se din ambele părți.

După o vizită la viitorul complex de valorificare a peștelui, plecăm în ziua următoare cu barca cu motor către inima Deltei.

Sulina-Caraorman

Pe măsură ce ne îndepărtăm, papura de pe mal face loc treptat stufului: rar și scund la început, acesta ajunge apoi în unele locuri la înălțimea unui stîlp de telegraf. Nuferii albi alternează cu cei galbeni; apele devin limpezi.

După cîte un popas în cherhanale, unde pescuitul cu lanseta ne aduce mulți din avaii care pînă adineaori se înfruptau cu rămășițele de pește aruncate de pescari, trecem din lacul Roșuleț în lacul Roșu. Privirea nu poate cuprinde lățimea acestui ultim lac: în loc să ne cufundăm mai mult în Deltă, ni se pare că ne-am reîntors la mare; pînă și vuietul caracteristic se face puternic auzit. Oglinda nemișcată a lacului ne face să ne dăm însă seama că, de fapt, „muzica” talazurilor furioase vine de la mare, de care ne despart doar cîțiva kilometri.

POLOGUL PESCARULUI SIMION SIMIONOV CRAPI VINAȚI SUB APĂ

ȘI ACUM ÎI AȘTEAPTĂ PROTA

Spintecăm multă vreme o apă care apare întunecată datorită limpezimii; ici, colo, câte un pîlc de alge, cu ramificații ciudate, te fac să o compari cu marmura.

Părăsim lacul Roșu și intrăm din nou pe canale, lăsînd la dreapta lacurile Puiu și Puiuleț. Ici-colo câte o rață sălbatică zboară stîngaci la mică distanță de barcă, pentru a ne distra atenția de la cuibul ei ascuns prin apropiere.

După un cot, ne apare, liniștitoare, chermanaua de la Caraorman. Găzduiți în sat la prietenul nostru Simion Simionov, gustăm cu nesaț din specialitățile pregătite din vreme. A doua zi, după ce-i admirăm noua casă și rodul grădinii, plecăm spre vestita pădure din apropiere. (Este interesantă tradiția de aici conform căreia fiecare gospodar — care mai este și pescar — nu-și ia pentru sine decît atîta pămînt cît crede că poate cultiva). După reîntîlnirea cu lianele, copacii rari și faimoșii șerpi ai pădurii, ne pregătim pentru excursia următoare: lacurile Puiu, Puiuleț, Lumina. De un farmec inedit, datorat insulelor plutitoare de plaur și nenumăratelor păsări, acestea îți oferă într-adevăr spectacolul Deltei sălbătice, lipsite de orice artificiu.

Ne întoarcem a doua zi utilizînd velele lui nea Simion, transplantate pe barca noastră. Ajunși din nou la Caraorman, ne pregătim de întoarcere, nu fără regret.

Caraorman-Tulcea

Alegem o rută bătută doar de pescari: Canalul Litcov. Săpat pe urmele unei vechi depresiuni, care a dat naștere lacurilor Gorgova, Isacova, Gherasimova, canalul este o arteră importantă a Deltei. Trecem pe lîngă canalul Ceamurlia, care-l leagă de Crișan și deci de brațul Sulina, și apoi de Perivolofca, calea către brațul Sf. Gheorghe, parcurgînd locuri fermecătoare. Sălciile uriașe reușesc cu greu să tăinuiască mulțimea vegetației mărunte. Dar stupii așezați de o parte și de alta a canalului arată cu prisosință că locurile acestea au fost descoperite de alții înainte de venirea noastră...

După ce trecem printr-un labirint de canale, populate de colonii de stîrci, ieșim în fine în brațul Sf. Gheorghe, lin și majestuos.

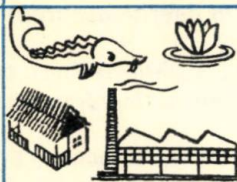
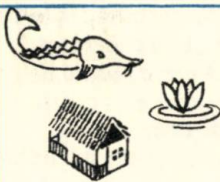
Revedem o parte din locurile pe care le-am mai străbătut; ajungem în cele din urmă la Tulcea obosiți, arși de soare, cu pielea crăpată de vînt, dar plini de voie bună și hotărîți să revenim la anul.

Text și fotografii de:
Ing. I. MATĂSA

ITINERARI

TRANSP.

ÎNȚILNIM

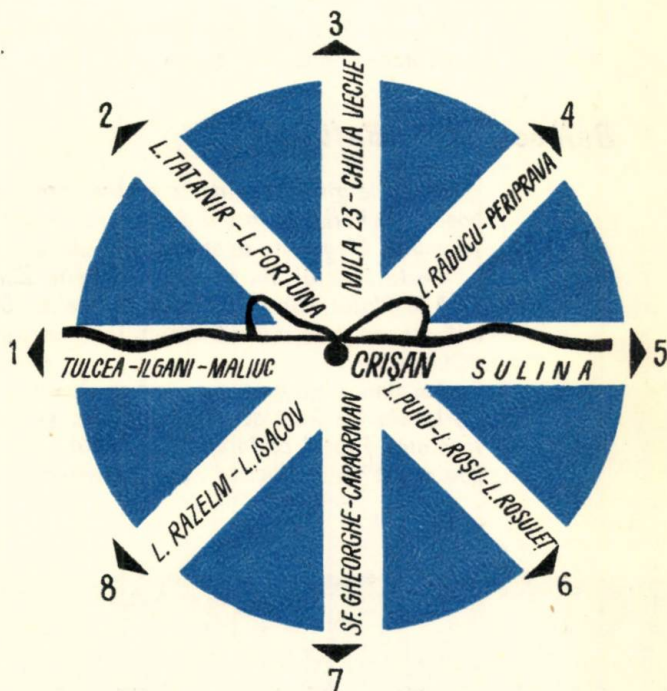
1
CRIȘAN
MALIUC
ILGANI
TULCEA2
L. FORTUNA
L. TATANIR3
MILA 23
CHIȘLA CHILIEI
CHILIA VECHĂ4
L. RĂDUCU
PĂDUREA LETEA
PERIPRAVA

CRIȘAN

ÎNSEMNAȚ NOD TURIS-
TIC AL DELTEI DUNĂRII

Localitatea Crișan, aflată pe țărmul drept al brațului Sulina, este un adevărat „nod” al circulației în Delta. Pe apă sau pe uscat, după cum se vede în alăturata schiță, sînt trasate 8 direcții, conducînd la cele mai pitorești regiuni ale Deltei, precum și la cele mai însemnate localități ale acestora.

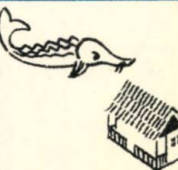
În legenda schiței am desenat mijloacele de transport pe care le putem folosi, precum și obiectivele ce întîlnim pe aceste trasee.

ITINERARI

TRANSP.

ÎNȚILNIM

5
SULINA6
L. PUIU
L. ROȘU
L. ROȘULET7
PĂDUREA
CARAORMAN
IVANCEA
SF. GHEORGHE8
L. ISACOV
L. RAZELM

DUPĂ ING. VASILE VANȚĂ

Lunca Berhină, nu „Lunca Berhinei“!

Turistul care urcă de la Gura Apei pe Lăpușnic în sus, trece obligatoriu prin Lunca Berhină. În ultimul timp și-a făcut loc în diferite publicații denumirea de „Lunca Berhinei“. Care e adevăratul nume?

Berhină era o bucată de postav țesut și cusut în casă, cu felurite flori, pe care localnicii, mai ales copiii, îl atârnavă la gîtul unui animal îndrăgit, vițel sau alt animal tînăr.

Lunca era altădată înflorită impresionant de bogat, nu ca acum cu multe urzici. Deci era înflorită cu toate culorile, ca o berhină și de aceea i s-a spus „Lunca Berhină“.

Obiceiul de a se coase berhine este pe cale de dispariție; dar acest fapt nu îndreptățește alterarea toponimiei.

Bolboci, nu „Bulboace“!

În unele ghiduri se dă ca o corectare a unei erori de denumire forma „Bulboace“. În vorbirea locală din bazinul superior al râului Ialomița și în tot nordul raionului Țîrgoviște se spune însă: „bolboacă“ și la plural „bolboci“.

De la punctul din amonte de Cheile Zănoagii, unde se află acum cabana și pînă la Plaiul Mircii, aproape de cheile Tătarului, au fost în trecut numeroase bolboci, de unde a venit denumirea punctului de „BOLBOCI“, și deci: CABANA BOLBOCI.

Localnicii așa au transmis numele din generație în generație; așa l-am auzit de la bătrîni încă acum 50 de ani, și așa este cunoscut și astăzi de către localnici. Faptul că în vorbirea cultă și în literatură s-a consacrat termenul de „bulboacă“ și „bulboace“, nu motivează schimbarea unui nume vechi.

G. P.

EPIGRAME

Deosebirea dintre un alpinist și un înfumurat ajuns „șef“

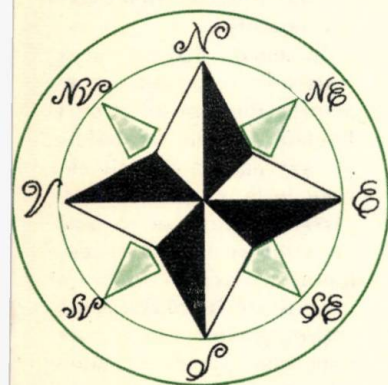
Cînd urcă munții și în vîrf răzbate
Alpinistul vede mai departe;
Cînd... „urcă“ el, nu-ți vine-a crede:
Nici la doi pași, — nu te mai vede!

Unui bețiv care motivează că nu se urcă pe munți
deoarece amețește, avînd „rău de înălțime“

De ce să urce-atît de sus
S-ajungă în piscuri ostenit,
Cînd fără vreun efort el poate
Și-acas' să fie... amețit!

Sever NORAN

NOTIUNI DE ORIENTARE ÎN MUNȚI

Astăzi, datorită condițiilor optime create de statul nostru socialist, drumeția este la îndemina oricui. Dar, pentru a cunoaște frumusețile naturale ale meleagurilor patriei e nevoie să le cauți cu rivnă. Pentru o bună reușită a unei drumeții în munte, este absolută nevoie de un dezvoltat simț al orientării, fără de care n-ai siguranța ajungerii la țintă și nici calmul necesar pentru a admira în liniște, în dreapta și în stînga, frumusețile inelinite.

Poate mulți își spun că nu-i mare lucru a te orienta, căci ai marcajul, sau poteca care-ți ajută să ajungi sigur la țintă. Toți aceștia greșesc, pentru că realitatea terenului este cu totul alta și poți ajunge în împrejurări grele din care, fără simțul terenului și cunoștințele necesare orientării, cu greu vei mai putea ieși. În al doilea rînd, a merge într-o excursie în munte numai pe potecă bătută este egal cu a te lega la ochi. Scopul drumeției este tocmai să vezi

și să descoperi cîte ceva din tainele ascunse ale muntelui, și acestea nu le afli călcînd pe poteca binecunoscută.

Greutățile ce se ivesc pe parcurs sînt felurite. Pădure și deci lipsă de vizibilitate; ceață, negură așa de compactă că nu poți vedea la doi metri; poteci, cărări, ce se ramifică din poteca principală în toate direcțiile. Nu mai vorbim de drumeția de noapte, care are un farmec deosebit, legat însă de eforturi susținute de un perfect simț al orientării, cît și de o te-

meinică cunoaștere a itinerarului de parcurs.

Nu este recomandabil deci să plecăm la drum de munte în nădejdea că ne vom orienta după soare, ceas, mușchii de pe arbori sau pietre. Acestea nu ajută prea mult. Soarele sau steaua polară nu vor străluci întotdeauna, cu ceasul nu faci nimic pe vreme noroasă, iar pe soare n-ai nevoie de el; mușchii oferă o slabă speranță, întrucât dacă vă uitați bine îi găsiți de jur împrejurul trunchiului de copaci și pietrelor. Dar ce te faci când n-ai nici copaci și nici pietre?

Singurele mijloace eficiente și practice pentru orientare rămân, astfel, busola și harta. În prealabil e necesară, desigur, pregătirea traseului proiectat, prin studierea și citirea hărții în cele mai mici amănunte, pentru a avea clară imaginea

întregului parcurs, atât topografic cit și ca orientare.

Inițial, se fixează punctul de plecare și de sosire. Odată aceste puncte fixate, se face citirea hărții pentru a vedea punctele obligatorii de trecere și dificultățile terenului (plan, urcuș, coborire, pădure). Se măsoară distanța între cele două puncte (plecare și sosire) și deci timpul aproximativ de parcurs. Se studiază între cele două puncte direcția — unghiul de mers — care nu trebuie neglijat nici o clipă. Distanța dintre cele două puncte se va fracționa pe direcții și unghiuri de mers pentru fiecare porțiune, stabilindu-se durata fiecărei fracțiuni de drum. Aceasta este foarte necesar. Dacă știi punctul de plecare și prima direcție, după scurgerea timpului necesar parcurgerii acestei fracțiuni, poți spune cu precizie

locul unde te găsești, chiar dacă n-ai vizibilitate.

Studierea hărții se face nu numai cu privire la drumul de urmat, dar și la împrejurimi, pentru a-ți fixa punctele de reper mai însemnate, direcția în care se află față de punctele de pe itinerariul ce-l urmezi. Toate acestea ajută la precizarea traseului, la îmbogățirea cunoștințelor geografice, dându-ți satisfacția unei excursii plină de frumuseți și învățăminte.

Însemnată mai este și reținerea cu precizie a tuturor privelistilor grăitoare ce ți le oferă locurile străbătute, în așa măsură ca ulterior văzându-le, să știi unde te găsești și cum se numesc. De știut și de reținut este faptul că atunci când n-ai vizibilitate, fie că este ceață, negură, pădure sau noapte, important pentru orientare este cronometrarea timpului parcurs de la punctul inițial de plecare, cit și de la cele intermediare.

Desigur, aceste câteva indicații teoretice vor fi utile numai împreună cu experiența pe care ți-o dă drumeția efectivă în care, cu efort, voință și răbdare, totul se învinge. Nu trebuie, de asemenea, să uităm că muntele, cu toate tainele lui ascunse, cu păduri întunecoase și luminișuri însoțite cu creste strălucitoare sau abisuri înfiorătoare, are viața sa, locuitorii săi, ce ne sînt prieteni, gata oricînd să ne ajute cu dragoste și prietenie, în „țara“ lor de stîncă aspră, dar neasemuit de frumoasă.

T. LAZĂR
Brașov

DE PRETUTINDENI

Maimuțele sînt prețioase ajutoare la strîngerea nucilor de cocos. Munca lor, în această calitate, este foarte prețuită în arhipelagul malaiez. Maimuța, prinsă cu o sfoară de un țărșuș, se cațără abilă pe trunchiul de palmier, răsuțește, rupe și aruncă jos nucile de cocos, apoi sare pe alt copac, făcînd aceeași operație. Cele mai „harnice” maimuțe izbutesc într-o zi de „lucru” să rupă pînă la 1000 de nuci de cocos, ajutîndu-și astfel stăpînul în această muncă istovitoare.

Vizitatorii Parcului Național Yellowstone (S.U.A.) au văzut adesea lîngă geyserul fierbinte o ursoaică cu doi ursuleți. Deloc stingheriți de numeroșii ochi ce-i priveau, ursuleții izburdau în voie, sub supravegherea atentă a mamei, la căldura geyserului.

Toată iarna, familia urșilor s-a adăpostit într-o peșteră încălzită de aburii izvoarelor fierbinți.

În grădina zoologică din New-York s-a putut înregistra pe bandă de magnetofon „flecăreala” maimuțelor. În timpul înregistrării a început să plouă, astfel că lucrul a trebuit să fie întrerupt. Peste o zi s-a ascultat din nou banda înregistrată. Maimuțele, auzind sunetele scoase de ele în preajma ploii, s-au ascuns în adăpost, deși cerul nu avea nici măcar un noraș.

Există un sat plutitor. Se numește Gilderslew-City, dar nu-l veți găsi pe nici o hartă. Și totuși, se află în partea de miazăzi-răsărit a peninsulei Alaska. Este greu să-i precizezi poziția exactă. Gilderslew-City este o așezare a tăietorilor de lemne, construită pe o plută și cuprinde un „teritoriu” de 160 m lungime și 30 m lățime. Aci trăiesc cîteva familii, cu 19 maturi și 27 de copii. Pluta face anual călătoria de 1000—2000 km, deplasîndu-se de la o exploatare forestieră la alta. Viața în satul plutitor cere de la locuitorii săi mult curaj, și bărbăție, deoarece, de cele mai multe ori, cel mai apropiat punct locuit se află la zeci de kilometri și numai un mic hidroplan poposește arareori lîngă plută, realizînd astfel legătura cu lumea îndepărtată.

CONGRESUL INTERNAȚIONAL AL VÎNĂTORILOR

Reuniunea din 1966
va avea loc în România

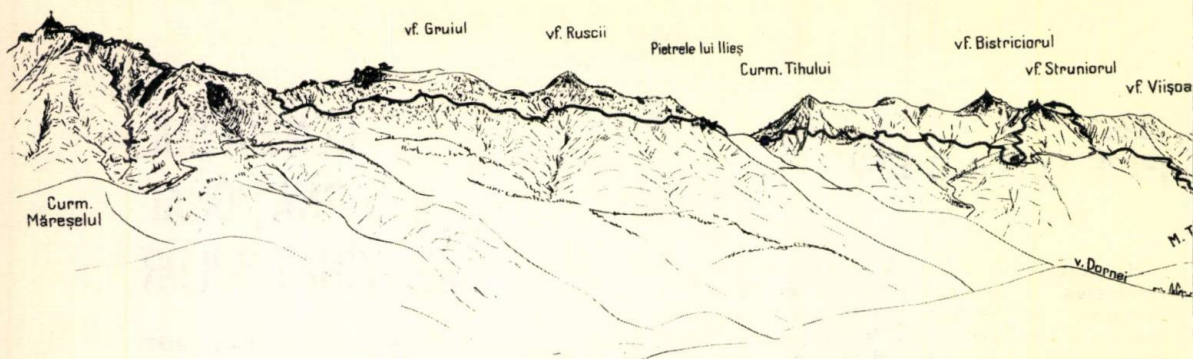
La Arles (Franța) — pe meleagurile lui Tartarin din Tarascon — a avut loc adunarea generală a „Consiliului internațional de vînătoare” (C.I.C.). Mai jos, cîteva din concluziile trase aici:

Vînătorii țin seama de faptul că nu există animale exclusiv folositoare, după cum nu există animale exclusiv dăunătoare. E concludent exemplul mistrețului. După cum se știe, el aduce pagube culturilor agricole, dar, pe de altă parte, dă un ajutor important la menținerea sănătății pădurii, distrugînd șoarecii, insectele și larvele lor, dăunătoare culturilor. Din aceleași considerente și vulpea constituie de multă vreme obiectul cercetărilor: pe de o parte, în legătură cu daunele pe care le cauzează vînatului mic, iar pe de altă parte, în legătură cu foloasele pe care le aduce agriculturii și silviculturii prin distrugerea în masă a șoarecilor, popîndărilor și diferitelor insecte. Care să fie deci atitudinea vînătorilor? S-a subliniat în dezbaterile de la Arles că ocrotitorii vînatului trebuie să respecte indicațiile științifice, care prevăd menținerea unui număr rațional de exemplare din aceste specii. Rolul vînătorilor, după cum se vede, are în cazul de față o însemnătate economică.

Au fost recomandate măsuri de protecție și pentru alte categorii de vînat. Se știe că, în ultimele decenii, cerbul, căpriorul, capra neagră, ursul, risul, mistrețul s-au împușinat, iar în cîteva țări europene au dispărut aproape cu totul. Se împușinează și unele specii de păsări migratoare — pelicanii, sitarii — și, în consecință, s-a propus ca măsură de protecție interzicerea vînătorii de-a lungul traseelor lor de migrație.

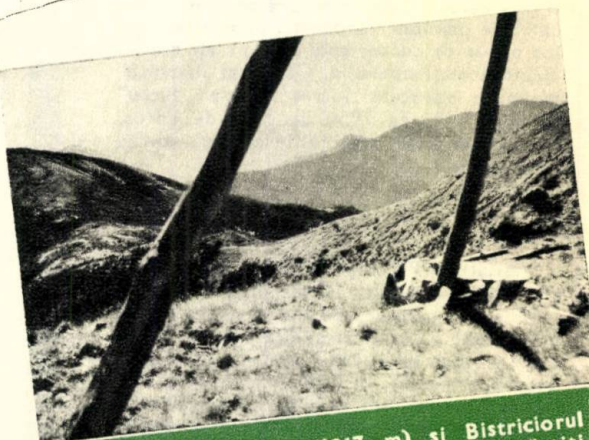
La Arles au fost urmărite cu interes intervențiile delegaților din țara noastră și s-a apreciat pozitiv situația vînatului de la noi, atît în ce privește efectivul, cît și calitatea acestuia. Este rezultatul dezvoltării sale într-un mediu natural favorabil, precum și al măsurilor de ocrotire și de reglementare a vînătorii.

La încheierea lucrărilor, țara noastră a fost propusă și acceptată ca gazdă a viitoarei adunări generale a Consiliului, din primăvara anului 1966.

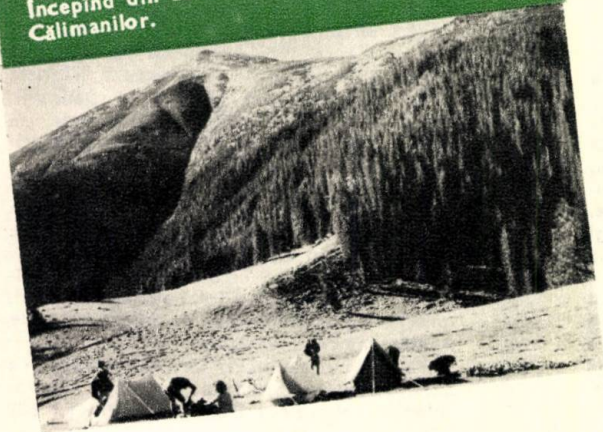
CU CORTUL PRIN MUNTII CĂLIMANI

DE LA STRUNIORUL LA PIETROSUL

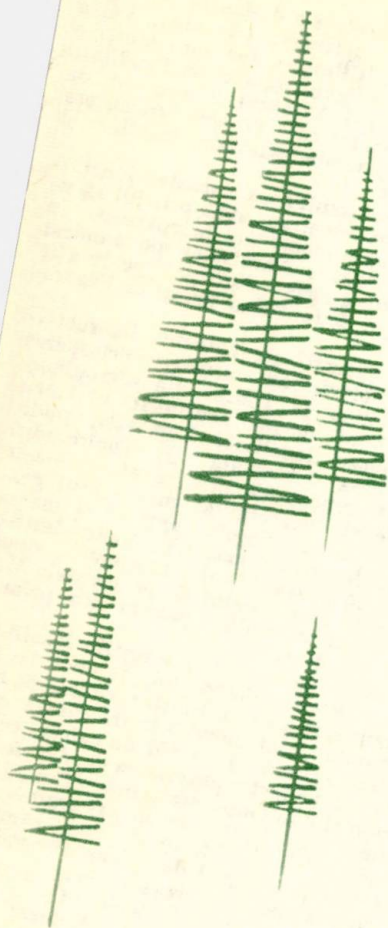

Munții Struniorul (1967 m) și Bistricioarul (1990 m) sînt doi buni vecini, despărțiți printr-o șa înaltă. Ei formează în ansamblu capătul alpin de apus al crestei principale. Panorama, foarte întinsă, cuprinde de la această înălțime o parte din Transilvania, mai ales spre Hășmașul Mare și Gurghiu.

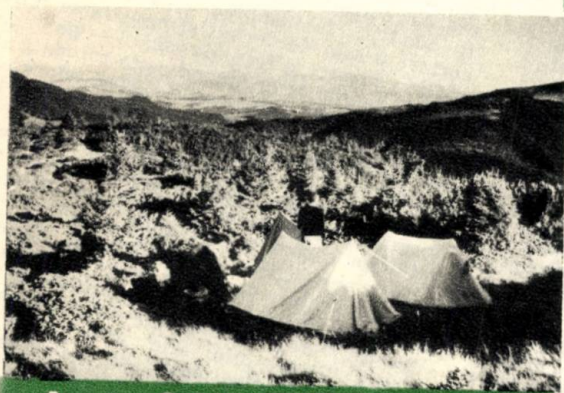
Urcușul prin pădure ne scoate după mai bine de o oră în poiana Terha (1450 m înălțime), în care putem instala tabăra noastră de corturi. Începînd din acest loc, intrăm în zona alpină a Călimanilor.

Cu faima unor munți sălbateci, lipsiți de cabane turistice, Călimanii au ținut multă vreme la distanță pe drumeții pasionați. În ultima vreme, însă, odată cu dezvoltarea turismului, culmile cele mai înalte ale Carpaților vulcanici sînt tot mai des vizitate, astfel încît toți aceia care coboară de la Pietrosul sau Bistricioarul, de pe valea Haitii, sau de pe cea a Topliței, au numai cuvinte de laudă la adresa peisajului inedit, specific munților vulcanici.

Printre stînci și peste lespezi — destul de instabile — urcăm pe acoperișul vîrfului Pietrosul. Sus ne așteaptă o creastă alpină de toată frumusețea, de 2—300 m lungime; ultimul bastion de stînci adăpostește baliza care anunță cei 2102 m înălțime, de la care ne putem bucura de cea mai interesantă priveliște. Spre răsărit, creasta, după o serie de povîrnișuri și platouri succesive, lasă în stînga o căldare accidentată și formează un vîrf ascuțit: Negoiul (2046 m). Mai spre răsărit creasta principală revine la înălțimi remarcabile, începînd cu Petricelul și continuînd cu Bradul Cînt și Iezerul Călimanului, pînă la Cerbul Călimanului.

Pe coama Gruiului — numeroase stînci mohorîte, vulcanice, cu forme ciudate: sfîncși, babe, ace, înconjurare de desîșuri de jînepeni și ienuperi.

Peisajul inedit, cu caracter vulcanic, amplele panorame, vegetația foarte bogată, înălțimea nu prea mare în contrast cu vecinii săi, fac din Călimani un masiv al turismului tot mai intens în viitorul apropiat.

Nae POPESCU

În excursie cu elevii

Excursia, prilej de bucurie și instrucție, este o adevărată lecție, în care se deschide cartea naturii. Dispare și cadrul rigid al raportului dintre cel care predă și elev, profesorul devenind el însuși receptiv la fenomenele înconjurătoare. Excursia este lecția la care „nu sună clopoțelul“, este cunoaștere și recreație laolaltă.

Cele mai ușoare excursii sînt rezervate cunoașterii împrejurimilor. Plecăm într-o astfel de călătorie spre malurile Argeșului, la Popești-Novaci, acolo unde se crede că exista Argedava, una din reședințele regelui dac Burebista. De pe colina înaltă admirăm peisajul incântător al luncii Argeșului și constatăm alegerea strategică a unei înălțimi potrivite pentru clădirea unei cetăți, precum și alcătuirea acesteia din materiale locale (lemn și lut), spre deosebire de cetățile dace din Transilvania, construite din piatră.

Ne continuăm călătoria spre Călugăreni, localitate în care Mihai-Viteazul are purtat o strălucită victorie asupra turcilor în anul 1595. Pe podul de peste Neajlov se află patru plăci de bronz, așezate în amintirea evenimentului. De pe dealul înalt, pe care se află o cruce mare de piatră, avem viziunea imaginară a bătăliei în care Mihai — pentru a-și încuraja ostașii — a făcut fapte de o rară vitejie. Lupta lui Mihai Viteazul împotriva turcilor, care își propuseseră să transforme Țara Românească, Moldova și Ardealul

în pașaliceri trucești, s-a desfășurat în regiunea pe care o cuprindem cu ochii: Valea Tîntăroasa, apa Cîlniștea (pe care mulți o confundă cu Neajlovul) și actuala localitate Călugăreni. Mihai Viteazul a profitat de avantajul terenului care pe acea vreme era mlăștinos, neprielnic înaintării turcilor, și a ieșit biruitor.

În afara excursiilor cu caracter local și deci mai economice, am avut prilejul să ne deplasăm și spre locuri mai îndepărtate. În minunata Poiană a Narciselor am admirat pe de o parte gingășia florilor și pe de altă parte peisajul de fundal al munților Făgărașului.

În alte excursii cu caracter instructiv-aplicativ, elevii au urmărit priceperea muncitorilor de la I.M.S. din Cîmpulung-Muscel. Apoi ne-am continuat călătoria prin frumoasa localitate Nămăești, unde, vizitînd casa memorială „G. Topirceanu“ am făcut cunoștință printre alte obiecte personale ale poetului și cu celebrul geamantan... al „chiriașului grăbit“ și mereu pribeag. În goana mașinii privim dintr-o perspectivă „aeriană“ valea Dîmboviței, după ce depășim monumentul de pe muntele Mateiaș, închinat eroilor patriei din primul război mondial.

Trecem fugăr prin pitoreștile localități Rucăr și Podul Dîmboviței, de unde ne îndreptăm spre peștera Urșilor, situată pe riul Dîmbovița. Aici elevii admiră cîteva concrețiuni, precum și un vâl de calcar, rezultantă a două forțe: gravitatea și adeziunea — precum și un planșeu stalagmitic, format prin depunerea calcarului pe un pat argilos, care ulterior a fost măturat de ape, rămîind însă întreg planșul de calcar suspendat.

Dar cea mai mare excursie prin greutatea organizării cît și a eforturilor fizice, a fost cea cu corturi din masivul Retezat. Viața în condiții de camping — cu dormitul în corturi și saci de dormit și prepararea mîncării în găleată la focul de tabără — pe lingă că este îndrăgită de tineret, este totodată și foarte utilă. Ne-am preparat singuri mîncarea și am efectuat munci pe care acasă nu le faci întotdeauna cu plăcere: spartul lemnului, transport de materiale, gătitul, spălatul vaselor etc. Așezarea corturilor în regiuni pitorești, într-un cîmp de flori, are un efect întăritor asupra organismului.

Prin parcurgerea zonei Parcului Național al Retezatului am vizitat unul din obiectivele turistice cele mai interesante ale țării noastre. Excursia efectuată în regiunea așa zisă a „Retezatului Mic“ ne-a pus în față deosebirea dintre structura calcaroasă a acestuia, în comparație cu sisturile cristaline din restul masivului. Străbătînd îmbrăcați, prin apă, Cheile Butii, sau escaladînd cu greu pantele aspre ale Virfului Piule, am învins natura cu forțele proprii, timp în care s-au cristalizat noțiunile despre fenomene carstice, învățate la școală

doar sub aspect teoretic: chei, marmite, tunele de presiune, avene, lapiezuri etc.

Intrind în Parcul Național al Retezatului ne-am aflat, parcă, în altă epocă geologică: înșiruirea dezordonată a stîncilor granitice, desagregate de schimbările de temperatură din era quaternară, uriașele văi glaciare în formă de „U”, terasele suspendate, urme de morene și „berbeci” și pe deasupra minunatele lacuri glaciare. O lume de basm se deschide în fața noastră, privirea fugind de la uriașul lac Bucura la lanțul de lacuri cu nume de fete: Florica, Viorica, Ana și Lia. Ne cățărăm mai sus și din Poarta Bucurei privim încintați urmele glaciațiunii desfășurate sub ochii noștri. Sîntem la granița rezervației științifice. Ni se pare că trăim un vis în locul în care se îmbină toate anotimpuri-

rile: de la zăpada întărită, cu aspect de ghețar, la brîndușele violete, sol al primăverii, și de aici la pădurea verde, care ne amintește de realitatea că sîntem în plină vară. La o mică distanță de noi sburdă caprele negre lăsîndu-ne uimiți de calitățile lor de... sprinteuri. Coborim pînă la marginea lacului pe jumătate înghețat, ca apoi să facem plajă și să trecem la probleme mai prozaice, ca deschiderea conservelor, al căror conținut dispăre repede...

Nu încapă îndoială că acest gen de excursii — cu corturile — se numără printre cele mai puternice mijloace de a sădi tineretului nostru gustul pentru turism, pasiune care rămîne vie pentru toată viața.

Prof. Florin FRAZZE

Ascunsă undeva în Munții Sebeșului, în locurile unde hălăduiesc cerbii neobosiți și ciutele sprintene, urșii cei bătrîni și veverițele-fulger cenușiu printre crengile brazielor — Valea Frumosei atrage pașii drumeților iubitori de frumos și mai ales ai vîntătorilor dornici de a-și încerca norocul.

Pentru a ajunge aici, ai de străbătut un drum neasemuit de frumos. Pornind din Sebeș — orașul-cetate medieval, străjuit de ziduri groase ce au înfruntat veacurile — și urcînd valea râului care poartă același nume cu orașul, treci prin Petrești și ajungi la Săsciori, sat renumit pentru ceramica sa, meșteșug de veacuri al țărănilor de prin aceste meleaguri. De aici pînă la Laz — sat cunoscut pentru frumosele icoane pe sticlă făcute de meșteri făurari de frumos — nu sînt decît doi pași. Încă puțin și întri în Căpîlna, satul în care Lucian Blaga și-a găsit elementele de inspirație pentru „spațiul mioritic”, apoi în Șugag. Mai sus de Șugag așezările dispar; ici colo, pe plaieri, se mai vede cîte o casă sau o stîină, menite să dea adăpost ciobanilor și oilor

VALEA FRUMOSEI

în pragul înserării. În locul fagului care ne-a însoțit tot timpul drumului, ne întîmpină miros pătrunzător de rășină, vestind că doar bradul e stăpîn al acestor minunate locuri.

Sîntem în Munții Sebeșului, pe valea râului cu același nume. De aici, peste culmile ce se zăresc înălțîndu-se printre nori, se poate trece dincolo, la Novaci, în partea de miazănoapte a patriei lui Tudor Vladimirescu, urmînd drumul pădurilor și al creștelor, drumul ciobanilor care secole de-a rîndul și-au purtat oile spre Cîmpia Dunării.

Dar să facem popas aici, unde apa Sebeșului se împletește tot mai des cu drumul și dăruiește frumuseți de basm, datorită cărora un poenar, fermecat de cele văzute, a

schimbat numele văii Sebeșului în Valea Frumosei.

Călător neobosit, pescar și vîntător pasionat, Sadoveanu a călcat de nenumărate ori și aceste meleaguri, ba mai mult, și-a durat și casă aici. Pătruns de frumusețea acestor minunate locuri și încîntat de poveștile localnicilor, el scrie: „Poveștile de la bradul strîmb”, „Ochi de urs” și „Valea Frumosei”.

Valea Frumosei își păstrează mereu aceeași frumusețe, dar locurile nu mai sînt așa de pustii ca pe vremea cînd le descria Sadoveanu. Azi, pe aceste meleaguri poposesc din ce în ce mai mulți turiști. La Congresul al IX-lea al PCR s-a hotărît ca în anii 1971—1975 să se construiască aici o hidrocentrală, așa că geologii și inginerii măsoară de zor.

Dar Valea Frumosei atrage în fiecare toamnă vînătorii, veniți de pretutindeni. Să poposim și noi aici, odată cu ei. Frunțile înalte ale munților sînt încă scaldate în căldura ultimelor zile de toamnă.

Vara s-a dus. Bacia își conduc oile spre cîmpie și tălăngile se aud pînă departe. În munte e liniște. Și atunci din amurgul zilelor de toamnă și pînă-n zori cerbii ies în luminisuri și se aude boncănitul lor — chemarea dragostei. Tăcerea codrilor e tulburată adesea și de zgomotul coarnelor lovite sau mugetul cerbului rănit. Ciutele aleargă după învingător spre a-l păzi, spre a-l duce la apa Frumosei unde să-și ogoiască setea.

Printre brazii înalți se strecoară veverițele și ierarii neobosiți. Ursul bătrîn își caută bîrlogul de anul trecut. Lupul și mistrețul se retrag în rîpele cele mai adînci.

Peste tot răsună numai boncănitul cerbului, pe care nu-l mai tulbură nimeni în afară de vînător.

Da, vînătorul îl tulbură tocmai în aceste zile. Îl caută, îl pîndește din hochstanduri. Îl apropie cu chemări suflăte în scoici meșteșugite. Paznicii de vînătoare le studiază locurile de adăpat, obiceiurile și numără cîte raze au coarnele. La rîndul lui, vînătorul îl privește prin binoclu sau crucea lunetei de la carabină. Apasă pe trăgaci. Cerbul svîcnește, odată, de două ori, apoi cade. Văile răsună de zgomotul pușcăturii. Jivinile și păsările fug înebunite. Apoi se restabilește iarăși liniștea.

Rîul Sebeșului curge clipocind, topind aurul ultimelor raze de soare. Amurgul se lasă încet, încet. Aceasta este Valea Frumosei, spre care vă invităm să vă îndreptați pași.

Sever NORAN

Este de la sine înțeles că plăcerea excursiei pe care v-ați propus-o e strict condiționată de funcționarea corectă a mașinii dv. Ne îndgăduim de aceea să vă amintim în rîndurile care urmează cîteva „lucruri mărunte” a căror neglijare poate crea, însă, neajunsuri mai mici sau mai mari. Deci — cîteva sfaturi privind folosirea corectă a principalelor agregate ale automobilului.

AUTO-MOBILIȘTI !

MOTORUL. Această parte a mașinii cere un tratament special din punctul de vedere al regimului de funcționare. Motoarele moderne, de mare turăție, cer un regim funcțional ridicat, indiferent dacă este vorba de doi sau de patru timpi; exploatarea lor la turății subnormale duce inevitabil la o uzură rapidă. Automobilisti sînt puși cîteodată în situația de a prelungi funcționarea motorului chiar cu unul din cilindri aflat în stare inertă. În astfel de cazuri, trebuie să ne gîndim că, la motorul în patru timpi, benzina nearsă spală cilindrul care nu funcționează, înrăutățește ungerea și scurtează, prin aceasta, viața agregatului de forță. Consumul sporit de combustibil și scăderea puterii sînt alte argumente, suficiente pentru a ne convinge de necesitatea opririi și remedierii panei. Și încă ceva — vara mai ales — atunci cînd apar semne alarmante de detonație, nu trebuie insistat; mașina trebuie oprită pentru răcirea motorului, sau pentru luarea unor măsuri ca: reducerea avansului la aprindere, schimbarea benzinei cu una cu cifră octanică superioară etc.

AMBREIAJUL. Este bine de reținut că ambreiajul trebuie folosit numai în caz de strictă

necesitate. Începătorii, îndeosebi, comit greșeala de a „uita” piciorul pe pedala care comandă acest organ, ceea ce atrage după sine încălzirea excesivă a discurilor și uzura lor prematură. În plus, se ajunge la menținerea motorului la un regim de turație mai ridicat decât cel impus de situația de mers. Și scoaterea rapidă din funcțiune sau ruperea pinioanelor poate fi tot o consecință a folosirii defectuoase a ambreiajului. Și anume prin debreierea incompletă, ca efect al neapăsării pedalei de ambreiaj pînă la fund, sau al reglajului incorect al ambreiajului. În acest caz, se aud „cîrîituri” supărătoare, care constituie semnalul contactului distrugător dintre dinții pinioanelor aflate sub efort. De aceea, trecerea de la o viteză la alta trebuie făcută numai după debreierea completă, chiar dacă schimbătorul este sincronizat.

FRÎNELE. Acest „capitol” aduce cele mai mari necazuri, ca rezultat, în primul rînd, al unui tratament brutal. De aceea, în legătură cu frînele și frînarea, este absolut indispensabilă respectarea regulii prevăzute în Decretul de circulație, referitoare la păstrarea distanței legale față de autovehiculul dinainte. Dar nu numai atît. Acționarea bruscă a frînei, care provoacă blocarea roților și reducerea aderenței aproape la zero, anulează practic efectul dorit: automobilul începe să „danseze” după voia sa, scăpînd controlului celui care îl conduce. Așadar, frînarea trebuie executată progresiv și numai pînă la limita permisă de aderență cu drumul.

SCHIMBĂTORUL DE VITEZE. Și acest organ pretinde respectarea anumitor reguli. Executarea incorectă a unei manevre mărunte, cum este mersul înapoi, poate scoate din funcție schimbătorul de viteze. Dacă se introduce etajul de mers înapoi înainte de oprirea completă a automobilului, există riscul ruperii pinionului respectiv, după care bucăți din acesta pot pătrunde între dinții altor roți, rupîndu-le. Desigur că nu în toate cazurile se întîmplă o astfel de neplăcere, dar practica a dovedit că din zece asemenea greșeli, trei au urmări de acest fel. De aceea introducerea etajului de mers înapoi trebuie făcută numai după oprirea completă a mașinii.

ROȚILE. Chiar și o roată poate deveni cauza unei staționări îndelungate pe marginea șoselei. Causa? În primul rînd nerespectarea presiunii din pneuri; pneul umflat sub presiunea normală se încălzește puternic, erodează camera și distruge pînzele, ieșind din serviciu în scurtă vreme; presiunea prea mare, în afara de mersul dur pe care-l provoacă, uzează rapid creasta cauciucului, deoarece „călcătura” nu se mai face pe întreaga suprafață a benzii de rulare. E adevărat că, în cazurile de umiditate excesivă, se obișnuiește să se coboare presiunea în pneuri pentru mărirea aderenței. Dar chiar în asemenea condiții, nu trebuie să se exagereze nici cu reducerea presiunii, nici cu durata rulajului. Sînt apoi unele cazuri în care o

roată fulează. Faptul nu trebuie tratat cu indiferență. Fenomenul nu numai că strică ținuta de drum a mașinii, devenind chiar periculos la viteze mari, dar duce și la uzura echipamentului de rulare; cauciucurile și rulmenții roților și chiar frînele se vor resimți ulterior. Fularea se poate datora montării incorecte a anvelopei, camerei sau benzii de protecție. Incorectitudinea este pusă în evidență imediat de neconcentricitatea benzii de control de pe anvelopă cu janta. În acest caz, se impune desfacerea și montarea corectă a pneului. Dar fularea mai poate avea și cauze mai profunde, legate de deformarea fuzetei sau a jantei, datorită unor șocuri (prin lovirea roților de bordură, de exemplu). În sfîrșit, dacă în mers mașina trage într-o parte, este și acesta un indiciu al funcționării incorecte a unei roți. Causa poate fi o pană de cauciuc, sau stricarea unghiului de convergență, sau a celui de cădere al roții.

INSTALAȚIA ELECTRICĂ, fiind destul de complicată la automobilele moderne, este cauza multor surprize neplăcute. Una din acestea poate interveni cînd se uită cheia în contact, fără ca motorul să funcționeze. Într-o astfel de situație se produce descărcarea bateriei de acumuloare sau chiar arderea bobinei de inducție. Alteori, se poate ivi situația că motorul nu mai pornește. Motivul? După o lungă așteptare, în care radioul mașinii a funcționat neînterupt, bateria s-a descărcat.

Și acum, plecînd pe itinerariul ce v-ați ales, vă dorim o excursie plăcută, fără surprize. Și nu uitați măruntelile noastre sfaturi.

Mircea MUȘATESCU

PREDEAL

TURIȘTI!

In drumetețiile voastre
pe Valea Prahovei

Vizitați complexul
de alimentație publică
„**DEALUL MARE**”
Ploești

modern • elegant
în permanență bine
aprovizionat

BUCUREȘTI

Creasta principală a Parîngului — obiectiv turistic de un deosebit interes — este escaladată în marea majoritate a cazurilor dinspre cabana cu același nume, aceasta la rîndul ei fiind situată cam la $2\frac{1}{2}$ —3 ore de mers de la orașul Petroșeni.

Traseul clasic în acest masiv, pînă nu de mult aproape unicul, leagă cabana Parîng de cabana Obîrșia Lotrului, trecînd peste vîrfurile Cîrja (2404m) și Mîndra (2518m), pe la lacul Cîlcescu și în final pe șoseaua alpină Novaci — Sebeș, ajungînd la punctul terminus după 10—12 ore de mers.

În întregime marcată, poteca oferă drumețului frumuseți nebănuite, trecînd în cea mai mare parte prin zona alpină. Căldărilor glaciare de pe versantul dinspre miazănoapte-răsărit, alternate cu creste semețe, le sînt opuse pantele domoale, acoperite de pădurile rar umblate de pe versantul de miazăzi-apus. Panorama Văii Jiului se întinde la poalele muntelui, iar în zilele cu vizibilitate bună, ajuns pe vîrfurile Mîndrii, vezi Dunărea în zare! La capătul drumului, te așteaptă ospitalitatea proverbială a urmașilor lui Moș Ghișe,

trasee noi în munții parîngului

fost cabanier la Obîrșia Lotrului timp de 37 de ani...

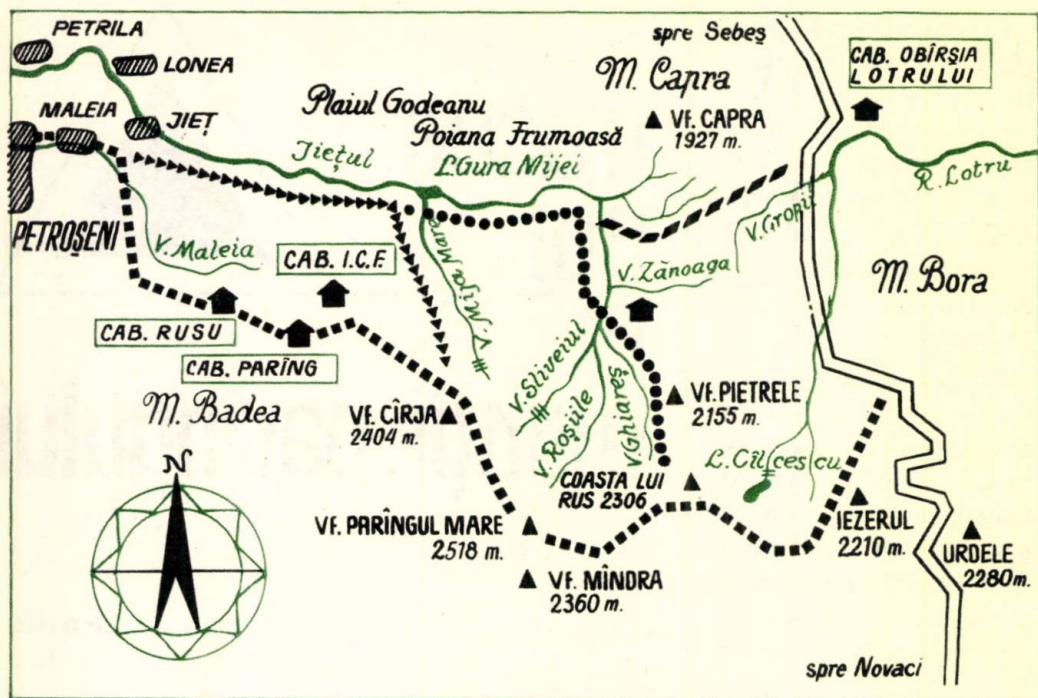
De la cabană marcajele existente fac legătura cu Munții Sebeșului, Lotrului sau Cindrelului, iar șoseaua alpină Novaci—Sebeș, a cărei altitudine maximă este de 2100 m la pasul Urdele, ușurează venirea dinspre Oltenia și Valea Mureșului.

În general, pentru a ajunge în creasta principală a Parîngului sau în celelalte puncte de interes turistic din vecinătatea ei, erau necesare 3—4 zile. Cei mai frecvenți vizitatori ai acestor meleaguri, oamenii muncii din orașele Văii Jiului, nu puteau parcurge la sfîrșit de săptămînă — referindu-ne aici numai la acest gen obișnuit

de excursii — decît o mică parte din creastă, fiind nevoiți ca la înapoiere să coboare pe același drum pe care au urcat.

Construirea drumului forestier din comuna Jieț, pe valea și prin cheile Jiețului, pe la cabana Slivei, pînă la poalele muntelui Coasta lui Rus, a schimbat cu totul situația. Existența acestui drum, care constituie prin frumusețea sa o mare atracție, oferă noi posibilități de drumeție.

La ora actuală Petroșenii se numără printre puținele orașe ale țării din care, plecînd sîmbătă după amiază, poți străbate a doua zi drumuri ce trec peste înălțimi de 2500 m, iar în seara aceleiași zile te poți înapoia.

Din Petroșeni, șoseaua care merge spre hotelul turistic Rusu, are — cam la 3 km — o bifurcație spre stînga, prin care se face legătura cu drumul amintit. Lungimea totală din oraș pînă la cabana Slivei este de 18 km, iar de aici pînă la capătul drumului mai sînt 4—5 km. Ocazii de a găsi o mașină sînt destule, șoferii de pe camioanele forestiere fiind deja obișnuiți cu turiștii, îi servesc cu plăcere.

Prin construirea variantei — în fază de început — care va face legătura cu șoseaua alpină Novaci — Sebeș, se va putea ajunge cu mașina la Obîrșia Lo-

trului în vreo 1½—2 ore. De altfel chiar de acum, partea neterminată a acestei variante se poate străbate pe jos, într-o oră și jumătate, pe malul stîng al pîrului Cibinul, prin șeaua Groapa Seacă și la sfîrșit pe afluentul Corîciu al Lotrului, pînă în șoseaua alpină.

Revenind la drumul nostru, trebuie menționat că el este însoțit pe toată lungimea de pîrîl Jieț, din valea cu același nume.

Acest pîrîu are patru afluenți mai însemnați. Primul, denumit Mija, este cel mai frumos, dar inaccesibil în general, din cauza căderii lui prea repezi.

Ceilalți trei afluenți, Sliveiul, Roșia și Ghiareșul, constituie tot atîtea căi de acces spre creasta principală a Parîngului și au marele avantaj că se varsă în Jieț aproape în același loc, la capătul drumului forestier.

Pe valea Sliveiului cărările ciobanilor — care pot fi ușor marcate — te duc la început prin pădurea de brad, iar după 2—3 ore ajungi în gol alpin, de unde vîrfurile Cîrja și Mîndra îți apar în toată mărișia.

O cascadă splendidă de 25—30 m, aproape necunoscută, se găsește pe partea din jos a pîrului care

izvorăște de sub vârful Cîrja, obiectivul principal al turiștilor ce urcă pe această vale. Ajuns în vîrf, vezi cabana Parîng, la care ajungi în mai puțin de 3 ore. După o pauză bine-meritată cobori spre hotelul turistic Rusu, de unde mașinile de ocazie spre oraș sînt foarte dese.

Pe al treilea afluent al Jieșului, pîrîul Roșiilor, ascensiunea este oarecum asemănătoare, dar căldarea glaciară cu lacurile Roșii — printre cele mai mari din masiv — este mai impunătoare, iar terasele vechilor ghețari — mai numeroase în această vale —

sînt cu adevărat impresionante. Aici este „țara” caprelor negre, ciopoare de cîte 40—50 din aceste superbe exponente ale faunei noastre de munte ieșindu-ți adesea în cale.

În sfîrșit, cel de-al patrulea afluent este pîrîul Ghiareș, care constituie un foarte bun drum spre lacul Cîlcescu sau spre vârful Coasta lui Rus (2380 m). Cărarea merge la început prin pădure, ieșind apoi alături de pîrîu, prin jnepeni și ienuperi, spre căldarea Ghiareșului, unde se află de asemeni un frumos lac glaciară. Lăsînd lacul spre miazănoapte, urcăm brusc creasta principală și ne aflăm din nou în marcajul ce leagă cabanele Parîng și Obîrșia Lotrului. Mergînd spre cea de-a doua, lacul Cîlcescu se află la 2 ore, iar în sens opus, peste vîrfurile Mîndra și Cîrja, se poate ajunge la cabana Parîng în 5 ore.

Foarte atrăgător se prezintă muntele și vârful Coasta lui Rus. El constituie pragul de delimitare dintre bazinele hidrografice ale Jiului Românesc și Lotrului, continuîndu-se spre vest cu muntele Huluz.

Din șeaua Huluzu putem urca spre vârful Coasta lui

ÎN CĂLDAREA ROȘILOR

Rus sau, coborînd în șoseaua alpină, să ajungem foarte repede la Obîrșia Lotrului.

Traseele enumerate oferă itinerare scurte, dar variate, care nu puteau fi practicate pînă acum din cauza lipsei unui drum de acces. Cu siguranță însă că îndrăgostiții de drumeție își vor alcătui itinerare și mai variate în care, prin alcătuirea de etape mai lungi, vor căuta să străbată cît mai multe dintre cărările acestor munți frumoși.

Ing. Aurel DULA
Petroșeni

CABANA SLIVEI

ARHEOLOGIE

Oricât de ciudat ar părea, arheologia a devenit una din marile pasiuni ale turistului. Explicația e simplă: fiecare mărturie scoasă la lumină de cercetători devine o piesă de muzeu sau, rămânând pe locul descoperirii, obiectiv turistic. O nouă descoperire vine să întregască sau să infirme puncte de vedere anterioare, ori constituie — chiar pentru specialiști — adevărată revelație. Așadar, la drum. Pentru început, un popas în Tomisul de ieri.

Pe faleza de vest au fost descoperite edificii, și arheologii, acești oameni de probitate științifică, ne dezvăluie lucruri noi despre o lume pe care încă n-o știm bine. Aflăm, astfel, că în edificiul romano-bizantin (unde a funcționat și un mare atelier meșteșugăresc) erau aplicate procedeul încălzirii centrale și al ventilației. Elementul durabil era împletit cu elementul artă. Acest lucru ni se exemplifică prin sala principală a edificiului (suprafața sălii: 400 mp) străjuită de patru porți, toate din piatră sculptată. Și parcă-l vedem pe meșterul anonim săpînd în piatră, ca să ajungă pînă la noi, inscripția care atestă că „cetățeanul Hermippos, fiul lui Attas, a construit acest edificiu”...

CĂLĂTORIND

Un negustor, izgonit din oraș, pentru nu se știe ce motiv, a zidit intrarea în magazia pe care voia s-o ferească, convins fiind că se va întoarce. Aceasta se întîmpla în veacul III sau IV al erei noastre. De abia după 15 secole zidul a fost dărîmat și amfore de diverse tipuri și mărimi, etajate cu grijă pe trei rînduri, cuie, monezi, ancore din fier, vopsea — folosită pentru ungerea parîmelor — sînt din nou atinse de mîină omenească.

Tot aici, arheologii ne-au oferit o mare surpriză, înfățișîndu-ne, nu fără emoție, un fragment din parîma (făcută din in) a unui vas care tăia apele mărilor, acum mai bine de 1500 de ani.

Părăsim Tomisul și ne lăsăm conduși în Histria epocilor romană tîrzie și romano-bizantină (secolul IV—VII e.n.). Descoperirea unor morminte (în necropola plană „extra-muros”) frumos construite, cu pereții din piatră, demonstrează existența unui interesant cult al morților. Au fost găsite obiecte de podoabă din aur și resturi ale unei țesături din fir de aur, cîndva vestmînt.

În zona sacră a orașului din epoca greacă au fost descoperite vestigiile unui mic templu elenistic. Fiind vorba numai de o parte a acestuia, putem afirma că este, de fapt, un punct de plecare pentru cercetări și, evident, descoperiri ulterioare.

Ajungînd în zona vestică a orașului, în afara hotarelor acestuia, urmărim dezvelirea ruinelor unor complexe monumentale cu care s-au mîndrit, în urmă cu 16 secole, arhitecți și meșteri. Deși situate

în afara cetății (așa cum arăta ea în secolul IV), ele fac parte din cetate. Explicația este că în epoca romană târzie, granițele Histriei au fost restrinse.

... Acum mai bine de 2000 de ani, romanii au construit în Callatis un mare apeduct. Pe acesta era adusă apă din lacul Mangalia, în vederea aprovizionării cetății. Câtă apă trebuie să fi trecut, în decursul atâtor ani, prin acest apeduct (construit la 5 m adâncime, din plăci și blocuri de piatră cioplită) dacă și astăzi mai curge? Calcul imposibil de făcut. În orice caz, curiozitatea cercetătorilor este stimulată acum mai mult pentru noi descoperiri și în această parte a Dobrogei. Spunem aceasta deoarece aici este vorba de o descoperire întâmplătoare, care nu permite să se facă decît presupuneri.

... Trecem peste fortificația constînd din șanțuri și valuri de pămînt și ne apropiem de cetatea situată pe dealurile Babadagului. Vîrsta ei : aproximativ 3000 de ani. Așa ne indică, cel puțin deocamdată, urmele de locuințe, numeroasele obiecte din ceramică neagră, lustruită (avînd și ornamentații exterioare). Oasele de animale

PRIN DOBROGEA

atestă că locuitorii din această zonă s-au ocupat cu vîntoarea și creșterea animalelor, în timp ce gropile de provizii (unde s-au găsit grîu și orz, carbonizate) demonstrează că aici s-a practicat și agricultura.

Călătoria noastră ar putea continua, dar știm că turistului îi este caracteristică dorința de-a afla cît mai multe mărturii... chiar la fața locului. Atunci impresia este mai puternică, înregistrarea faptelor se face mai sigur și cu mai multă satisfacție...

Vasile POPESCU
București

**STATUIE PRIMITIVĂ
DE PIATRĂ DIN
SEC. VI-V î.e.n.
GĂSITĂ LÎNGĂ
LACUL TAȘAUL**

**PRINTRE
RUINELE
HISTRIEI**

UN ROMÂN ÎN CONGO

În limba locurilor „Congo” înseamnă „apa cea mare”. De la izvoarele aflate undeva în regiunea lacurilor rhodesiene, pînă la vătarea în Oceanul Atlantic, fluviul Congo măsoară 4650 de km.

De-a lungul anilor, malurile fluviului au atras nu numai aventurieri dornici de îmbogățire, ci și oameni în care setea de cunoștințe se îmbina cu dorința de a aduce o alinare semenilor lor, atît de greu încercați. Unul din acești oameni a fost și românul Sever Pleniceanu. În 1898 tinărul Pleniceanu pornește la împlinirea visului vieții sale: să vadă cu ochii lui locurile cu care și umpluse sufletul citindu-l pe Stanley. Sosit în Congo pe un vas belgian, Pleniceanu pătrunde în susul fluviului și cunoaște multe din triburile africane care-i populează ma-

lurile. El asistă la ceremoniile și la războaiele localnicilor, are aventuri în junglă, traversează riuri în care colcăie hipopotami și crocodili, îi lecuiește pe băstinași de răni, învață obiceiurile și chiar limba acestora... Într-una din scrisorile către prietenii săi din țară, Pleniceanu scrie:

„Dacă m-aș afla numai printre negri cred că aș fi mai mulțumit. Colonialiștii sînt egoiști din cale afară... Prin toate mijloacele caută a se ridica și îmbogăți pe spinarea altuia... Ei lovesc cînd nici nu te aștepți”.

Întors acasă, Sever Pleniceanu ține un șir de conferințe care atrag un numeros public dornic să audă vorbind despre misteriosul și îndepărtatul Congo, pe cineva care a văzut totul cu proprii săi ochi...

Radu ȚIULESCU

Desigur ați văzut, pe unele drumuri naționale și pe traseul acestora din cuprînsul Capitalei, noi tăblițe indicatoare, vopsite în întregime în verde și avînd scris cu alb litera „E” urmată de o cifră. V-ați întrebat, probabil, ce înseamnă această nouă indicație.

„E” înseamnă „Europa”, iar cifra ne arată numărul drumului internațional, astfel cum a fost stabilit prin „Declarația asupra construirii marilor drumuri pentru circulația internațională”, adoptată la Geneva la 16 septembrie 1950, la care a aderat de curînd și țara noastră.

Pînă acum au fost marcate pe teritoriul țării noastre cu asemenea tăblițe următoarele două drumuri naționale, încadrate în traseele internaționale din care fac parte și pe care le arătăm în cele ce urmează.

„E 15”: Hamburg — Perleberg — Berlin — Dresden — Ciuvald — Praha — Brno — Breclav — Bratislava — Budapest — frontiera româno-ungară; pe teritoriul țării

DRUMURILE „EUROPA”

noastre acest drum are 2 variante: a) Borș — Cluj — Tg. Mureș — Sighișoara — Brașov — București — Urziceni — Vadu Oii — Constanța — Negru Vodă — frontiera româno-bulgară; b) Borș — Cluj — Sibiu — Rimnicu Vilcea —

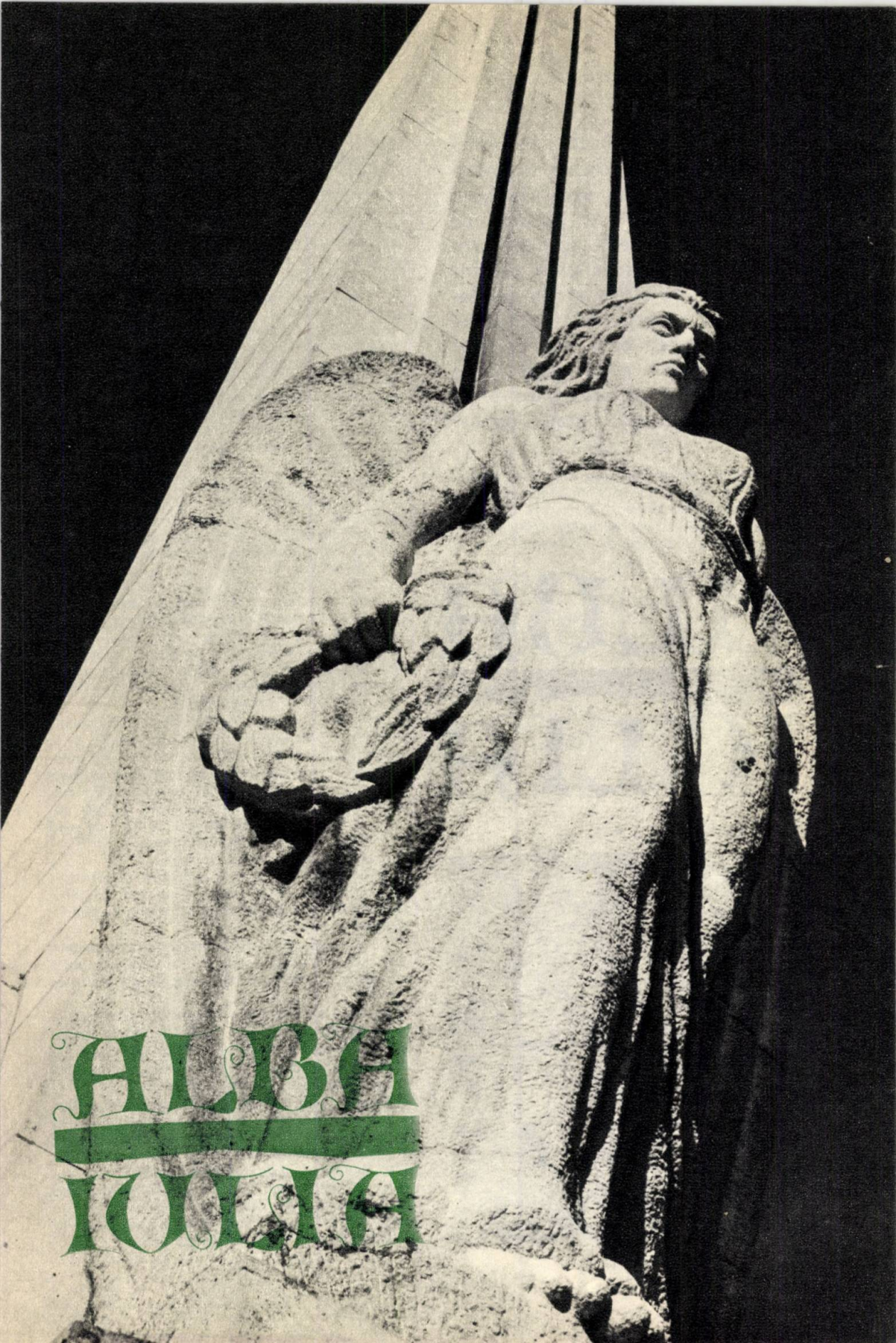
București — Urziceni — etc. la fel ca la varianta a.

„E 20”: Frontiera greco-iugoslavă — Florina — Vevi — Edessa — Thesaloniki — Serai — Sofia — Russe — Giurgiu — București — Urziceni — Mărășești — Tecuci — Birlad — Crasna — Huși — Albița — frontiera româno-sovietică — Leușeni — Chișinău — Odessa — Kiev — Moskva.

Urmează a se marca și următoarele două drumuri naționale incluse deasemeni în traseele internaționale:

„E 81”: Gdansk — Elblag — Ostroda — Mława — Warszawa — Lublin — traseu prin U.R.S.S. — frontiera sovieto-română — Siret — Suceava — Bacău — Buzău — Urziceni — București.

„E 94”: Klagenfurt — tunelul Ljubely — Ljubljana — Zagreb — Beograd — Bela Crkva — frontiera iugoslavo-română — Stamora Moravița — Timișoara — Turnu Severin — Craiova — Pitești — București.

ALBA
ITALIA

Existența și-o începe în îndepărtatul neolitic. Vreme de milenii, generațiile se urmează apoi fără întrerupere pe platoul de lângă Mureș, pecetluind prin prezența lor stăpânirea unui pământ mult udat de sânge și de sudoarea celor mulți, și lăsându-ne moștenire ceea ce a supraviețuit veacurilor din rodul unui uriaș volum de muncă creatoare — un deosebit de bogat tezaur de relicve.

Vizitatorul muzeului regional din cetate va afla cu interes că în antichitate orașul a cunoscut momente de mare strălucire. Pe locul Alba Iuliei de astăzi, vechea așezare dacă Apulon, rebotezată Apulum, devine prima capitală

ALBA IULIA

POARTA PRINCIPALĂ A CETĂȚII

a teritoriului colonizat de romani. O economie și un negoț prosper determină înflorirea unei vieți citadine puternice, la care concurează de bună seamă vecinătatea minelor de aur și de sare, abundența de grâne, renumele podgoriilor din împrejurimi, dezvoltarea meșteșugurilor și a artizanatului, precum și situarea municipiului la punctul de înțrucișare a celor mai însemnate căi rutiere din Dacia.

Nenumărate inscripții gravate în lespezi de granit și marmoră, statuete și basoreliefuri, vase de parfum și instrumente chirurgicale, scule de scris sau unelte de producție, atestă — fiecare în felul lor — o viață inteligentă și activă. Mozaicul descoperit lângă Mureș, acum câțiva ani, e o mostră de rafinament și gust; puternicile conducte subterane cimentate acum optsprezece veacuri și alcătuite până astăzi o parte din rețeaua canalizării cetății, sînt o dovadă de netăgăduit de geniu constructiv și de simț practic edilitar.

Muzeul oferă curiozității turistului și un itinerar arheologic printre relicvele secolelor de decădere, cînd pîrjolul popoarelor migratoare nu lasă din Apulum decît un morman de dărîmături fumegînde. Dovezile permanenței poporului, în pofta iureșului care a devastat fără cruțare totul, transmit vizitatorului tăcutelor săli ale muzeului, un sentiment de mîndrie admirativă. El poate urmări redresarea de mai apoi a cetății sub forma organizației statale româno-slave, menționată în cronici cu numele de Bălgrad; în jurul anului 1000 locuitorii acestuia luptă împotriva expansiunii maghiare, dar sînt pînă la urmă înfrinți.

Pe măsură ce orașul intră în circuitul feudal, semnele trecutului se multiplică. Pentru a le cuprinde atunci cînd sălile muzeului devin neîncăpătoare, turistul iese în stradă, unde le poate cunoaște direct, fie admirînd în plin aer frumusețea sobră a edificiilor medievale, fie pătrunzînd sub bolți vechi, unde alte comori de artă și cultură îl așteaptă de peste veacuri spre a-i îmbogăți astăzi inima și mintea.

Ieșită parcă din legendă și dominînd cu turnul său întreaga perspectivă, Catedrala Sfîntul Mihai îl întîmpină plină de prestanță lângă poarta de vest a cetății.

De o vîrstă cu Notre-Dame din Paris, ea a avut parte de o istorie cel puțin la fel de zbuciumată ca aceea a contemporanei sale de pe malurile Senei.

Ridicată începînd din secolul XI pe temeliile unui templu horologiar roman, clădirea apare astăzi vizitatorului ca un prețios exemplar de arhitectură romanică, împletită cu gotic tîrziu și cu adaosuri din renaștere și baroc.

Un alt punct de atracție este așezămîntul Bathyan, a cărui carte de vizită cumulează cîteva superlative, ieșite din comun. Silueta pîntecoasă și înaltă a acestei clădiri — o fostă biserică zidită la 1719 — adăpostește înăuntru ei una din cele mai de seamă biblioteci documentare din lume. Aici se păstrează peste 1 200 manuscrise vechi, dintre care cel mai ilustru, incalculabilul „Codex Aureus”, e de o valoare unică.

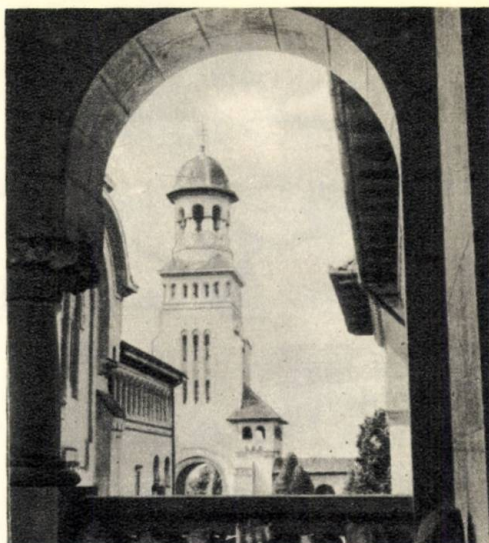
Batthyaneumul posedă și cea mai importantă colecție de incunabule aflătoare în țară; cifra de 530 este deosebit de mare, dacă ne gândim că este vorba de cărți care au văzut lumina tiparului în anii de început ai artei imprimatelor, adică înainte de 1465.

Trecutul patriei e ilustrat în muzeu prin prezența unor exemplare originale ale Paliei de la Orăștie din 1582, ale Noului testament de la Bălgrad din 1648, sau a Evangheliei Învățătoare din 1699, precum și printr-un important volum de documente referitoare la revoluțiile și mișcările populare în secolele XVIII—XIX. Între altele, relatările unor martori oculari ai execuției lui Horia și Cloșca, impresionante prin detaliu crud și veracitate.

Nu fără uimire, turistul descoperă că o altă curiozitate îl așteaptă în vârful clădirii: aici, sub acoperișurile fostei biserici, se află instalat primul observator astronomic de pe teritoriul țării noastre, întemeiat în 1796 de umanistul Ignat Batthyany, fondatorul așezământului. Venerabila instituție de cultură este astăzi în legătură cu zeci de biblioteci documentare din lumea întreagă și se bucură peste hotare de o bine meritată faimă. Părăsind-o, turistul e întâmpinat pe străzile vecine de alte colțuri istorice sau pitorești: clădiri din secolele XV—XVIII întregesc, la fiecare răscruce, un buchet arhitectonic aproape nealterat de vreme.

Deosebit de interesant printre acestea este și fostul palat al prinților Transilvaniei, unde între 1542—1690 s-au ținut nu mai puțin de 150 de adunări ale dietei Ardealului. Aici și-a avut reședința și Mihai Viteazu, biruitorul de la Șelimbăr, intrat triumfal în Alba-Iulia pentru cea dintâi unire politică a țărilor locuite de români. Înfățișare măreață mai ales prin repercursiunile ei la scara istoriei. Dar, după Catedrală și Batthyaneum, cel mai important monument este fără îndoială cetatea însăși, ridicată la 1714, pe locul vechii fortărețe, de către Eugen de Savoia, concepută după sistemul Vauban. Porțile sînt împodobite cu basoreliefuluri și alte sculpturi, care deși în parte sînt roase de vînturi, ape și zăpezi, nu încetează de a conferi intrărilor o notă de rafinament majestuos.

Pentru noi, însă, adevărata ei valoare rezidă în legătura cu trecutul de luptă revoluționară a poporului. După ce răscoalele din 1277, 1336 și 1352 își poartă făcliile printre zidurile vechii cetăți, și Bobilna anului 1437 își are obârșia tot aici; în 1514 mădularele lui Doja sînt spînzurate chiar pe una din porțile Bălgradului, iar memoria răscoalei de la 1784 înăbușită aici în sînge, este eternizată prin obeliscul care străjuiește astăzi intrarea principală în cetate. Deasupra acestei porți, sub statuia ecvestră a lui Carol VI, se află celula de care turistul se apropie acum cu pietate: o lapidară inscripție îl informează că aici, înainte de tortură, a fost închis Horia; în partea opusă a fortăreței fusese întemnițat Cloșca, iar într-una din cazărmi Crișan. Fiind mai aproape de zilele noastre, amintirea represiunii mișcării condusă de ei

LA CATEDRALĂ

ALBA IULIA

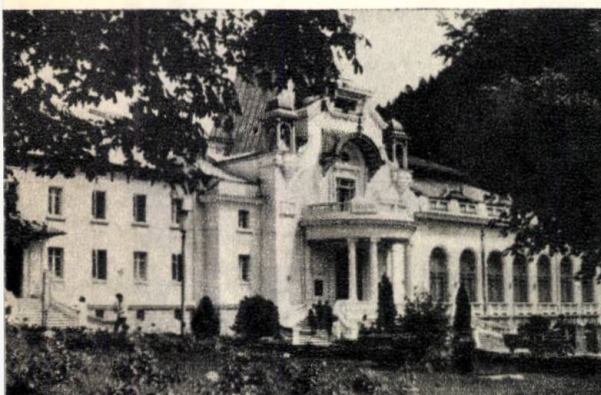
a legat totdeauna de cetatea Alba Iuliei un sentiment de avînt revoluționar. În 1848 pereții ei aveau să țină încătușată pe Ecaterina Varga, iar în interiorul aceluiași fort Avram Iancu avea să fie palmuit în numele împăratului.

Tradițiile revoluționare ale poporului trăiesc astfel în fiecare ungher al acestor ziduri, iar memoria generațiilor citește în ele pagini de luptă și jertfă, descifrînd în silueta crenelurilor sau în umbra gratiilor, trăsăturile unei Bastilii prăbușite pe veci.

A rămas pentru noi documentul, cronica în piatră a unei succesiuni de epoci și vitregii cumplite, a rămas proba tăriei poporului. A rămas deopotrivă rafinamentul și farmecul a ceea ce gustul pentru frumos și util al strămoșilor a putut înfăptui aici, în virtutea unor tradiții temeinice și a unei necurmăte perseverențe, a rămas o strălucită pagină de istorie, cultură și civilizație.

Bun de preț al patriei noastre socialiste, cetatea Alba Iuliei înmănușează aceste două aspecte și adresează turistului o cald invitație la cunoaștere.

Andrei BREZIANU

SINAIA

PERLA CARPAȚILOR

un minunat loc de recreere și odihnă

- Sinaia este cel mai important centru turistic de pe Valea Prahovei
- În orice anotimp încântătoarele priveliști din împrejurimile stațiunii vă invită la drumeții de neuitat
- În concedii sau în excursii vă sînt asigurate cele mai bune condiții de cazare și masă
- Vreți să petreceți o seară plăcută în peisajul montan? Vizitați atunci restaurantele „Cazino” și „Palas” din Sinaia precum și modernul complex din Bușteni
- Oricînd cabanele din Bucegi vă oferă ospitalitatea lor

prima zi de schi

— Aici punem schiurile.

În clipa cînd am auzit aceste vorbe am retrăit, aproape pas cu pas, etapele cuceririi muntelui în timp de primăvară, vară și toamnă. M-am revăzut, de parcă aș fi apăsător pe un buton de chemare a amintirilor, lucrînd zi de zi într-un birou. Îi invidiam pe colegii pe care-i vedeam sîmbăta gata de drum iar luna sosind, cu fețele arse de soare, cu ochii mai luminoși, cu forțe proaspete. Aș fi mers și eu cu ei dar pînă la vîrsta mea — am treizeci de ani — nu făcusem excursii decît în închipuire. Așa că nu îndrăzneam. Pînă într-o zi cînd am fost luată aproape pe sus, cum se spune, de un grup de colegi și colege, cărora le destăinuiseam aspirațiile mele secrete. Am început să colind cu ei munții. Am cunoscut cîteva drumuri și cabane din Bucegi, altele din Făgăraș, drumuri și poteci din Apuseni. Nu mă simțeam niciodată obosită și nici sătulă de priveliști. Îndrăgisem munții, în măreția lor, cu tainele și frumusețea lor. Așteptam cu nerăbdare fiecare alt drum.

Numai că, tocmai cînd să devin un turist încercat, o dată cu așternerea covorului de nea peste cărările bătute, mi s-a ridicat înaintea un obstacol: tovarășii mei plecau cu schiurile.

De cîte ori, în tinerețe, nu am dorit să gust din farmecul alunecării aceleia line pe zăpadă! Numai că și această dorință a mea rămăsese un vis nerealizat. Așa că mă pregăteam să mă retrag, resemnată, din grupul nostru de prieteni ai munților. Dar intenția mea n-a fost împărtășită și de prieteni...

— Aici punem schiurile.

M-am trezit din visare. Eram la Predeal, cu rucsacul în spinare și schiurile în mînă. Ultimii din grup porniseră spre Diham. Priveam

SPRE PÎRȚILE DE PE PLATOUL BUCEGILOR

după ei, căznindu-mă stîngaci să-mi pun legăturile. Conducătorul nostru rămăsese singur lîngă mine; era un bun prieten, în care aveam toată încrederea — cel puțin pînă în această clipă. Mă simțeam ca un copil lăsat prima oară fără sprijin pe picioarele-i nesigure. Mi-a ajutat să-mi leg schiurile.

— Acum mergi pînă la cotitura aceea și acolo mă aștepți. Să te obișnuiești puțin cu schiurile.

Îmi închipuisem cu totul altfel prima lecție de schi, nici eu nu știu cum, în orice caz menajîndu-mi mîndria și neriscînd să fiu ridicolă, să cad... Profunda-mi dezaprobare față de sistemul lui Ghi — așa-i spuneam mentorului nostru — nu se trăda însă decît prin buzele strînse peste cuvintele ce s-ar fi vrut rostite. Nu mai avem timp să-mi spun o fi știind el ce face, că doar nu e nici necunoscător în ale schiului și cu atît mai puțin rău intenționat. Am plecat. Mă trudeam să mut schiurile parale; bețele mă încurcau, nu reușeam să le mișc alternativ cu picioarele și nici nu le simțeam rostul. La cotitură, am dat să mă uit dacă vine și Ghi. Nici n-am întors bine capul și eram... jos, în zăpada nici bătută, nici pufoasă.

— Ce-ai făcut?

— ... Nu știu.

Cînd să mă ridic, rucsacul mă trăgea într-o parte, corpul în cealaltă. Ufl! În sfîrșit, mîna sigură și puternică a lui Ghi îmi restabili poziția și... demnitatea. Am mers apoi împreună, întîi alături, el spunîndu-mi cum să-mi țin trupul, cum să pășesc, să mișc brațele alternativ cu piciorul și să mă sprijin bine în ele. Pe urmă Ghi a rămas în urmă; după indicațiile scurte pe care mi le dădea, știam că-mi urmărește mișcările.

Eram atît de prinsă de noua înțelepciune, încît uitam să mai privesc cerul, de-un albastru tare, curat, și pădurea, cu brazii pudrați de zăpadă. Cînd mi-am adus aminte, am avut prilejul să admir peisajul din poziția... șezînd. De astă dată știam cum am căzut: mi-am uitat greutatea corpului înapoi pe cozile schiurilor. Într-un cuvînt, am simțit acum Valea Leubii cu totul altfel decît o cunoscusem în toamnă. (Farmecul rămînea același, ba încă, poate, sporit).

La gura Văii Iadului, ne-am întîlnit; grupul — ne aștepta: își scosese rășchii, se odihniseră. Am vrut să mă scuz că din pricina mea aș întîrziat, dar nu m-au lăsat. Întrebîndu-l pe Ghi cum a mers, m-au încurajat, felicitîndu-mă pentru cei 4 km. făcuți pe schiuri din prima zi. N-am putut să le mulțumesc decît printr-un zîmbet fericit.

Cu schiurile pe umăr și cu bețele în loc de baston, urcam pe Valea Iadului, spre cabană.

Ajunși aici, mă întrebam ce va mai fi? Oare cu asta s-a încheiat prima mea zi „pe schiuri”?

După amiază, după o masă bună și puțină odihnă, întrebarea ce mă frămînta și-a căpătat răspunsul:

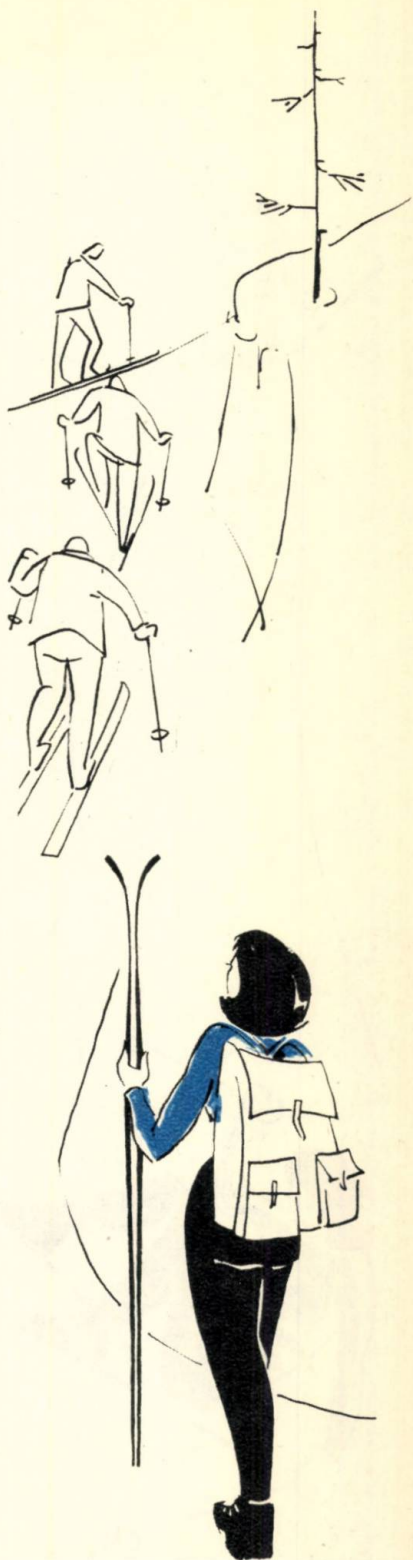
— Haidem la schi!

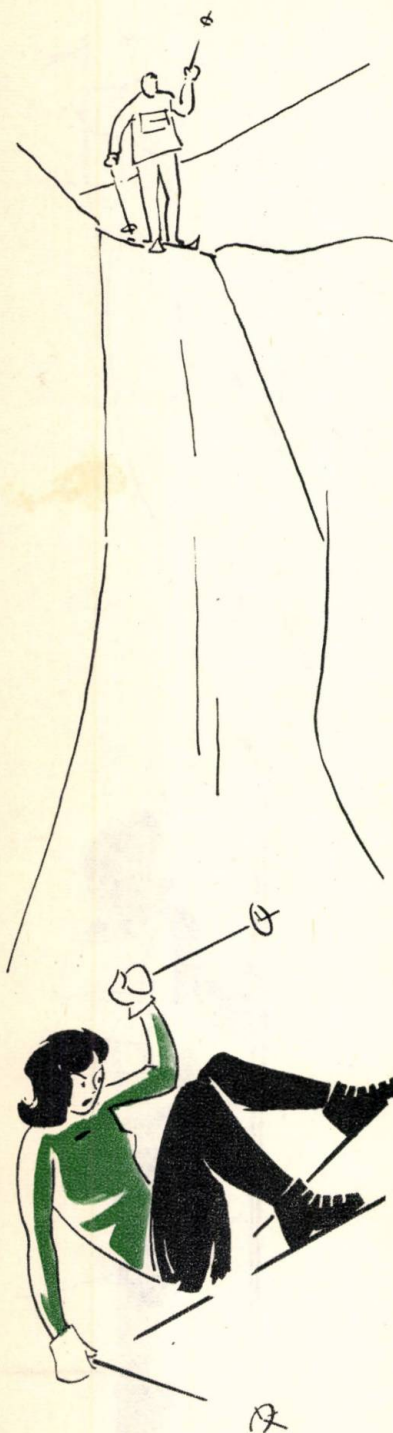
Hotărîsem să mergem într-o poieniță, spre Pichetul Roșu. Mă învîrteam încă în jurul lui Ghi, în timp ce ceilalți desenau tot felul de linii, mai drepte sau mai sinuoase, pe pîrtia din fața cabanei.

— Merg pe schiuri?

Pînă la intrarea în pădure, am purtat eu schiurile. De acolo înainte trebuia să mă ducă ele pe mine.

Pașii ușor alunecați pe poteca înclinată pe alocuri, mă încîntau. Încîntarea a luat însă sfîrșit odată cu poteca din pădure și sosirea în poienița cu multă lume. Am încremenit în vîrfurile unei gîlme, căci deal nu i se poate spune, făcîndu-mă a nu pricepe chemările tot mai insistente ale lui Ghi. În clipa aceea mi-am amintit ca într-un fulger, de un citat din Conan Doyle, dintr-o carte despre schi, citită de curînd: „... te găsești pe un loc care ți se pare a fi tot atît de puțin înclinat ca un biliard și, în clipa următoare, iată, schiurile pornesc, cazi pe spate și

privești fix cerul..." În sfârșit, mă hotărâsc și iată-mă lângă el. Vreau să mă opresc, dar alunec înapoi.

— Coboară puțin vîrfurile!

— ??

— Da, cobori vîrfurile schiurilor și stai de-a curmezișul pantei.

În după amiaza aceea n-am reușit să aflu care era curmezișul pantei și nici dacă era numai o singură pantă. Locul îmi părea rotund și simțeam că oriunde și oricum aș fi stat, tot m-ar fi furat pantal! Îmi veneau în minte niște urși văzuți la circ, călcînd o sferă ce se rostogolea...

Mă bucuram că acele Morarului și vecinii lui din stînga și din dreapta, Coștila și Bucșoiul, se înfășuraseră într-o perdea de ceață, ferindu-mă astfel de priveliștea lor, copleșitoare în atari împrejurări. Rămîneau privirile celor din jur... Le-am uitat însă cînd, după ce m-am instalat — tot de-a curmezișul — în vîrfurile pantei, a trebuit să mă întorc, fără s-o pornesc de vale pe nepregătite, și să fac prima coborîre directă. Aflasem că trebuie să nu fiu încordată; să țin genunchii îndoîți, simțind greutatea pe vîrfurile picioarelor; să încarc egal schiurile; să privesc numai în direcția în care cobor. Și să nu-mi fie teamă...

Cu bețele bine înfipite în zăpadă și brațele drepte, în continuarea lor, cu podul palmei sprijinit în ele, așteptam... startul. Am renunțat să mă uit în jur, l-am uitat pe Conan Doyle; priveam la urmele făcute de schiurile lui Ghi care-mi tăiasă drum. Odată el oprit, am pornit. Nici nu am avut timp să înregistrez prea multe senzații, că mă și oprișem într-o contrapantă. Îmi aminteam de-o alunecare lină, de vocea lui Ghi spunîndu-mi să îndoii bine genunchii și de oprirea aceasta uimitoare, fără ca eu să fi făcut vre-o mișcare. Prima coborîre! Dar Ghi nu mi-a lăsat prea mult timp să-mi admir isprava. Ajuns lângă mine, am exersat de mai multe ori întoarcerea pe loc. După cîteva izbutite, am urcat iar panta, întîi în trepte, apoi el m-a învățat să urc în foarfecă. La început îmi călcam cozile schiurilor, dar puțin cîte puțin am deprins mișcarea care a și început să-mi placă. Sus, reluam, descompuse, mișcărilor și coboram din nou. Înapoi sus și coborîre... Am repetat de mai multe ori coborîrea directă, simțind tot mai mult genunchii îndoîți ca niște arcuri și controlîndu-mi mișcarea. Cînd s-a închei cu o coborîre frumoasă prima parte a lecției de schi, am ieșit din urme și am intrat în zăpada adîncă. Un schi dispărea din ce în ce sub nea; mă întrebam ce se va întîmpla. Atunci m-am simțit ridicată în aer, zburînd și apoi aruncată înainte, în zăpadă.

— Bravo! Căzătură de schior adevărat! răsună glasul lui Ghi.

M-am întors spre el rîzînd; o dată cu căciulița, îmi zburase și restul de jenă sau teama. Cine mai era ca mine! M-am ridicat și am urcat panta vitejește. Făcînd mișcările mai legate de astă dată, mai repede, am mai coborît o dată, gustînd din plin viteza ușoară, patinarea lină, fișitul plăcut al schiurilor pe zăpadă și curentul de aer care-mi mîngia obrazii. Mi se părea că totul mă aprobă, mă încurajează. N-aș mai fi plecat. Dar se lăsa seara. L-am privit pe Ghi trecînd printre niște porți imaginare, dansînd, ducîndu-și el schiurile, nu schiurile pe el — cît doream să reușesc și eu odată! — apoi, adunați iar în grup, ne-am întors la cabană.

Nu știam cum și cui să-i mulțumesc. Toată bucuria mi se răsfîrîgea în duișia cu care îmi curățam schiurile de zăpadă, ca o mîngiere. O veselie de nestăvilit mă cuprinsese. Ardeam de nerăbdare să mă reîntorc a doua zi dimineață în poienița mea... rotundă. Simțeam o bucurie de a trăi, de-a admira, de a iubi toată frumusețea naturii, de a respira aerul pur al înălțimilor.

Ne-am întors acasă, cu puteri noi. Săptămîna ce-a urmat a fost parcă mai scurtă și sfîrșitul ei ne-a adus pe peronul gării de unde trenul avea să ne poarte iar spre minunata lume a iernii, a munților, a destinderii și bucuriei, cu ajutorul acestor tălpi fermecătoare ce se numesc schiuri.

Nicole SONEA

URMELE
SCHIORULLI...

ETIMOLOGIE

TOPONIMICĂ

Continuând această rubrică a almanahului nostru, publicăm acum explicarea denumirii unor localități, ținuturi, munți și ape din țară.

Din "Toponimia românească"

de Acad. Iorgu Iordan

ADA-KALEH — insulă de pe Dunăre, în fața Orșovei; înseamnă în turcește insulă (ada) — fortăreață (kaleh).

BICAZ — se traduce prin „cremene, cvart”, loc pietros.

BISTRITA — și Bistra, Bistretu, Bistricioara; diferitele ape curgătoare, localități sau minăstiri cu această denumire, provin din slavonul „bistru” = repede.

BIRSA — mănoasa „Țară” a Birsei din Transilvania, își are numele de la o parte a plugului: „birsa” (sau „bîrța”), care leagă brăzdarul de cormană. Străveche regiune de oi, rasa regională de oi a fost denumită, ulterior, „birsană”.

BUCOVINA — (și Bucov, Bucovăț, Bucova, cît și Bucegi), provine din slavonă: Buk = fag, adică pădure de fag, făget.

BUZĂU — desigur, din daciul „Buzeos”.

CARACAL — din cumană: Kara (neagră) și kala (cetate).

CIULNITA — odată, pe locul actualei stații c.f.r. era o adevărată pădure de ciulini țepoși, după cum la Urziceni abundau urziciile.

COZIA — numele minăstirii lui Mircea Vodă, de pe Olt, aflată și azi într-o regiune bogată în nuci, se numea la început Nucet, nume mai târziu tradus în turcă: coz = nucă.

CURCUBĂTA — masiv muntos în Apuseni, din latinescul „curcubita” = dovleac, bostan, denumire legată de forma muntelui.

HOREZ — sau Hurez, altădată Huhurez, frumoasa minăstire brîncovenească din nordul Olteniei, împrejmuită cu păduri unde hălăduiau huhurezii (sau ciuhurezii), bufnițe cu urechi moțate (Otus vulgaris).

MIZIL — pe vremuri stație de poștă, unde surugii schimbau caii diligențelor (loc de olac); din limba turcă (Menzil = poștă).

NOVACI — sat bogat în nordul Olteniei, sub munte, își are numele de la Novacii legendari din folclor, adică uriași care săvîrșeau fapte de pomină.

SNAGOV — din slavul sneg = zăpadă; altădată se numea chiar Sneagov (de la această rădăcină vine și forma *nea*)

TELEORMAN — vine din limba cumană: deli (nebun) — orman (pădure), adică pădure deasă, codru bătrîn de nepătruns. Dovadă de existența străvechiului codru de stejar al Vlăsiei, care se întindea de dincolo de București pînă în fostul județ cu acest nume și care a impresionat un popor migrator, de stepă, cum erau Cumanii.

TULNICI — sat în Vrancea; de la tulinic (sau bucium), vechi instrument propriu muntenilor și păstorilor, meșterit din scoarță de tei, salcie sau cires. Cu el se cheamă localnicii din munte în munte, la mari distanțe. Avem multe sate Bucium, Buciumeni, Buciumi.

ZLATNA — oraș în Apuseni, în plină regiune auriferă, își trage numele din slavonă: „Zlotu” = aur — de unde și denumirea de odinioară „zloți”, a banilor de aur.

(prelucrare de Dr. E.A.)

Alte denumiri de origine dacă, romană și bizantină

AMPOI, riu afluent al Mureșului, își are numele de la acela dac de AMPEL, din care romanii au făcut AMPELUM.

ARGEȘ, riu ce străbate regiunea cu același nume, păstrează aproape neschimbată denumirea

geto-dacă ARGIS, devenită la greci și romani Argessos, Ordesos, menționată astfel și de Herodot (secolul IV î.e.n.).

BIRZAVA, riu în Banat, era numit de către daci BERZAVA, cuvînt de la care venea și numele satului dac BERSOVIA, astăzi Berzovia, pendinte de orașul Reșița.

CIBIN, riu afluent al Oltului, își păstrează acest nume dac, de la care vine și acela al munților Cibinului, precum și al orașului Sibiu, numit în vechime Cibin, fiind trecut în documente germane sub numele de Cibinburg.

LOTRU, numele râului ce se varsă în Olt la Brezoi, vine de la vechiul cuvînt românesc lotru (derivat din cuvîntul latin „latro” care însemna tâlhar, hoț, și denumit astfel probabil din pricina unor răufăcători acționați în acele locuri).

MOTRU, riu ce străbate raioanele Baia de Aramă și Strehaia, își păstrează acest vechi nume dac, de la care venea și numele localității dace AMUTRIA, devenită cetate romană AMUTRIUM (ADMUTRIUM); la fel Motra (sat în reg. Mureș) și Motruna (în raionul Părtirlagele).

MEHADIA, comună din apropierea Băilor Herculane, își trage numele de la acela al localității romane „AQUAE AD MEDIAM”, care însemna „apele de la jumătatea drumului” (dintre două localități romane), nume care se referea la apele termale din apropiere, folosite încă de pe timpul romanilor.

OLT — numele celui mai lung riu ce curge în întregime prin țara noastră, vine de la acela dac de Alt, Olt, Aluta și Alutus (roman).

OLTINA — sat în raionul Adamclisi, situat între Dunăre și lacul Oltina, își are numele de la acela al localității romane aflată în același loc, ALTINUM; un alt sat Oltina este și pe Dunărea veche, în dreptul celui de mai sus.

SCORILA — sat în raionul Vinju Mare și muntele Pietrele Scoriei, își trage numele de la acela al lui Scorio, tatăl regelui Decebal, al cărui nume a fost aflat dintr-o inscripție descoperită recent la Sarmizegetusa, avînd textul: „DECEBALUS PER SCORILLO”, adică „Decebal fiul lui Scorio”, sau — în orice caz — de la acest nume dac.

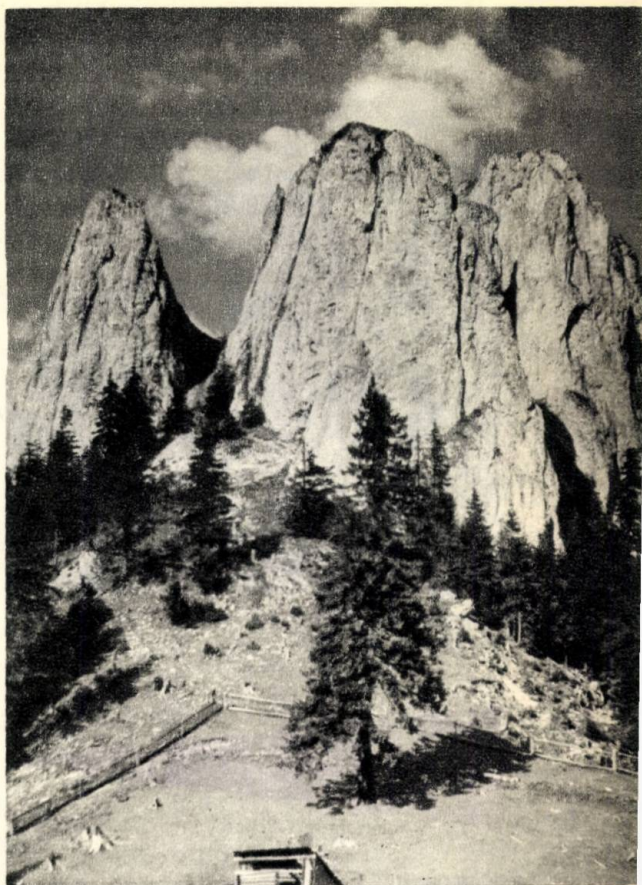
P. V.-I.

În filmul „O călătorie spre centrul pământului“, făcut după romanul lui Jules Verne, apare o greșeală științifică: eroii filmului își începeau călătoria din craterul unui vulcan și pătrundeau apoi într-o peșteră, unde erau cursuri de apă subterane și formațiuni stalagmitice. Este cunoscut însă că peșterile se formează în roci calcaroase și nu în roci vulcanice, iar materialul de constituție al concrețiunilor este calcita și mai rar alte materiale, cum ar fi gipsul.

De asemenea, în cartea „Aku-Aku“, de Thor Heyerdhal, se descriu peșteri în interiorul vulcanilor, însă geneza acestora este datorită gazelor fierbinți și nu circulației apei.

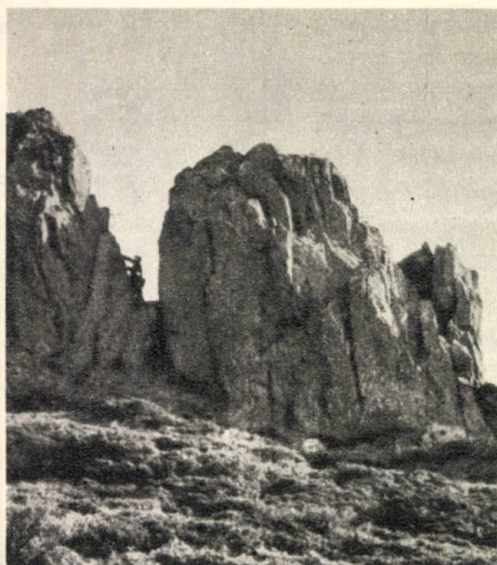
Totuși, formarea concrețiunilor și din alte materiale decât calcarul, precum și existența peșterilor în interiorul vulcanilor apare acum ca veridică, în urma unei descoperiri recente din țara noastră. Într-o mină din Munții Călimani, datorită unei explozii, s-a deschis un gol mai mare, în care s-au găsit concrețiuni din limonit (un oxid de fier) și din kaolin. Pînă în momentul de față este singura peșteră cunoscută în lumea întreagă în care materialul de construcție al concrețiunilor îl formează cele două substanțe amintite.

Peștera se află situată într-un coș vulcanic secundar din muntele Negoiul Românesc. Pătrundem în galeria 3 și mergem prin mină pînă la locul unde se află marele gol despre care e vorba și care nu are nici o altă ieșire „la zi“. Trebuie să urcăm o scară deasupra galeriei de mină. De la început se întîlnesc mici concrețiuni roșii-brune de limonit. Mai departe, intrăm ghemuiți într-o mică galerie naturală și printr-o întoarcere de 180° putem pătrunde în

PIATRA SINGURATICĂ
DIN MASIVUL HĂGHIMAȘ

O PEȘTERĂ UNICĂ-ÎN LUME

CREASTA COCOȘULUI
ÎN MUNTII GUTĂI

ÎN MUNTII
CĂLIMANI

sus printr-un horn; ajungem într-o mică sală, cu un lăculeț de câțiva zeci de metri pătrați, de al cărei tavan atarnă stalactite de limonit. Chiar dacă imaginea nu este așa de măreață ca în peșterile de calcar, fenomenul este interesant din punct de vedere științific.

O altă peșteră mai mare, în care circulația se face cu ușurință, omul putând merge tot timpul în picioare, se află mai sus, în galeria nr. 8. Pe pereții peșterii se află niște figuri ciudate, imitând forma diferitelor animale și care sînt probabil rezultatul scurgerii manganului.

Ceea ce este însă cu adevărat impresionant aici sînt stalactitele de kaolin — albe ca faianța, care devin strălucitoare la lumina lămpilor. Peisajul e completat de o platformă lată, datorată scurgerii kaolinului prin niște sorburi.

Pentru a ajunge la peșteră, pornim din Vatra Dornei cu un autobuz I.R.T.A. care ne transportă prin Șarul Dornei la Neagra Șarului, iar de aici încă vreo 11 km se străbat cu mașini ocazionale, pînă la Gura Haitii. În continuare alți 15 km, pînă la complexul minier, îi parcurgem cu tractorul, trecînd printr-o pădure întunecoasă, pînă nu demult nestrăbătută de om.

Complexul minier e situat la liziera pădurii. De aci se poate ajunge ușor și în creastă, urmărind în amonte firul de apă care trece pe lângă chioșcul alimentar.

Din cumpăna de apă se poate merge spre stînga, la lacul Iezer, iar spre dreapta, la Vîrful Pietrosul (2.102 m), cel mai înalt din masiv.

Celebrul biolog italian Lazzaro Spallanzani (1729—1799), vestit pentru lucrările sale de fiziologie, în care a demonstrat cel dintâi inexistența generației spontanee, adică apariția viețuitoarelor dintr-o dată și nu evolutiv, prin experiențe indiscutabile, — a călătorit și prin țara noastră, străbătând Valahia, Transilvania și Banatul, în anul 1786, în drumul său de la Constantinopol spre Viena și a făcut, în jurnalul său de călătorie, interesante însemnări privitoare la români și bogățiile subsolului țării.

A venit de la Constantinopol împreună cu „Caravana domnitorului Țării Românești”, păzită de soldați români, în tovarășia cărora călătorind 12 zile i-a apreciat, caracterizându-i „i buoni soldati valacchi” (bunii soldați români).

După ce a trecut Dunărea, prima oprire a făcut-o la Oltenița, unde, fiind bine primit de localnici, face comparații favorabile acestora față de populațiile pe care le cunoscuse pînă aici, arătînd că este o mare deosebire între acestea și români—„veseli la față, vioi, activi, privindu-ne cu un aer uman”.

Spallanzani insistă asupra felului de a fi al românilor și scrie mai departe că „A fost o adevărată mîngîiere pentru mine să văd buna primire a stăpînului casei în curtea căreia se oprișe căruța mea. S-a bucurat, ne-a primit în felul cel mai grațios și ca semn de mulțumire acest simplu țăran ne-a dat unul dintre cei mai frumoși peneni verzi din grădina lui și nu a voit nici o plată”.

Face considerații etnografice pentru a explica de ce oamenii aci sînt mult mai buni decît aiurea, căci sătenii se luptau între dîșii ca să-i ofere adăpost, și arată că „deosebirea de ținută” se explică prin „educația deosebită”.

Scopul vizitei sale fiind de a se interesa de structura geologică a pămîntului, de la București a plecat să viziteze salinele de la Slănic, Ocna Sibiului și Turda, descriindu-le cu bogăție de amănunte și precizie. Traversînd Carpații spre Brașov, este încîntat de frumusețea acestor munți și notează că „prea îmi stă de față în amintire locul acela pentru ca să-l pot descrie bine la vremea sa”. La Brașov, despre care vorbește cu simpatie, spune că „se văd multe case frumoase”.

OAMENI CELEBRI CĂLĂTORI ÎN ROMÂNIA

Spallanzani

La Sibiu cercetează colecțiile muzeului de aci și urcă pe muntele Fot, unde găsește marmură albă; de asemenea arată că la Zlatna și Baia Mare „în interiorul munților în acea parte nu era decît marmură pură”, fără „scoarța” de la Carrara din Italia.

În munții Apuseni se ocupă de bogățiile acestora în metale nobile și arată că aurul se extrăgea din mine ce continuau pe cele antice romane; pe valea Arieșului a văzut un român ce scotea aur din rîu. Mai departe arată că românii pisează piatra, o spală și o tratează cu mercur, scoțînd astfel aurul din minereu, dar rămîneau totuși săraci din cauza exploatării lor de către stăpînirea de atunci. Spallanzani notează că dîșii știu să extragă aurul din minereu și prin foc, putînd turna și monede de o perfectă execuție și conchide că „au destulă finețe de spirit atunci cînd au prilejul să o arate”. Vizitează de asemenea minele de aur de la Nădlac și Ciortest, arătînd că acestea prezintă un caz unic în Europa, prin faptul că aurul se găsește aci în vine groase, amestecat cu antimoniu și precizează că atît lucrătorii cît și proprietarii acestor mine sînt români. Spallanzani a făcut și o analiză geologică a terenului și a găsit în muntele Crăciunești zeolit roșu, iar pe muntele Muncel conchilii rare.

Describe formația geologică a munților de la Deva, de unde pleacă la Timișoara, despre care scrie că avea „străzi largi și drepte” și case „cu aer de palate”; descrie de asemenea fortăreața de aci și șanțurile ce o înconjoară. Despre populația din Transilvania scrie: „Românii ajung la un milion”, celelalte naționalități fiind numai „restul”. În tot timpul acestei călătorii Spallanzani a adunat numeroase mostre de roci și plante, pe care le-a trimis la muzeul de Istorie Naturală de la Universitatea din Pavia, unde era profesor.

FARMECUL LEGENDEI

Natura, prin variatele sale aspecte, prin vastitatea și frumusețea priveliștilor, istoria locurilor și legendele lor, ne încântă, ne cucerește și ne îmbogățește infinit spiritul.

În drumețiile care pun totul în valoare, emoțiile și impresiile nu se irosesc în van, o dată cu timpul, ci coboară încet în conștiință, se transformă în sentimente de dragoste față de patria noastră.

Gîndeam lucrurile acestea umblînd prin felurite locuri din țară, după vechi istorii și legende, căci peisajul geografic e plin de istorie, iar istoria îmbracă uneori haina legendei...

Urcînd pe istorica vale a Teleajenului, de pildă, întîlnim un loc numit „Valea lui Mihai”. Numele îi vine dintr-un episod dra-

matic al unei lupte dusă prin aceste locuri de Mihai Viteazul. Aci, într-o aprigă luptă corp la corp, un ostaș și-a salvat domnitorul, cu trupul său, care a primit sulița destinată viteazului voevod. Pe ostaș îl chema tot Mihai și domnitorul a pus să i se ridice o cruce și o fîntînă.

Mai sus, pe Teleajen, la Cheia, la porțile mînăstirii cu același nume, a bătut, într-o seară tîrziu, Cuza Vodă, travestit, și a cerut găzduire. Mînăstirea era din cele mai bogate, dar porțile ei nu s-au deschis. Călugării l-au izgonit. Domnitorul a dezbrăcat atunci straiul calic și a rămas în cel domnesc...

S-au frînt la pămînt în plecăciuni zadarnice cuvioșii. Fusesse ultima picătură a răbdării domnitorului, care nutrea de mult gîndul secularizării averii mînăstirilor. Atunci a chemat el slugile mirene cu care călugării se purtau ca cei mai aprigi stăpîni, le-a dat pămînt și vatră de casă și lemne din codri cîte le-au trebuit să-și

facă locuințe și în felul acesta a luat ființă satul Cheia, frumoasa stațiune climaterică de la poalele Zăganului și a Ciucașului.

Cu puțini ani în urmă mai trăia aci bătrînul Niță Rădulescu. A avea 90 de ani și era ginerele unuia din foștii argați ai mînăstirii. Am stat alături de el și l-am stîrnit la vorbă. Își amintea de Iosif Mazăre, de Ion Grămadă, de Petre Moise și de Niță al Ani, o parte doar din acei servitori cărora Cuza, dăruindu-le pămînt, le-a spus: „Iată fiți și voi stăpîni pe casa și pămîntul vostru“...

La doi pași mai sus, în pădure, se mai ține casa unde Vlad haiducul poposea uneori, numărînd galbenii luați de la cei avuți și hotărîndu-i pe numele celor oropsiți. Gazda haiducilor, Ilina Bucur, s-a stins. În pragul casei a apărut surizînd ca o Costînzeană a munților — nepoata ei.

Dar urmele lui Cuza Vodă le-am mai întîlnit și pe mîndra vale a Buzăului. Există pe unul

din malurile sale un deal „al Nifonului“ unde se află încă „Hruba“ în care călugării altei mănăstiri ținuseră închis pe domnitor câteva ore.

Vodă Cuza părăsise suita și urcase singur — schimbat de haine cum îi era obiceiul—și aștase, nu se știe cum, pe monahi, care-l băgaseră la „dos“.

În căutarea sa, suita ajungând aci îi întrebă pe călugări dacă n-au văzut cumva pe domnitor.

Auzind că prin împrejurimi s-ar afla Vodă, starețul știindu-i din auzite spiritul său de dreptate, trimise călugării să elibereze pe „păcătosul“ din hrubă.

— Domnul! au exclamat înmărmuriți ofițerii din gardă.

— Domnul cu voi! a răspuns cu falsă înțelepciune egumenul, ridicând deasupra, proteguitor, mîna cu cele trei degete împreunate.

— Domnitorul țării, ticălosule! Ai trimis în pivniță pe Alexandru Cuza! — i-a răspuns înspăimîntat șeful escortei, alergînd în calea lui Vodă

care, eliberat, venea spre ei rîzînd, plin de colb și păianjeni.

Nu departe de „Hruba“ aceea neagră și de piatra de mormînt a unui carbo-nar fugit din Italia și devenit tămăduitor de trupuri în spitalul ridicat aci de domnitor, în locul fostului sălaș de huzur călugăresc, se află încă ruinele castelului Doamnei Neaga. Tot pe aici este locul în care cîțiva români urmăriți de mulți turci, au scăpat de aceștia printr-un vicleșug: au scos potcoavele cailor pe care fugeau și le-au repus de-a-ndoaselea, astfel încît turcii văzînd urmele acestora au pornit să-i caute în sensul invers al fugii lor și — bineînțeles — că astfel nu i-au mai putut găsi! Și dacă urci

pe aceeași vale a Buzăului, mai sus, în munți, pe valea Bîscelor — în marele ocol de la poala Penteleului — dai de un sat neverosimil de lung: 37 de km. Satul acesta, Gura Techi, cu casele sale foarte rare, pierdute în marea de verdeață, are un farmec aparte și-ți vorbește de o altă legendă, cu un haiduc îndrăzneț. Neputîndu-l prinde, potera i-a ucis iubita.

„Crucea fetii“, unde a fost ucisă în chinuri cio-bănița, se înalță într-o prisacă, pe lîngă stația forestieră Brebu, la 1 300 m înălțime și are mereu flori proaspete în jurul său, puse de localnicii care îi deplîng și acum moartea.

N. D. CARPEN

FARMECUL LEGENDEI

MÎNĂSTIRI ÎN NORDUL OLTENIEI

CURTEA INTERIOARĂ A MÎNĂSTIRII HOREZU.

De la apele involburate ale Oltului — și pînă la malurile Dunărei, întreaga parte de nord a Olteniei este presărată cu un lanț de mînăstiri, care se întinde de-a lungul depresiunii subcarpatice.

După ce am vizitat, pe Valea Oltului, vestitul ansamblu arhitectonic al MÎNĂSTIRII COZIA (ctitoria lui Mircea cel Bătrîn, al cărui mormînt se găsește aici) și biserica bolniței, situată peste drum (clădită de Petru Vodă, călugărit sub numele de Radu Paisie), precum și micul schit din Ostrovul de la Călimănești (construit de Neagoe Basarab), ne apropiem de Rîmnicul Vilcea unde, printre altele, demnă de vizitat este „Cetățuia” — biserița întărită de pe colina de la nordul orașului, unde au fost uciși în 1529 voevodul Radu de la Afumați și fiul său Vlad de către boierii răzvrățiți.

Din Rîmnicul Vilcea vom porni spre vest pe drumul național 67, care duce la Turnu-

Severin, trecînd prin Tirgu-Jiu. Primul obiectiv demn de vizitat este MÎNĂSTIREA GOVORA, unde Matei Basarab a instalat, în 1640, o tipografie; aici, printre altele, s-a tipărit și Pravila cea mică sau Pravila de la Govora. Actuala mînăstire a fost construită în 1702, în timpul domniei lui Brîncoveanu, din vechea clădire a sec. al XV-lea ne mai păstrîndu-se decît pivnițele. De aici se poate ajunge, peste dealuri, la MÎNĂSTIREA SURPATELE, ctitorie a boierilor Buzești (sec. 16), refăcută de Maria, soția lui Constantin Brîncoveanu, precum și la MÎNĂSTIREA DINTR-UN LEMN, care — după legendă — a fost construită din lemnul unui singur stejar prin anul 1500, dar a ars; mînăstirea are o biserică construită din zid în 1646 și una din stejar în 1814.

Un alt obiectiv însemnat este MÎNĂSTIREA BISTRITA. Clădită în jurul anului 1492 de frații boieri Craiovești, ea a fost

distrusă în 1510 de Mihnea cel Rău. Actuala biserică, pictată de Gh. Tattărăscu, datează din anul 1848—1856. În apropiere se află vechea bolniță, zidită în 1515 de boierii Craiovești, unde, în afară de ușile și catapeasma sculptate în lemn, se pot vedea și picturile originale în stilul bizantin, precum și o iscălitură a lui Alex. Odobescu, din 1858. Prin spatele minăstirii se poate urca într-un sfert de oră la peștera Bistriței, unde se află o mică bisericuță în stîncă, precum și o biserică mai mare, foarte veche, situată în gura mare a peșterii; aceasta a fost locuită în trecut de pustnici și folosită ca ascunzătoare a odoarelor bisericesti. Azi se găsesc aici numeroase colonii de lilieci, care au format și depozite de guano. Chiar în spatele minăstirii încep cheile Bistriței, socotite ca cele mai înguste din țară; deși străbătute și de o cale ferată forestieră, ele sînt foarte sălbatice; în pereții lor albi de calcar se deschid gurile negre a numeroase peșteri.

MINĂSTIREA ARNOTA, situată în imediata apropiere a Minăstirii Bistrița (la o jumătate de oră de mers), a fost ridicată de Matei Basarab în 1633 și, deși a

fost clădită în stil bizantin, are o structură originală. Demne de vizitat aici sînt:

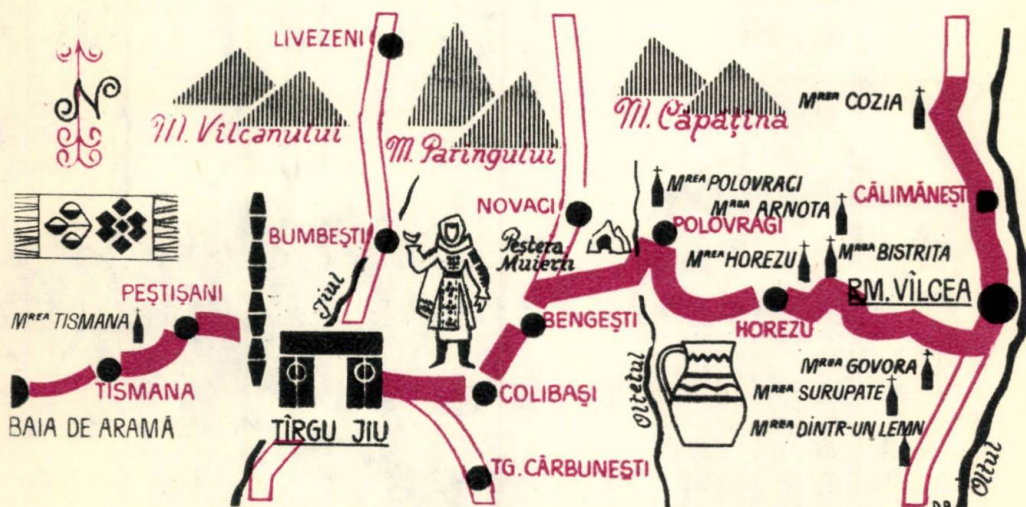
— Mormîntul ctitorului: piatra de marmură, cu frumoasele sculpturi în relief, cuprinde inscripții slavone care vorbesc despre acel: „...bărbat înțelept, îndurător și milostiv... niciodată biruit ci biruitor...“;

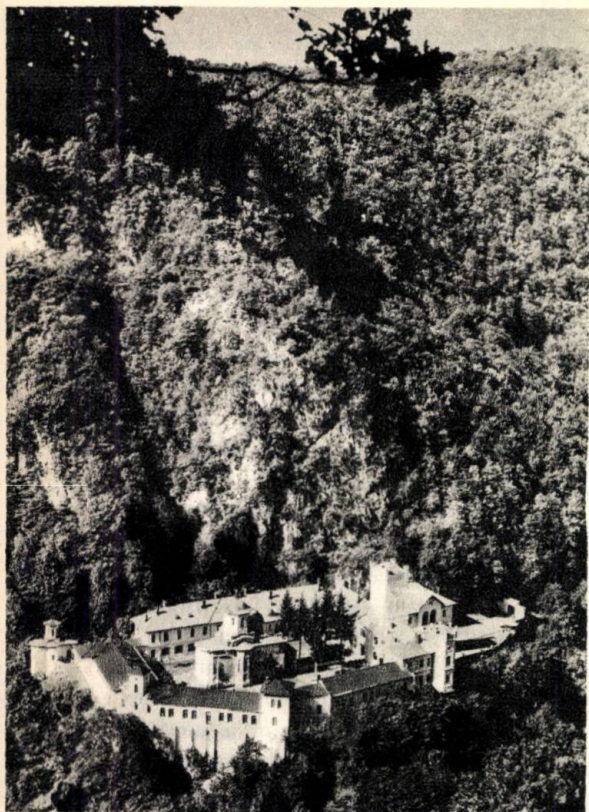
— Tîmpla de lemn de tei făcută în 1706, care datorită sculpturii ei are o valoare excepțională;

— Frescele originale, de o concepție monumentală, care reprezintă printre altele pe Matei Basarab, pe soția sa Elina Doamna și pe Danciu, tatăl domnitorului;

— Ușa sculptată în lemn de castan de la intrare, un exemplar rar, lucrat la cererea lui Constantin Brîncoveanu, care a făcut și acoperișul din plăci de plumb și o fîntînă.

MINĂSTIREA HOREZ este situată la o distanță de 2 ore mers pe jos de la minăstirea Bistrița. Ctitoria lui Constantin Brîncoveanu, ea reprezintă o adevărată incununare a stilului brîncovenesc și unul dintre cele mai izbutite monumente de artă din Țara Românească (sec. XVII). Ansamblul arhitectonic religios cuprinde:

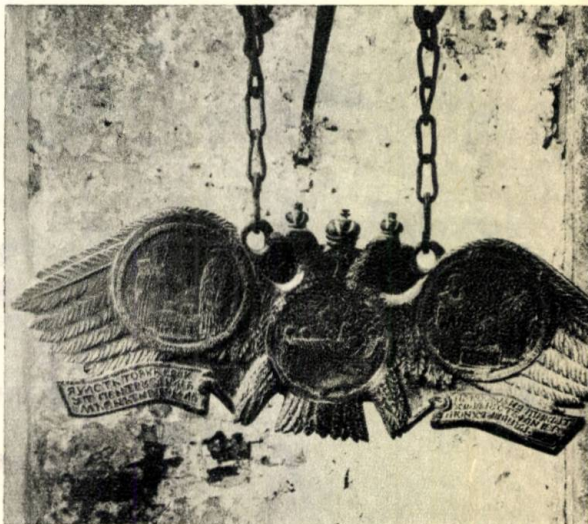
MINĂSTIREA TISMANA

— Biserica mare, clădită între 1690—1693, decorată în exterior cu sculpturi în piatră specifice epocii brincovenești. Deasupra ușii de la intrare este pisania, din care reiese dorința fierbinte a lui Brincoveanu de a zidi acest lăcaș; sub ea, săpate tot în piatră, sînt două steme. În interior sînt demne de reținut remarcabilele fresce, care prin armonia culorilor și bogăția detaliilor au o deosebită însemnătate: tablourile domnitorului și ale familiei lui, ale celor doi ispravnici care au condus lucrările, ale meșterilor principali și altele. Ele alcătuiesc una din comorile de artă cele mai de preț ale țării noastre. Ușile sculptate în lemn de păr și catapeteasma din lemn de tei aurit, sînt printre cele mai frumoase obiecte făurite de arta românească a vremii, și arată strălucirea deosebită pe care au atins-o artele în timpul domniei lui Brincoveanu.

— Chiliile din jurul bisericii — clădite în stil vechi românesc — Paraclisul Domnesc, Foișorul lui Dionisie Bălăceanu cu stîlpii și balustradele de piatră sculptată, frumos ornamentate cu diferite figuri, Camera de ședințe cu a ei podea formată din

TOACA DE LA MINĂSTIREA TISMANA

cărămizi hexagonale, Dormitorul domnesc atît de mic și modest, Camera de gardă, Camera cu un singur stîlp, uriașele pivnițe, sînt numai o parte din cele demne de vizitat.

— Bolnița zidită de Doamna Maria, soția lui Brîncoveanu, la 1696, cuprinde picturi interesante, opera pictorilor Nicolae și Preda; rămășițele palatului domnesc din apropiere, Schitul Sf. Ștefan (ridicat de fiul lui Brîncoveanu), Schitul Sf. Apostol (ridicat de primul stareț al minăstirii), și altele, vin să întregască ansamblul arhitectonic al minăstirii.

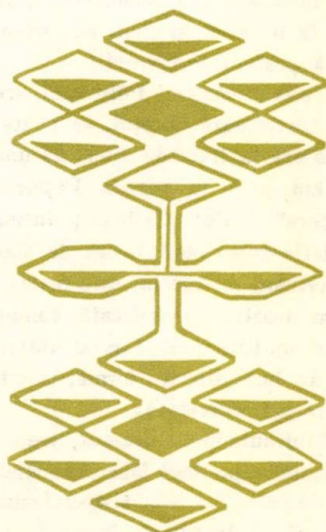
Nu putem părăsi aceste meleaguri fără a face cunoștință și cu ceramica produsă de meșterii locuitori ai comunei Horez, ca și cu cele două cule (case boierești întărite), de la Măldărăștii de Sus (4 km din com. Horez).

MÎNĂSTIREA POLOVRACI, începută în 1643 de fostul ambasador la Constantinopol al lui Matei Basarab — boierul Danciu Pîrțianu — a fost terminată după 50 de ani de către Constantin Brîncoveanu, care a ridicat și clădirile din jur; demne de văzut

BISERICA MÎNĂSTIRII COZIA

MÎNĂSTIREA CORNETU

**COLT DIN CURTEA
MÎNĂSTIRII POLOVRACI,
CU TURNUL DE INTRARE.**

sînt frescele inițiale, printre care și acelea ale ctitorilor; în pridvorul bisericii se poate vedea semnătura și data cînd Tudor Vladimirescu a poposit aici: 28 mai 1821. În spațele mînăstirii încep vestitele chei ale Oltețului, lungi de aproape 3 km, prin care se furîșează și șoseaua forestieră; la 300 m de la intrarea în chei, pe partea dreaptă, se află peștera Polovraci.

De la mînăstirea Polovraci, urmînd poteca ce traversează Oltețul, se poate ajunge într-o oră la Baia de Fier, de unde mai sînt 2 km pînă la vestita Peșteră a Muierii, „opera” rîului Galbena; formată dintr-o galerie superioară lungă de 600 m și alta inferioară de 400 m, este prima peșteră din țara noastră electrificată complet și care, prin multitudinea formațiunilor de calcar ce au luat diferite forme, merită cu prisosință a fi cercetată.

Continuîndu-ne drumul, trecem prin Tg. Jiu, unde, pe lîngă fabrici și combinate demne de cunoscut, sînt și operele marelui sculptor C. Brîncuși: Coloana fără de sfîrșit,

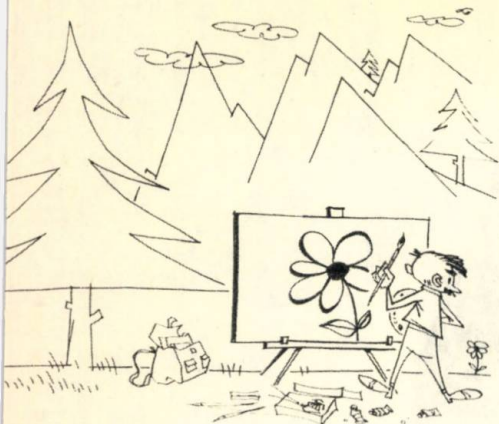
Poarta sărutului, Masa dacilor sau a tăcerii și aleea scaunelor.

Un mic popas vom face și în comuna Peștișani, în satul Hobîța, pentru a vedea casa natală a lui Brîncuși, creatorul școlii moderne de sculptură, după care ne continuăm drumul la Tismana.

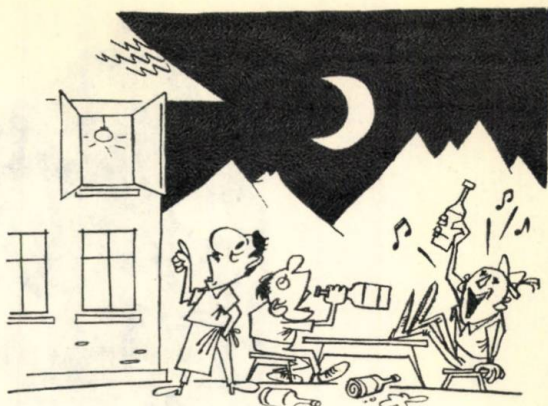
MÎNĂSTIREA TISMANA a fost întemeiată de călugărul Nicodim; venit aici după distrugerea de către Turci a mînăstirii de la Vodița, el a ridicat în 1370 o bisericuță din lemn de tisă, care a fost înlocuită în 1384, în timpul domniei lui Radu Negru Vodă, și terminată de fiul său, Mircea cel Bătrîn, în 1386. În afară de poziția deosebit de frumoasă pe care o are această mînăstire, clădită pe o stîncă, de pe care se prăvălesc apele unei cascade, ea mai posedă, în muzeul său, vechea pictură a pro-naosului, lucrată în 1564 de către Dobromir din Tîrgoviște (care a pictat și la bisericile din Curtea de Argeș, Mînăstirea Snagov, și în alte părți). De asemenea foarte interesante sînt: catapeteasma, iconostasul și tetrapodele, sculptate în lemn de călugării mînăstirii; toaca de bronz de la intrarea în biserică, cu vulturul bicefal; mormîntul lui Nicodim (mort în 1406), de la care ne-a rămas un Evangheliar scris de mînă. Biserica a fost zidită din piatra și cărămida unor foste castre romane; la început a fost acoperită cu foi de plumb, care au fost luate de Turci, ca și clopoțele bisericii și ușile de fier ale Mînăstirii. Chiar la intrare, se văd unele picturi care aparțineau unui foișor existent pe vremuri aici.

Tot în incinta mînăstirii mai există o bisericuță ridicată de Matei Basarab în 1632, cu două vitralii donate de scriitorul Gh. Coșbuc. Sub stîncă Stirmina, care domină mînăstirea, se află o peșteră, de unde vine apa care alimentează microhidrocentrala și care formează și cascada; deasupra peșterii se află grotă Sf. Nicodim, unde a urcat în 1650 și scriitorul călător Paul de Alep. În afara incintei mînăstirii se află două schituri: Cioclovina de Jos (la 1—1½ ore distanță) și Cioclovina de Sus (la 2½—3 ore). În sfîrșit, de la Tismana, prin Baia-de-Aramă, putem ajunge la Turnu-Severin, oraș modern, cu numeroase obiective de interes turistic.

I. ȚUGUI

Ce grozav te inspiră decorul alpin!!

CABANIERUL: — Heil Ția de sus!
E ora 12, încă nu v-ați culcat??

DE
N. NICOLAESCU
ȘI
N. ARION

Află că eu nu cad cu una cu două. Sînt
alpinist și știu să mă asigur!...

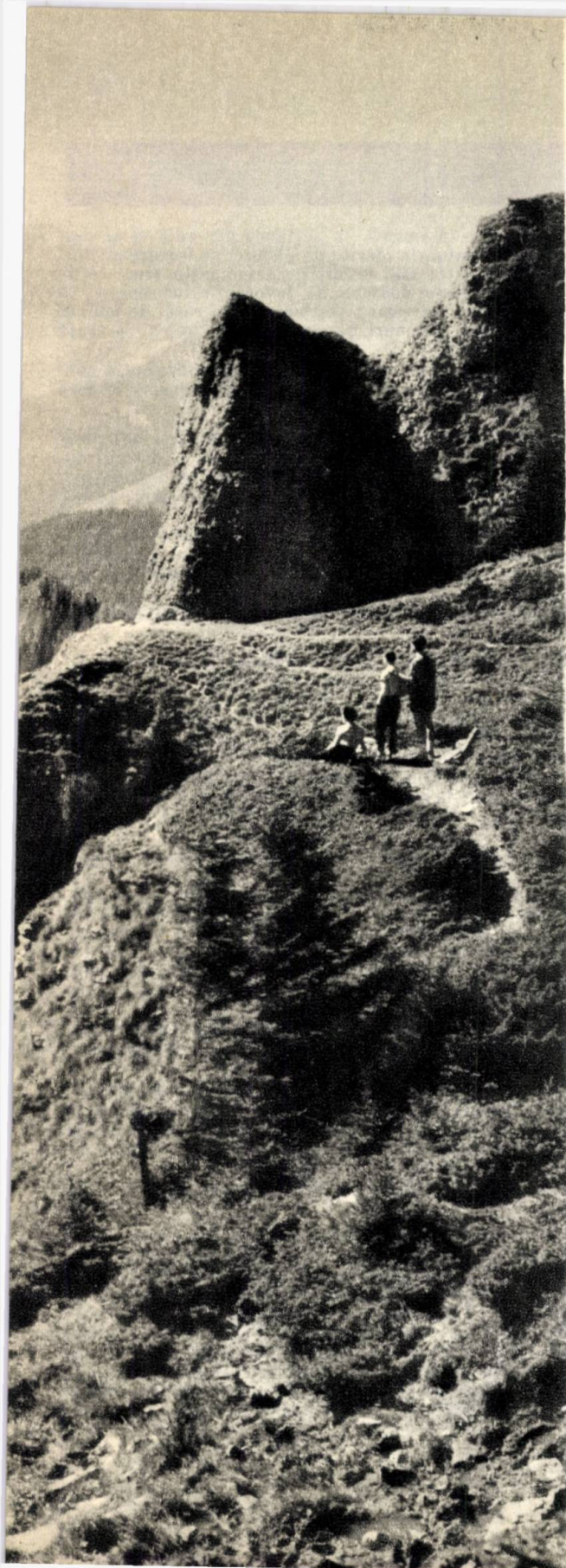

Servitul în concediu...

N. ARION

CEAHLĂU — „patriarhul“ Moldovei, era odinioară lăcaș de cuibărire al vulturilor bărboși, numiți și „zăgani“ sau „ceahlăi“ (*Gypaetus barbatus*), azi ocrotiți de lege ca faună rară în țara noastră. De la acești „ceahlăi“ vine și numele muntelui.

ȚANCURILE CEAHLĂULUI

TURISM PE NOILE DRUMURI FORESTIERE

Construcția drumurilor forestiere, activitate însemnată în acțiunea generală ce se desfășoară pentru valorificarea intensivă a resurselor naturale oferite de pădure, se integrează totodată în efortul de a pune la îndemina omului — tot mai dornic de a cunoaște frumusețile deosebite ale țării — posibilitățile de acces în zone deosebit de favorabile turismului, la monumentele naturii greu accesibile — peșteri, chei, rezervații forestiere, fauna rară de munte. Folosind mijloace de transport motorizate, pe aceste drumuri, se câștigă mult timp și se cruță eforturile mari cerute înainte de mersul pe poteci.

În rindurile următoare vom aminti, pe scurt — pe regiuni — care este contribuția constructorilor de drumuri forestiere la dezvoltarea turismului și ce noutăți, în acest sens, ne rezervă anul 1966.

ÎN REGIUNEA PLOIEȘTI, drumul forestier Păduchiosul — Bolboci a deschis noi posibilități. Pornind din drumul național Sinaia — Tîrgoviște, la 6 km de Sinaia, drumul forestier străbate valea Ialomiței până la peșteră. În drum trece pe la cabanele Cheile Zănoagei, Bolboci, Padina și Peștera; stîncile și cabana Babele, sînt la numai o oră de mers; la fel, Piatra Arsă.

În anul 1966 se va construi în Bucegi drumul Șeaua Dichiu — Coștila, care se va desfășura la o mare înălțime, între 1650 și 2500 m, parcurgînd tot platoul Bucegi, pe traseul: Virful cu Dor — Piatra Arsă — Babele — Caraiman — Coștila. Din acest drum virful Omul va fi atins în mai puțin de o oră de mers pe jos.

În următorii doi ani se va deschide un alt drum forestier care va parcurge Valea Dof-tanei pînă aproape de Obîrșie.

ÎN REGIUNEA ARGEȘ, trecînd prin Cîmpulung — Rucăr — Podul Dîmboviței, un drum forestier, pe lungime de aproape 40 km, străbate valea riului Dîmbovița. Turistul are de văzut, printre altele, frumoasele Chei Mici ale Dîmboviței. Drumul se desfășoară pe sub Piatra Craiului, ocolește virful Păpușa (2738 m) din Făgăraș și merge pînă aproape de Iezer (2963 m), locul de unde izvorăște Dîmbovița. Din acest drum accesul în munții Făgărașului este mult ușurat. În Cheile Mici a devenit accesibilă peștera Urșilor.

Nu este de neglijat nici drumul forestier pe Rîul Doamnei — Valea Rea, care trece pe lîngă captarea de apă Baciul și se desfășoară pînă la poalele muntelui Moldovanul (2544 m).

Tot de pe Rîul Doamnei, pe drumul Zîrna — Zîrmulița, se realizează altă cale de acces în Făgăraș.

Valea Vilsanului, cu frumoasele sale poieni, a fost de asemenea deschisă pentru turiști printr-un drum forestier.

Valea Argeșului, unde în 1966 se va putea admira încă un frumos lac de acumulare, este în prezent șantierul nu numai al construcției marelui uzine hidroenergetice ci și al unei brătări de drumuri forestiere (peste 60 km), care va înconjura viitorul lac de acumulare, obiectiv turistic important. Drumul, care va trece peste coronamentul barajului, are un tunel rutier în lungime de 300 m, cel mai lung tunel rutier din țară, străpuns în iulie 1965.

Din acest drum de circuit se vor deschide în continuare noi căi de acces: pe Valea Capra pînă sub Moldovanul, de la Cumpăna pînă sub Negoitul, și altele.

Valea Topologului, afluent de stînga al Oltului, este dotată cu un drum forestier care scurtează accesul la virful Negoitul la cîteva ore, trecînd pe lîngă un lac de acumulare foarte frumos.

Intrînd în Valea Oltului, alte drumuri forestiere se deschid amatorilor de turism: drumul Muereasca, pînă în culmea Căpățînei; drumul pe Valea Olănești, care începe în stațiunea cu același nume și străbate chei stîlcoase; pe valea Cheia, acces în culmea Căpățînei; pe valea Boiașu, afluent de stînga al Oltului, drumul forestier începe cu un frumos pod peste Olt, cu viaduct peste șoseaua națională și calea ferată.

Drumul Cîineni — Valea Boia Mică, ușurează accesul în munții Făgăraș, spre virful Surul (2282).

ÎN REGIUNEA OLTENIA, pe valea Lotrului, începînd din satul Voineasa, s-a construit un drum care străbate cataractele Lotrului, cheile cu același nume, trece pe la stațiunea Puru și face legătura cu D.N. Novaci — Sebeș. În acest fel sînt străbătuți munții Paring, cu virful Mîndra (2518 m), dînd posibilitatea trecerii cu mijloace auto din Valea Oltului în Valea Sebeșului și intrării pe văile care ferăstruiesc munții Paring și culmea Vilcanului. Enumerăm numai cîteva: drumul pe valea Oltețului, care străbate chei impresionante, traseul aflîndu-se la înălțimea de 25—30 m deasupra văii, cu viaducte deosebit de frumoase, trecînd și pe lîngă peștera Polovraci; drumul Sohodol — Runcu, care pe lungime de cca. 20 km străbate alternativ chei stîlcoase și poieni minunate; drumurile pe văile Topești, Tismănița, Bîlta și altele. (Pentru masivul Retezat, vezi mai jos „Regiunea Hunedoara“, iar pentru munții Paring, și traseele descrise la pag. 113).

Nici REGIUNEA BANAT nu este lipsită de drumuri forestiere de mare interes turistic. Cele mai însemnate sînt: drumul forestier de la Băile Herculane pe valea Cernei, deocamdată de cca. 35 km, care în viitor va face legătura cu drumul de pe valea Jiului de Apus — Cîmpul lui Neag — Lupeni, pe lungimea căruia frumusețile naturale abundă, precum și drumurile din bazinul Rîului Nera, în masivul Semenicului. Pe valea Dunării, drumurile de pe văile rîurilor Eșelnița și Mraconia, care pătrund în munții Almașului, vor avea ieșire la viitorul lac de acumulare al nodului hidroenergetic de la Porțile de Fier.

REGIUNEA HUNEDOARA este dotată cu drumuri forestiere de neîntrecut interes turistic. Mă voi mulțumi numai să le enumăr, lăsînd cititorului plăcerea de a le descoperi frumusețile: Criș — Certeș, drum care face legătura între Valea Crișului Alb și valea Arieșului Mic, cu acces la muntele Găina; Ampoița — Ighiel, în munții Trascăului, în apropierea orașului Alba Iulia; drum pe Valea Rîului Mare, care pornește din Cugir și ajunge pînă sub culmea Surianul; drumul Rîul Mare — masivul Retezat, care din satul Rîul de Mori merge pe valea Rîului Mare, trece pe la cabana Gura Zlata, apoi pe la cabana Peleaga, de unde lacul Bucura se află la mai puțin de 2 ore de mers pe jos. (Alte trasee auto în masivul Retezat la pag. 24 iar în munții Parîng la pag. 113).

ÎN REGIUNEA CRIȘANA sînt demne de reținut cîteva noi drumuri forestiere care ușurează accesul în Munții Apuseni, foarte bogați în obiective turistice. Astfel, drumul pe valea Iadului ușurează accesul la stațiunea climaterică Stîna de Vale; totodată, din acest drum, la o distanță de 2 ore de mers, se află peștera Meziad.

Drumul forestier ce începe la Halmagiu, suie pînă sub muntele Găina, scurtînd vechiul drum spre munte cu circa 6 km de urcuș, care înainte nu se putea face decît pe jos sau călare, pe potecă.

În anul 1966 se va executa încă un drum important pentru turism: Pietroasa — Sudrișiu — Cetățile Ponorului, care va pune în valoare frumusețile carstice arătate chiar de denumirea drumului.

ÎN REGIUNEA CLUJ, drumurile forestiere de asemenea oferă posibilități turistice deosebite. Drumul ce se construiește pe Someșul Rece, începînd din Răcățau, va deschide accesul către Valea Arieșului, în anul 1966 urmînd a se face joncțiunea cu drumul care se construiește pe valea Bistrei. Pe acest drum, care străbate locuri pitorești, se va ajunge de la Gîlgău pînă la Cîmpeni după numai cca. 60 km.

Drumul pe valea de sus a rîului Someșul-Cald pornește din drumul raional Scrid — Răchița, se desfășoară în serpentine largi, trecînd din bazinul Crișului Repede în bazinul Someșului Cald și apoi pe valea Someșului-Cald pînă sub muntele Vlădeasa.

Tot în valea Someșului-Cald, de astă dată începînd din comuna Gîlgău, se construiește (în 1966 va fi terminat) un drum forestier foarte util, ușor accesibil.

ÎN REGIUNEA BRAȘOV, s-au dat în circulație următoarele drumuri: Sibiu — Valea Sadului, care pătrunde pînă sub Cindrel, trecînd pe malul lacului de acumulare de la U.H.E. Sadu V; Gura Rîului — Pisc — Rîul Mare — Cibin, care ajunge pînă sub Păltiniș; pe Valea Bilea, merge pînă la $\frac{1}{2}$ oră de cabana Bilea-Cascadă și ușurează accesul la Bilea-Lac; pe valea Arpășel; Porumbacul de Sus — valea Pîrîului Mare; Berivoi Mari — valea pîrîului Berivoi; drumul pe valea de la Șercăița în sus, și altele, deschizînd tot atîtea locuri frumoase pentru recreiere.

ÎN REGIUNEA MARAMUREȘ, drumurile: Firiza — Sturu — Blidaru, și cel de pe Valea Usturoi, din apropierea orașului Baia Mare; Baicu-Țibleș — Căliman, care începe în comuna Dragomirești, raionul Vișeu, — deschid perspective minunate pentru turismul local.

ÎN REGIUNEA SUCEAVA, drumurile forestiere în curs de construcție: Neagra — Drăgoioasa; Drăgoioasa-Tomnatic; pe valea Dornișoara, precum și drumul de legătură între Valea Suha și Valea Bistriței, sau cum i se mai spune Puzdra — Ostra, fac accesibile cele mai frumoase locuri din masivele Căliman și Pietrele Doamnei.

REGIUNEA GALAȚI a primit în ultimii ani o dotare de drumuri forestiere foarte întinsă, dintre care enumerăm pe cele mai însemnate: valea rîului Milcov — Andreiașu; valea rîului Putna; Valea Lepșa; Valea Năruja, dintre cele care sînt în circulație; Bălosu — Zăbala și pe Valea Zăbala, sînt în curs de construcție.

Simpla enumerare a acestor noi drumuri forestiere nu își propune altceva decît să ofere turiștilor noi posibilități de excursii, pentru a cunoaște și alte locuri pitorești din patria noastră.

Ing. Gh. BIGHEA

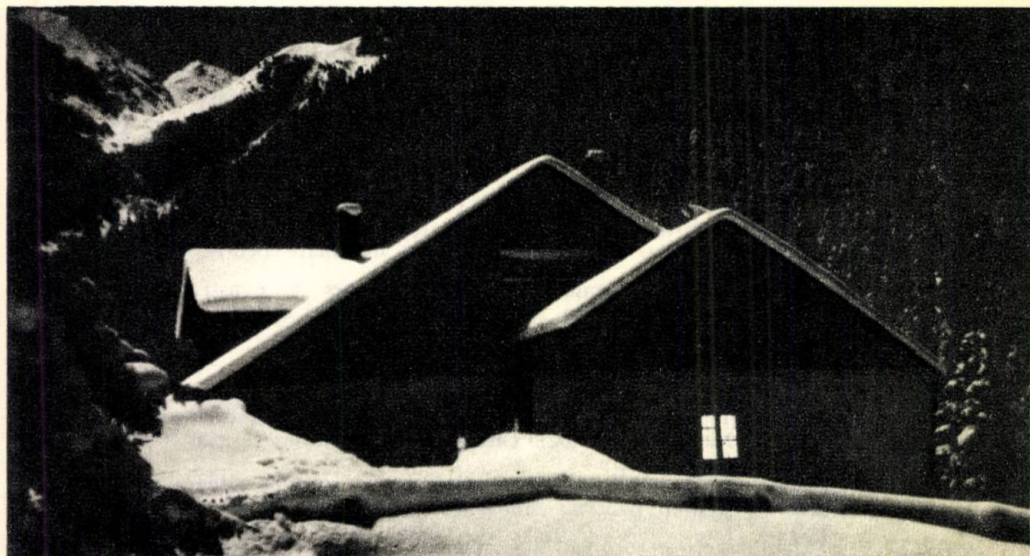
*Director adjunct în Ministerul
Economiei Forestiere*

ÎNCHEIAȚI LA

FĂGĂRAȘ

asigurări de accidente

TURISM DE NOAPTE

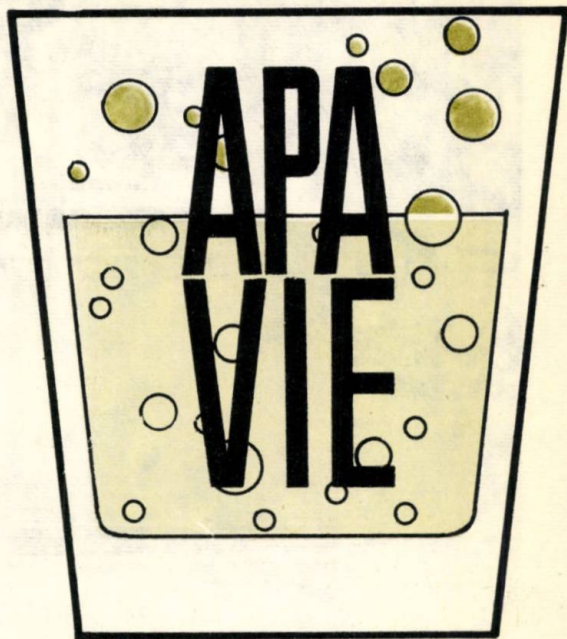
Știți că se poate face drumeție și noaptea, la lumina lunii, pe timp de iarnă? Colaboratorul nostru DIETER MOYRER, din Sighișoara, ne-a trimis descrierea mai multor asemenea trasee „făcute” în munții Făgăraș. Fotografia ce o reproducem aici a fost luată noaptea cu un aparat Fed 2, pe film ORWO 18, expunind 2 minute, cu diafragma 2,8 – și înfățișează cabana Bilea-Cascadă.

„...Și bătrina îi spuse lui Făt-Frumos: să te apropii la miezul zilei de cazanul dintre cei șapte munți, unde sînt izvoarele riului de viață, cu apă vie...”

Cine n-a gustat, la vremea cînd murgii copilăriei se deschid, minunățiile fără de seamă trăite de Făt Frumos, plecat în lume să aducă apa vie frumoasei Adormite? Și, dacă dumneata cititorule ai să ridici a mirare din sprincene cînd mă vei auzi aducînd vorba dela „apa vie” a basmului la „borsecul” pe care-l bei ca să te vindeci de stomac, apoi eu am să-ți aduc aminte și de Iovan Iorgovan...

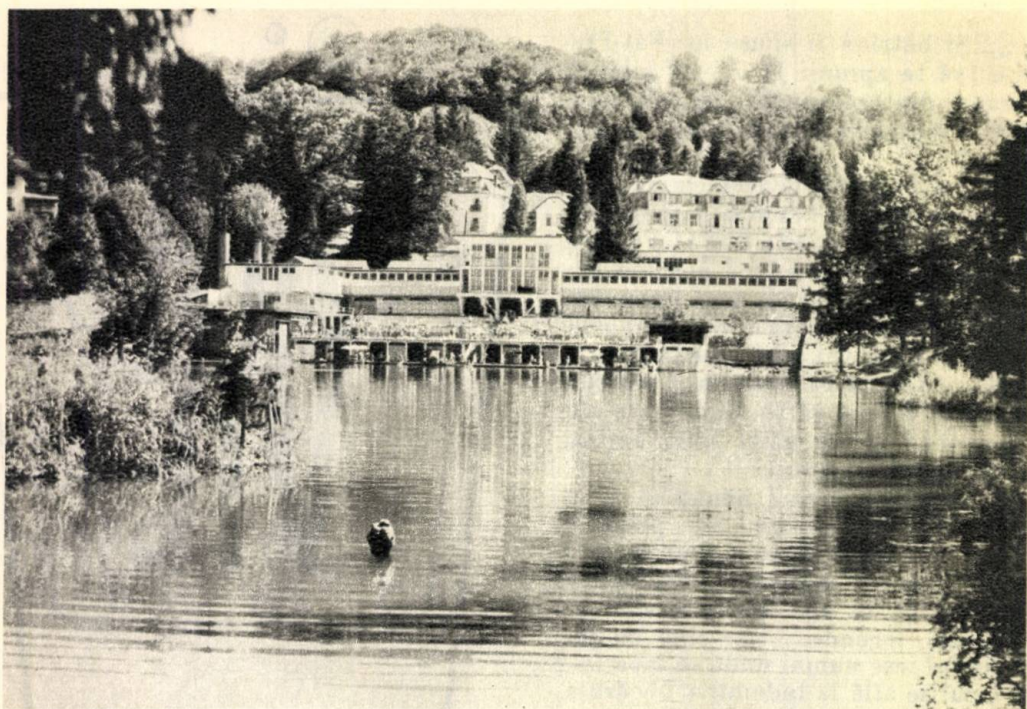
Zice-se că viteazul bănățean a căpătat puteri înșutite, s-a prins în luptă cu balaurul ce hălăduia prin valea Cernei și l-a învins, abia după ce s-a scăldat în apa Herculanelor.

Basme, legende... Dar cine nu știe că fumul iese numai unde se face foc? Și focul se află la îndemîna fiecăruia. „Apele vii” țîșnesc fierbinți din munte

BĂILE HERCULANE

LACUL URSU ȘI STABILIMENTUL DE BĂI DE LA SOVATA

la Herculane; le bei, călduțe, la izvorul cu legende din inima Timișoarei; te îmbăiezi în ele la strandul de la Victoria; le guști în Parcul Tineretului din Craiova, pe valea Borcutului din aripa Băii Mari, în frumosul parc Cișmigiu din București, ori, mai pe aproape, din buteliile pe care stă scris Borsec, sau Malnaș, sau Zizin — acasă la dumneata.

Dar multele și vestitele noastre ape minerale nu rămân obiectul curiozității turistice ori gastronomice; dincolo de plăcere, ele sînt, în nenumărate cazuri, o necesitate, o condiție hotărîtoare a însănătoșirii, a reîntăririi organismului.

Faima apelor tămăduitoare de pe meleagurile noastre e bine cunoscută. Răsfoiți „cărțile de aur“ de la Herculane, Sovata, Vatra Dornei, de la băile Victoria, Tușnad, ori din stațiunile balneo-climaterice de pe valea Oltului. Francezi și englezi, germani și scandinavi, au lăsat mărturie, ală-

turi de elogiile românești, recunoștința lor...

Și nu numai atît. Din țară și de peste hotare oamenii se îndreaptă să-și caute sănătatea și spre celelalte izvoare de „apă vie“ românești — miraculoasele nămoluri de la Techirghiol, Sovata, Amara, Bazna, băile Victoria și de prin alte locuri. Recent, d-l Honka, cancelar al justiției din Finlanda și soția domniei sale, după o vizită de cîteva săptămîni la Eforie, declarau că tratamentul aplicat aici depășește tot ce au văzut în alte stațiuni europene.

În țara noastră se află peste o sută de localități balneoclimaterice, ale căror calități terapeutice sînt completate de excelențele condiții de tratament asigurate de personalul medical calificat, de instalațiile tehnice moderne, de confortul pus la dispoziția vizitatorilor. Și nu de ultimă importanță e așezarea naturală a acestor lăcașuri de sănătate. Majoritatea lor sînt fie

în peisajul împădurit al munților și dealurilor subcarpatice, fie pe coastele înșorite ale mării; cele mai multe constituie locuri de pornire în numeroase excursii care încântă sufletul și destind nervii cu frumusețile naturii, care înstruiesc, prin noile cunoștințe despre locuri și oameni.

Dacă basmele și legendele au pornit toate de la o realitate cunoscută la vremea nașterii lor, asta e mai greu de precizat; poate că aici și-au adus contribuția fantezia bogată și simțul artistic al creatorului popular. Dar în zilele noastre, realitatea... există și ea poate fi cunoscută, cu multe satisfacții, de oricine va vizita vreuna din stațiunile balneo-climaterice pe care le vom descrie, pe scurt, în continuare — sau oricare alta dintre ele.

BĂILE HERCULANE — stațiune permanentă, la cinci kilometri de gara CFR cu același nume. *Factori*

terapeutici: izvoare cu ape minerale termale și izvoare cu ape minerale reci, climat de cruțare. *Indicații de cură*: afecțiuni ale aparatului locomotor, ale sistemului nervos periferic, afecțiuni ginecologice; boli profesionale; afecțiuni ale tubului digestiv și glandelor anexe.

SOVATA — stațiune permanentă, la trei kilometri de gara C.F.R. cu același nume (linia Blaj — Praid). *Factori terapeutici*: apa minerală a lacurilor helioterme, nămol sapropelic, climat de cruțare. *Indicații de cură*: afecțiuni ale aparatului locomotor, ale sistemului nervos periferic, ginecologice.

TECHIRGHIOLO — stațiune permanentă, pe malul lacului cu același nume, cu gară C.F.R. și curse permanente de autobuze, la patrusprezece kilometri de Constanța. *Factori tera-*

BORSEC

peutici: apa lacului Techirghiol, nămol sapropelic, climat excitant. *Indicații de cură*: afecțiuni ale aparatului locomotor, ale sistemului nervos periferic, ale pielii, ginecologice; poliomielită (sechele).

BORSEC — stațiune permanentă, la douăzeci și șapte de kilometri de gara C.F.R. Toplița. *Factori terapeutici*: izvoare cu ape minerale, nămol de turbă, climat excitant. *Indicații de cură*: afecțiuni ale tubului digestiv și glandelor anexe, ale glandelor endocrine, ale aparatului cardio-vascular.

CĂLIMĂNEȘTI — CĂCIULATA — stațiune permanentă pe valea Oltului, gară C.F.R. pe linia Piatra Olt — Sibiu. *Factori terapeutici*: izvoare cu ape minerale, climat de cruțare. *Indicații de cură*: afecțiunile tubului digestiv și glandelor anexe, ale rinichilor și căilor urinare, ale aparatului locomotor și ale sistemului nervos periferic; boli profesionale.

GOVORA — stațiune permanentă, la doisprezece kilometri de gara C.F.R. cu același nume de pe linia Piatra Olt — Sibiu. *Factori terapeutici*: ape minerale, nămol mineral și sapropelic, climat de cruțare. *Indicații de cură*: afecțiuni ale aparatului locomotor, ale sistemului nervos periferic, ale aparatului respirator și oto-rinolaringologic; boli de nutriție.

BAZNA — stațiune permanentă, la doisprezece kilometri de orașul Mediaș. *Factori terapeutici*: izvoare cu ape minerale, nămol de origine minerală, climat de cruțare. *Indicații de cură*: afecțiuni ale aparatului locomotor, ale sistemului nervos periferic, ginecologice.

TUȘNAD — stațiune permanentă, pe malul Oltului (raionul Miercurea Ciuc), stație C.F.R. pe linia Brașov —

PEISAJ MARAMUREȘAN
LA... TECHIRGHIOI

Ciceu. *Factori terapeutici:* izvoare cu ape minerale, mofete, climat de cruțare. *Indicații de cură:* afecțiuni ale aparatului cardio-vascular, boli funcționale ale sistemului nervos, afecțiuni ale tubului digestiv și ale glandelor anexe.

VICTORIA — stațiune permanentă, la opt kilometri de Oradea. *Factori terapeutici:* izvoare cu ape minerale termale, nămol sapropelic, climat de cruțare. *Indicații de cură:* afecțiuni ale aparatului locomotor și ale sistemului nervos periferic, ale sistemului nervos central, ale tubului digestiv și glandelor anexe.

VATRA DORNEI — stațiune permanentă, gară C.F.R. pe linia Suceava — Cluj. *Factori terapeutici:* izvoare cu ape minerale, nămol de turbă, climat de cruțare. *Indicații de cură:* afecțiuni ale aparatului cardio-vascular, ale aparatului locomotor și ale sistemului nervos periferic.

T. SERGIU

BĂILE VICTORIA

POLISPORTIVUL

ALECSANDRI

„Bardul de la Mircești” a practicat — cu unele performanțe — mai multe sporturi: înotul, călăria, vîslitul, vînătoarea și turismul, despre care s-a scris și s-a vorbit cu prilejul comemorării împlinirii a 75 de ani de la moartea sa. Alecsandri a călătorit mult în țări străine, dar mai însemnate pentru noi din aceste călătorii sînt versurile pe care dorul de țară, de care a fost cuprins în străinătate, l-a făcut să le scrie:

„O, țară iubită! O, raiul meu drag!
Oriunde voi merge prin lume pribeag
De scumpa-ți icoană eu sînt însoțit
De glasul tău dulce, sînt gîngăș uimit”.

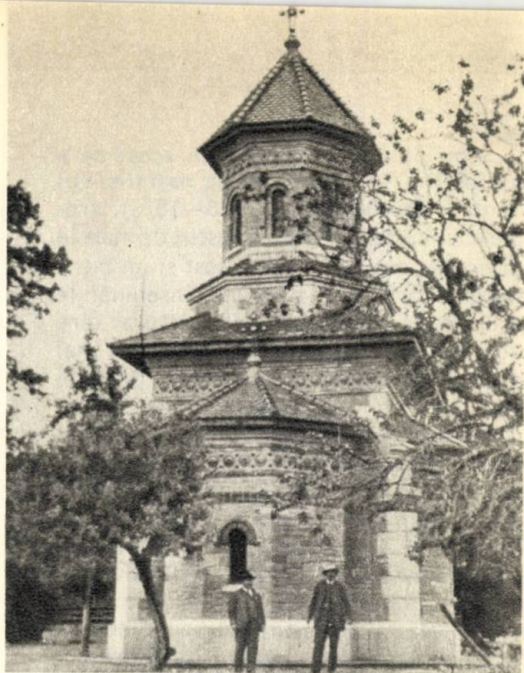
În afară de țări din apusul Europei (Italia, Franța, Spania), Alecsandri a călătorit — călare — și în nordul Africii, în Maroc, a căror descriere a însoțit-o de povestirea cu un fin umor a unor întâmplări din acele călătorii.

Dintre drumețiile sale prin țară, Alecsandri a descris, sub titlul „O preumblare în munți”, pe aceea făcută de la Piatra Neamț la mînăstirea Pîngărați, apoi pe muntele Ceahlău și pe la schiturile Hangu și Durău, din care reproducem două fragmente.

Apa Bistriței

„Din vorbă în vorbă, din hohot în hohot și din cîntec în cîntec ne trezirăm de-odată în mijlocul Bistriței. Atunci, ca și cînd o putere nevăzută ne-ar fi strîns de gît, glasurile noastre se strînsură și se făcu între noi o adîncă tăcere. Cîteva fețe schimba fețe, căci Bistrița clocotea împrejurul nostru, pare că ar fi dorit a ne trimite în fundul ei ca să ne sfîrșim concertul; valurile se izbea cu o repeziciune turbată asupra roților și clătina trăsura ca o mîină de uriaș. Fiește care din noi se cumpănea în toate chipurile, pentru ca să nu se prăvale brișca, mai ales că malul era cam departe și bolovanii din fundul apei cam mari...”

MAUSOLEUL LUI VASILE ALECSANDRI

Eată-ne pe mal dincolo; slavă Domnului, am scăpat, pare că ne răsuflăm mai lesne. Ne oprim puțin ca să se răsufle și caii și să ne aprindem țigările. Următoarea convorbire naște între noi:

- Măi, măi, grozavă-i Bistrița!
- Răpide apă.
- Frică v-a fost?
- Nu!
- Dar pare că erați schimbați la față.
- N'ai văzut bine.

Pas de nu te încrede după aceasta că graiul a fost dat omului ca-și răstălmăcească gîndul!"

În masivul Ceahlăului

„... Acolo era tocmai vîrfurile Grohotișului. Ne-am pus jos să ne odihnim, și în vreme de jumătate de ceas am stat față la una din cele mai frumoase priveliști. Razele soarelui începea a răzbate printre copacii de pe creștetul munților și da negurei ce-i cuprindea o vâpsală roșietică; iar în fundul văilor, unde pîcla era încă deasă, abia se zărea, ca printr-un vis, apa Bistriței, ce părea ca o dungă albă. Acea dungă se făcea din minut în minut mai lată și mai limpede; și deodată, cînd soarele s-au ivit pe cer, umplînd toată întinderea de lumină, deodată frumoasa vale a Bistriței au steclit ca o panoramă, cu riul său răpide pe care se coboria vre-o cîteva plute, cu munții nalți și tufoși, ce o împrejură, cu satele sale, sămănate pe costișe ca niște jucării, și într-un cuvînt, cu tot farmecul care împodobește natura sa mîndră și sălbatecă. Nu voi uita nici odată impresia ce am primit la acea minunată priveliște. Admirarea noastră negăsind cuvinte ca să se tălmăcească, s-au răsuflat prin vr'o două duzini de „Al!” și de „Ol!”, carele s-au ridicat spre ceriuri ca niște imne de laudă.

Multe soiuri de peisagiuri am văzut prin deosebite țări, dar rare ori am întîlnit cea frumusețe măreață și sălbatecă, prin care se deosebesc munții Moldovei.

Cu prilejul comemorării în acest an a împlinirii a 140 de ani de la nașterea lui Dimitrie Bolintineanu (1826—1873), trebuie spus că deși el este cunoscut de marele public mai mult ca poet, a fost și un mare călător, care și-a publicat însemnările de drum, despre care marele cărturar care a fost N. Iorga spunea că „Partea cea mai serioasă va trebui să o căutăm în cele cinci descrieri de călătorie ale lui...”

Călătoriile și le-a început silit de exilul impus de către turci unora dintre conducătorii revoluției de la 1848 din Țara Românească, printre care era și Bolintineanu. Turcii i-au îngrădădit în două caice, cu care pornind pe Dunăre, de la Giurgiu, au mers pînă la Orșova, de unde unii, printre care și Bolintineanu, au plecat la Paris, iar alții, în frunte cu N. Bălcescu, au trecut în Transilvania. În 1851 Bolintineanu pleacă din Paris și după ce trece prin Europa centrală pînă la Orșova, veni iarăș pe Dunăre pînă la Rusciuk, de unde merse cu căruța prin Șumla la Varna, și de aci cu vaporul la Constantinopol. În

CĂLĂTORUL

BOLINTINEANU

1853 făcu o lungă călătorie în Palestina și Egipt. Reîntors la Constantinopol, a plecat în Macedonia, urmînd drumul Salonice—Vovena—Ostrov — Florina — Bitolia și înapoi, vizitînd apoi și mînăstirile de la muntele Atos. În 1854 a stat 10 luni în insula Samos, ca oaspe al inginerului român Al. Zane, chemat de Ion Ghica — pe atunci „Bey de Samos” — ca să facă o șosea în insulă. Ghica îl invită pe Bolintineanu să-l însoțească într-o croazieră, pe un bric militar turc ce-i era la dispoziție, în arhipelagul insulelor Ionice și Sporade și pe coastele Asiei Mici, unde vizită ruinele orașelor antice grecești Panionium, Priena, Milet, Halicarnas, Cnide și altele din ținutul Cariei. Reîntors la Samos, îl părăsi curînd definitiv, trecînd din nou în Asia-Mică, unde vizită orașele Smirna și Brusa, precum și ruinele antice din Lidia, Aidin, Pergam și Troia.

De abia în 1857 reveni în țară, intrînd întîi în Moldova, pe Dunăre, la Galați, de unde porni la Iași, vizitînd apoi mînăstirile din ținutul Neamțului și orașele Baia și Fălticeni.

Este de reținut faptul că pentru a se întoarce la București, plecă cu diligența de la Iași la Galați, iar de acolo cu vaporul pe Dunăre la Giurgiu, aceasta fiind pe atunci calea cea mai lesnicioasă pentru a călători între capitalele celor două țări surori.

Astfel, Bolintineanu, a străbătut țări europene și asiatice timp de 10 ani, pe care apoi le-a descris în cărțile de călătorie ce a publicat, retipărite în anul 1915 în 2 volume de către editura „Minerva”, din care reproducem fragmentul de mai jos.

Muntele Olimpului

„Țineam mult să văz Olimpul, acest loc unde zeii antici aveau locașul lor...”

...Înainte de seară eram la mînăstirea Scala sau Scara, la picioarele Olimpului, după ce trecurăm mai multe dealuri, plaiuri, cotișuri, văi, dumbrave, lunci, locuri sterpe, lăcoase, altele pietroase, sălbătice. Satele se află foarte departe unele de altele.

Schitul Scala are o pozițiune desfătătoare. De aici se vedea marea, muntele Atos, valea Macedoniei; mînăstirea este înconjurată cu păduri de brazi, fagi, frasini, stejari, castani. Interiorul mînăstirii curat, biserica nimic extraordinar.

Nu mă puteam sătura de desfătătoarea vedere a acestor locuri sălbatice, grandioase. Marea mai ales, văzută de departe, cu nemărginirea sa, cu nenumăratele sale umbre și lumini, cu culorile ei nehotărîte, cu cerurile ce se răsfrîng într-însa, sub mișcarea aurelor sau a vînturilor de la țărmuri, suflînd din mai multe locuri, încrucișîndu-se, turbure colo, lină alături, încrețită mai dincolo, apoi iară lină, lucie ca un cristal, luminoasă, formează unul din acele tablouri ce nici o dată penelul unui artist nu a putut prinde cu exactitate. Înțeleg pe toți acești insulari greci, ce aflîndu-se în grădina Cismegiuului se uită unde sînt și stau privind pe acest lac mic.

Trecurăm noaptea în această mînăstire.

A doua zi de dimineață lăsarăm acest schit și pornirăm înainte. Nu departe de acolo, pe talerul unei măguri, este zidită o altă mînăstire — sfințul Dionisie; în jurul monastirii se văd rîpe înalte și sălbatice, cu forme ciudate și variate.

Lăsarăm caii în această mînăstire și ne urcarăm pe Olimp cu picioarele, însoțiți de superiorul schitului aceluia.

Suișul era greu. Dar eram mulți la număr și toți dispuși a rîde — făcurăm o mare distanță de suire, fără să băgăm de seamă. Aci țiindu-ne cu mîinile de pietre, de copaci, de măracini, de ierburi sălbatice, aci mergînd lin, aci înturnîndu-ne, coborînd și iară urcînd; stînd și privind înapoi și admirînd o vedere răpitoare. Era căldură mare — arșiță — vîntul nu sufla, pe un loc șes de cîteva picioare ne puserăm a ne odihni. Era timpul să gustăm cîte ceva. Aceasta se făcu, ne dete nouă puteri.

Ajunserăm la o înălțime oarecare, unde văzurăm tărîmul nins, pe ici pe colo. De aici începe partea de munte acoperită de nea. Aici nu era cald. Trecerea repede de la o mare căldură la frig făcu impresiune asupra noastră. Superiorul ne zise că ar fi bine să nu mai mergem înainte, căci fiind obosiți și găsind frig în sus, "să nu răcim.

DIM. BOLINTINEANU

CĂLĂTORII

Vol. I

Pe Dunăre.
În Bulgaria.
În Ierusalim
și în Egipt ::

MINERVA • BUCUREȘTI

Cînd ne aflarăm mai sus, cu picioarele în nea, cu mîinile roșii de deasa atingere a neaii — avurăm o vedere ce anevoie se poate afla în alte părți. De acolo se vedea valea Tempei, riul Peneu, micșorate, foarte.

Închipuiți-vă că acesta este Olimpul, unde zeii se adunau în consiliu, și mai des încă în banchete, unde curgea nectarul în cupe de aur, unde mirosea ambrozia. După spusa poezilor antici, locul zeilor trebuia să fi fost în vîrfurile muntelui. Dar acest vîrf este coperit de nea: aerul înghețat, zeii și mai ales zeițele nu erau bine coperite; dimpotrivă lăsausă se dorească mult sub acest raport. Poate că acea adunare se făcea mai pe jos, în locul mînăstirii de astăzi, spre exemplu? Oricum va fi adevărul, noi nu mai puturăm a lupta cu frigul și coborîrăm, plîngînd pe bieții zei, expuși la nea și la frig.

Eram mulțumit că am pus picioarele pe acest Olimp, atît de renumit de mai multe mii de ani".

FAMILIE DE ZIMBRII DE LA HAȚEG

ZIMBRI – LA HAȚEG

Călătorului care din Simeria ar vrea să meargă pe șosea spre Hațeg, drumul îi oferă nenumărate surprize plăcute.

La ieșire din Băcia, satul natal al doctorului Petru Groza, mai sînt vizibile urmele unor clădiri romane; în Sîntmăria-de-Piatră stau alături urme preistorice, cariera din care dacii au scos piatră pentru cetățile lor din munții Orăștiei, vestigii romane și o veche biserică de lemn; Călanul, centru siderurgic (fontă cenușie) și stațiune balneară (230 m altitudine) e înălțat pe vatra vechii așezări romane Aquae; interesant bazinul băilor, același folosit și

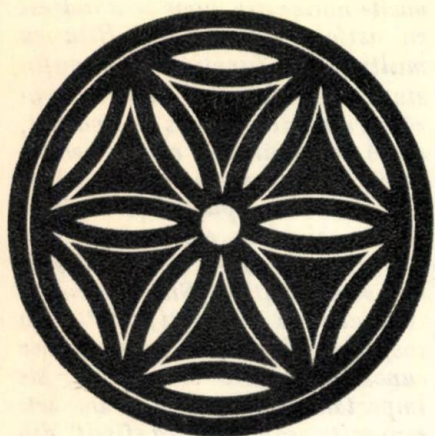
de romani, săpat chiar în piatra din care izvorăsc apele termale; la Streisîn-georgiu a supraviețuit o biserică construită în 1417 (monument de arhitectură), care mai păstrează pictura originală; în Strei — un alt monument de mare valoare: biserica ortodoxă, zidită în jurul anului 1300.

În sfîrșit, orașul Hațeg; apărut în documente la 1247 ca centru al unei formații statale românești de tipul cnezatelor, posesorul unei școli românești din secolul al XVI-lea, este astăzi un important centru economic, cu tîrguri tradiționale și o dezvoltată industrie alimentară.

Dacă toate acestea sînt

mai mult sau mai puțin inedite, unică în țară este rezervația de lîngă Hațeg (3 km), unde în ultimii ani au fost acclimatizate cîteva perechi de zimbri. Prezența lor aici ne amintește că odinioară populau codrii românești în așa măsură încît, încă din vremea descălecatului (întemeierea primelor formații statale feudale românești), ei au fost nu numai obiectul legendelor dar și simbol pe stema națională.

Din spusele celor care-i au în grijă, zimbrii se simt bine la Hațeg, se înmulțesc și nu peste prea multă vreme îi vom putea întîlni, liberi, prin întinsele păduri ale țării.

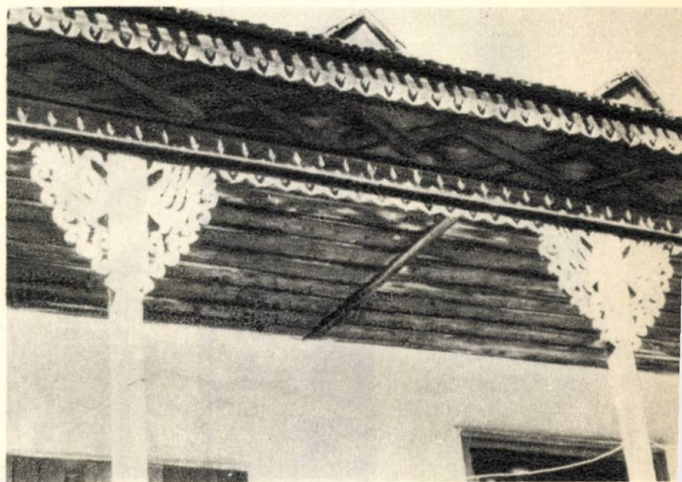
BENONE SINULESCU, PE MUNTELE GĂINA

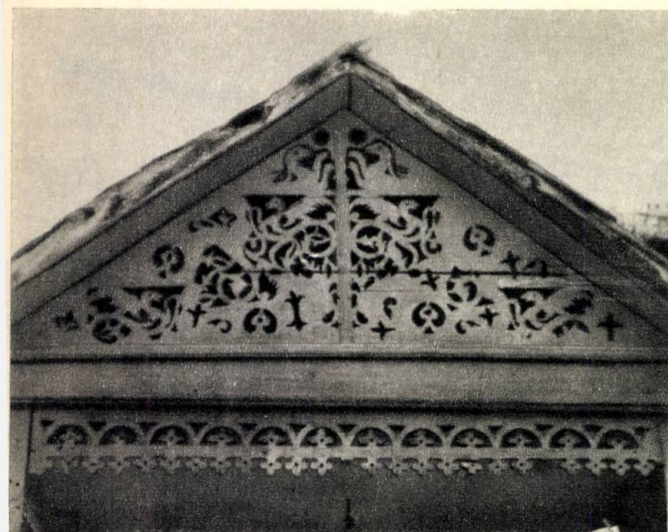
Lemnul a rămas materia primă predominantă pentru confecționatul obiectelor de artă populară. Aproape că nu cunoaștem categorie de lucrări etnografice care să nu fie confecționate exclusiv din lemn sau și din lemn, excepție făcând, poate, numai textilele. În rest: lutul, osul, metatele, pielea, aluaturile sau sticla sînt înlocuite cu mult succes prin lemn.

Repertoriul lucrărilor de artă populară confecționate din lemn este foarte bogat. Se fac numeroase unelte și obiecte de uz casnic, gospodăresc sau personal, pe care omul setos de frumos le ornamează în fel și chip. Furca de tors este acum o unealtă relativ puțin folosită, dar a devenit, cu timpul, o capodoperă de artă populară. Tiparul de presat cașul este folosit numai ocazional, dar creatorul popular român a depus suflet la confecționatul lui, încît

CREȘTĂTURI DIN LEMN

TRAFORAJ POPULAR DIN ZONA FOCȘANILOR

TRAFORAJ POPULAR DIN PĂRȚILE ȚIRGOVIȘTEI

multe muzee din lume se mândresc cu astfel de exponate. Bita cu multiplele-i funcțiuni — puțin studiate — dar mai ales ca tovarăș drumetului, armă de apărare, armă de vânătoare, răboj, permis de liberă trecere în timpul stăpînirii otomane, pușculiță de bani pentru ciobani etc. cunoaște o infinitate de forme și mai ales de motive decorative. Stîlpii de casă sînt atît de realizați, încît au inspirat lui C. Brăncuș crearea cunoscutei opere sculpturale, de importanță universală, cum este renumita „coloană fără sfîrșit” din Tg. Jiu. Altă categorie de obiecte din lemn și-au pierdut importanța lor utilă, condiție absolut esențială pentru obiectele de artă populară, păstrîndu-și, în zilele noastre, doar o importanță pur decorativă. Pristenu care — spre deosebire de fusaiiolele preistorice, din lut, care serveau drept greutate la fus sau la drugă — se confecționează în prezent din lemn de diferite esențe și este dat de către bărbații necăsătoriți fetelor dragi, în anumite împrejurări, a atins în unele zone un înalt grad de perfecțiune și de decorativism. La Viscri, nu departe de Sighișoara, sau în mult cîntata Valea Frumosaiei, de către Sadoveanu, pristenele ornamentate prin traforaj, incizie, excizie sau pictură — cîteodată și imbinînd toate aceste tehnici de lucru — sînt confecționate de mulți locuitori și achiziționate nu numai de către muzee, dar și de către numeroșii turiști care vin în zonele amintite. Dranițele cu care țaranul român își șindrilește casa sînt de asemeni bogat ornamentate, mai ales prin tăeturi în formă de „solzi de pește” sau „coada rîndunicii”, iar atunci cînd acestea sînt dispuse chiar pe coama casei, și cînd capătă denumiri sugestive ca cea de „rîndunele” sau „cocoștîrci”, vrînd parcă să amintească de păsările care de

obicei poposesc pe case, dranițele sînt mult mai puternic decorate.

Foarte mare varietate cunoaște în zilele noastre traforajul popular. Indiferent că vom călători pe marile magistrale turistice sau pe drumuri lăturalnice, vom observa că aproape nu se întîlnesc două balcoane identice în ce privește tăeturile în scîndură. Numeroase sînt scenele din viața socială redate în traforaj. Pe Valea Oltului, ne-a fost dat să luăm imaginea unor scene de vînătoare după care se pot reconstitui diferite metode străvechi de vînat și tot pe acest drum la o înfundătură de casă se întîlnește redată în traforaj cunoscuta fabulă a lui La Fontaine despre întîlnirea dintre vulpe și barză.

Căucul păstoresc, purtat la brîu mai ales de către ciobani, fapt pentru care se și numește păstoresc, și folosit pentru băut apă, rămîne neîntrecut de obiectele similare din pămînt, metal, sticlă sau faianță. Muzeul de artă populară al Republicii Socialiste România, Muzeul satului, Muzeul etnografic al Transilvaniei din Cluj și Muzeul Brukenthal din Sibiu posedă foarte bogate colecții de astfel de piese.

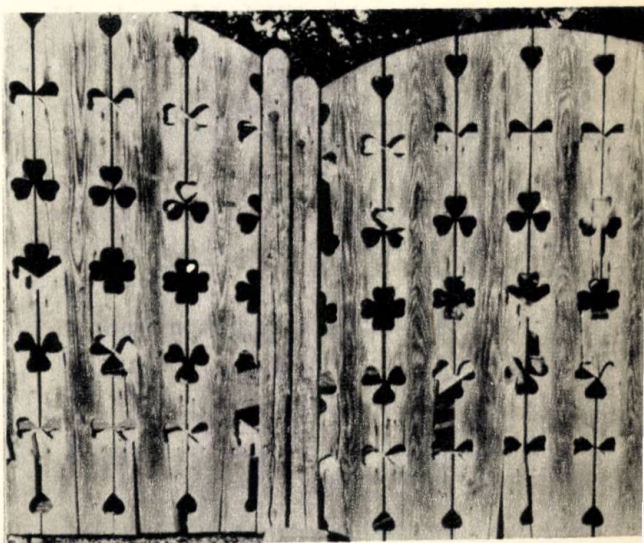
Instrumentele muzicale populare sînt de asemeni, în marea lor majoritate, confecționate din lemn și ornamentate prin diferite tehnici, unele specifice într-o mare măsură numai categoriei respective de obiecte, așa cum este cazul dispunerii foarte măiestrite a cojii de cireș pe bucium sau unele motive ornamentale executate prin pirogravare.

Am ales numai cîteva exemple. Desigur că ele se pot înmulți. Considerăm însă că aceste lucrări ca și numeroase altele ar fi mai bine să fie văzute în cadrul lor natural, încadrate în minunatul peisaj românesc.

Ion DRĂGOESCU

POARTĂ TRAFORATĂ DIN ZONA FĂGĂRAȘULUI

Cu ajutorul textului de mai jos, compus din întrebări și două grupe de răspunsuri, vă puteți ușor da seama dacă aveți calitățile necesare unui excursionist; totodată vă veți putea da seama de felul în care apăreți celor din jur. Pentru aceasta nu aveți decît să răspundeți — sincer — la fiecare întrebare și să notați răspunsurile în felul următor: dacă la majoritatea întrebărilor dintr-o grupă (A,B, etc.) răspundeți „da”, notați litera grupei respective; dacă predomină răspunsul „nu” substituiți litera corespunzătoare grupei prin O. Se formează astfel două combinații a cîte trei litere, a căror interpretare se găsește în cele două grupe de răspunsuri și anume pentru felul în care sinteți, răspunsurile de la grupele ABC, iar pentru felul în care păreți, răspunsurile de la grupele DEF.

1. Vi se întîmplă să vă admonestați tovarășii de drum pentru glumele nepotrivite?
2. Sinteți impulsiv?
3. Vă susțineți ruta pe care ați propus-o, chiar dacă s-a dovedit mai rea decît altele?
4. Vă place să fiți în centrul atenției?
5. Ați remarcat că cei din jur vă împrumută stilul? (de cățărat, vislit etc.)

1. În calitate de conducător al grupului, vă adresați autoritar celorlalți?
2. Declarați înaintea unei escaladări că sinteți în mare formă?
3. Vă face plăcere să faceți morală?
4. Sinteți tentat să vă cățărați în locuri primejdioase pentru a fi admirat de prieteni?
5. Luați în deridere traseele propuse de ceilalți?

un tovarăș drumetie? sinteți bun de

1. Gustați gluma celui care, întorcînd stilul indicator, vă face să ajungeți nu la cabană, ci la cascadă?
2. Mărturișiți prietenilor că ați ajuns primul pe vîrf utilizînd funicularul?
3. Gustați natura fără exclamații?
4. Plecați în excursie fără să vă pară rău că v-ați împrumutat cuiva termosul?
5. Prieteni vă invită în excursii?

1. Sinteți priceput în jocurile de cabană?
2. Vă speriați prietenii întîrziînd?
3. Vă întoarceți cu economii la sfîrșitul excursiilor?
4. Vă luați în excursii și îmbrăcăminte de oraș?
5. Vă respectați programul propus?

1. Ați alege participarea la concursuri turistice cu public, în loc de cea la excursiile de studiu?
2. Vă simțiți bine într-o cabană unde nu aveți cunoscuți?
3. Vă place să faceți în fiecare duminică o excursie cît de mică?
4. Sinteți capabil să păstrați în secret pînă la sfîrșitul excursiei bunătăți rezervate pentru prieteni?
5. Vă place cabana împodobită?

1. Urmăriți recomandările ghidului?
2. Vă pregătiți din vreme pentru excursie?
3. Urmăriți metodic kilometrii parcurși ca și cei care au mai rămas?
4. Vă aranjați de fiecare dată metodic lucrurile în sac?
5. Vă luați în excursii trusa de medicamente — pentru orice eventualitate?

Cum păreți...

- 000** Păreți o fire închisă; nimeni nu vă cunoaște gindurile, sinteți greu de înțeles.
- 00C** Păreți greu de suportat: vă enervați tovarășii, sinteți încăpăținat.
- OBO** Păreți calm și sigur: de asemenea păreți disciplinat, modest. Tovarășii de drum vă apreciază.
- OBC** Păreți mereu nemulțumit și ursuz. Arareori sinteți apreciat de coechipieri.
- A00** Păreți superficial, ușuratic; nu faceți ceea ce promiteți, cu toate acestea, fiind vesel și comunicativ, prietenii vă iau ca atare și vă iartă multe.
- A0C** Păreți inconsecvent: susțineți o cauză sau alta cu egală convingere, de multe ori pentru a părea original. Păreți nepăsător, nepunctual.
- ABO** Păreți un companion foarte plăcut; fiind comunicativ, serios, vă ajutați prietenii; este însă greu plină să fiți cîștigat.
- ABC** Păreți autoritar, din fericire nu exagerați, limitându-vă doar la cei apropiați. Nu prea vă sînchisiți de tovarășii de drum, care vă evită uneori din acest motiv.

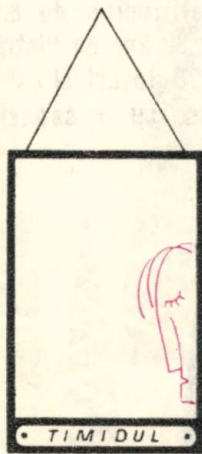
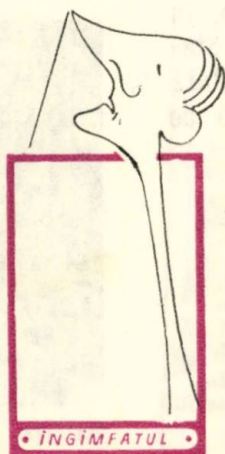
Cum sînțeți...

- 000** Vă simțiți atras de nou, aveți imaginație, vă obosește monotonia. Puțini vă cunosc adevărata fire. Cu toate că păreți liniștit, satisfăcut, sinteți în realitate dornic de o viață plină de evenimente neobișnuite.

- 00F** Sinteți rezervat, timid. Vă simțiți în larg numai în familie și între prieteni, în rest vă străduiți să vă mascați stînghereala. Sinteți conștiincios, aveți multe idei și intenții bune, dar modestia vă face să rămîneți în umbră.
- OEO** Sinteți foarte sociabil, vă place să discutați și să fiți înconjurat de prieteni. Detestați singurătatea. Spiritul de contradicție vă îndeamnă să faceți lucrurile altfel decît ceilalți; nu urmați însă acest îndemn decît rareori.
- OEF** Sinteți rezervat, dar nu timid, vesel dar nu exuberant. Sinteți sociabil, dar sinteți adesea cu „capul în nori”.
- DOC** Sinteți adesea apărătorul unor păreri paradoxale; nu sinteți prea căutat, deoarece nu sinteți un companion plăcut; aceasta însă nu vă impresionează.
- DOF** Sinteți un excursionist dificil, încăpăținat. Nu suportați glumele, vă impuneți acolo unde nu este cazul și vă supărați dacă nu vi se dă ascultare.
- DEO** Sinteți original și aceasta se observă ușor din dorința de a face totdeauna altfel decît vi se recomandă. Sinteți un excursionist buclucaș, deși cumsecade în fond. Corijați-vă.
- DEF** Sinteți bun conducător, șef de echipă; acest lucru vă face de altfel multă plăcere. Cei din jur vă recunosc autoritatea pentru că aveți bun simț. Atenție la tendințele dv. moralizatoare-

Adaptarea pentru turiști după „Nauka i Jizni”

N. M.

Vreți să petreceți un concediu plăcut?

ÎNȚEPRINDEREA BALNEO-CLIMATERICĂ — CLUJ VĂ INVITĂ LA:

SÎNGEORZ-BĂI

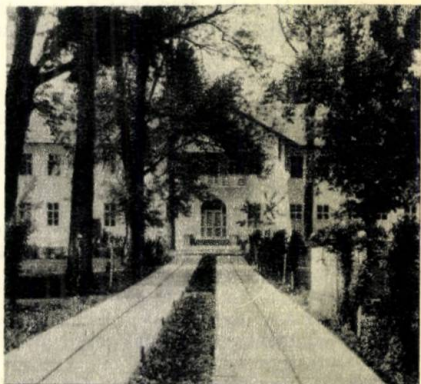
Stațiunea este situată într-un ținut deosebit de pitoresc, între Ilva Mică și Rodna Veche. Dispune de 6 izvoare cu apă minerală, indicate pentru gastrite cronice, ulcere gastro-duodenale cronice. Are 610 locuri din care 558 permanente, iar 52 locuri sezoniere. Masa se servește într-o singură serie. Stațiunea este dotată cu mobilier modern, și apă potabilă racordată de la izvoare.

VALEA VINULUI

Este situată la o altitudine de 715 m, la poalele muntelui Ineu, la 8 km distanță de gara Rodna Veche. Stațiunea este dotată cu un stabiliment balnear și cu 2 pavilioane moderne, bine amenajate și dotate cu mobilier modern. Capacitatea de cazare este de 80 persoane pe serie.

COLIBIȚA

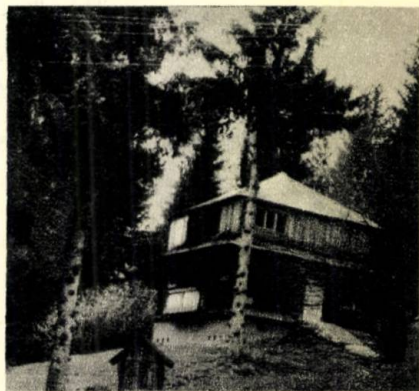
Este situată la o altitudine de 820 m, în munții Bîrgăului, la 38 km de Bistrița. Stațiunea dispune de 270 locuri și este dotată cu două săli de mese cu o capacitate de 250 locuri.

SÎNGEORZ-BĂI

VALEA VINULUI

COLIBIȚA

Sub acest nume este cunoscut unul dintre cele mai spectaculoase fenomene carstice din abruptul Pietrii Craiului, din păcate prea puțin cunoscut turiștilor.

Privit de la cabana Plaiul Foi, abruptul Țimbalelor ne apare — mai ales în lumina apusului — ca un ținut misterios, în care un ochi neexperimentat cu greu poate descifra vreă cale de pătrundere. Nume ca Padina

lui Călineț, Vilcelul cu Fereastră, Valea Podurilor, Muchiile Țimbalelor sau Briul Ciorînga Mare, rămîn pentru turistul neinițiat învăluite într-o atmosferă de legendă, iar frumusețea acestor locuri privită de la distanță se dezvăluie numai în parte.

Dintre acestea, Vilcelul cu Fereastră merită să fie cunoscut tuturor celor care parcurg creasta de miazănoapte, el aflîndu-se pe un traseu deosebit de atractiv, dar și deosebit de folositor, fiind cea mai directă și mai ușoară cale de legătură între creastă și valea Birsei.

Găsirea Vilcelului atunci cînd sîntem pe creastă este o problemă de orientare, deoarece el nu își are obîrșia la nivelul crestei principale, ci undeva mai jos, pe niște fețe ierboase ce coboară din muchia Țimbalul Mare, la nivelul Briului de sus. Cîteva repere caracteristice ne vor ajuta mult descifrarea „punctelor cheie” ale traseului.

Un prim reper îl aflăm chiar pe creastă: o mică fereastră săpată într-o muchie subțire și colțuroasă, pe care o întîlnim în stînga noastră, îndată ce coborîm din vîrfurile Țimbalului Mare (2148 m), îndreptîndu-ne către miazănoapte, spre refugiul 7 Noiembrie. Vom începe coborîrea pe firul din stînga muchiei cu fereastră. Trebuie menționat că în chip greșit în unele descrieri se afirmă că acest fir este chiar Vilcelul cu Fereastră. Parcurgînd de-a lungul său o diferență de nivel de vreo 100 de metri, constatăm că el este întrerupt deodată de o mare ruptură de pantă, care face cu neputință continuarea coborîrii. Sîntem la nivelul Briului de sus și în urma noastră am lăsat unul dintre cele mai spectaculoase peisagii din abruptul Pietrei Craiului: două țăncuri uriașe ascuțite ca niște ace împodobesc canionul — căci firul pe care am mers pînă acum

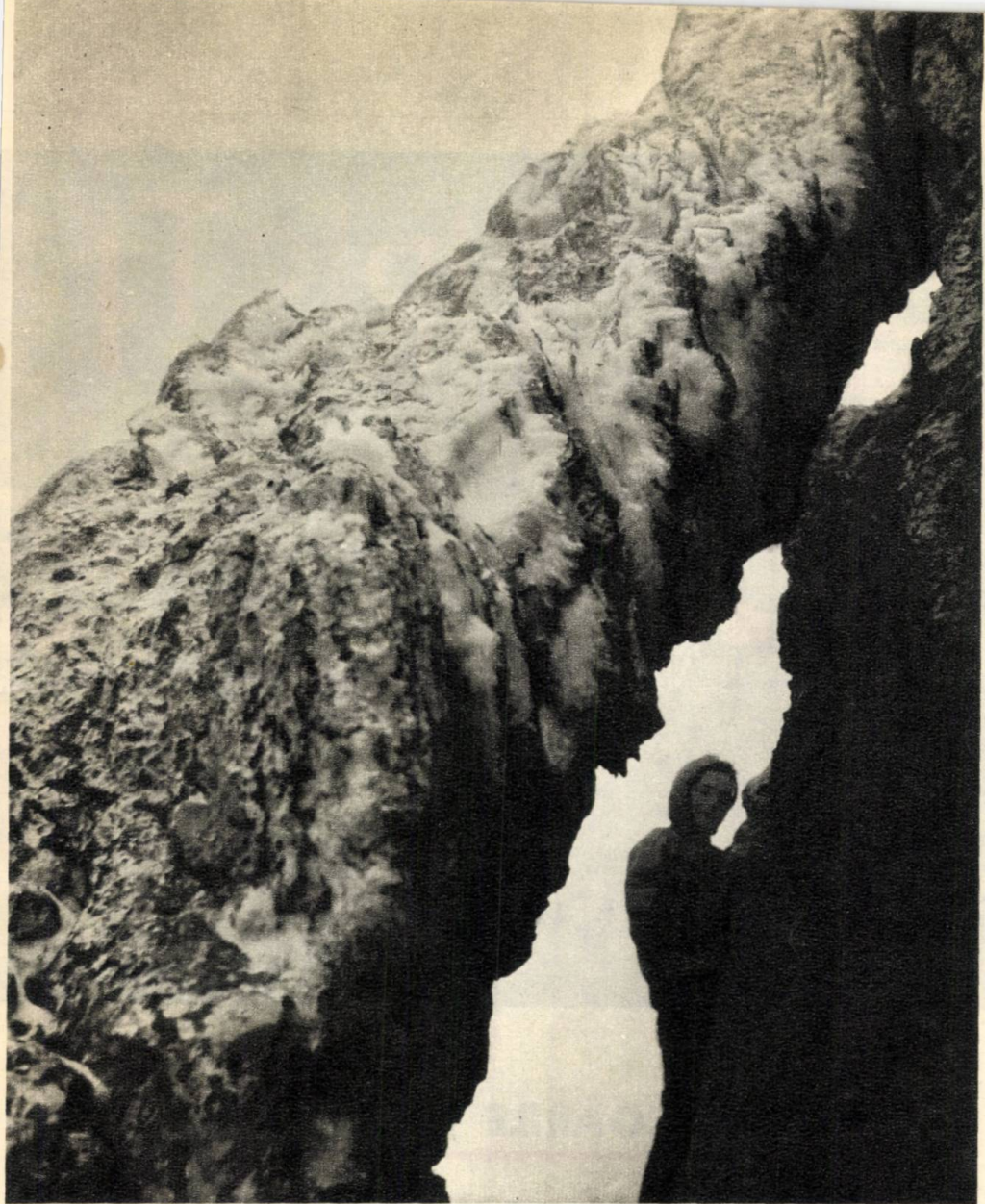
nu era altceva decît obîrșia canionului Ciorînga Mare — alcătuiind un ansamblu de o frumusețe sălbatecă, care trebuie reținut ca punct de reper foarte însemnat.

De la ruptura de pantă vom urma spre stînga (miază-noapte), Briul de sus, care trece peste o muchie cu cîteva țăncuri, coboară într-o despărțitură a canionului Ciorînga și, după ce depășește o creastă domoală și acoperită cu jnepeni, ia sfîrșit într-un poiană largă, chiar la obîrșia Vilcelului cu Fereastră. La început acesta se înfățișează ca un fir primitiv de înclinație mijlocie, în parte inierbat, în parte acoperit cu grohotiș, care ne poartă spre vale, pe un parcurs lipsit de orice greutate. În curînd apare săpată în muchia din stînga o imensă „fereastră” — cea mai mare formațiune de acest fel din Piatra Craiului. Aceasta a dat numele vîl — celului pe care se află.

Prin fereastră avem o frumoasă priveliște asupra cursului șerpuitor al Birsei, într-o încadrare extrem de fotogenică (vezi și fotografia din „Almanahul turistic 1964”, pag. 77).

Continuînd coborîrea pe firul din dreapta ferestrei, întîlnim o singură săritoare — nu prea grea — și, după vreo 30 de minute, o ruptură de pantă cam de 20 de metri, ce n-ar putea fi coborîtă decît printr-un rapel. La baza acestei rupturi zărim hățasul de pe Briul Ciorînga Mare. Pentru a ocoli obstacolul traversăm spre stînga o creștuliță cu jnepeni, ajungînd într-un alt fir, deasupra unei grote închisă cu un bolovan.

Un pîlc de jnepeni din stînga bolovanului ne ajută să coborîm chiar în grotă, depășind și acest ultim obstacol — de alt fel singurul mai mare. Cîțiva metri mai jos de grotă sîntem pe Briul Ciorînga Mare, al cărui hățas bine definit — urmat spre stînga — ne poartă

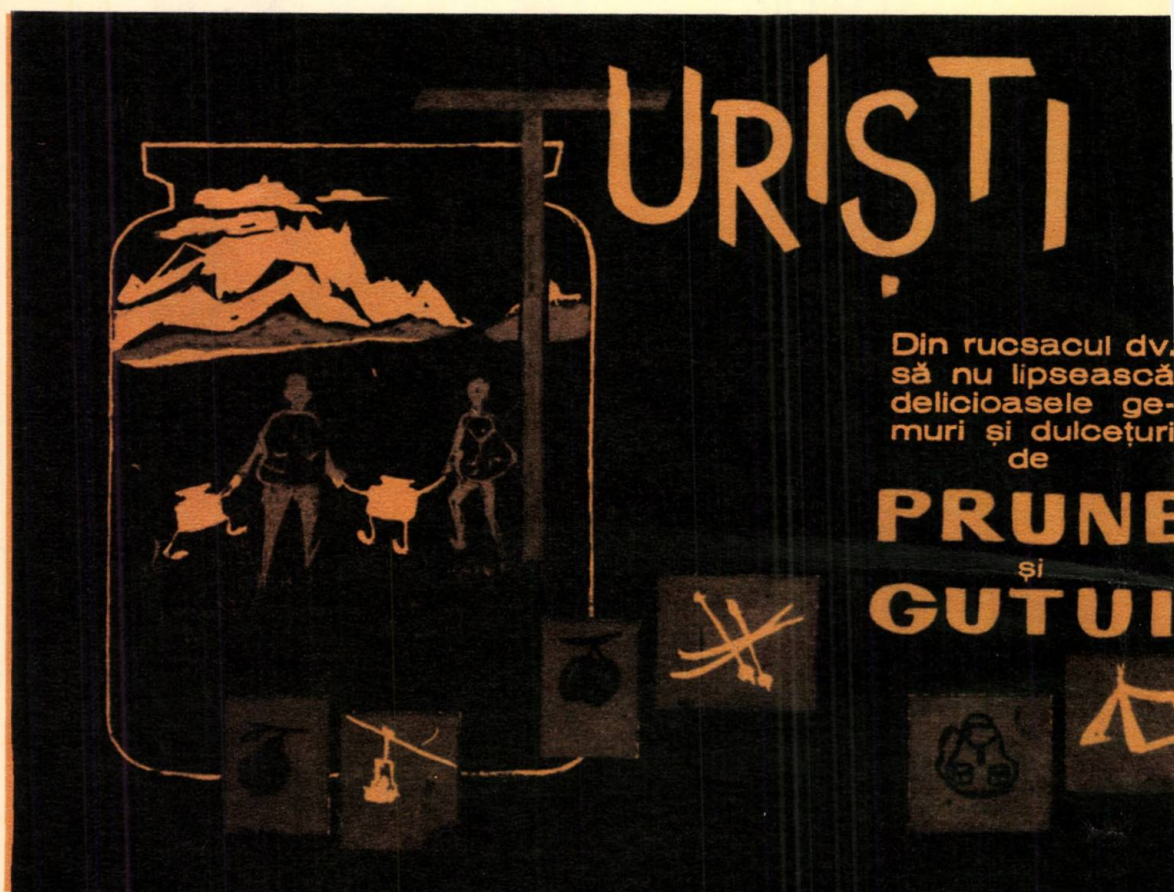

ORNAMENT IN PADINA LUI CĂLINET

în numai 5 minute la „Cabana ascunsă”, micul refugiu din Briul Richiții. În continuare, poteca se îndreaptă spre pădurea de pe Podul Călinețului, unde devine o veritabilă alee ce ne poartă în numai 20 de minute pînă în Valea Bîrsei, în apropierea cabanei Plaiul Fcii. (Durata întregului parcurs: creastă — Cabana Ascunsă, cam 2 ore; Cabana Ascunsă — Plaiul Fcii, 1½ ore).

Ing. Nicolae ANGHELIDE

VÎLCELUL
CU
FEREAȘTRĂ

DEZLEGĂRILE JOCURILOR

Pagina 47

ESCALADA - ONT; STOL - AUTOCAR; FITON - NEA - VA;
 ANA - ELAN - OAS; DC - SPORTIV - E; RODNA - E - MARE;
 ISCALI - CALE; LI - G - MARS - FS; E - POTECI - CUI;
 GAVANE - FOGG; JOS - RS - PIRIU; ALINIERE - TUR.

Pagina 63

MONOVERB

F-în-t-în-e-le
 „Fintinele”

BIVERB

Bî-le-a - la-c
 „Bîlea lac”

MONOVERB

R-ar-au
 „Rarău”

CRİPTOGRAFIE DE EXCURSIE

Zece au-t-o-c-are v-în-de-la-s in-a-i-a
 „Zece autocare vin de la Sinaia”

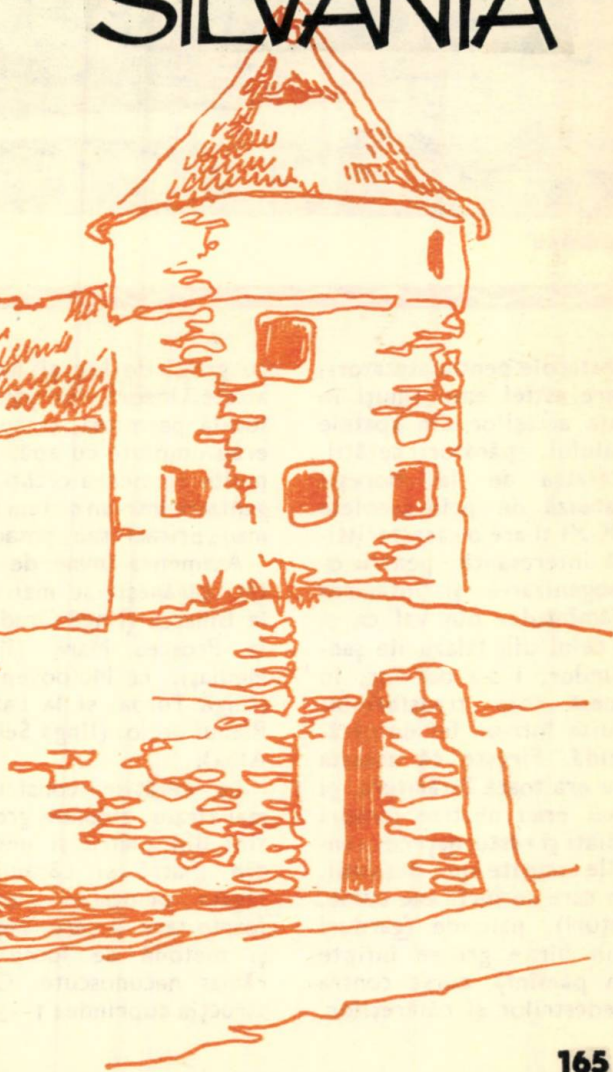
CETĂȚI ȚĂRĂNE ȘTI ÎN ȚRAN- SILVANIA

Cetățile au constituit în mod permanent un element turistic de prim ordin, datorită poziției lor pe dominante înălțimi pitorești, cât și clădirilor împodobite cu elemente arhitectonice care le dau eleganță și prestanță. Încadrate în peisaj și învăluite în poezia și taina trecutului generator de legende, ele continuă să atragă și astăzi privirile și interesul trecătorilor și al tuturor iubitorilor de frumos.

Nu ne propunem să tratăm aici de mult prea cunoscutele cetăți sau castele despre care s-a mai vorbit; intenționăm să vă reținem atenția asupra frumuseței discrete, dar plină de distincție, a cetăților țărănești din Transilvania.

Este interesant de remarcat că, pe când cetățile senoriale au fost destinate unei familii nobile feudale, fiind dotate cu construcții interioare specifice: donjon central, săli mari pentru recepții și serbări, locuințe bogat împodobite, camere de gardă și altele, cetățile țărănești, mult mai întinse ca suprafață, cuprindeau camere multe și mici, destinate adăpostirii lumii satelor, magazii pentru alimente, grajduri pentru vite și încăperi destinate păstrării furajelor.

Primele cetăți țărănești au fost construite din pământ, cum este aceea de la Morești (de lângă Tg. Mureș): în plan un triunghi cu laturile de 80 m, din valuri de pământ și șanțuri,

PREJMER

obstacole pentru atacatori, care astfel erau ținuti în fața arcașilor din spatele valului, apărătorii cetății. Cetatea de la Morești datează de prin secolele IX-XI și are o caracteristică interesantă: pentru omogenizarea și întărirea pământului din val ca și a celui din talazurile șanțurilor, i s-a dat foc, în acest chip transformându-se într-un fel de cărămidă. Firește că aceasta nu era toată întăritura, ci mai erau abatize (arbori tăiați și răsturnați cu cren-gile ascuțite spre dușmani, în care se încâlceau curse, lațuri), palisade (garduri din birne groase înfipte în pământ), curse contra pedestrilor și călăreților,

cu gropi de lup și multe altele. Uneori, când situația locală permitea, șanțurile erau umplute cu apă. Mai multe asemenea cetăți organizate într-un sistem formau „prisăci” sau „posade”.

Asemenea urme de cetăți țărănești se mai află la Biharea (lângă Oradea), la Proștea Mare (lângă Mediaș), la Moldovenești (lângă Turda) și la Laz și Pianul de Jos (lângă Sebeș-Alba).

La cetățile construite mai târziu, zidurile groase sînt din piatră și uneori din piatră și cărămidă, legate printr-un mortar foarte tare, a cărui rețetă și metodă de lucru au rămas necunoscute. Construcția cuprindea 1—3 zi-

duri, închizînd 1—3 incinte de formă ovală, care îmbrăcau cu fortificații forma terenului, căutînd în accidentele lui avantaje pentru apărare.

Prin secolul al XIV-lea apar bisericile fortificate, o formă a cetății țărănești, ale căror fortificații după cum se observă la unele cetăți, n-au fost clădite pentru a apăra biserica, ci mai mult pentru a folosi unele părți tari ale bisericii ca să întrească fortificația: clădirea corului ca element de rezistență, sau turnul ca element de observare și semnalizare.

În Transilvania sînt multe asemenea cetăți țărănești. Ne vom opri în

continuare numai la câteva din ele.

În Țara Bîrsei, în preajma Brașovului, este cunoscută localitatea Prejmer. În mijlocul satului, pe drumul vechi dintre Brașov și pasul Buzăului, se află cetatea cu același nume (secolul XIV-XV), cea dinții care primea lovitura invaziilor tătarilor.

Ea are un plan circular, ziduri groase de 3—4 metri și înalte de 12 metri, formînd 3 incinte. Un drum de strajă servea pentru mișcare și aprovizionarea luptătorilor de la crenele cu cele necesare luptei. Pretutindeni în ziduri sînt guri de tragere, între care și vestita „orgă a morții”, un dispozitiv ce permitea

fixarea mai multor arme de foc care trăgeau toate deodată, înapăimîntînd atacatorul și respingîndu-l cu pierderi grele. În interior, zidul era dublat de 260 încăperi, dispuse pe 3 și 4 nivele.

În jurul Brașovului mai prezintă interes turistic cetățile țărănești de la Rîșnov (unde este o fîntînă adîncă de 98 m), Hărman, Codlea, Sîmpetru, Vulcan, Cristian și Hălchiu.

Un grup interesant de cetăți se află pe terenul în formă de triunghi care are drept vîrfuri orașele Sighișoara-Mediaș-Sibiu.

Cetatea cea mai frumoasă pare să fie cea de la Biertan, de pe drumul Sighișoara—Mediaș—Ag-

nita. A fost clădită în anul 1408 și are 3 incinte, ce se înalță către centrul ei. În cetatea țărănească de la Biertan turiștii au prilejul să vadă un lapidariu — colecție de pietre, cele mai multe de morminte, lucrate artistic cu frumoase înflorituri — iar în biserică alte piese sculptate în piatră precum și picturi datînd din anul 1514. Un cămin de faianță original colorat și bogat decorat cu motive florale, feronerie și încuietori de fier cu dispozitive secrete, fac parte din mobilierul original păstrat din secolul XVI.

Pentru vizitarea cetăților țărănești din apropiere de Biertan, s-ar putea re-

RÎȘNOV

HĂRMAN

comanda următorul itinerar, cu plecarea din Sighișoara: Apold — Hendorf — Netuș — Hundrubechiu — Dealul Frumos — Agnita — Criș — Biertan — Mojna — Buzd — Ațel — Alma între vii. Tot de la Sighișoara pornește și un alt itinerar, pe care se pot vizita cetățile țărănești din Saschiz — Bunești — Rupea — Homorod — Cața — Drășeni — Dîrjiul. Cu trenul se ajunge mai ușor la cetățile de la Rupea, Homorod și Cața. Cetatea Rupea este clădită pe o stîncă izolată de bazalt, în marginea orașelului cu acest nume; are o suprafață de 1 500 m² și domină

împrejurimile de la 120 m înălțime, avînd trei rînduri de ziduri puternice, înfrățite cu colțurile de stîncă pe care sînt clădite. Cetatea Rupea este vizibilă și din tren, între stațiile Rupea și Homorod de pe linia ferată Brașov—Sighișoara. Și cetatea țărănească de la Homorod se vede foarte bine din tren, dar cercetînd-o pe îndelete descoperi o curiozitate rară: o decorație florală în tencuiala zidurilor. Turnurile ei au balcoane de lemn de jur împrejur.

La Dîrjiul se remarcă în biserică locală o pictură din anul 1414. Pentru turistul ajuns aici, dornic să

cunoască o raritate turistică, se recomandă vizitarea peșterii de la Merești — numită și peștera de opal — aflată la 35 km spre nord-est de la Homorod.

În jurul Mediașului, oraș cu înfățișare medievală, situat la o oră cu trenul de Sighișoara, și mai ales pe drumul de la Mediaș spre Sibiu, se întîlnesc cetăți țărănești la Bazna (15 km de la Mediaș) — localitate balneară—Proștea, Vorumloc, Acseente Sever, Șeica Mică și Slimnic.

De la Sibiu se poate face un interesant circuit turistic vizitînd cetățile țărănești Cîlnădie, Cîlnădioara, Orlat, Tilișca, Gîrbova, Cîlnic, Săsciori și Petrești — așezate, majoritatea lor, în mijlocul unor minunate peisaje.

La Cîlnic cetatea țărănească a fost construită inițial în secolul XIII. Mărită și transformată ulterior, ea are o incintă dublă, un turn (donjon) înalt de 20 m, încăperi pentru locuit și magazine. Prin pitorescul ei seamănă cu Biertanul. La Cîlnic, ca și la Gîrbova (în apropiere), se remarcă faptul că biserica este în afara cetății. Asta dovedește — așa cum mai spuneam — că oamenii n-au făcut cetatea pentru apărarea bisericii, ci au ținut seama — poate — de dictonul lansat de Martin Luther:

„Dumnezeul nostru este o cetate puternică”.

Pentru vizitarea cetăților țărănești din partea de răsărit a Transilvaniei, se merge pe drumul de la Brașov spre Sfîntu-Gheorghe, de-alungul căruia sînt asemenea cetăți la Ilienii (25 km de Brașov), Hărman și Prejmer, iar de la Ilienii prin Ozun se poate merge la cetățile țărănești de la Lisnău și Boroșneul Mare. Nu departe de aici este Covasna — localitate balneară și climaterică. Revenind în șoseaua principală se vizitează cetățile țărănești de la Malnaș, Tușnad și Jigodin, cu un popas la Miercurea Ciucului.

A doua zi, după trecerea munților Harghita, pe la Vlăhița se ajunge la Odorhei, unde este o cetate țărănească în oraș și apoi continuînd drumul se ajunge la cetățile Porumbeii Mari, Șoimușul Mic, Inlăceni, Corundu și Praid. La Inlăceni trebuie văzute picturile cu inscripții originale, în caractere asemănătoare cu rune, de pe tavanul casetat al bisericii, unice în lume, dintre care unele nedescifrate încă pînă acum. La Praid este și o salină, iar în apropiere, băile Sovata, de renume mondial.

Mai izolate de grupurile mari descrise mai sus, mai

sînt asemenea cetăți: lîngă Dej, prin gara Reteș, cetatea Reteș; lîngă Bistrița, cetatea Lechința; lîngă Năsăud, la gara Rebrîșoara, cetatea Dumitra; în defileul Oltului, la nord de Brașov, este Racoșul.

La Alba Iulia, în afară de cetate și biblioteca Batthyaneum, sînt — în apropiere — și cetățile țărănești de la Șard, Ighiu, Cricău, Benic și Sîntimbru.

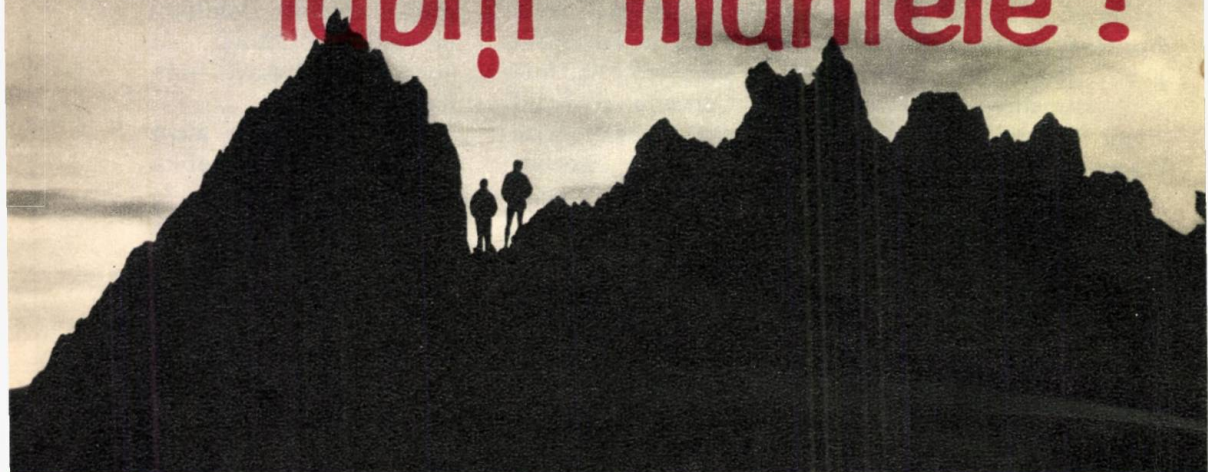
Desigur, descrierile de mai sus nu epuizează subiectul. Dar, cum rigorile spațiului tipografic... nu iartă, ne oprim aici.

V. GORĂNESCU

RUPEA

Oameni, iubiți muntele !

AMURG PE CRESTELE FAGĂRAȘULUI

Pământul și mările au fost întâiele ispite ale omului și primele sale biruinți. Tîrziu, tîrziu de tot, de la legenda lui Icar, omul a cucerit și cerul.

A iubit omul de totdeauna muntele? A mers el însetat spre înălțimile pline de taine și frumuseți?

Adevărul este că la început omul n-a iubit muntele. Pentru el munții, adesea în ceață și furtuni, stîlcoși și cu zăpezi, erau lăcașul zeilor, al duhurilor rele, al spiritelor străbunilor.

Indigenii din America de Sud străbăteau munții cu spaimă, rostind în șoaptă formule magice. Totemurile nordic europene sau asiatice mărturiseau și ele aceeași admirație înspăimîntată a zeilor munților.

Denumirile munților nu sînt nici ele totdeauna îmbietoare: Muntele blestemat, Muntele groazei, Dintele rechinului, Muntele de sînge... Iar traversarea lor făcută curajos, dar nebunește, de unii mari cuceritori, ca Hanibal, Cezar, Napoleon, a fost greu plătită.

Se știe, întîiul mare poet al lumii care a avut curiozitatea să urce pe munte este Francesco Petrarca. Dar alpinismul nu se va naște cu adevărat decît în 8 august 1786, cînd un vîntător de capre și temerară călăuză alpină, anume Jacques Balmat și un medic de țară, neastîmpărat turist, Michel Paccard, vor urca în emoția tuturora, pînă pe cel mai înalt pisc din Alpi, pe Mont Blanc. Aceasta a însemnat nașterea unei noi pasiuni a omenirii, alpinismul.

Muntele a cerut la început nespuse de multe jertfe. Aproape n-a fost vîrf cucerit care să nu fi fost plătit cu vieți tinere de oameni curajoși.

Dar, încet-încet, omul a domolit muntele și l-a învins. L-a săpat în măruntaie și a creat în zece ani tunelul Simplon, de 20 de Km, dintre Elveția și Italia. I-a înălțat pe creștet, la peste 4 500 m, observatoare astronomice și stațiuni pentru studiul razelor solare. A pus pîneni muntelui și l-a acoperit cu teleferice. Iar alpiniștii i-au îmblînzit ultimele răbufniri.

E-adevărat, pentru cucerirea celor patruspezece uriași ai lumii, de peste 8000 m, mai toți în Himalaia, omului i-au trebuit mai mult de jumătate de secol. Everestul, cel mai înalt munte al lumii (8848 m), a fost asaltat timp de peste treizeci de ani, de peste treizeci de expediții, pînă în anul 1953, cînd un înalt și pașnic apicultor neozelandez, Edmund Hillary și un micuț și dirz indigen nepalez, Norche Tensing, l-au învins, spulberînd cu aceasta legenda munților necuceriți. Astăzi, n-a mai rămas din lanțul neînvinșilor de ieri nici un necucерit. Omul se pregătește pentru asaltul munților... planetelor.

Toate cuceririle omului au fost la început neînțelese și slab prețuite. Alfabetul și tiparul plictiseau pe regi, înnotul și jocurile cu mingea erau interzise mulțimilor de biserică, călătoriile în jurul lumii erau socotite cea mai nebunească dintre nebunii, iar știința care contrazicea religia — erezie, șarlatanie.

Oameni dragi, așa cum iubiți astăzi știința, arta, literatura, iubiți muntele! În munți veți găsi poezia înălțimilor, plastica amurgurilor, muzica simfonică a tăcerilor și furtunilor.

Cîndva, în secolul al XVI-lea, un elvețian scria prima carte, topografică, despre munți. Astăzi sînt în lume peste o sută de mii de cărți despre această pasiune a cunoașterii și cuceririi munților.

Au scris minunat despre munți Goethe, Byron, Pușkin, Hugo. Și eroic, așa cum l-au înfruntat, Malory, Guido Rey, Hermann Buhl, Abalacov, Hillary.

Muzica, la noi și pretutindeni, i-a dedicat poeme și simfonii, de la poemul „Vîrful cu Dor“, de Ion Hartulari-Darcle, la suita simfonică „Munții Apuseni“ a lui Marțian Negrea, de la cîntecul de muzică ușoară „Anapurna“, la „Simfonia Alpilor“, compusă de Richard Strauss pe teme ale unui cîntec de munte.

Patruzeci și opt de ani a sculptat în munții Chinei un artist îndrăgostit de natură „Poarta dragonului“. În Bucegi, pe Caraiman, cu pletele fluturînd în vîntul verii sau în furtunile cu zăpezi, îl vede sculptat pe Eminescu, Eugen Barbu.

Cine a fost în munte, în nopți de cleștar iarna, în zilele nesfîrșit de lungi și darnice vara, în clocot de viață nouă primăvara și în agonii de culoare toamna, acela nu se poate să nu se fi îndrăgostit de munte.

Iubiți desigur marea. De pe țărmurile ei priviți, contemplați, visați. Pe aripile pescărușilor, gîndurile, dorurile, zboară departe și înalt... Dar marea nu-i decît vacanța, plăcerea unui singur anotimp, în timp ce muntele este chemarea tuturor anotimpurilor.

Și nu numai a tuturor anotimpurilor, ci și a tuturor vîrstelor. Căci muntele te învață de mic să-l iubești, mai apoi să-i prețuiești prietenia, iar tîrziu, în amurgurile vieții, să-i înțelegi statornicia și filozofia.

De pe înălțimi, frumusețile naturii și înțelesurile sînt altele. Hogaș, Sadoveanu, Vlahuță, au iubit muntele cu înfiorare și de aceea dragostea lor a rodit. Cărțile lor de munte sînt porți de azur pe care puteți intra, călăuziți, în lumea înălțimilor.

Vreți o vacanță pe care să n-o uitați niciodată? Porniți pe Valea Bistriței cu plutele și urcați apoi Ceahlăul. Suiți-vă pe Negoiul și Viștea, coboriți în ghețarul de la Scărișoara, plecați cu corturile în Retezat, „faceți“ creasta dantelată a Pietrii Craiului!

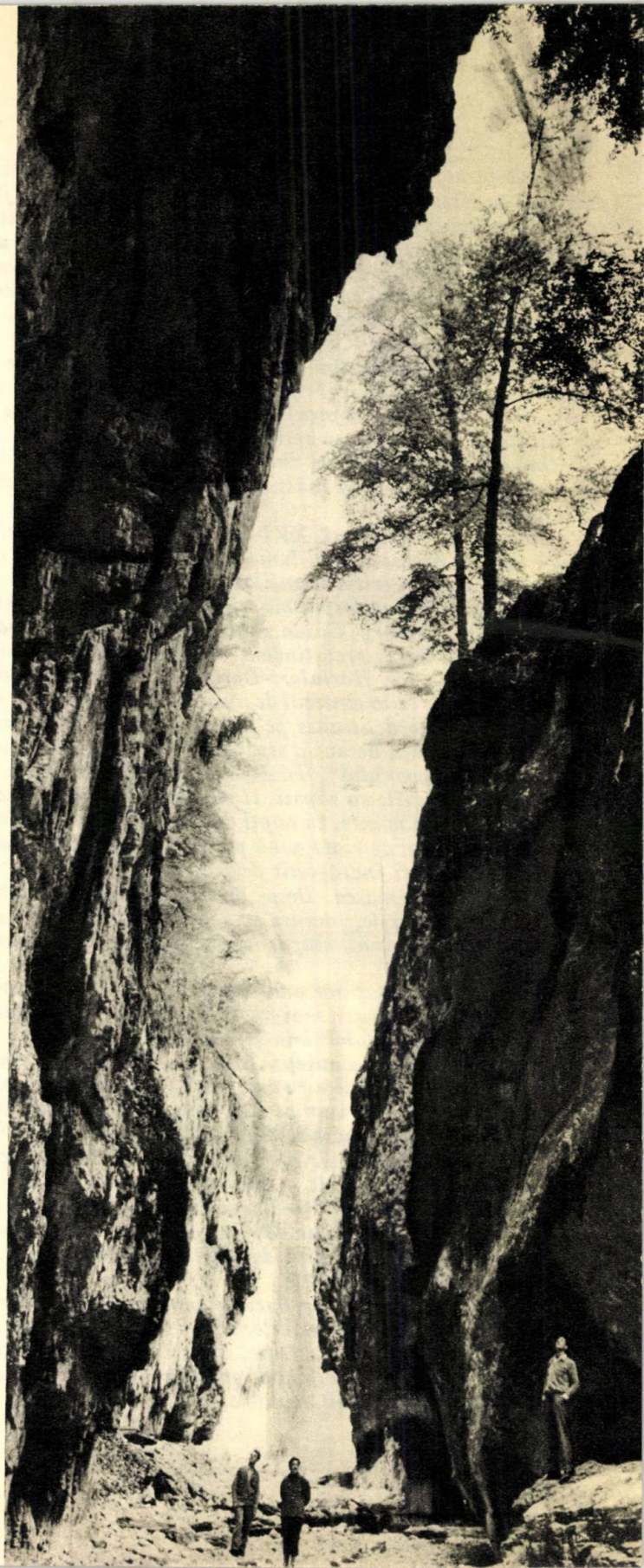
Luați-i cu dv. și pe Geo Bogza („Cartea Oltului“) sau Eugen Barbu („Pe-un picior de plaiu...“). Și nu vă strîngeți în grup prea mare. Prietenii de munte nu sînt sfătoase, ci tăcute, pline de căldură și înțelepciune.

Oameni, iubiți muntele!

Mergeți spre el ca spre o bucurie necunoscută, dar dorită. Nu asaltați crăpăturile albastre și piscurile inaccesibile. Priviți numai saltul curajos al caprelor negre și zborul înalt alulturilor. Mîine, sufletul vostru le va semăna. Atunci muntele va fi pătruns în voi, ca seva în copaci, primăvara. Și veți putea spune, peste ani, fericiți: — Oameni, noi am iubit muntele!...

Virgil LUDU

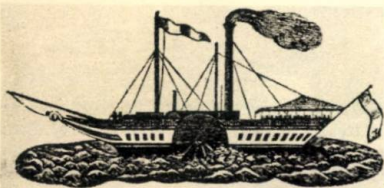
**IN
CHEILE
OLTETULUI**

„SERVICIU DIRECT COMBINAT” SAU CUM SE CĂLĂTOREA LA MARE ACUM 85 DE ANI

În mai multe numere ale ziarului „Timpul” din anul 1880, a apărut un mare anunț, în care „Calea ferată a Statului” și „Societatea de navigație pe Dunăre” înștiințau publicul că au înființat un „Serviciu direct combinat” pe distanța „București-Constanța”, călătorindu-se cu trenul pînă la Giurgiu, apoi cu vaporul, pe Dunăre, pînă la Cernavodă și de acolo iarăși cu trenul pînă la Constanța.

În total, călătoria de la București la Constanța dura 10 ore și 10 minute, inclusiv cele două pauze a câte 10 minute la îmbarcarea și debarcarea de pe vapor.

VAPOR PE DUNĂRE

Călătorii aveau voie să ia cu ei „20 kg bagaj gratuit pentru fiecare bilet”.

Era prevăzut că „Dacă dintr-o întâmplare oarecare vaporul va ajunge la Cernavodă după plecarea trenului de Constanța, vaporul va staționa la Cernavodă pînă a doua zi și călătorii pot rămîne pe vapor fără nici un adaos de taxă”.

„Serviciul direct combinat” a funcționat pînă în toamna anului 1895, cînd, la 14 septembrie, a fost dat în folosință podul peste Dunăre dintre Fetești — Cernavodă, pe care trenurile au început să circule direct la Constanța.

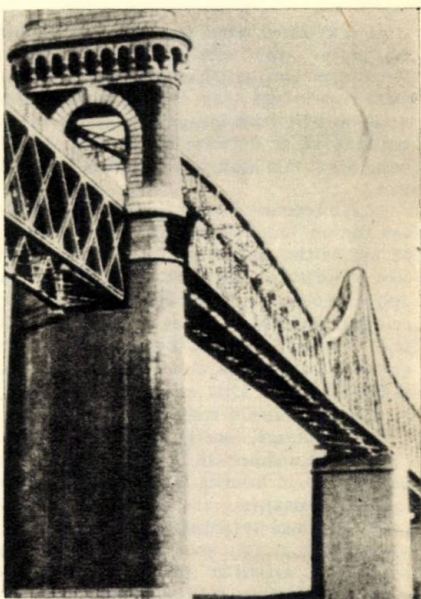
JUBILEUL UNUI RECORD TEHNIC MONDIAL ROMÂNESC

La 14 septembrie 1965 s-a sărbătorit împlinirea a 70 de ani de la inaugurarea podului de cale ferată de peste Dunăre, dintre Fetești și Cernavodă.

Planurile podului au fost întocmite de către inginerul român Anghel Saligny (1854—1925), care a dat o soluție nouă podului și a elaborat proiectele numai cu ingineri români, dintre care o bună parte fosti elevi de-ai săi la „Școala de poduri” din București. Executîndu-se proiectele sale, Dunărea și-a strîns apele pe sub podul în lungime totală de 4 087 m — peste cele două brațe ale fluviului și peste balta dintre acestea — în loc de a se mai revărsa pe o lățime de 15 km. Asemenea lungime de pod nu a mai fost cerută de nici un alt fluviu din Europa. Deschiderea

maximă este de 190 m, cum nu se mai executase pînă atunci pe continent. De altfel podul acesta a fost cel mai lung din lume pînă în anul 1920 și este încă și azi cel mai lung din Europa, avînd și o mare înălțime — de 30 m deasupra apei — pentru a putea îngădui trecerea corăbilor cu înalte catarge, care mai navigau la data construirii sale. Înălțimea totală a podului este de 97,50 m.

Admirația pentru succesul acestei opere a fost universală, deoarece este un exemplu de concepție și de îndrăzneală, care se citează în cursurile de poduri din școlile tehnice superioare, precum și în marile tratate de poduri. Astfel, este descris de către inginerul german G. Mehrtens în lucrarea „Istoricul podurilor metalice”; de către inginerul american J.A.L. Waddell în lucrarea sa „Bridge-Engineering”; de către profesorul de poduri de la Școala tehnică superioară din Darmstadt, H. Kaiser, fost director al revistei speciale de poduri „Der Brückenbau”, în acea revistă; de Louis Olivier, om de știință francez, în

„Révue générale de sciences”, al cărui director era, precum și de către prof. ing. Paul Sejourne, membru al Academiei de Științe din Paris.

Pentru recunoașterea marilor merite ale lui Anghel Saligny, acestuia i s-a ridicat recent o statuie, turnată în bronz, ce se înalță chiar în portul Constanța, care este încă una din mărețele sale opere.

Poetul Alexandru Vlahuță, își descria astfel impresiile despre acest pod, în fa. moasa sa carte „România pitorească”: „Între cele două maluri, peste bătrînul fluviu, îndrăznețele arcuri de fier se înalță ca niște aripi gigantice într-o falnică pregătire de zbor, ce pare a înfățișa închipuirii avîntul și speranțele țării noastre.”

GHIDURILE TURISTICE ALE ANULUI 1966

Pe zi ce trece, harta turistică a țării cuprinde tot mai puține „spații albe”, locuri pitorești și instructive care să nu fi fost încă cercetate și despre care să nu se fi scris pînă acum cărți de îndrumare turistică. Acțiunea editorială începută cu cîteva ani în urmă continuă să se dezvolte cu succes. Anul 1966 va îmbogăți și mai mult bibliotecile și colecțiile turistice.

De sub teascurile editurilor Meridiane și U.C.F.S. vor ieși în lunile următoare noi lucrări, așteptate cu un legitim interes de mulțimea mereu în creștere a turiștilor. În fruntea ghidurilor va figura desigur volumul „România”, cuprinzînd 21 dintre cele mai importante trasee turistice, completate cu toate informațiile utile. Bogat ilustrat cu 400 fotografii și 120 vignete alb-negru și color, ghidul va fi însoțit de 24 hărți colorate, dintre care 21 vor reprezenta traseele respective.

O altă lucrare, inedită în felul ei, va fi „Ghidul artistic al României” de D. Bondoc, care va conduce pe turiști prin locurile în care au trăit și au creat marile personalități ale literaturii și artei românești. Pe lângă informațiile turistice utile, ghidul va cuprinde și date generale despre viața și opera scriitorilor, artiștilor plastici sau compozitorilor.

Un ghid de mare utilitate va reprezenta și lucrarea „Stațiuni balneare românești” de C. Ștefănescu și Tr. Ivănescu, care va trece în revistă cele mai importante localități cu specific curativ, menționînd așezarea lor, căile de acces, condițiile de cazare și agrement, factorii terapeutici, maladiile pentru care sînt indicate și contra-indicate.

Foarte utilă va fi cartea „Circuit prin sudul Moldovei” de Pleavă și Petrescu, care va prezenta mai multe trasee, într-o concepție grafică deosebită, cu numeroase hărți, vignete, schițe și fotografii.

O altă lucrare, dedicată în exclusivitate Văii Oltului, va apare — sub semnătura lui Gheorghe Graur Florescu — în colecția „Itinerare turistice”. Ghidul va cuprinde pe lângă text numeroase vignete, hărți și schițe turistice, tratînd întreaga vale a Oltului, de la izvoare la vărsare, din punct de vedere istoric, etnografic, economic și bineînțeles turistic.

Tot în Editura Meridiane apare un ghid nou intitulat „Cu trenul în vacanță”. Lucrarea — semnată de Dem. Popescu — prezintă fața nouă a Republicii Socialiste România, în 11 circuite turistice, întocmite pentru organizarea călătoriilor în circuit pe calea ferată în întreaga țară, în care sînt incluse cele mai importante obiective turistice, valori istorice de artă și mărețele realizări ale Republicii.

Lucrarea cuprinde numeroase îndrumări de călătorie, lista hotelurilor, a agențiilor și filialelor O.N.T., un număr de cca 20 schițe și o hartă în culori, constituind o călăuză pentru fiecare turist.

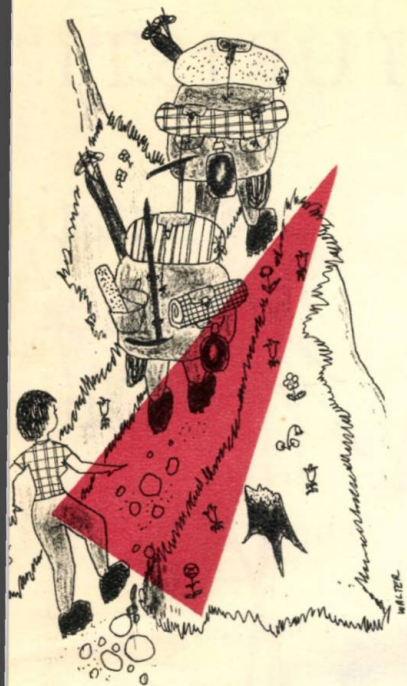
În cunoscuta colecție a „Micilor îndreptare turistice” sînt anunțate de asemenea noi apariții: „București” — mai bine înzestrat decît precedentul cu informații și adrese utile, cu sugerări de itinerari și cu fotografii, „Tirgu Mureș”, „Arad”, „Borsec”, „Herculane”, „Sinaia”, — oferind un succint material documentar, informații turistice, fotografii și hărți.

Colecția ghidurilor regionale va fi completată cu lucrările: „Suceava” de Șt. Zidăriță, „Argeș” de Rădu Cezar, și „Hunedoara” de O. Floca. Ele vor păstra caracterul monografic, nelipsind însă datele de interes turistic, fotografiile, hărțile și planurile de orașe.

Mai amintim ca apropiată apariția „Ghidul Dornelor”, în care autorul Dem. Popescu face o prezentare geografică și economică a Țării Dornelor, insistînd asupra obiectivelor turistice, cabanelor, drumurilor de acces și traseelor ce se pot parcurge. Pentru cei interesați, este adăugat și un capitol consacrat vînațiilor de cerbi, cocoșilor de munte, vidreilor, etc.

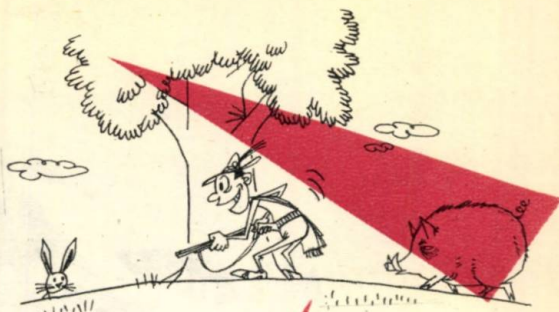
În sfîrșit, printre ghidurile în pregătire mai menționăm „Valea Tîrnavelor” de O. M. Velescu și „Munții Cibin — Lotru” de N. Mujicov, care vor călăuzi pe turiști pe cele mai importante trasee din aceste colțuri de țară.

Bineînțeles că succinta noastră enumerare va fi completată și cu alte tipărituri din domeniul turismului, pe care editurile își rezervă dreptul de a le prezenta cititorilor pe măsură ce ele vor intra în redacții.

FĂRĂ EXPLICAȚII...

L
M
O
R

ÎN SFÎRȘIT, A APĂRUT!

OSPITALITATE...

PLAJE LA SOARE
ARTIFICIALI

La Băile-Herculane sînt în funcțiune instalații electrice ce emit raze ultra-violete, cu aceleași proprietăți ca și cele pe care ni le trimite soarele. Astfel fiind, cei — și mai ales ... cele — ce vin la odihnă sau tratament, bălnează în frumoasa stațiune de pe valea Cernei, se reîntorc acasă la fel de bronzate ca și colegile sau prietenete care, neavînd nevoie de ajutorul lui Hercule, și-au întins trupurile la soare pe plajele năvalului nostru.

TURIȘTI!

Vizitați
regiunea
Cluj

CABANA SOMEȘUL RECE

CABANA FĂGET

*zilele
de drumeție
petrecute
pe plajurile ardelenе
vor fi de neuitat.*

CABANA CHEILE TURZII

Slături pentru camping

Răspindirea din ce în ce mai mare a campingului itinerant — adică făcut de acei care își urmează itinerariul stabilit, folosind cortul pentru innoptare — mărește mereu numărul începătorilor în acest fel de drumeție. Pentru aceștia dăm aci câteva îndrumări practice.

ALEGEREA LOCULUI PENTRU CORT. Așezarea cortului nu se poate face în orice loc, acesta urmînd a îndeplini anumite condiții:

- se va căuta ca să nu fie adîncit, astfel ca să nu se adune apa în timpul ploilor;
- terenul să aibe o mică înclinare, care să ușureze scurgerea rapidă a apei;
- să fie apărat, în partea dinspre care bate obișnuit vîntul, prin vreo înălțime sau pădure;
- dacă nu este neted, să fie nivelat; se vor îndepărta bolovanii ce i-ar avea.

AȘEZAREA CORTULUI. Oricum ar fi locul pe care așezăm cortul, acesta trebuie înălțat (întocmit) astfel:

- cu spatele în partea din care bate vîntul;
- cu șanțulețe de scurgere a apei, săpate în jurul cortului, avînd o adîncime de circa

10cm și la o depărtare de cort astfel aleasă ca apa de pe acoperișul acestuia să se poată scurge direct în șanțulețe.

ÎNĂLȚAREA CORTULUI. Atunci cînd înălțăm cortul trebuie să ținem seama de anumite reguli, precum:

- sforile (corzile) trebuie ținse în sensul prelugierii chingilor de care trag, căci altfel pînza cortului ar face îndoituri, care — în afară de înfățișarea urîță ce dau cortului — îi măresc suprafața opusă vîntului, care îl va zgîlții mai puternic;
- sforile legate la unghiurile acoperișului trebuie ținse în prelungirea bisectoarei unghiului respectiv;
- țărșii nu trebuie să fie înfipti în pămînt în poziție verticală sau aplecată în spre cort, ci în partea opusă acestuia, spre a putea opune rezistență puterii de smulgere a vîntului, transmisă prin apăsarea asupra pinzei cortului;
- la corturile cu acoperiș dublu, cel de deasupra suportă o tensiune mai mare, din pricina acțiunii de strîmtare a apei de ploaie, și de aceea e bine ca seara și pe timp schimbător să destindem puțin corzile, dacă acestea sau catargul nu au amortizoare;

— dublul acoperiș se poate monta și fără prelungirea catargelor, punînd la acoperișul interior inele de catarg mai mari puțin decît grosimea acestuia — astfel încît acoperișul să coboare în jos de-a lungul catargului cu distanța trebuitoare față de acoperișul de deasupra, fixîndu-l cu ajutorul unei cordeluțe de virful catargului, în care se sprijină acoperișul de afară.

ÎNĂLȚAREA CORTULUI PE TIMP RĂU: nu se vor ridica catargele înainte de înfigerea în pămînt și legarea țarșurilor, care pot fi întăriți la nevoie prin folosirea cirligelor de stîncă sau — în lipsa acestora — cu bolovani, puși în partea înspre care sînt întinse corzile cortului, spre a întări astfel rezistența țarșurilor la presiunea vîntului transmisă prin corzi; dacă s-ar ridica catargele înainte de a se lega cortul de țarși, e primejdie ca acesta să fie smuls de vînt.

INCĂLZIREA CORTULUI pentru noapte se poate face direct, prin folosirea unui foc aprins într-o cutie de conserve, agățată cu sîrme de catargul sau tavanul cortului, în care punem jărătec și bucățele mici de lemn uscat, fumul ieșind prin deschizătura din virful cortului; se face de asemenea prin căldura ce o dă lampa de gătit pe care preparăm cîna, precum și lampa de luminat sau luminarea; în legătură cu aceasta amintim că — în afară de brichetă — trebuie să avem și chibrituri, spre mai multă siguranță. Chibriturile e bine să fie ținute

într-o cutiuță de metal sau mase plastice, închisă ermetic; mai putem încălzi cortul și prin reflectare, atunci cînd avem în fața cortului un foc cu apărătoare, care abate căldura acestuia spre cort.

DESFACEREA CORTULUI ȘI TABEREI Atunci cînd părăsim locul de camping trebuie să avem grijă să curățim terenul și să-l lăsăm în starea în care l-am găsit. Astfel, dacă am ridicat straturi de pămînt cu iarbă pentru facerea vetrei focului și a șanțulețelor din jurul corturilor, trebuie acum să le punem la locul lor. În acest scop — dacă focul taberei e aprins — îl vom stinge din timp, ca să avem răgazul să facem aceaș-tă lucrare.

Pentru a o putea face trebuie însă să fi avut grija ca, atunci cînd am scos straturile de pămînt — să le fi pus de o parte, într-un loc ferit, cu iarba în sus, și să le fi udat zilnic ca aceasta să nu se usuce.

Trebuie adunat tot materialul folosit la corturi și strîns astfel după cum se cere la diferitele feluri de camping. Rămășițele lucrurilor folosite le vom aduna și îngropa într-un loc mai dosnic.

Vom verifica terenul înaintea plecării, pentru a vedea dacă s-au îndeplinit toate cele de mai sus, și dacă n-am uitat vreun lucru.

(Din volumul „Turism și Camping“, de Valeriu Tebeica și Pompiliu Voiculesc, ce va apare în curînd.)

IN DUMBRAVA SIBIULUI

Orașul Sibiu se bucură de un frumos renumeturistic, atât prin aspectul său medieval, cât și prin pitorescul împrejurimilor, ceea ce face să fie punct de atracție pentru un mare număr de turiști din țară și din străinătate.

De asemenea, este favorizat și de așezarea sa pe artera de mare circulație, șoseaua Marea Neagră — București — Oradea, și la o intersecție de căi ferate.

Exodul de turiști din timpul anotimpului cald a ridicat problema cazării. Cele două mari hoteluri ale orașului, „Bulevard” și „Împăratul romanilor”, devin neîncăpătoare. Începând din vara anului 1964 orașul s-a îmbogățit cu un nou punct turistic. E vorba de camping-ul din Pădurea Dumbrava, la extremitatea sud-vestică a orașului.

Locul așezării este foarte plăcut: o pădure de stejari, conifere și mesteceni, cu câteva lacuri.

Nota originală a acestui camping constă în împletirea peisajului rustic, pitoresc, cu confortul modern pe care-l oferă turistului. În cadrul acestei tabere există dușuri pentru baie cu apă caldă și rece, instalație de apă pota-

bilă, instalație electrică. Ba mai mult, se găsește un loc unde se poate pregăti hrana, cu aragaz, apă, lumină electrică. De asemeni, loc pentru dans, pentru organizarea tradiționalelor focuri de tabără.

Sînt organizate cîteva chioșcuri unde se poate servi micul dejun. În corturi se găsesc paturi, mese, lumină electrică.

Campingul are și un loc de parcare a mașinilor și motocicletelor, precum și un loc de instalare a corturilor personale.

Tabăra împreună cu bucătăria, cu micul bar, și celelalte, ocupă o suprafață de peste 2 ha.

Deși a trecut un timp relativ scurt de la organizarea sa, campingul se bucură de o apreciere largă din partea turiștilor. Printre aceia care au poposit aici, în afara românilor, s-au numărat turiști englezi, austrieci, polonezi, germani, bulgari, cehoslovaci, islandezi, danezi, elvețieni, americani, olandezi, italieni, marocani, libanezi, francezi, precum și din Noua Zeelandă.

Iată declarațiile cîtorva dintre aceștia:

„Am avut fericita ocazie de a fi printre primii oaspeți

ai acestui camping perfect, impecabil, încă din prima zi. Noaptea pe care am petrecut-o aci ne-a făcut să uităm de toate cele petrecute în mod convențional la hotel. Și păsărelele sînt deșteptători matinali uitați de noi în viața cotidiană” — declară prof. univ. Robert Triffin de la Universitatea Yale din S.U.A.

„La sosirea noastră la Sibiu ne-a atras atenția campingul de clasă internațională care ar corespunde în Franța cu „camping nr. 1”. Instalațiile acestei tabere sînt făcute cu gust. Așezarea sa lîngă orașul interesant care e Sibiu, invită la o etapă minunată pe turistul internațional în drum spre București” — un turist francez.

„Timp de 16 ani am vizitat multe campuri, am fost în toate părțile Europei. La Sibiu ne-a plăcut în mod deosebit atmosfera de intimitate și caracteristica națională a campingului. Aci te simți în adevăr în România și nu într-un colț oarecare din lume. Conducerea taberei a fost foarte atentă. Ea a reușit pe deplin să ne dea sentimentul de liniște și satisfacție. Sîntem convinși că mulți turiști vor găsi drumul spre această tabără și se vor gîndi cu plăcere la Sibiu.” — Margarete și Marlus Krebbers — Olanda.

Prof. Victor VOICU-VEDEA
Sibiu

Alte campuri

S-au organizat terenuri pentru camping, cu instalațiile trebuitoare (apă, lumină electrică, grupuri sanitare, bucătărie sau hotă pentru gătit), în următoarele locuri:

BĂILE I MAI, lîngă vila nr. 9 (la 8 km de Oradea, pe drumul spre Beiuș);

CLUJ, în pădurea Făget (4 km din centru), cu bufet, — la un kilometru de noua cabană Făget-Pădure, de unde se deschide o amplă vedere asupra orașului;

SNAGOVUL are două campuri, unul la Snagov-sat (lîngă complexul turistic) și altul la Snagov-parc;

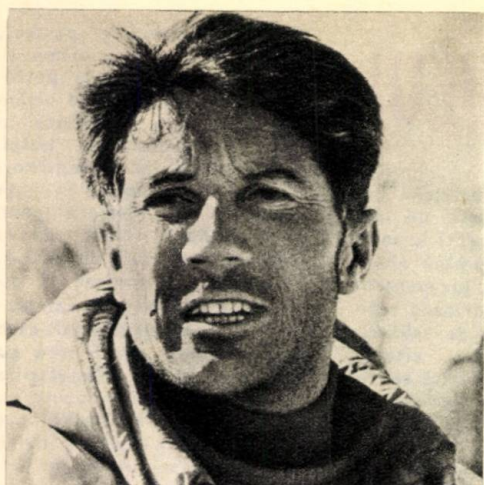
BUCUREȘTI, în pădurea Băneasa, lîngă restaurantul „Parcul Privighetorilor”;

TIMIȘOARA în marginea parcului Pădurea Verde, la ieșirea din oraș, pe șoseaua spre București;

VATRA DORNEI, în stațiune, lîngă strand;

BICAZ, lîngă satul Potoci, pe drumul spre Poiana-Teiului;

MAMAIA are două campuri: unul lîngă hotel „Internațional” și celălalt în partea de nord a stațiunii.

WALTER BONATTI

FINALUL MAGNIFIC

În cursul lunii februarie 1965, Walter Bonatti și-a luat rămas bun de la activitatea de alpinist realizînd una din cele mai grele ascensiuni din istoria alpinismului: premiera solitară de iarnă a peretelui nordic al Matterhornului (Cervin).

Iată cum s-a desfășurat această ascensiune, pe care alpinistul italian a dedicat-o comemorării în 1965 — denumit de aceea „Anul Alpilor” — a 100 de ani de cînd primii oameni au pus piciorul pe vîrfurile gigantice ale piramide de granit a Matterhornului.

Un om perseverent

În vara anului 1964, Walter Bonatti, căruia ascensiunile sale în Himalaya, Anzi și Alpi i-au adus o binemeritată faimă, declara ziariștilor că va renunța la alpinism. Și totuși, la 10 februarie 1965, el pornea cu doi prieteni, Panei și Tassotti, în greaua premieră de iarnă pe peretele nordic al Matterhornului. Ajunși după trei zile de urcuș greu, la o surplombă care taie fața nordică pe toată lățimea ei, Bonatti și colegii lui sînt surprinși de o furtună extraordinară. A doua zi dimineață ei sînt nevoiți să se retragă, coborînd 400 de metri în gol, utilizînd două corzi.

Prietenii lui Bonatti avînd alte preocupări, îl lasă singur în Zermatt, orașul de la poalele muntelui. Vremea se îmbunătățește însă în următoarele două zile și Bonatti simte, mai puternic, tainica chemare a muntelui.

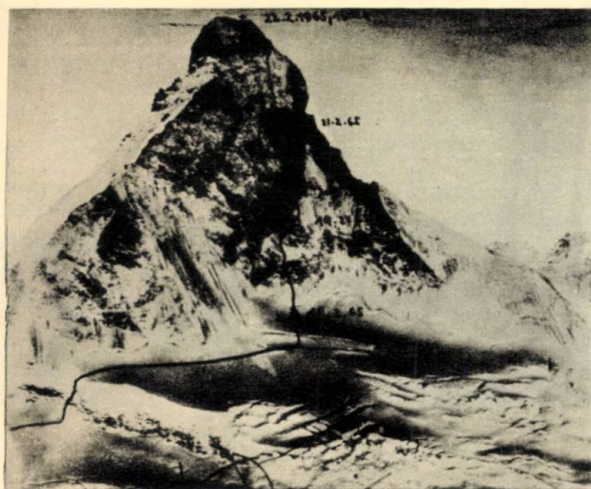
Să plece, totuși, singur?

În luptă cu îndoielile

Miercuri 17 februarie, Bonatti își începe asaltul de la refugiul Hoernli. Erau abia primii pași ai unui drum eroic în care n-a avut decît „un tovarăș de coardă”, rucsacul său, care cîntărea 30 de kg.

În prima noapte, petrecută la baza peretelui, Bonatti, dă o luptă acerbă cu sine însuși. Se gîndește că ar fi mai bine să revină însoțit. Poate n-ar fi rău să înceapă iar o furtună. S-ar înapoia cu cugetul împăcat la Zermatt. În același timp, însă, privirea sa căuta, tot mai des, peretele uriaș care se înălța amețitor de-asupra sa.

A doua zi, în primele clipe ale zorilor, hotărîrea sa nu era încă luată. Spre vîrf sau spre Zermatt? Totuși, spre vîrf!

**TRASEUL
EFECTUAT
DE BONATTI
PE MATTERHORN**

al unei cariere de alpinist

A urcat ca pentru doi

Prima zi de ascensiune se desfășoară fără evenimente deosebite. Bonatti își fixează rucsacul cu un piton mic, apoi urcă 40 de metri, cât îi permite coarda. La capătul acesteia fixează un alt piton și apoi coboară ca să-și ia rucsacul. Această „navetă” a continuat pînă la capătul drumului așa încît se poate spune că, de fapt, Bonatti, deși singur, a urcat pentru doi în această ascensiune...

Noaptea îl surprinde pe cățărător în plin perete. Bonatti știe că la 15 metri de-asupra lui există o minusculă terasă în stîncă pe care poate rămîne peste noapte. Se străduiește să ajungă acolo și, în ciuda întinericului, izbuteste.

În ziua următoare, Bonatti are de efectuat o traversare de 120 metri, de la dreapta la stînga pe o stîncă netedă, fără fisuri și foarte înclinată. Este faimoasa „traversare a îngerilor”, care îi ceru alpinistului un efort deosebit, de la amiază și pînă la căderea serii.

Seara, Bonatti ajunge la locul bivuacului unde fusese surprins, cu o săptămîină în urmă, de furtuna care îl determinase să coboare împreună cu cei doi prieteni ai săi.

Urmează instalarea și masa de seară: un ceai, puțină slănină afumată, o bucată de nuga. Apoi, încă o noapte de nesomn, aninat de perete, bătînd cu talpa bocancilor în stîncă, pentru a preveni o eventuală degerătură la picioare.

Surplombele întîmpinate în ziua următoare, îl determină să arunce în abisul de sub el o mare parte din conținutul rucsacului. Două bariere de surplombe sînt trecute cu infinite precauțiuni. Dincolo de ele, însă, apare o nouă zonă periculoasă, o zonă vastă, alcătuită din roci netede, acoperite cu gheață. Se lasă noaptea. Trebuie pregătit... bivuacul. O singurătate apăsătoare îl copleșește pe Bonatti. Sînt patru zile de cînd a început asaltul său cu înălțimile muntelui, cu asprimea iernii care i-a săpat în mîini crăpături sîngerînde. Mîine va fi ultima zi de urcuș, ultima zi de calvar.

Victorie!

A doua zi dimineată Bonatti descoperă deasupra sa o surplombă de aproape 35 metri. O nouă serie de pachete ia drumul abisului. Alimente, pitoane, aproape tot ce mai rămăsese.

Și începe ultima etapă de urcuș. Anevoios, epuizant. Către ora trei după amiază, Bonatti, zărește crucea de metal înălțată pe vîrfurile Matterhornului. Victoria este aproape. Victorie, da! Dar cu prețul cîtor eforturi supraomenești! O victorie mare care a răsplătit perseverența și cutezanța unui „om obișnuit” cum spunea Bonatti, căci acolo sus, la capătul eroicului drum, alpinistul a lăsat să i se rostogolească pe obrajii tăbăciți de soarele și vîntul înălțimilor, lacrimile bucuriei adînc omenești.

S. BONIFACIU

faima narciselor

Numeroasele automobile din vederea alăturată au fost fotografiate într-o duminică din mai, în apropiere de poiana cu narcise de la Vad, întinsă pe zeci de hectare la poalele Făgărașilor. După cum se vede, mulțimea mașinilor nu a mai încăput în locul îngrădit pentru parcare...

TREI NOI POIENE CU NARCISE

Faima din ce în ce mai răspândită, în întreaga țară, a minunatei poiene cu narcise din munții Făgărașului, a făcut ca și în alte părți lumea să privească cu mai mult interes frumusețile locale.

● Astfel, în apropierea comunei Intregalde, din raionul Alba, se află o poiană de vreo 10 ha, pe care cresc lanuri întregi de narcise, la fel ca și în poiana Făgărașului.

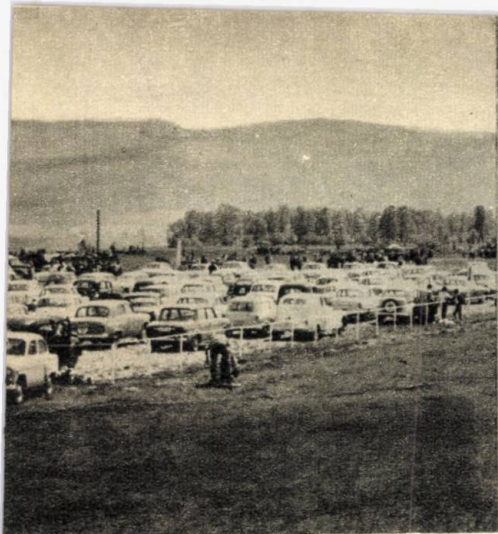
Aflindu-se pe primele înălțimi ale munților Apuseni, unde clima e diferită de cea din Făgăraș, narcisele de la Intregalde, înfloresc ceva mai târziu decât „surorile” lor făgărășene.

Comuna Intregalde are legătură pe șosea (la 38 km) cu nodul de cale ferată Teiuș, unde se întilnesc liniile de pe direcțiile: București — Brașov — Blaj, Timișoara — Deva — Alba Iulia și Cluj — Aiud; sau, de la Aiud, se poate ajunge pe șoseaua spre Abrud, până în apropiere de comuna Valea Birnei (75 km) și de aci pe șoseaua locală încă vreo 6 km.

De la Intregalde se urcă apoi spre Piatra Cetei, de lângă comuna Ceata, timp de o oră și un sfert, după care se ajunge în noua poiană cu narcise.

— ȘI DV. AȘTEPTAȚI EXCURSIONIȘTII!

● La marginea satului Ciocirlău de lângă Tîrgu-Jiu, se află o altă poiană cu narcise. Aceasta este însă mai mică, neavînd decît o întindere de 2 ha, ceea ce nu înseamnă că lanurile de narcise de aci ar fi mai puțin frumoase și că parfumul lor nu ar fi la fel de plăcut ca și al celor din celelalte poiene.

● La Negrești, la 35 km spre miazăzi de Pitești, pe șoseaua spre Videle, în lunca riului Dimbovnici, a fost declarată în 1965 monument al naturii o întindere de 1 ha, acoperită cu narcise din specia *Narcissus Stellaris*, un relict provenit din era cuaternară, a cărui flori sînt de culoare galben-deschis, spre deosebire de narcisele din Dumbrava Vadului — care sînt albe. Aceasta este, deci, cea de a 4-a poiană cu narcise din țara noastră, situată însă nu în zona submuntoasă, ca celelalte, ci în „Cîmpia română” — ceea ce face ca narcisele de aci să fie primele care înfloresc.

Așa dar, Negrești, Ciocirlău, Vad, Intregalde. La cele cunoscute, se adaugă numele unor noi locuri pline de farmec ce vor încînta iubitorii de flori și drumeție, care trebuie însă să știe că au datoria de a le ocroti, fiind declarate prin lege monumente ale naturii și apărute ca atare.

P.V.

CURIOZITĂȚI CARPATINE ȘI MARINE

● În zona alpină făgărășeană, cunoscută sub numele de „Acul Cleopatrei”, se află un „tunel” natural, foarte înclinat (încă neexplorat îndeajuns), a cărui deschidere este în parte camuflată de lespezi urlașe și în interiorul căruia gheața stăruie tot timpul anului.

● „Degetăruțele” (soldanella alpina), plante cu flori ale căror petale amintesc de degetuțele resirate ale unui copil, sînt legate de „fenomenele de glaciațiune”, din epocile terțiară și cuaternară. Florile păstrează, de atunci, „obiceiuri” care pot uimi pe orice turist. Astfel, în timpul ninsorilor tîrzii, care cad pe crestele Carpaților, petalele potirașelor nu se feresc de fulgii de gheață, semn al unei străvechi acclimatizări cu ținuturi apropiate de glaciațiunile de altădată. Dimpotrivă, în timpul furtunilor de vară, însoțite de manifestări electrice, petalele acelorași potirașe se strîng grămadă, arcuindu-se spre pămînt.

● Răspîndirea și înmulțirea frumoaselor „flori de colți” e asigurată prin parașutare! Semințele acestora sînt purtate peste prăpăstii și genuni, cu ajutorul unor minuscule parașute, ușor vizibile sub lupă. O singură floare poartă un mare număr de asemenea parașute.

● Grosimea stratului de zăpadă căzută pe vârful Omul (Bucegi), atinge în medie 700—750 cm pe an.

● Culoarul de pe versantul sudic al muntelui Coștila (Bucegi), care coboară din zona „Bifidul Urșilor” pînă în Valea Albă, se transformă în perioada februarie-martie într-o adevărată pistă cu turnante perfect podite cu zăpadă și gheață dură. De-a lungul turnantelor se produc adevărate „bombardamente albe”, foarte spectaculoase, cu proiectile de gheață care ajung de mărimea mingilor de handbal. Desprinse din regiunile de creastă, ele descriu traiectorii razante de 6—45 m, zburînd cu viteze mari de 10—25 m pe secundă, în vreme ce albia gangurilor joacă rolul unor catapulte glisante.

● În lumea coniferelor din masivul Făgăraș, „Cei 4 frați” care străjuiesc poteca ce duce de la Cumpăna spre Valea Topologului, reprezintă 4 brazi falnici, crescuți din aceeași tulpină. (Monument al naturii, lângă „Izvorul Troiței”). Ei amintesc de fenomenul extrem de rar din apropierea stațiunii balneo-climaterice Borsec, unde „7 frați”, brazi înălțați din aceeași tulpină, atrag curiozitatea turiștilor (fenomen unic în țară).

Ovidiu MANIȚIU

● „Tulichina” este numele celui mai mic arbust din munții noștri. Poporul l-a mai botezat și Cleiță sau Piperu-Lupului (Daphne Mezereum). Parfumul florilor alb-roze e minunat, dar nici o viețuitoare nu atinge arbustul în miniatură, deoarece e veninos.

● Noile specii de stridii și midii, descoperite în apropierea coastelor românești ale Mării Negre, au prilejuit extragerea valoroasei vitamine D₃. Femelele acestor stridii și midii depun fiecare, anual, pînă la un milion de ouă!

● În imediata apropiere a minăstirii Suzana, pe dîmbul mult aplecat spre malul drept al apei Teleajenului, se-nalță cel mai falnic fag din tot ținutul Ciucașului. Urișele lui rădăcini, zvîcnite pînă la suprafață, consolidează întregul mal prin brațe puternice, de nezdrunținat, în vreme ce imensa lui coroană aruncă umbră peste o arie de aproape 500 mp. Sus, la baza crengilor impresionant arcuite, poate fi ușor construită o cabană din lemn cu zece paturi, baza acestor crengi echivalînd cu cea mai consolidată fundație.

Amintirea lui Lionel Terray (1921—1965)

Pentru toți iubitorii muntelui dispariția alpinistului francez Lionel Terray a fost unul din cele mai triste evenimente ale anului.

În timp ce în tovărășia tînărului ghid Marc Martinetti, Terray încerca să răzbească spre vîrful Gerbier, la circa 100 m de culme un piton se desprinsese de roca putredă și cei doi se prăbușiră vreme de 11 secunde către grohotișul care cu asprimea morții avea să-i primească 400 de metri mai jos într-un corp la corp tragic, pecete finală a unei vieți trăite intens și cu neasemuită generozitate.

Viața lui Terray fusese marcată de dragostea de munte încă din copilărie; refractar prejudecăților mediului în care creștea, el avea să recuze falsele valori cultivate sub semnul banului și al confortului, și să lupte cu bărbăție pentru a se cuceri pe sine în modestie și abnegație.

Părtaș la biruința asupra primului optmiar în Himalaia, cuceritor legendar al peretelui nordic al Eigerului, inima și creierul expedițiilor din Alaska și Anzi, Lionel Terray s-a dovedit în toate împrejurările la înălțimea idealului de perfecțiune umană pe care și-l propusese.

Suflet mare și dezinteresat, neprețuit coechipier și tovarăș, om, prieten și conducător desăvîrșit, Lionel Terray era dublat de o nelimitată putere de renunțare la propriile comodități, de o siguranță și stăpînire de sine uluitoare, de o mare prudență și de o știință a naturii, profundă, complexă și multilaterală.

În bună parte datorate lui, biruințele de pe Annapurna, Aconcagua, Fitz Roy, Chacraraju sau Jannu, vor rămîne în istoria civilizației în primul rînd ca niște biruințe repurtate de om asupra sa însuși; pe acestea, Lionel Terray

le-a trăit la nivelul sublim al unei filozofii și concepții etice superioare.

Dominate de el de la mare înălțime, forța musculară, tehnica alpină, și îndrăzneala pură, deveniseră instrumentele docile ale unei inteligențe luminate și ale unei voințe de granit; unificînd armonios dimensiunile fizice și spirituale ale omului, ele ajunseră să confere întregului o splendidă coeziune: acesta a fost Lionel Terray — omul.

Ca un reflex în artă al uimitoarei sale personalități, Lionel Terray scriitorul ni se descoperă în volumele „Cuceritorii inutilului” și „Bătălia muntelui Jannu”, scrise cu talentul remarcabil și singular al unui pasionat observator, al unui drumeț care nu făcea un pas fără să reflecteze în același timp la tot ceea ce întâlnea în cale, mereu surprinzător prin vastitatea orizontului său de cunoștințe etnografice, geologice, geografice, climatologice, zoologice sau botanice, și, mai ales, prin adîncimea gîndirii sale morale. Poet al naturii și cîntăreț al nobleței omului, Lionel Terray, se înscrie în filiera subtilă, elegantă și plină de vigoare a unui Antoine de Saint-Exupéry, cu care avea certe afinități spirituale.

Într-o lume închinată prin orice mijloace „viștelului de aur”, viața lui Lionel Terray a reprezentat și reprezintă un înalt exemplu de omenie integră, o superbă sfidare aruncată mediocrității.

Pentru toți iubitorii muntelui, amintirea lui Lionel Terray rămîne neștearsă și pururi vie.

A. B.

CABANA NEGOIUL

NOUA CABANĂ NEGOIUL

Din întregul lanț al Făgărașului, locul care — prin reputație, tradiție turistică, poziție și posibilități de acces — atrage cei mai mulți turiști, este muntele Negoiu. Aici a existat o cabană mai veche, care s-a distrus cu vremea de intemperii. În aceste condiții casa de vânătoare din apropiere a fost transformată și a preluat atribuțiile cabanei. Cerințele din ce în ce mai numeroase de găzduire și aflusul mare de turiști, în apropierea celui mai popular vîrf de munte din Făgăraș, a determinat însă întreprinderea balneoclimaterică Păltiniș din Sibiu, să pună temelia unei cabane la nivelul cerințelor actuale.

Așezarea acestei noi cabane pe vechiul loc, la 1546 metri înălțime, pe piciorul muntelui ce coboară din vîrf și creasta dințată a Șerbotei, înconjurată de păduri de molid în plină vigoare, face din ea un loc foarte plăcut de odihnă în drumul spre înălțimile crestei Făgărașului.

Din întinderea și măreția perspectivei, nimic nu lipsește: cîmpia și podișul Transilvan, culmile ce coboară din creastă, grăbite să ajungă mai repede în lunca Oltului, însăși creasta principală, cu cel mai semeț vîrf din împrejurimi.

Cabana se află la încrucișarea unor însemnate trasee turistice, pe care le descriem mai jos.

Dinspre miazănoapte: traseul cel mai des umblat, din gara Porumbacul de jos prin Porumbacul de Sus și Glăjărie, pe valea Porumbăcelului și pe sub marea cascadă a Șerbotei, pe serpentine bine întreținute, adevărate alei prin pădurea seculară.

De la Avrig, prin Poiana Neamțului, peste muchia Scărișoara și Puha și prin căldarea Șerbota.

Din apus: de la Cabana Surul, pe drumul de creastă, pe la lacul Avrig și muntele Ciortea-Scara și prin căldarea Șerbota.

De la răsărit: pe creastă de la Bilea, pe una din cele trei variante, fie prin Strunga Ciobanului, fie prin Strunga Dracului, sau a Doamnei, peste Negoiu.

Dinspre miazăzi: pe traseul marcat pe Valea Topologului, șaua Scara și căldarea Șerbota.

Din Valea Topologului, pe Izvorul și pe la vârful Negoiu.

De la noua cabană în construcție, Piscul Negru, pe Izvorul și pe la lacul Călțun, traseu ce va trebui marcat în curînd, și de aci pe oricare din variantele cunoscute.

Pe traseul Cumpăna — culmea munților Clăbucet — Margina — Florea — Podeanu — Călțun, care traseu va trebui și el marcat în curînd, pînă în traseul din Strunga Doamnei, iar de aci peste Negoii pe drumul cunoscut.

Construcția și înzestrarea cabanei sînt la nivelul poziției și cerințelor vizitatorilor.

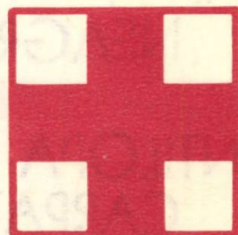
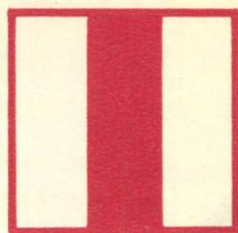
Clădirea nouă poate adăposti circa 160 de turiști, în camere cu 2 — 10 paturi. În cele două săli de mese pot fi servite cîte 90 de persoane pe serie.

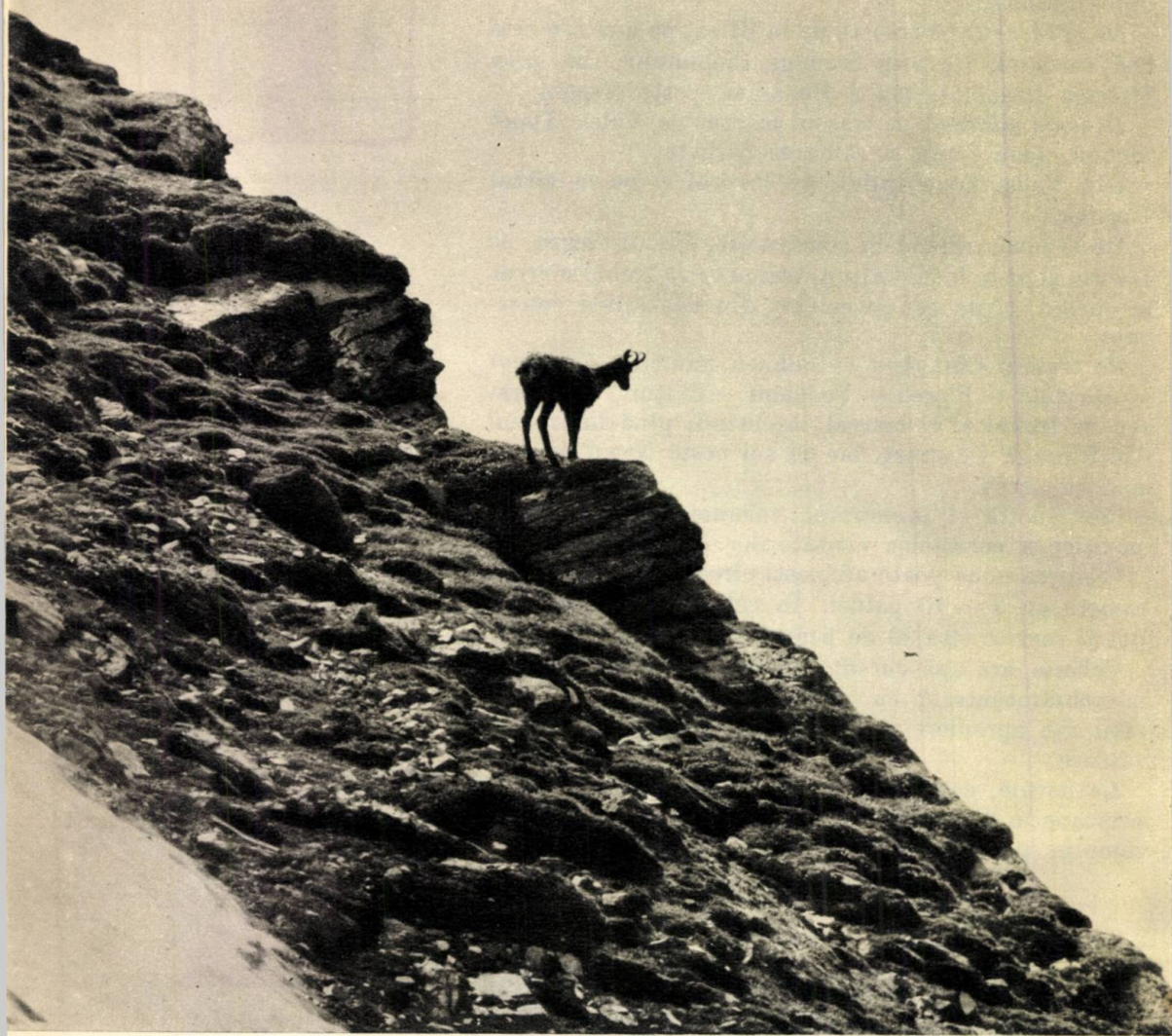
Cabana are apă curentă, 6 spălătoare cu dușuri, o microhidrocentrală cu puterea de 10 kw pe apa Sărații din apropiere și instalațiile sanitare corespunzătoare.

La nevoie, cabana veche mai adăpostește și ea 60 persoane în 6 camere și priciul comun, iar amatorii de camping pot instala în curtea ei 10 — 12 corturi.

G. G. POENARU

VECHEA CABANĂ NEGOIUL

CAPRA NEAGRA

ANTILOPA CARPAȚILOR

Turistul intrat în cetatea de basm a munților înalți, nu de puține ori are ocazia ca, în strîmtoarea hornurilor, pe terase ori prin jgheaburile iuți, să vadă săgetînd din stîncă în stîncă capra neagră, „antilopa Carpaților” noștri.

Poate puțini știu că această specie era cu ani în urmă în primejdie să se stingă din unele zone, pe care înainte le popula în număr foarte mare.

Astfel, în anii 1953—54 în munții Făgăraș s-au recenzat numai 350—400 piese, iar în Bucegi, cu totul întâmplător se mai putea întâlni capra neagră.

În anul 1955 problema redresării și protecției acestei specii a fost analizată de către Comisia Monumentelor Naturii de pe lângă Academie, iar Consiliul regional pentru ocrotirea naturii și Serviciul de economia vînatului din D.R.E.F. Brașov, primind sprijinul organelor locale de Partid și de Stat, au inițiat acțiunea de protecție a acestei specii, pentru a se reface echilibrul biologic.

S-au luat o serie de măsuri, printre care: delimitarea unor zone (văi alpine), unde s-a suspendat total pășunatul, creînd în felul acesta refugii sigure pentru caprele negre în perioada de înmulțire (rut-goană), asigurîndu-le totodată baza de furajare cît și liniștea necesară; unele variante de poteci turistice, nemarcate, care treceau prin biotopii unde sălășluiește capra neagră au fost suspendate; în văile limitrofe rezervațiilor înființate s-au luat măsuri pentru practicarea unui pășunat rațional — turmele fiind însoțite de un număr limitat de ciini înmatriculați și prevăzuți cu jujee pentru a nu putea să urmărească vînatul; s-a tipărit și difuzat la cabane material de propagandă (placarde, afișe, semne de avertizare, etc.)

care să contribuie la educarea turiștilor în spiritul păstrării valorilor naturale și asigurării liniștei în masiv.

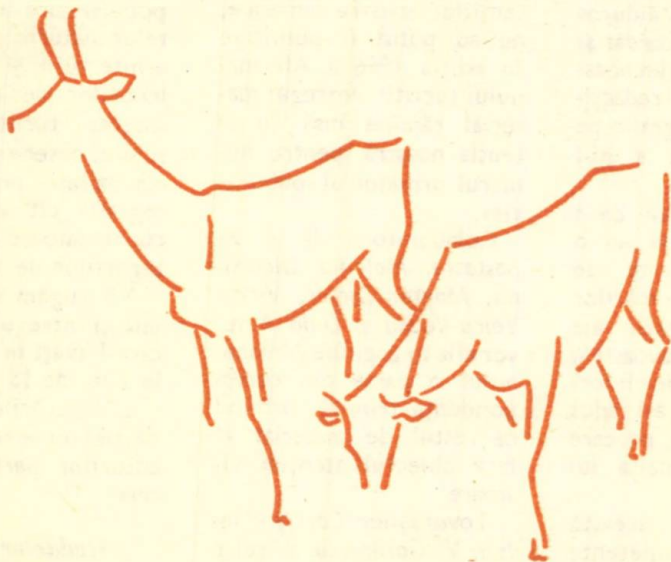
Rezultatele nu s-au lăsat așteptate. În masivii Făgăraș, Bucegi și Piatra Craiului, situația efectivelor de capră neagră s-a redresat ajungînd aproape la densitatea normală în raport cu condițiile ecologice oferite.

Este de subliniat și calitatea ridicată a trofeelor de capră neagră (*capra-rupicapra*), care, față de exemplarele din alți munți (Alpi, Pirinei) prezintă caracteristici deosebite ca: mărime, vigoare etc. datorită cărora se situează pe plan internațional ca specia cea mai proeminentă. Țara noastră deține recordul mondial și încă 11 alte trofee care urmează ca valoare cinegetică acestuia.

Păstrarea acestui tezaur faunistic impune turiștilor o atitudine corectă.

Mersul pe potecile și traseele alpine e bine să se facă în liniște, ceea ce va înlesni întîlnirea cu ciopoare întregi de exemplare, care pot fi admirate în deplină libertate, nu numai în rezervațiile propriu-zise (Valea Arpășelului din munții Făgăraș, Valea Mălăești și Abruțul Bucșoiului din masivul Bucegi etc.), dar și în toate celelalte văi și creste limitrofe.

St. N. A.

POȘTA REDAȚIEI

Stimați colaboratori,

Ne facem plăcuta datorie de a vă mulțumi călduros pentru interesul acordat și în acest an publicației noastre, prin materialul redacțional, grafic și fotografic pe care ați binevoit a ni-l trimite.

În efortul colectiv de a edita de la an la an o mai completă carte de popularizare a marilor frumuseți și bogății ale patriei, dumneavoastră, principala sursă de informare a redacției, ați adus un deosebit aport pe care îl apreciem la înalta lui valoare.

Mulțumim pe această cale organelor competente

din Ministerul Economiei Forestiere, care, răspunzând sesizării noastre făcute pe baza relatărilor tovarășului *Oneci Ștefan*, ne asigură că noul drum forestier de pe Valea Cernei nu va afecta cu nimic frumoasele chei de la Corcoaia.

Spre regretul nostru, materialele trimise de corespondenții *Marin Popescu-Spîneni*, *Dr. V. Aburel*, *Zeno Oarcea*, *C. Mușetoiu*, *Pichiu Dan Vifor*, *Dr. M. Stănculescu*, *Dan Dumitrescu*, *Meta Alexandru*, *Grațian Jucan*, *Florica Poenaru*, *prof. Aurel Anton*, *Fakabffy Ladislau*, *Gr. Sturzu*, *Simion Hîrnea*, *Bartha Arpad*, *Constantin Georgiade*, *Oscar Scrabal*, *V. M. Banciu*, *M. Ciornică*, *Cr. Roske*, *Gr. Marcu* și *I. Dobrescu* — fie din cauză că ne-au parvenit prea târziu, fie pentru că s-au suprapus unor materiale deja existente cu același subiect, ori s-au dovedit deocamdată în afara intențiilor noastre tematice, nu au putut fi publicate în ediția 1966 a Almanahului turistic. Întregul material rămîne însă în atenția noastră pentru numărul următor al publicației.

Colaboratorii *dr. E. Anastasiu*, *Melania Glodeanu*, *Moyrer Dieter*, *Victor Voicu-Vedea* și *Dula Aurel* vor afla în paginile Almanahului o parte din corespondența trimisă, urmînd ca restul de material să facă obiectul atenției viitoare.

Tovarășilor *Covrig Ștefan*, *V. Gorănescu*, *Nicolae*

Ivanciuc, *Ioan Baranai*, *ing. Kösler Rudolf* și tuturor celorlalți corespondenți care ne-au transmis aprecieri la adresa Almanahului și sugestii asupra fondului și formei publicației, le mulțumim. Vă asigurăm dragi tovarăși că am luat în discuție propunerile dumneavoastră, reținînd ceea ce ne este folositor, în interesul ridicării valorice a acestei cărți turistice de mare circulație.

Dragi cititori,

În vederea îmbogățirii tematice a Almanahului turistic în anul care vine, vă rugăm să ne transmiteți părerea asupra prezentei ediții, precum și ceea ce ați dori să mai cuprindă în paginile sale Almanahul.

În același timp, așteptăm de la dumneavoastră, ca și pînă acum, reportaje, povestiri, descrieri de trasee turistice, materiale de popularizare a monumentelor naturii, de artă, de arhitectură și istorice, a locurilor de un deosebit interes turistic, poezii, schițe, desene și caricaturi, curiozități, precum și fotografii cît mai variate, cuprinzătoare a tuturor categoriilor de turism.

Vă rugăm să ne transmiteți întregul material pe care-l aveți în vedere pînă la data de 15 martie 1966.

Colaborările trimise redacției nu se restituie decît autorilor personal, la cerere.

Redactor responsabil

Agenții și filiale

O. N. T.

TELEFOANE

BUCUREȘTI	— Calea Victoriei 100	— 15.59.65
	— Bd. Republicii 4	— 14.88.37
	— Bd. Republicii 68	— 14.08.06
	— Gara de Nord	— 17.05.78
	— Aeroport Băneasa	— 17.65.37
	— Ag. Internațională	
	— Bd. Magheru 7	— 13.66.84
BACĂU	— Cal. Mărășești 10	
	— bloc 3/4	— 1681
GH. GHEORGHIU-DEJ	— Bd. Oituz nr. 25	— 1086
P. NEAMȚ	— P-ța Kogălniceanu	
	— bloc H4	— 1361
SLĂNIC	— Str. V. Alecsandri	
	— vila 13	— 43
ROMAN	— Str. Ștefan cel Mare 195	— 1040
MOINEȘTI	— Str. T. Vladimirescu 249	— 223
BAIA MARE	— Bd. București 5	— 1477,
		1059
SATU MARE	— Str. Eliberării 14	— 1690
SIGHEȚUL-MARMAȚIEI	— P-ța Libertății 18	— 815
BRAȘOV	— Bd. Carpați 15	— 11508,
		11399
FĂGĂRAȘ	— Str. C. Pop. nr. 1	— 272
PREDEAL	— Str. Panduri 14	— 1375
SF. GHEORGHE	— Str. Lenin 12	— 440
POIANA BRAȘOV	— Hotel Sport	— 15151
ALEXANDRIA	— Str. Libertății 273	— 267
CĂLĂRAȘI	— Str. 7 Noiembrie	
	— 8-10	— 362
GIURGIU	— Str. Unirii 1	— 1701
CLUJ	— Str. Șincai 2	— 13778,
		15758
TURDA	— P-ța Republicii 34	— 15, 54
BISTRITA	— P-ța Centrală 33	— 684
SÎNGEORZ-BĂI	— Parcul Hebe nr. 5	— 24
DEJ	— P-ța Bobilna 14	— 236
CONSTANȚA	— Bd. Tomis 73	— 4162,
		4861
	— Bd. Tomis 48	— 2342
TULCEA	— Str. 23 August 24	— 116
MEDGIDIA	— Str. Gării 2	— 279
CRAIOVA	— Str. A. I. Cuza 17-21	— 5146,
		3763
T. SEVERIN	— Str. Traian 64	— 103
TG. JIU	— Str. Victoriei 126	— 1345
CARACAL	— Str. Olteniei 6	— 126
DEVA	— Str. Dr. P. Groza 1	— 2026,
		2169
PETROȘANI	— Str. Republicii 10	— 556
HUNEDOARA	— Str. Lenin 5	— 2976
ALBA IULIA	— P-ța 1 Mai 27	— 238
BRAD	— Str. Minerilor 10	— 340
LUPENI	— Str. 23 August 15	— 221
GALAȚI	— Str. Republicii bloc L.	— 4436,
		4435
BRĂILA	— Str. Republicii nr. 2	— 2048
FOCȘANI	— Str. Mare a Unirii 109	— 41
TECUCI	— Str. Republicii 20	— 1444
IAȘI	— P-ța Unirii bloc 12	— 5236

TELEFOANE

HUȘI	— Str. Republicii 48	— 162
BÎRLAD	— Str. Victoriei nr. 11	— 60
ORADEA	— P-ța Republicii 4	— 2219,
		2871
BORȘ	— Vamă	
EP, BIHOR	— Vamă	
SALONTA	— Str. Libertății 19	— 138
BAILE VICTORIA	— Str. Sînmartin 6	
PIȚEȘTI	— Str. Victoriei 38	— 3934,
		3561
RÎMNICU VÎLCEA	— Str. V.I. Lenin 152	— 1238
CĂLIMĂNEȘTI	— Str. V.I. Lenin	— 64
OLĂNEȘTI	— Aleea 23 August 4	— 46
GOVORA	— Str. T. Vladimirescu 47	— 46
CÎMPULUNG-MUSCEL	— Str. Negru Vodă 117	— 500
PLOIEȘTI	— P-ța 16 Februarie 34	— 11963
		14563
SINAI	— Bd. Carpați 19	— 1503,
		1515
TÎRGOVIȘTE	— Str. 30 Decembrie 73	— 1789
BUZĂU	— Bd. Republicii 2	— 2535
CÎMPINA	— Str. 23 August 93	— 1377
BUSTENI	— Bd. Libertății 206	— 27
RM. SĂRAT	— Str. Suvorov 126	— 208
SIBIU	— Str. N. Bălcescu 53	— 2559
		1188/66
MEDIAȘ	— Str. D. Ghenea 5	— 385
SIGHIȘOARA	— Str. Republicii 10	— 131
SUCEAVA	— Str. Ștefan cel Mare I A	— 2503
		— 2897
VATRA DORNEI	— I.S.B.C.	
SIRET	— Vamă	
BOTOȘANI	— P-ța 1907 nr. 1.	— 625
C. LUNG, MOLD.	— Str. 7. Noiembrie 4	— 490
TIMIȘOARA	— Str. Piatra Craiului 3	— 12929
	— Str. Republicii 6	— 13270
		— 13105,
		16136
ARAD	— Str. Republicii 90	— 3004
		3280
LUGOJ	— Str. Gh. Gheorghiu-Dej	
	— 27	— 418
CURTICI	— Vamă	
REȘIȚA	— Str. Coșbuc 4	— 1684
STAMORA — MORAVITA	— Vamă	
HERCULANE	— P-ța Hercules 3	— 84
CARANSEBEȘ	— Str. 23 August 1	
BUZIAȘ	— Pavilionul 3 Bazar	
TG. MUREȘ	— P-ța Trandafirilor 31	— 2288,
		3560
TÎRNĂVENI	— Str. Republicii 45	— 421
BORSEC	— Str. Carpați 92	— 68
SOVATA	— Str. Trandafirilor 103	— 39
TUȘNAD	— Str. Oltului 100	— 26
ODORHEI	— Str. Teilor 2	— 210
MAMAIA	— Hotel București 8	— 8400
		3900
EFORIE NORD	— Hotel Belvedere	— 1427
EFORIE SUD	— Hotel Ancora	— 1668
	— Str. Negru Vodă 17	— 1626

România Pitorească — de Prof. universitar Al. Balaci	5	Din cuprins ♦	Noțiuni de orientare în munți — T. Lazăr	103
Calendar 1966	10		Congresul internațional al vânătorilor	105
N. Iorga — turist și istoric al turismului	17		Cu cortul prin Munții Călimani — Nae Popescu	106
Marea Neagră — floră, faună, curiozități — Lector Simion Lugojan	21		În excursie cu elevii — Prof. Fl. Frazzei	108
Din valea Jiului în cîmpia Hațegului; drumuri auto în Retezat — Ing. Emilian Iliescu	24		Valea Frumoasei — Sever Noran Automobiliști! — Mircea Mușatescu	109
Pădurea de liliac de la Ponoare — Ing. V. Vanță	28		Trasee noi în munții Paring — Ing. Aurel Dula	113
Hăghimașul — Emilian Cristea, Maestru al Sportului	29		Arheologie în Dobrogea — Vasile Popescu	117
Apusenii... de calcar — I. Țugui	33		Alba Iulia — Andrei Brezianu	119
Minunate locuri de pescuit — E. Jianu	36		Prima zi de schi — Nicole Sonea	124
De la Baia Mare la Vatra Dornei (itinerar auto) — B. Laurențiu	38		O peșteră unică în lume	130
Turismul și fotografia — Prof. V. Orza	44	Din cuprins ♦	Oameni celebri călători în România: Spallanzani — Pompiliu Voiculeț-Lemeny	131
Popas pe valea Stezii (Rășinari) — M. I. Pascu	49		Farmecul legendei — N.D. Carpen	132
Moldova de Nord — C. Darie	53		Mănăstiri din nordul Olteniei	134
Vânătoarea de urși — I. Cîrciu	58		Turism pe noile drumuri forestiere — Ing. Gh. Bighea	142
Cumpăna — G. G. Poenaru	60		Apa Vie — T. Sergiu	145
Ascensiune de iarnă la Mușeteica — Ing. N. Popescu	65		Polisportivul Alecsandri	150
Timișoara — Șerban Velescu	69		Călătorul Bolintineanu	152
La Murfatlar — Al. Brătescu	72		Zimbri — la Hațeg	154
Sarmizegetusa — Iulia Florescu	74		Itinerar folcloric. Crestături în lemn — I. Drăgoescu	155
Cabana Podragul — Gh. Dinicu	77		Sînteți un bun tovarăș de drumeție?	155
Oglinda „lezerului de gheață” — Ovidiu Manițiu	78	Din cuprins ♦	Vîlcelul cu fereastră — Ing. Nicolae Anghelide	161
Cu barca pe Siret — V. Gorănescu	81		Cetăți țărănești din Transilvania — V. Gorănescu	174
Cu O.N.T. peste hotare — N. Lazăr	85		Sfaturi pentru camping	177
Baze turistice în munții Banatului — Oct. Metea	89		În Dumbrava Sibiului	179
Sfaturi pentru drumeția la munte — Aristide N. Stavros	93		Finalul magnific al unei cariere de alpinist — S. Bonifaciu	180
Sfaturi pentru înotul în mare — Lt. Epureanu Paul	93		Faima narciselor	182
Prin Delta Dunării — Ing. I. Matasă	97		Amintirea lui Lionel Terray	185
Crișan, însemnat nod turistic al Deltei Dunării	101		Cabana Negoiul — G. G. Poenaru	186
			Capra Neagră — antilopa Carpaților	188
			Poșta redacției	190
		Agentii și filiale O.N.T.	191	

La editarea celui de-al 7-lea almanah turistic au mai colaborat:

COPERTELE I, III, IV, hărți și desene — Dan Băiașu

COPERTA II — Șerban Rusu

FOTO-PLANȘE — N. Săndulescu, S. Mendrea, Nic.

Nicolaescu, ing. N. Anghelide, M.I. Pascu.

O parte din fotografii ne-au fost furnizate de studioul fotografic „Casa Științei” și Oficiul Național de Turism.

Tiparul executat la Combinatul Poligrafic „Casa Științei” — București

BIBLIOTECA CENTRALĂ
SIBIU

**LA
MULTI
ANI!**

vă urează
OFICIUL
NAȚIONAL
DE
TURISM

Colectivul de redacție

M. I. PASCU — redactor responsabil
POMPILIU VOICULEȚ — secretar de redacție
DAN BĂIAȘU — prezentare grafică
RADU POPA — prezentare tehnică
V. MARINACHE — cartografie

